

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชน
ผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง
และยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

Cost and production process management of silk weaving
community enterprises in Roi-Kaen-Sara-Sin for sustainable
stability and value addition

กฤษทีรา อาษาศรี
จารุวรรณ เอกสะพัง
ปิยะวรรณ ยางคำ
อมร โทท่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัย ปีงบประมาณ 2562)

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชน
ผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง
และยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

Cost and production process management of silk weaving
community enterprises in Roi-Kaen-Sara-Sin for sustainable
stability and value addition

กฤษทีรา อาษาศรี
จารุวรรณ เอกสะพัง
ปิยะวรรณ ยางคำ
อมร โทท่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัย ปีงบประมาณ 2562)

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเล่มนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ที่ได้อนุเคราะห์รายชื่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตผ้าไหม

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการจัดทำวิจัย การเสนอขอทุนสนับสนุนจากจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัย ปีงบประมาณ 2561 จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทำให้การดำเนินงานวิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ซึ่งได้กรุณา ให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย ตลอดจนเจ้าของผลงาน ตำรา และเอกสารทางวิชาการทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาก่อให้เกิดแนวคิดอันมีคุณค่าต่องานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย และวิทยากร ที่ได้ทุ่มเทพลังร่างกายในการจัดทำวิจัยและให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่า และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากวิจัยเล่มนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณที่ให้การอบรมสั่งสอนประสิทธิประสาทวิชา ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติสืบไป

กฤษีรา อาษาศรีและคณะผู้วิจัย

2562

หัวข้อวิจัย	การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน
ผู้ดำเนินการวิจัย	กฤษทีรา อาษาศรี, จารุวรรณ เอกสะพัง, ปิยะวรรณ ยางคำ, อมร โททำ
หน่วยงาน	สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปี พ.ศ.	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาด้านการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหม ร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่ถูกต้อง 3) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจของชุมชนในการส่งเสริมการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจให้สามารถแข่งขันในภาคธุรกิจ ให้เติบโตอย่างยั่งยืน 4) เพื่อได้รูปแบบการคำนวณต้นทุน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนการผลิตและพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมของกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบการผลิตผ้าไหมในจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 130 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสำรวจและแบบสอบถาม (Questionnaire) สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบด้วย สถิติพื้นฐานร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และคำนวณต้นทุนตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและหลักการบัญชีบริหาร ในการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนและกำไร โดยใช้ Microsoft Excell

ผลการวิจัย พบว่า 1) กลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม โดยภาพรวม อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เนื่องจากพิจารณาความคุ้มค่าของต้นทุนรวมกับยอดขายรวมที่เกิดขึ้น จะทำให้กิจการสามารถบรรลุเป้าหมายของยอดขายและสามารถทำกำไรตามที่ต้องการได้ จากการวางแผนงาน ด้านการใช้วัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิต ก่อนการดำเนินงาน มีการบันทึกต้นทุนต่างที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ เพื่อนำข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นไปวางแผนควบคุมการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า และนำไปวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการดำเนินงานได้ 2) กลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านมุมมองทางด้านการเงิน มุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร และระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านมุมมองทางด้านการบริหารภายใน มุมมองทางด้านลูกค้า และผลการนำระบบต้นทุนฐานกิจกรรมมาใช้ในการคำนวณและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตผ้าไหม ทำให้ได้ต้นทุนต่อหน่วย 1,941.60 บาท ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่น่าไปกำหนดราคาขาย และรวมต้นทุนการขายและบริหารและบวกกับกำไรที่กิจการต้องการ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยกิจการวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดได้

Research Title	Cost and production process management of silk weaving community enterprises in Roi-Kaen-Sara-Sin for sustainable stability and value addition
Researcher	Kunteera Arsasri, Jaruwan akekshang, Piyawan yangkham, Amon Thotham.
Organization	Faculty of Management Science Rajabhat Maha Sarakham University.
Year	2019

ABSTRACT

The purpose of this research 1) To study the cost management of weaving community enterprises in Roi-Kaen-Sara-Sin. 2) to have knowledge and understanding about the correct production cost management. 3) To strengthen and service the community enterprise groups in promoting the cost management of the enterprise to be able to compete in the sustainable growth of the business sector. 4) To get a cost calculation model To be used in production planning decisions. And develop the potential of the silk weaving community enterprises of the Roi-Kaen-Sara-Sin. Population and sample groups are 130 the silk weaving community enterprises in Roi Et, Khon Kaen, Kalasin and Maha Sarakham provinces. Research tools Surveys and questionnaires. The methodologies for data analysis were Mean, Standard Deviation, and Microsoft Excel.

The results finding 1) the weaving community enterprises had opinions about the cost management as a whole in the high level. This will help the company to make a lot of profits and can make profits as needed from the event planning. Before the operation, foreign costs arising from the implementation of resource utilization planning have been recorded to qualify and be worthwhile and can be analyzed for the cost-effectiveness of the operations. 2) weaving community enterprises There is a high level of opinion regarding the operation of the weaving community enterprises. The details are at the high level of 2 aspects which are financial perspective, learning and organizational development, and middle level 2 aspects, left view, customer perspective and system performance. Activity base cost, cost calculation, and cost analysis of silk production, resulting in unit cost of 1,941.60 baht, sales and management, and the profit needed by the business, which will be information that will help the business plan to achieve the target.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม	9
ตอนที่ 2 กระบวนการผลิตผ้าไหม.....	15
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนภายใต้การจัดการต้นทุน แบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC (Activity Based Costing Managements).....	54
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานโดยวัดจากการวัดผล เชิงดุลยภาพ (Measurement Balanced Scorecard: BSC).....	73
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	88
กรอบแนวคิดการวิจัย	93

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	94
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	95
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	96
เครื่องมือในการวิจัย.....	97
ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	99
ตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม.....	100
1.1 บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด.....	100
1.2 บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น.....	104
1.3 บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม.....	108
1.4 บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดกาฬสินธุ์.....	112
1.5 สรุปข้อมูลเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม.....	116
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตแบบเดิม.....	120
ตอนที่ 3 รูปแบบการการบริหารต้นทุนโดยต้นทุนฐานกิจกรรม.....	123
1. ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์กิจกรรมและระบุกิจกรรมจากกระบวนการผลิต.....	123
2. ขั้นตอนที่ 2 และ 3 ประมาณต้นทุนการผลิตและอัตราค่าใช้จ่ายการผลิต แต่ละกิจกรรม.....	129
3. ขั้นตอนที่ 4 การคำนวณต้นทุนการผลิตการผลิตต่อหน่วยตามระบบต้นทุน ฐานกิจกรรม.....	139
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนและ ประเมินผลการดำเนินงานโดยวัดจากการวัดผลเชิงคุณภาพ ของกลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิต ผ้าไหม จากการบริหารต้นทุนโดยใช้การ คำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม.....	140
4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม	
4.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุน โดยรวม	
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	150
สรุปผลการวิจัย.....	150
อภิปรายผล.....	157
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	157
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	157

บรรณานุกรม	158
บรรณานุกรมภาษาไทย.....	159
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	160
ภาคผนวก	161
ภาคผนวก ก ก แบบสอบถาม.....	162
ก -1 การศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม.....	162
ก -2 การบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม	171
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์..	176
ภาคผนวก ค หนังสือประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมโครงการ	181
ภาคผนวก ง หนังสือเชิญวิทยากร/ตอบรับ	194
ภาคผนวก จ กำหนดการจัดโครงการ	201
ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้เข้าอบรม.....	203
ภาคผนวก ช ภาพกิจกรรมการจัดอบรม.....	208
ประวัติผู้วิจัย	216

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	6
2.1	แสดงรายการค่าวัสดุดิบในเลี้ยงไหม	66
2.2	แสดงรายการค่าวัสดุดิบในการสาวไหม	66
2.3	แสดงรายการค่าวัสดุดิบในการย้อมสีและการทอ	98
2.4	แสดงรายการค่าวัสดุดิบในการตัดเย็บ	67
2.5	แสดงรายการค่าแรงงาน	68
2.6	แสดงรายการค่าใช้จ่ายเริ่มต้นในการผลิตผ้าไหม	68
2.7	แสดงรายการค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงไหม	68
2.8	แสดงรายการเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุในการเลี้ยงไหมที่ต้องคำนวณค่าเสื่อมราคา	69
2.9	แสดงรายการค่าใช้จ่ายในการสาวไหม	69
2.10	แสดงรายการเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุการสาวไหมที่ต้องคำนวณค่าเสื่อมราคา	70
2.11	แสดงรายการค่าใช้จ่ายในการย้อมสีและการทอผ้า	71
2.12	แสดงรายการเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุในการย้อมสีและการทอผ้าที่ต้องคำนวณค่าเสื่อมราคา	71
2.13	แสดงรายการค่าใช้จ่ายในการตัดเย็บ	72
2.14	แสดงรายการเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุในการตัดเย็บที่ต้องคำนวณค่าเสื่อมราคา	72
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	96
4.1	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด	100
4.2	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น	104
4.3	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม	108
4.4	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดกาฬสินธุ์	112
4.5	รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการเลี้ยงไหม	116
4.6	รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการสาวไหม	117
4.7	รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับกรรมมัดหมี่	118
4.8	รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการย้อมสี	118
4.9	รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการทอผ้า	119
4.10	การคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิม (ต่อปี)	120
4.11	รายละเอียดกิจกรรมย่อยศูนย์กิจกรรมการเลี้ยงไหม (A)	125
4.12	รายละเอียดกิจกรรมย่อยศูนย์กิจกรรมการสาวไหม (B)	127
4.13	รายละเอียดกิจกรรมย่อยศูนย์กิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม (C)	127
4.14	รายละเอียดกิจกรรมย่อยศูนย์กิจกรรมการย้อมสี (D)	128
4.15	รายละเอียดกิจกรรมย่อยศูนย์กิจกรรมการทอผ้า (E)	128
4.16	การวิเคราะห์ศูนย์กิจกรรม/รหัสกิจกรรมและระบุตัวผลิตภัณฑ์กิจกรรม	129

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.17	คำนวณต้นทุนการผลิตผ้าไหมกิจกรรมเลี้ยงไหม	130
4.18	ต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมเลี้ยงไหม	130
4.19	ต้นทุนการผลิตของตัวหลักกิจกรรมการเลี้ยงไหม 8 กิโลกรัม	131
4.20	คำนวณต้นทุนการผลิตผ้าไหม กิจกรรมสาว	131
4.21	ตารางคำนวณต้นทุนการผลิต ที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมสาวไหม	132
4.22	ต้นทุนการผลิตของตัวหลักกิจกรรมการสาวไหมต่อเส้นไหม 8 กิโลกรัม	132
4.23	การคำนวณต้นทุนการผลิตผ้าไหม กิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม	133
4.24	การคำนวณต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม	133
4.25	ต้นทุนการผลิตของตัวหลักกิจกรรมการมัดหมี่เส้นไหมต่อผ้าไหม 8 เมตร	134
4.26	คำนวณต้นทุนการผลิตผ้าไหมกิจกรรมการย้อมสี	135
4.27	ตารางคำนวณต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมการย้อมสี	136
4.28	ต้นทุนการผลิตของตัวหลักกิจกรรมการย้อมสีต่อผ้าไหม 8 เมตร	137
4.29	คำนวณต้นทุนการผลิตผ้าไหมกิจกรรมการทอผ้า	137
4.30	ตารางคำนวณต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมทอผ้า	138
4.31	ต้นทุนการผลิตของตัวหลักกิจกรรมการทอผ้าต่อผ้าไหม 8 เมตร	138
4.32	สรุปต้นทุนการผลิตตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรมต่อศูนย์กิจกรรมการผลิตผ้าไหม	139
4.33	เปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยจากการคำนวณต้นทุนการผลิตแบบดั้งเดิม กับการคำนวณ แบบต้นทุนฐานกิจกรรม	139
4.34	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	141
4.35	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง/หน้าที่ในกลุ่ม วิสาหกิจ	142
4.36	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	142
4.37	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับดาวของผลิตภัณฑ์	143
4.38	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม	144
4.39	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จาก การบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม โดยรวม	145
4.40	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมมุมมองด้านลูกค้า รายด้าน และเป็นรายชื่อ	146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.41	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมจากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม มุมมองทางด้านกระบวนการภายในรายด้านและเป็นราย	147
4.42	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมจากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม มุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร รายด้านและเป็นราย	147
4.43	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมจากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม มุมมองทางด้านการเงินรายด้านและเป็นรายข้อ	148
5.1	สรุปการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยโดยเฉลี่ย ของ 4 จังหวัด ด้วยระบบการคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิม	152
5.2	ศูนย์กิจกรรม/รหัสกิจกรรมและระบุตัวหลักกิจกรรม	153

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	หนอนไหมที่กำลังเจริญเติบโต	15
2.2	ตัวอย่างโรงเรือนที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงไหม	16
2.3	หนอนไหมที่ฟักออกจากไข่	18
2.4	หนอนไหมกำลังออกจากไข่	19
2.5	ชีพจักรของไหม	20
2.6	การเตรียมอาหารให้หนอนไหม	21
2.7	การให้อาหารหนอนไหม	22
2.8	หนอนไหมที่โตเต็มที่ (ไหมสุก)	23
2.9	การสาวไหม	28
2.10	ขั้นตอนการทดสอบการสาวไหม	33
2.11	ขั้นตอนการเตรียมเส้นไหม	34
2.12	ขั้นตอนการลอกกาวเส้นไหมทั้งเส้นพุ่งเส้นยืน	35
2.13	ขั้นตอนการเตรียมฟืมทอผ้า	36
2.14	ขั้นตอนการย้อมเส้นไหมยืน	37
2.15	ขั้นตอนการเตรียมเส้นยืน	38
2.16	ขั้นตอนการต่อเส้นยืน	39
2.17	ขั้นตอนการเตรียมเส้นพุ่งที่ทำการย้อมสีต่างๆ	41
2.18	ขั้นตอนการกรอเส้นพุ่งเข้าหลอด	42
2.19	ขั้นตอนการเก็บเขาลาย/การเก็บตะกอลายขัด	43
2.20	การทอผ้าแพรวาแบบประยุกต์	44
2.21	สายวัดตัว	46
2.22	ไม้บรรทัด	47
2.23	ไม้ฉาก	47
2.24	ไม้โค้งส่วนสะโพก	49
2.25	ไม้โค้งเอนกประสงค์	48
2.26	กรรไกรตัดผ้า	49
2.27	กรรไกรตัดกระดาษ	50
2.28	กรรไกรตัดเส้นด้าย	50
2.29	ที่เลาะผ้า	51
2.30	กระดาษสร้างแบบการใช้งานใช้สำหรับสร้างแบบตัด	51
2.31	ดินสอ	52
2.32	ยางลบ	52
2.33	ชอล์กขีดผ้า	53

ภาพที่		หน้า
2.34	ลูกกลิ้ง	53
2.35	การป้อนส่วนแบบอัตราเดียวทั้งโรงงาน	62
2.36	การหาอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน แบบอัตราเดียวทั้งโรงงาน	62
2.37	ระบบการป้อนส่วนแบบอัตราแผนก	63
2.38	การคำนวณหาอัตราค่าการผลิตของแผนก	63
2.39	การคำนวณหาอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของกิจกรรม	64
2.40	การวัดผลการดำเนินงานแบบดุลย	81
2.41	กรอบแนวคิดการวิจัย	92
2.42	กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการวิจัย	93

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเสรีธุรกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับ สภาวะการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน ที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิตความสามารถในการแข่งขัน เป็นต้น เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ เนื่องจากความยากจนยังกระจุกตัวหนาแน่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ มีโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล ส่งผลให้การกระจายประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมไม่ทั่วถึง จากการกระจายรายได้และผลประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม บางพื้นที่และบางสาขาการผลิตไม่ทั่วถึงเป็นธรรมผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่ในกลุ่มที่มีโอกาสและรายได้สูง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, เว็บไซต์)

ดังนั้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนที่รวดเร็ว ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการผลิตและการค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบของกิจกรรมที่ต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน ให้ชุมชนสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปในการสร้างความเข้มแข็งทางการตลาดและการเพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ (เสริมศรี สุทธิสงค์, 2557) สืบเนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้สามารถจัดการความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างองค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ชุมชนอันเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ด้วยภูมิปัญญาการทอผ้าดั้งเดิมของท้องถิ่นกับการจัดการความรู้ด้านการทอผ้าสมัยใหม่ ที่ผนวกเรื่องการบริหารจัดการ การตลาด การมีข้อมูลลูกค้า การมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าการผลิต และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และควรมีกิจกรรมเพิ่มพูนทักษะให้ก้าวทันโลกของการเปลี่ยนแปลง และเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มุ่งเน้น การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน การวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการบริหารจัดการกลุ่มโอท็อป (OTOP) วิสาหกิจชุมชน รวมทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, เว็บไซต์)

เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และโดยที่เศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศสมควรให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชนฐานราก อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการกิจการขนาดย่อมและขนาดกลาง (Small and Medium Enterprise) ต่อไป (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2553, เว็บไซต์)

การพัฒนาความรู้ด้านการบริหารจัดการองค์กรโดยการบริหารจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจและทักษะในการประกอบวิชาชีพซึ่งเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการรักษาและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน และรวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนำไปสู่การพัฒนาและฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชนฐานราก การพัฒนาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเมืองและชนบท เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน เป็นการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (กองทุนนวัตกรรมวิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเอง, 2557, เว็บไซต์) และเป็นการส่งเสริมความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ในการต้องการความรู้เพื่อนำไปสู่การต่อยอดในการนำไปสู่การจัดการต้นทุนของผลิตภัณฑ์ของชุมชนท้องถิ่น นำไปสู่วิธีการแก้ไขปัญหาการจัดการต้นทุน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานวิจัยด้านการจัดการการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์การลดต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการ หรือการส่งเสริมช่องทางการตลาดของชุมชนท้องถิ่นฐานราก เพื่อขับเคลื่อนสู่การเป็นธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง (SME) ต่อไป

การบรรลุเป้าหมายทางธุรกิจนั้น ผู้ประกอบการหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายและทิศทางที่กำหนดไว้ การที่จะผลักดันให้แผนการดำเนินงานสู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องมีการวางแผนงานการผลิต เพื่อให้ขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจของชุมชน ให้สามารถสร้างความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวและดำเนินธุรกิจท่ามกลางการขยายตัวของธุรกิจและรองรับการเติบโตทางการค้าระหว่างประเทศเพิ่มสัดส่วนความเป็นเจ้าของของคนไทยและสนับสนุนให้มีการขยายตลาดที่มีตราสินค้าและช่องทางการตลาดที่เป็นของตนเองมากขึ้น ตลอดจนพัฒนาต่อยอดธุรกิจไปสู่การค้าขายและสร้างไปสู่การเป็นธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง ดังนั้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการหรือการคำนวณต้นทุนเพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจจะทราบถึงต้นทุนที่แท้จริง อันจะนำไปเป็นข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนการดำเนินงาน เพื่อสามารถนำไปควบคุมการบริหารจัดการการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจ โดยใช้หลักการบริหารจัดการองค์กร มุ่งเน้นให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อันเป็นหัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อยกระดับกลุ่มวิสาหกิจ

ให้ดีขึ้นพร้อมสู่การแข่งขัน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การนำไปปฏิบัติ (Doing) การตรวจสอบ (Checking) การดำเนินการ (Action) (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2559, เว็บไซต์)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหาด้านการทำมาหากินที่เหมือนหรือคล้ายกัน ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขเองตามลำพัง ในเรื่องการบริหารจัดการต้นทุน ซึ่งขาดประสบการณ์และความรู้ทางด้านนี้ จึงทำให้เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดระบบและการบริหารทางด้านบัญชีต้นทุน สิ่งที่กำลังมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะผลักดันส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ที่อยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ คุ้มทุน และสามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งในประเทศไทยมีเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมประมาณ 148,754 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกหม่อนทั้งหมดประมาณ 161,430 ไร่ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 เป็นเกษตรกรอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนที่เหลือกระจายอยู่ในภาคอื่น ๆ (นิธิมา ศิริโกคากิจ, 2553, เว็บไซต์) สำหรับการทอผ้าไหมเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนของคนไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเป็นเวลานาน ซึ่งจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม เป็นจังหวัดที่มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตผ้าไหมที่มีความสามารถ ในการผลิตสินค้าหลายอย่างทั้งที่เป็นชื่อเสียงระดับภูมิภาคและระดับประเทศ อาทิเช่น การทอผ้าลายสาเกตุของจังหวัดร้อยเอ็ด ลายสร้อยดอกหมากของจังหวัดมหาสารคาม ผ้าไหมของอำเภอชนบท และผ้าไหมบ้านหวายหลิมและผ้าไหมแพรวาจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นต้น จึงได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ให้ทัดเทียมกับสินค้าในตลาดทั่วไป แต่เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจที่เป็นผู้ผลิตยังไม่ได้มีความรู้ในการจัดการและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการรวมกลุ่มในการผลิตมักมีปัญหาด้านผลประโยชน์อยู่เสมอ และที่สำคัญในการบริหารงานกลุ่มและเครือข่ายยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดความเข้มแข็งในกลุ่มวิสาหกิจและไม่สามารถจะแข่งขันหรือตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนได้ สิ่งนี้จึงทำให้พบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการของกลุ่มในเรื่องการรับรู้รายได้อย่างแท้จริง เพราะการตั้งราคาผลิตภัณฑ์ไม่ตรงกันเนื่องจากการคำนวณต้นทุนของผลิตภัณฑ์ของแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน ดังนั้นการศึกษารายละเอียดต้นทุนการผลิตโดยใช้วิธีต้นทุนกิจกรรม จะเป็นการหาค่าใช้จ่ายหรือรายจ่ายในปัจจุบันการผลิตที่ใช้กระบวนการผลิต การวิเคราะห์ต้นทุนตามลักษณะของกิจกรรมดำเนินงาน เป็นอีกแนวทางที่จะทำให้ทราบต้นทุนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหมว่าต้นทุนที่เกิดขึ้นมานั้นมาจากกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่าผลิตภัณฑ์หรือเป็นต้นทุนที่เกิดจากกิจกรรมที่ไม่เกิดมูลค่าผลิตภัณฑ์ เพราะเป็นวิธีที่ประเมินและค่าใช้จ่ายของต้นทุนรวมของต้นทุนที่ถูกต้องและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อเสนอราคากับลูกค้าได้และยังสามารถลดต้นทุนในการผลิตในอนาคตได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือ ในการสนับสนุนพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ช่วยพัฒนาทักษะเชิงลึก และผลักดันการนำภูมิปัญญา มาสร้างมูลค่าให้กับกลุ่มวิสาหกิจ และเป็นการส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้วิจัย หน่วยงานสนับสนุนของชุมชนที่เกี่ยวข้องในการช่วยผลักดันและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจาก

กลุ่มวิสาหกิจมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนและสร้างความกินดีอยู่ดีให้คนในชุมชน ซึ่งการส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานรากอันสำคัญของประเทศ หากชุมชนมีความเข้มแข็งการพัฒนาประเทศในภาพรวมจะสามารถขับเคลื่อนให้มีความเติบโตและอยู่ดีกินดีในทุกชุมชน และสามารถลดปัญหาความยากจน ปัญหาการว่างงาน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และมุ่งเน้นการกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น อีกทั้งเป็นการบริการทางสังคมมีคุณภาพและมีการกระจายอย่างทั่วถึง เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาระดับความสามารถในการประกอบธุรกิจและพัฒนาให้สามารถแข่งขันในตลาดของกลุ่มวิสาหกิจได้อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงได้ทำโครงการวิจัย การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตผ้าไหมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์อย่างยั่งยืน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนฐานรากต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาด้านการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหม ร้อยแก่นสารสินธุ์
2. เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่ถูกต้อง
3. เพื่อสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจของชุมชนในการส่งเสริมการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจให้สามารถแข่งขันในภาคธุรกิจ ให้เติบโตอย่างยั่งยืน
4. เพื่อได้รูปแบบการคำนวณต้นทุน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนการผลิต และพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมของกลุ่มร้อยแก่น สารสินธุ์ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตการศึกษา

การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน จะมีขอบเขตของการศึกษาหลักการบริหารจัดการต้นทุนด้วยการใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรมเพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ประชุมวางแผนกับทีมวิจัย ทบทวนเป้าหมาย วัตถุประสงค์กระบวนการในการดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่และวางแผนการทำงานร่วมกัน

1.2 เก็บข้อมูลบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบนพื้นฐานความสัมพันธ์ของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1.3 วิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดขึ้นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ซึ่งจัดการโดยการถอดบทเรียนสำหรับข้อมูลของต้นทุนของการผลิตผ้าไหม โดยจัดการต้นทุนแบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC (Activity Based Costing Managements) โดยการวิเคราะห์ต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจโดยแยกออกเป็นกิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) หลักการบริหารต้นทุนฐานกิจกรรม
- 2) ขั้นตอนการวางระบบต้นทุนฐานกิจกรรม
- 3) แนวทางการลดต้นทุนโดยใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม

1.4 ทีมวิจัยและตัวแทนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมาร่วมกันวิเคราะห์และสรุปผลการคำนวณต้นทุนของแต่ละกิจกรรม ก่อนนำไปทดลองใช้และการปฏิบัติจริง

1.5 จัดอบรมและสอนให้กับสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และทำการแผนการผลิตที่สามารถลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีคุณภาพ แล้วทำการให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำไปใช้ในการคำนวณต้นทุน

1.6 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำไปใช้เกี่ยวกับการบริหารต้นทุน แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอีกครั้ง เพื่อการสรุปยอดเกี่ยวกับการตั้งราคาขายผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม

1.7 ทำการติดตามและประเมินผลของการคำนวณต้นทุนของผลิตภัณฑ์ พร้อมกับการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากการใช้ข้อมูลการบริหารต้นทุน โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม โดยวัดจากการวัดผลเชิงดุลยภาพ (Measurement Balanced Scorecard: BSC) (พสุ เดชะรินทร์, 2546)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

2.1 การวิเคราะห์ต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจโดยแยกออกเป็นกิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) หลักการบริหารต้นทุนฐานกิจกรรม
- 2) ขั้นตอนการวางระบบต้นทุนฐานกิจกรรม
- 3) แนวทางการลดต้นทุนโดยใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม

2.2 ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากการใช้ข้อมูลการบริหารต้นทุน โดยวัดจากการวัดผลเชิงดุลยภาพ (Measurement Balanced Scorecard: BSC)

- 1) มุมมองทางการเงิน (Financial perspective)
- 2) มุมมองทางด้านลูกค้า (Customer perspective)
- 3) มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน (Internal business process perspective)
- 4) มุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (Learning and Growth perspective)

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้
ตารางที่ 1.1 แสดงขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาบริบทของกลุ่ม	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม
1.	จังหวัดร้อยเอ็ด	35	27	5
2.	จังหวัดขอนแก่น	82	46	5
3.	จังหวัดกาฬสินธุ์	53	40	5
4.	จังหวัดมหาสารคาม	183	17	5
	รวม	354	130	20

4. ขอบเขตสถานที่ที่ใช้ในการศึกษา

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

3. ขอบเขตระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาศึกษา 1 ปี เริ่มตั้งแต่ทำสัญญาการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต สามารถยกระดับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีผลการดำเนินงานดีขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ต้นทุน (Cost)** หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญหายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ โดยวัดเป็นหน่วยเงินตรา ซึ่งเป็นต้นทุนในการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ องค์กรให้ไปสู่เป้าหมายสูงสุด โดยสามารถแยกตามลักษณะงานได้สองกลุ่มใหญ่ คือ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ สินค้าหรือบริการ และต้นทุนเกี่ยวกับการบริหาร

2. **การบัญชีต้นทุน (Cost Accounting)** เป็นการจัดทำข้อมูลทางการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนของการประกอบการดำเนินงาน ซึ่งต้นทุนในองค์กรธุรกิจจะประกอบด้วย ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์และต้นทุนเกี่ยวกับการบริหาร โดยข้อมูลของต้นทุนที่ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อทำการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในอนาคตให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเติบโตอย่างยั่งยืน เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนขาย อันจะนำไปสู่การประเมินมูลค่าของผลิตภัณฑ์และราคาขาย

3. **วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro community Enterprise--SMCE)** หมายถึง การรวมกลุ่มดำเนินงาน โดยการให้ความสำคัญกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับวัฒนธรรม เทคโนโลยี ชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเกิดความสามัคคี มีองค์ความรู้ และมีระบบภูมิคุ้มกัน

โดยคนในชุมชนรวมตัวกันประกอบกิจการอย่างสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองการพึ่งพาตนเองและความพอเพียงของครอบครัวและชุมชน ในการจัดการทุนของชุมชนเพื่อประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดย คณะบุคคลที่มีความผูกพัน ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว

4. การจัดการต้นทุนแบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC (Activity Based Costing Managements) หมายถึง ระบบการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ โดยใช้กิจกรรมที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เป็นฐานในการปันส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ โดยการโอนต้นทุนเข้าสู่กิจกรรม แล้วจึงทำการต้นทุนโอนต่อไปยังผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ตามปริมาณของกิจกรรมหรือการบริการต่าง ๆ ที่ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดได้ใช้ไป

5. ตัวผลักดันต้นทุน (Cost Driver) หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลให้ต้นทุนของกิจกรรมเปลี่ยนแปลงไป ในทางทฤษฎีจะแบ่งตัวผลักดันต้นทุนเป็น 2 ประเภท คือ ตัวผลักดันทรัพยากร และตัวผลักดันกิจกรรม

6. ตัวผลักดันกิจกรรม (Activity Driver) หมายถึง ปัจจัยหรือเกณฑ์ที่ใช้เป็นตัวกำหนดสัดส่วนการใช้กิจกรรมต่าง ๆ เข้าไปกับผลได้หรือสิ่งที่ต้องการคิดต้นทุน (Cost Objects)

7. การวัดผลเชิงดุลยภาพ (Measurement Balanced Scorecard: BSC) หมายถึง การวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ คุ้มทุน และสามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการนำการวัดผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพเป็นตัววัดความสำเร็จของการดำเนินงานของชุมชน ประกอบด้วย มุมมองทางการเงิน (Financial perspective) มุมมองทางด้านลูกค้า (Customer perspective) มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน (Internal business process perspective) มุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (Learning and Growth perspective)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม ร้อยแก่นสารสินธุ์ ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นของการผลิตผ้าไหม
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม สามารถวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตผ้าไหมของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ในกลุ่ม พร้อมใช้เป็นแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตและค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและวิทยากร
4. ได้รูปแบบของการคำนวณต้นทุนแบบฐานกิจกรรมของกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม เพื่อนำมาใช้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นต่อไป และเป็นฐานข้อมูลให้นักวิจัยได้สามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป
5. หน่วยงานภาครัฐและนักวิจัยได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจที่จะสามารถนำไปต่อยอดการพัฒนาวิสาหกิจ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาด้านการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหม ร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่ถูกต้อง 3) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจของชุมชนในการส่งเสริมการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจให้สามารถแข่งขันในภาคธุรกิจ ให้เติบโตอย่างยั่งยืน 4) เพื่อได้รูปแบบการคำนวณต้นทุน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนการผลิต และพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมของกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียบเรียง ซึ่งนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม

ตอนที่ 2 กระบวนการผลิตผ้าไหม

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนภายใต้การจัดการต้นทุนแบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC (Activity Based Costing Managements)

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานโดยวัดจากการวัดผลเชิงดุลยภาพ (Measurement Balanced Scorecard: BSC)

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม

การรวมกลุ่มดำเนินงาน โดยการให้ความสำคัญกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับวัฒนธรรม เทคโนโลยี ทุนชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเกิดความสามัคคี มีองค์ความรู้ และมีระบบภูมิคุ้มกันต่อ เพื่อโดยคนในชุมชนรวมตัวกันประกอบกิจการอย่างสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองการพึ่งพาตนเองและความพอเพียงของครอบครัวและชุมชน ในการจัดการทุนของชุมชนเพื่อประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดย คณะบุคคลที่มีความผูกพันไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคล ในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

1. ความหมายและความสำคัญ

1.1 ความสำคัญของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งปรารถนา คือ กิจกรรมเศรษฐกิจ ทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ที่คนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมเป็นเจ้าของ โดยการพัฒนาจากฐานของศักยภาพของท้องถิ่น หรือทุนในชุมชน ซึ่งรวมถึงเงินทุน แรงงาน วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น พิพิธภัณฑ วัตถุ ที่ดิน แหล่งน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ สภาพภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ฯลฯ โดยการเน้นการพัฒนาอย่างบูรณาการ สร้างภาคีและเครือข่ายความร่วมมือ นำไปสู่การพัฒนาจากชุมชนท้องถิ่นไปสู่ระดับชาติ และให้องค์กรชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนา เพื่อให้เกิดพลังการพัฒนาจากความต้องการของคนในชุมชน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์, 2541) ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คือ เพื่อพัฒนาศักยภาพตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยใช้กิจกรรมเศรษฐกิจสร้าง “กระบวนการเรียนรู้” ซึ่งจะทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ ในขณะเดียวกันยังมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ หรืออีกนัยหนึ่ง เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ

การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ที่จะมีการพัฒนาทั้งคน วิธีการ เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อทำงานได้สำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยใช้ต้นทุนด้านแรงงานและทรัพยากรน้อยลงได้นั้น มีสิ่งที่ควรคำนึงถึงด้วยหลายประการ คือ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ไม่ว่าท้องถิ่นในเมืองหรือในชนบท จะมีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมกันต่อ ๆ มา สามารถช่วยแก้ปัญหาหรือเสนอแนะสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมกว่าได้ในหลายเรื่อง ดังนั้น การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น องค์กรอื่น จะช่วยให้งานบางงานสำเร็จได้โดยง่าย ทั้งนี้ เนื่องจากว่าองค์ความรู้ในท้องถิ่นนั้น เป็นความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงที่สืบทอดกันมา และสามารถปรับใช้ในหลายสถานการณ์ได้ การถนอมใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาสภาพแวดล้อม แนวคิดนี้สอดแทรกเข้ามาอยู่ในยุทธศาสตร์การบริหาร เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้นไม้ สัตว์ป่า แม่น้ำ ลำคลอง ภูเขา อากาศบริสุทธิ์ ฯลฯ นั้น นับวันแต่จะลดลงหากใช้ไม่ถนอม และไม่บูรณะทดแทน ปัจจุบันมีการนำพลังงานทดแทนมาใช้ อาทิ พลังน้ำ พลังลม พลังแสงอาทิตย์ และพลังคลื่นในมหาสมุทรมาใช้มากขึ้น นักบริหารต้องรู้จักใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า แนวคิดหนึ่งในเรื่องนี้ คือ ใช้ให้น้อยลง ใช้แล้วใช้ซ้ำ ใช้แล้วเปลี่ยนรูปเป็นอย่างอื่นเพื่อใช้อีก และการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม ผู้บริหารและผู้ใช้เทคโนโลยีควรต้องเป็น

ผู้มีจริยธรรมและคุณธรรมสูงยิ่ง เนื่องจากอยู่ใกล้หรืออยู่ความได้เปรียบทางสังคม องค์กรที่มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการคมนาคมติดต่อสื่อสารที่สมบูรณ์ จะได้เปรียบองค์กรที่ด้อยกว่ามาก ดังนั้นการใช้ข้อมูลสารสนเทศ หรือเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ จึงต้องใช้เพื่อกระจายคุณภาพ ความเสมอภาคและความเป็นธรรม สำหรับผู้รับบริการหรือส่วนรวมมากกว่า จะบริหารหรือใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกได้เปรียบในเชิงการบริหาร การค้า หรือผลกำไรทางเศรษฐกิจแต่ประการเดียว ความสำคัญเรื่องความถูกต้อง การตอบสนองชุมชน สังคม ควรต้องมิอยู่ในใจทุกคน

ดังนั้นในกระบวนการผลิต ผู้ประกอบการต้องสร้างเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ มีความเฉพาะตัวของสินค้า โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นผู้นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้จากชุมชนสู่การสร้างเศรษฐกิจของชุมชนให้เกิดเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) ให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้น โดยเน้นเศรษฐกิจฐานราก จากการผลิตสินค้าเกษตรแบบเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ เพื่อก้าวไปสู่การเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เปลี่ยนจากการเป็น traditional SMEs ที่มีอยู่ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพ สู่การสร้างมูลค่าที่สูง (High Value Services) โดยเป็นการสร้างเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการพัฒนา เศรษฐกิจแบบพอเพียง ตามขั้นตอนของทฤษฎีใหม่หลักสำคัญของทฤษฎีใหม่ มี 3 ขั้นตอน (ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์. 2541) ดังนี้

ขั้นที่ 1 พอเพียงในระดับครอบครัว ให้เกษตรกรมีความพอเพียง โดยเลี้ยงตัวเองได้ระดับชีวิตที่ประหยัดก่อนผลิต เพื่อให้บริโภคในครัวเรือน ทั้งนี้ต้องมีความสามัคคีในท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 พอเพียงในระดับชุมชน ให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ร่วมแรงในการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา และศาสนา

ขั้นที่ 3 พอเพียงในระดับประเทศ ติดต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมมือกับองค์กรธุรกิจ เช่น แหล่งเงิน (ธนาคาร) และแหล่งพลังงาน (บริษัทน้ำมัน) เป็นต้น ในการทำธุรกิจและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ทั้งฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายธนาคารกับบริษัทจะได้รับประโยชน์

สืบเนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้สามารถจัดการความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ชุมชนอันเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ด้วยภูมิปัญญาการทอผ้าดั้งเดิมของท้องถิ่นกับการจัดการความรู้ด้านการทอผ้าสมัยใหม่ที่ผนวกเรื่องการบริหารจัดการ การตลาด การมีข้อมูลลูกค้า การมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าการผลิตและส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และควรมีกิจกรรมเพิ่มพูนทักษะให้ทันโลก (ศิริสุภา เอมหยวก และคณะ. 2548) และเพื่อเป็นการตอบสนองหรือเป็นการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มุ่งเน้นให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สู่การแข่งขันในตลาดโลก และเกิดการกระจายรายได้ จึงจำเป็นต้องขับเคลื่อนวิสาหกิจของชุมชน เพื่อยกระดับฐานการผลิตของชุมชน ให้ได้มาตรฐานเพื่อนำไปสู่การเป็น SME โดยการจัดการความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับองค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ของชุมชน สร้างความโดดเด่น และสามารถขยายกิจการให้เป็นที่รู้จัก และเติบโตได้อย่างยั่งยืน ซึ่งวิสาหกิจชุมชน

ผู้ผลิตผ้าในจังหวัดมหาสารคาม จึงเป็นกลุ่มสินค้าสำคัญของชุมชนท้องถิ่นในจังหวัด ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนฐานรากได้ จึงจำเป็นต้องได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นเศรษฐกิจชุมชนฐานราก สร้างความเข้มแข็งในการก้าวไปสู่การเป็น SME และก้าวสู่การแข่งขันในระดับโลกต่อไปได้อย่างยั่งยืน

1.2 ความหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดังนี้

นุรน์จมาล် แวโด (2557) ได้ให้ความหมายไว้ว่าวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชน เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการกิน การอยู่ การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากร การจัดการชุมชน กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรืออื่นๆ ที่ดำเนินโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิตินบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิตินบุคคล เพื่อสร้างรายได้ ทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนระหว่างชุมชน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2561) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิตินบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิตินบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี (2558) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิตินบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิตินบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชนทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

อานันท์ ตะนัยศรี (2561) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro community Enterprise) หมายถึง การประกอบการขนาดเล็กและขนาดจิ๋ว เพื่อจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งพาตนเองและความเพียงพอของครอบครัวและชุมชน ทุน ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ร้อยรัดผู้คนให้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เป็นพี่น้องไว้ใจกัน) ให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน ยังประโยชน์ให้ชุมชนผู้เป็นเจ้าของวิสาหกิจนั้นเป็นหลัก

โอฬาร พิทักษ์ (2561) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมของชุมชน เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือ การอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิตินบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิตินบุคคลเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชนทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

จากการทบทวนวรรณกรรม ที่ได้มีผู้ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การรวมตัวกันของกลุ่มสมาชิกในชุมชน เพื่อทำกิจการของชุมชน เพื่อจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งพาตนเองและความเพียงพอของครอบครัวและชุมชน จากการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับองค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ของชุมชน สร้างความโดดเด่น โดยมีวัตถุประสงค์ ทรัพยากรทุน แรงงานในชุมชนเป็นหลัก เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยปรับประยุกต์ให้ทันสมัย

2. ลักษณะของวิสาหกิจชุมชน

จากความหมายของวิสาหกิจชุมชนข้างต้นนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงมีลักษณะที่สำคัญอยู่ 7 อย่างด้วยกัน ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2561) ดังนี้

2.1 ชุมชนเป็นเจ้าของกิจการเองและเป็นผู้ดำเนินการเอง หรือคนนอกมีส่วนร่วม โดยอาจมีการถือหุ้นได้เพื่อการมีส่วนร่วม ร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือ แต่ไม่ใช่หุ้นใหญ่ทำให้มีอำนาจในการตัดสินใจ

2.2 ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ ทรัพยากรทุน แรงงานในชุมชนเป็นหลัก ซึ่งอาจจะนำวัตถุดิบบางส่วนมาจากภายนอกได้แต่เน้นการใช้ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาในชุมชนหรือท้องถิ่นให้มากที่สุด

2.3 ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชน ซึ่งมีความรู้ภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมา หากมีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมเกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง ก็จะริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้โดยไม่เอาแต่เลียนแบบหรือแสวงหาสูตรสำเร็จ

2.4 มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานทุนที่สำคัญ เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยปรับประยุกต์ให้ทันสมัย ผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาสากลหรือจากที่อื่น

2.5 มีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีหลาย ๆ กิจกรรมประสานผนึกพลัง (synergy) และเกื้อกูลกัน (cluster)

2.6 มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจหลัก การเรียนรู้คือหัวใจของกระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน บนฐานความรู้สึกรัก ความอยาก ความต้องการตามทีสื่อในสังคมกระตุ้นให้เกิด ทำให้ความอยากกลายเป็นความจำเป็นสำหรับชีวิตไปหมด

2.7 เน้นเป้าหมายของการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมายได้ เป็นเป้าหมายอันดับแรกและสำคัญที่สุดของวิสาหกิจชุมชน

3. การขอรับการส่งเสริมวิสาหกิจตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2558

วิสาหกิจชุมชนใดที่จะขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2558 ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน ให้วิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งประสงค์จะดำเนินการกิจการต่อไปแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตร

ทราบตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยการจดทะเบียนขอรับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2558)

- 3.1 ชื่อและที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชน
- 3.2 ชื่อและที่อยู่ของผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชน
- 3.3 ชื่อและที่อยู่ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- 3.4 กิจกรรมที่วิสาหกิจชุมชนมีความประสงค์จะดำเนินการ

ทั้งนี้หากชุมชนใด ไม่แจ้งความประสงค์เป็นเวลาสองปีติดต่อกัน ให้กรมส่งเสริมการเกษตรมีหนังสือเตือนให้วิสาหกิจชุมชนนั้นแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสิบห้า วัน ถ้าไม่มีการแจ้งตามคำเตือน ให้กรมส่งเสริมการเกษตรถอนชื่อออกจากทะเบียนและวิสาหกิจใด ประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกกิจการ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

4. การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้กลุ่มมีการดำเนินการแบบมีระบบ และมีกฎระเบียบของกลุ่มร่วมกัน จึงจำเป็นต้องเรียกสมาชิกกลุ่ม ที่มีความประสงค์ทำกิจกรรมและลงทุนรวมกัน ให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้ง ดังนี้

- 4.1 เอกสารที่ใช้สมัครวิสาหกิจชุมชน
 - 4.1.1 สำเนาบัตรประชาชน
 - 4.1.2 สำเนาทะเบียนบ้าน
 - 4.1.3 หนังสือแบบคำขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน
 - 4.1.4 หนังสือมอบอำนาจ
 - 4.1.5 รายงานการประชุม

ทั้งนี้ สมาชิกต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน และภายใน 7 คนต้อง อยู่คนละครอบครัว (ทะเบียนบ้านไม่ซ้ำกัน) การรวมกลุ่มไม่ควรมีสมาชิกมากเกินไป เพราะจะเรียกสมาชิกให้มา ประชุมได้ ยาก

4.2 การดำเนินการคัดเลือกประธาน

ให้สมาชิกคัดเลือกประธานกลุ่มวิสาหกิจ และประธานให้สมาชิกคัดเลือก คณะกรรมการดำเนินการบริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

- 4.2.1 ประธาน
- 4.2.2 รองประธาน
- 4.2.3 เภรัญญิก
- 4.2.4 เลขานุการ
- 4.2.5 ประชาสัมพันธ์
- 4.2.6 สมาชิก

4.3 ประโยชน์ของการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

ประโยชน์ของการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชน พ.ศ. 2548 (ชมพูนุท ศรีพงษ์ และคณะ, 2559) มีดังนี้

4.3.1 การรวมตัวกันของคนในชุมชนในการประกอบวิสาหกิจชุมชนมีความมั่นคง ได้รับการรับรองตามกฎหมาย

4.3.2 เกิดการจัดระเบียบในการสนับสนุน ทำให้ภาครัฐสามารถสนับสนุนได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง

4.3.3 ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการ การรวมทั้งการพัฒนาและใช้ประโยชน์จาก ศักยภาพของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.3.4 ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ มีความพร้อมที่จะพัฒนา สำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต

5. ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน

ในการบริหารงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นคณะกรรมการบริหารงานของกลุ่มวิสาหกิจ ต้องทราบกฎหมายที่ต้องใช้ในการบริหารงานของวิสาหกิจ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2558

5.2 ระเบียบว่าด้วยการสรรหาผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน จังหวัด

5.3 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เรื่อง การต่อทะเบียนของวิสาหกิจชุมชน

5.4 ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เรื่อง คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน

5.5 ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนว่าด้วย การรับจดทะเบียนและการเพิกถอนทะเบียนวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

6. วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม

สืบเนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้สามารถจัดการความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ชุมชนอันเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ด้วยภูมิปัญญาการทอผ้าดั้งเดิมของท้องถิ่นกับการจัดการความรู้ด้านการทอผ้าสมัยใหม่ที่ผนวกเรื่องการบริหารจัดการ การตลาด การมีข้อมูลลูกค้า การมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าการผลิตและส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และควรมีกิจกรรมเพิ่มพูนทักษะให้ทันโลก (ศิริสุภา เอมหยวก และคณะ, 2548). และเพื่อเป็นการตอบสนองหรือเป็นการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มุ่งเน้นให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่การแข่งขันในตลาดโลก และเกิดการกระจายรายได้ จึงจำเป็นต้องขับเคลื่อนวิสาหกิจของชุมชน เพื่อยกระดับฐานการผลิตของชุมชน ให้ได้มาตรฐานเพื่อนำไปสู่การเป็น SME โดยการจัดการความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับองค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อสร้าง นวัตกรรมใหม่ของชุมชน สร้างความโดดเด่น และสามารถขยายกิจการให้เป็นที่รู้จัก และเติบโตได้อย่างยั่งยืน

จากที่กล่าวมาข้างต้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นกลุ่มที่จะสามารถทำให้ระบบเศรษฐกิจฐานรากเจริญเติบโต และทำให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเติบโตได้ และทำให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชนฐานรากได้อย่างแท้จริง

ตอนที่ 2 กระบวนการผลิตผลผลิตผ้าไหม

1. ขั้นตอนการเลี้ยงไหม

แหล่งเลี้ยงไหมที่สำคัญของประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ร้อยเอ็ดบุรีรัมย์ นครราชสีมา สุรินทร์ อุบลราชธานี หนองคาย ชัยภูมิ ศรีสะเกษ นครพนม มหาสารคาม สกลนคร และกาฬสินธุ์ ส่วนในภาคอื่น ๆ ที่มีการเลี้ยงไหมเหมือนกัน เช่น ภาคเหนือที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคตะวันออกที่จังหวัดระยอง ภาคตะวันตกที่จังหวัดกาญจนบุรี และภาคใต้ที่จังหวัดชุมพร แต่เพิ่งจะเริ่มเลี้ยงกันมาเมื่อไม่กี่ปีมานี้

รูปภาพที่ 2.1 หนอนไหมที่กำลังเจริญเติบโต (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร, 2537, เว็บไซต์)

โดยทั่วไปเกษตรกรมักจะเลี้ยงไหมเป็นอาชีพรอง เพราะมีการทำนาทำไร่เป็นอาชีพหลัก มักจะแบ่งเนื้อที่บางส่วนไว้ปลูกหม่อนเพื่อใช้เลี้ยงไหมในยามว่างงาน โดยเริ่มเลี้ยงกันมากในต้นฤดูฝน แล้วหยุดพักระยะหนึ่งเพื่อดำนา หรือปลูกพืชไร่ หลังจากนั้นจะกลับมาเลี้ยงกันใหม่จนถึงฤดูเก็บเกี่ยว จะหยุดเลี้ยงไปเกี่ยวข้าวจากนั้นก็หยุดเลี้ยงเพราะเข้าหน้าแล้งไม่มีใบหม่อน การเลี้ยงไหมตามแบบฉบับที่กล่าวนี้ เกษตรกรไม่ทำกันจริงจังจึงมักทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่ไหมที่ดีพอ จึงไม่สามารถทำรายได้พอที่จะยึดเป็นอาชีพหลัก เกษตรกรที่เลี้ยงไหมอย่างเดียวนั้นแทบจะหาไม่ได้ แต่ในระยะหลังที่มีการส่งเสริมการเลี้ยงไหมแผนใหม่ มีประชาชนที่มีเงินทุนพอได้หันไปสนใจกับกิจการการเลี้ยงไหม และได้ทำกันอย่างแพร่หลายสามารถเลี้ยงไหมลูกผสมพันธุ์ต่างประเทศได้ดี

นับว่าเป็นก้าวใหม่ของวงการไหมของเมืองไทยที่จะนำไปสู่การเลี้ยงไหมแบบอุตสาหกรรม ประกอบทั้งระยะ 2-3 ปีมานี้สินค้าที่ทำด้วยไหมมีราคาแพงขึ้นมาก ราคารังไหมและเส้นใยก็แพงขึ้นตามไปด้วย (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร, 2537, เว็บไซต์)

1.1 เครื่องมือเครื่องใช้ในการเลี้ยงไหมแผนใหม่ (ชาญณรงค์ พูลศิลป์, 2556) ประกอบด้วย

1.1.1 โรงเรือน มีห้องเลี้ยงไหมที่บุด้วยมุ้งลวดตาข่ายอย่างมิดชิด เพื่อป้องกันแมลงวันลายมาทำลายหนอนไหม

แหล่งที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไหม : สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเลี้ยงไหม อุณหภูมิอยู่ในช่วง 20 - 35 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 65 - 80 เปอร์เซ็นต์ โรงเลี้ยงไหมต้องห่างไกลจากแหล่งการใช้สารเคมีทางการเกษตร และโรงงานอุตสาหกรรม ดังรูปภาพที่ 2.2

รูปภาพที่ 2.2 ตัวอย่างโรงเรือนที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงไหม (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ชุมพร, 2537, เว็บไซต์)

1) สภาพโรงเลี้ยง ควรมีสภาพของโรงเลี้ยงไหม ดังนี้

1.1) สร้างในแนวตะวันออกและตะวันตก

1.2) สะดวกต่อการทำความสะอาด และสามารถที่จะฉีดอบสารเคมี

เพื่อฆ่าเชื้อโรค

1.3) มีการถ่ายเทอากาศได้ดี

1.4) สามารถป้องกันศัตรูหนอนไหมได้ เช่นแมลงวันลาย จิ้งจก ตั๊กแตน และมด

และมด

1.5) ควรปลูกต้นไม้ยืนต้นรอบ ๆ โรงเลี้ยงเพื่อลดความร้อนจากแสงแดด ขนาดโรงเลี้ยง สำหรับเลี้ยงไหม 2 แผ่น: ไหมพันธุ์ไทยลูกผสม ใช้ขนาด 47 เมตร ชั้นเลี้ยง ขนาด 1.2x5 เมตร จำนวน 3 ชั้น (2 ชุด)

2) ปัจจัยสำคัญในการสร้างโรงเลี้ยงไหม

2.1) โรงเลี้ยงไหมควรอยู่ห่างจากบ้านพักอาศัยประมาณ 10 - 20 เพื่อสะดวกในการรักษาความสะอาดและการฉีดอบสารเคมีฆ่าเชื้อโรค

2.2) หลังคาควรเลือกวัสดุที่เป็นฉนวนกันความร้อน และน้ำได้ดี พื้นห้องควรใช้คอนกรีต ผนังโรงเลี้ยงก่อด้วยคอนกรีตสูงจากพื้นประมาณ 50 ซม. ส่วนที่เหลือใช้ตาข่ายไนลอนตีเป็นผนังถึงระดับเพดานห้อง

2.3) ควรมีห้องมีดขนาด 1.5x1.0 เมตร สำหรับดักแมลงวันลาย ควรมีห้องเก็บใบหม่อนที่สามารถเลี้ยงไหมได้ 2 เวลา

1.1.2 อุปกรณ์วัดอุณหภูมิความชื้น 1 ชุด

1.1.3 มีดและเขียง (หรือเครื่องหั่นใบหม่อน) 1 ชุด

1.1.4 เครื่องฉีดพอร์มาลิน 1 เครื่อง

1.1.5 กรรไกรตัดแต่งกิ่งไม้ 1 อัน

1.1.6 เครื่องลอกปุ๋ยไหม 1 ชุด

1.1.7 เครื่องชั่ง (ขนาดชั่งน้ำหนักสูงสุด 15 กิโลกรัม) 1 เครื่อง

1.1.8 ตะแกรงร่อนแป้ง (ชนิดที่มีตาถี่) 1 อัน

1.1.9 ตาข่ายสำหรับถายมูลไหมวัยอ่อน (ขนาดช่องตาข่าย 1 x 1 ซม) ขนาด 100 ซม. X 80 ซม.10 ผืน

1.1.10 ตาข่ายสำหรับถายมูลไหมวัยแก่ (ขนาดช่องตาข่าย 3 x 3 ซม) ขนาด 100 ซม. X 80 ซม.30 ผืน

1.1.11 จ่อแบบลูกคลื่น 50 อัน

1.1.12 จ่อกระดิ่ง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.50 เมตร 20 อัน

1.1.13 ชั้นวางกระดิ่ง ทำเป็นชั้นๆห่างกันประมาณ 25 เซนติเมตร เพื่อสอดกระดิ่งวางให้มีการถ่ายเทอากาศและวางกระดิ่งได้สะดวก

1.1.14 ตะกร้าเก็บใบหม่อน 2 ใบ

1.1.15 เข่งใส่ใบหม่อน 8 ใบ

1.1.16 ตะกร้าให้อาหาร 4 ใบ

1.1.17 ขนบก 1 อัน

1.1.18 รองเท้าแตะ 1-2 คู่

1.1.19 ผ้าคลุมหม่อน 5 ผืน

1.1.20 ตะเกียบไม้ไผ่ 2 คู่

1.1.21 แกลบเผาและแกลบสด ใช้ช่วยในการแยกไหมนอนและไหมตื่น และควบคุมความชื้นไม่ให้สูงเกินไป

1.1.22 ปูนขาวชนิดผงละเอียด 2 - 3 กิโลกรัมหรือแกลบเผา 100 ลิตร

- 1.1.23 สารเคมีป้องกันโรคไหมชนิดผง 1 กิโลกรัม
- 1.1.24 กระดาษรองกระดิ่ง (ขนาด 80 ซม. x 100 ซม.) 40 แผ่น
- 1.1.25 กระดาษหนังสือพิมพ์เก่า 5 กก.
- 1.1.26 ผงซักฟอก 1 กิโลกรัม
- 1.1.27 สบู่ล้างมือ 1 ก้อน
- 1.1.28 สารฟอร์มาลิน 3 % (ฟอร์มาลิน 40 % จำนวน 1 ส่วน ผสมน้ำ 13 ส่วน หรือน้ำคลอรีน (คลอรีน 60% 1 กิโลกรัม ผสมน้ำ 200 ลิตร) ใช้ฉีดพ่นฆ่าเชื้อโรคในห้องเลี้ยงและอุปกรณ์ต่างๆก่อนทำการเลี้ยงไหม อัตรา 1 ลิตร / ตารางเมตรรอบ
- 1.1.29 ผงซักฟอก 1-2 กิโลกรัม
- 1.1.30 สบู่ล้างมือ 1 ก้อน
- 1.2 ซีพจักรและวิธีการเลี้ยงไหม (แสงจันทร์ ขวัญอ่อน, 2557)
- ซีพจักรและวิธีการเลี้ยงไหมปกติวงชีวิตของหนอนไหม ซึ่งเริ่มตั้งแต่ไข่จนเป็นผีเสื้อ ใช้เวลาประมาณ 45-52 วัน
- หลังจากแม่ผีเสื้อวางไข่แล้ว ไข่จะเจริญเติบโตเรื่อยๆ จนมีอายุได้ 8 วัน จะเริ่มมีจุดสีดำเกิดขึ้นก่อน ต่อมาจุดดำนี้จะขยายตัวจนทำให้ไข่เปลี่ยนเป็นสีด้าอมเทา ประมาณวันที่ 10 หนอนไหมก็จะฟักออกจากไข่ ดังรูปภาพที่ 2.3

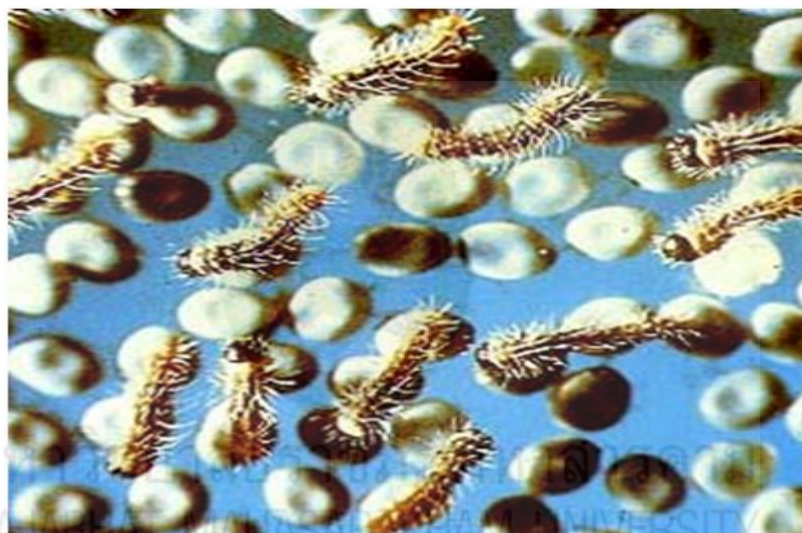

รูปภาพที่ 2.3 หนอนไหมฟักออกจากไข่ (ชาญณรงค์ พูลศิลป์, 2556)

ปกติหนอนไหมจะฟักออกตอนเช้า หลังจากฟักแล้วไม่ควรเกิน 3 ชั่วโมง จะต้องให้ อาหารโดยหั่นใบหม่อนเป็นชิ้นเล็ก ๆ ให้กิน ไข่ที่ยังไม่ฟักจะเก็บไว้โดยห่อกระดาษสีดำ เพื่อเปิดให้ฟัก พร้อมๆ กันในวันรุ่งขึ้น และเมื่อฟักแล้วควรแยกเลี้ยงไว้ต่างหากไม่ควรนำไปเลี้ยงปนกับหนอนไหม ที่ฟักก่อนในกระดังเดียวกันที่แม่ผีเสื้อไหมกำลังวางไข่

1.3 การให้อาหาร

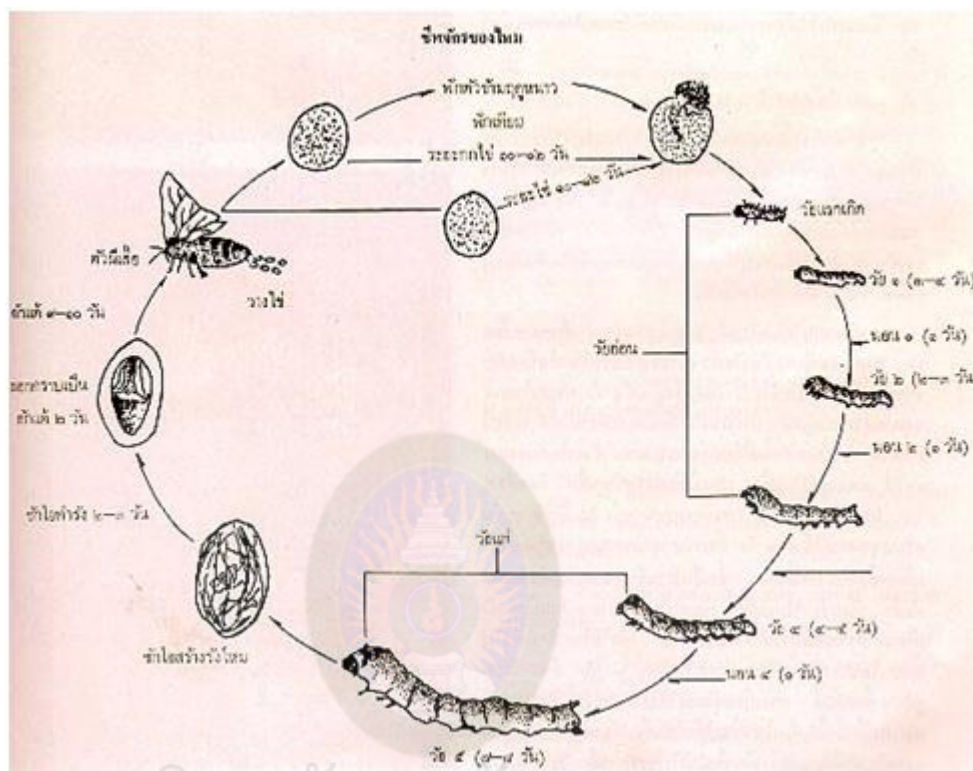
แม้ว่าการให้อาหารหนอนไหมบ่อยครั้งจะทำให้หนอนไหมโตเร็ว แต่ก็ไม่สะดวก กับผู้เลี้ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลากลางคืนจึงควรให้อาหารวันละ 3 เวลา คือ 06.30 น. 11.30 น. และ 17.00 น. ใบหม่อนที่ให้หนอนไหมในวัยอ่อน (วัย 1-3) ต้องหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ ส่วนใบหม่อนที่ให้ หนอนไหมที่เจริญเติบโตเป็นวัยแก่ (วัย 4-5) นั้นให้ทั้งใบได้เลย (วรพจน์ รักสังข์, 2559) ซึ่งตัวอย่าง หนอนไหม ดังรูปภาพที่ 2.4

รูปภาพที่ 2.4 หนอนไหมกำลังออกจากไข่ (วรพจน์ รักสังข์, 2559)

ตัวหนอนไหมเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วถ้าอากาศร้อน (30 องศาเซลเซียส) ยิ่งโตเร็ว ถ้าอากาศหนาวเย็นหรือร้อนเกินไปจะโตช้าและไม่แข็งแรง เมื่อมีอายุ 3-4 วัน หนอนไหมจะหยุดกิน อาหารอยู่เฉย ๆ ประมาณ 1 วันจึงลอกคราบใหม่ระยะนี้เรียกว่า ไหมนอน เมื่อลอกคราบหมดแล้ว ก็จะเริ่มกินอาหารต่อไปตัวและหัวใหญ่ขึ้นระยะนี้เรียกว่า ไหมตื่น โดยทั่ว ๆ ไปหนอนไหมจะนอน (ลอกคราบ) 4 ครั้ง ก็จะขึ้นวัย 5 กินอาหารจนอายุได้ 7-8 วัน ก็จะเริ่มหยุดกินอาหาร ลำตัวมีสีขาว หรือเหลืองใสหดสั้นลง ซึ่งเป็นระยะที่หนอนเติบโตเต็มที่แล้ว เรียกว่า ไหมสุก เริ่มพ่นใยออกมา จากปาก เพื่อทำรังถ้าพบอาการเช่นนี้ควรเก็บไหมใส่ในจ่อเพื่อให้ไหมทำรังต่อไป หนอนไหม จะเสียเวลาในการชักใยทำรังอยู่ 2 วัน ก็จะเปลี่ยนรูปร่างเป็นดักแด้และเมื่ออยู่ในรังได้ครบ 10 วัน ก็จะเจาะรังออกมาเป็นผีเสื้อ ไหมที่จะใช้ทำพันธุ์จะต้องคัดรังที่ดีสมบูรณ์ขนาดใหญ่ไว้ต่างหาก ที่เหลือ ก็นำไปสาวหรือขายให้โรงงานสาวไหมต่อไป รังที่ผีเสื้อไหมเจาะออกแล้วเส้นใยจะขาดใช้สาวเป็นเส้น ไม่ได้

ผีเสื้อไหมบินไม่ได้ เพราะปีกเล็กไม่สมกับลำตัวที่ใหญ่จะไม่กินอาหารเลย ตัวผู้มีหน้าที่ผสมพันธุ์ ส่วนตัวเมียเมื่อได้ผสมพันธุ์แล้วก็จะวางไข่แล้วก็ตายไป เมื่ออายุได้ประมาณ 2-3 วัน โดยแสดงชีพจักรของไหมได้ ดังรูปภาพที่ 2.5

รูปภาพที่ 2.5 ชีพอจักรของไหม (วรพจน์ รักสังข์, 2559)

1.4 หนอนไหม

หนอนไหมแต่ละตัวเมื่อโตเต็มที่แล้วก็จะขับของเหลวชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยสารที่โปร่งแสงไม่มีสี 2 ชนิดด้วยกัน จากต่อมไหมออกมาทางต่อมน้ำลาย 2 ต่อมที่อยู่คนละด้านขนานกันทางส่วนหัวของหนอนไหม ต่อมน้ำลายแต่ละต่อมมีชื่อเฉพาะคือ aqueduct หรือ collector ต่อมหนึ่งและ spinning อีกต่อมหนึ่ง สำหรับต่อม aqueduct นั้นใหญ่กว่าต่อม spinning เมื่อหนอนจะชักใยมันจะขับสารของเหลวจากถุงในต่อม aqueduct ออกทาง spinning head หรือ spinneret ซึ่งเป็นช่องเล็ก ๆ ผ่านออกสู่ภายนอกที่ช่องใช้ชากรรไกรของเหลวดังกล่าว เมื่อถูกอากาศจะแข็งตัวทันทีกลายเป็นสายใย ซึ่งเรียกว่า สายไหม เป็นที่น่าสังเกตว่าเส้นไหมที่ได้นั้นประกอบด้วยเส้นใยเล็ก ๆ สองเส้นรวมกันเรียกว่า Bave ซึ่งแต่ละเส้นเรียกว่า Brin สามารถแยกออกจากกันได้ไหมแต่ละรัง และขนาดของสายไหมก็แตกต่างกันไป กล่าวคือ ชั้นนอกสุดของรังเส้นไหมละเอียดกว่าชั้นกลาง ซึ่งค่อนข้างหยาบแต่ชั้นในสุดกลับละเอียดยิ่งกว่าชั้นนอกเสียอีก เส้นไหมที่ได้จากไหมที่เลี้ยงในประเทศจีนขนาดของเส้นผ่านศูนย์กลางของเส้นไหมชั้นนอกวัดได้ประมาณ 0.00052 นิ้ว ส่วนชั้นในสุดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.00017 นิ้ว แต่เมื่อเปรียบเทียบกับเส้นใยธรรมชาติชนิด

อื่นๆ เส้นไหมก็ยังมีขนาดใหญ่กว่า สำหรับน้ำหนักก็เช่นกัน ไยไหมหนักกว่าใยของโลหะ ที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเท่ากันเสียด้วย หนอนไหมแต่ละตัวชักใยได้ยาวไม่เท่ากัน มันสามารถชักใยที่สาวออกแล้วได้ยาวตั้งแต่ 350 เมตร ถึง 1,200 เมตร ซึ่งแล้วแต่พันธุ์ไหม (ชวนพิศ สีมาขจร. 2557) โดยแสดงของการทำอาหารให้ไหมได้ ดังรูปภาพที่ 2.6

รูปภาพที่ 2.6 การเตรียมอาหารให้หนอนไหม (ชวนพิศ สีมาขจร, 2557)

1.5 หลักปฏิบัติที่สำคัญในการเลี้ยงไหม

1.5.1 หมั่นรักษาความสะอาดในห้องเลี้ยงไหมและอุปกรณ์ เพราะไหมเป็นสัตว์ที่สะอาดมาก

1.5.2 ห้ามสูบบุหรี่ในห้องเลี้ยงไหมโดยเด็ดขาด

1.5.3 ไม่เผาสิ่งปฏิกูลหรือเศษขยะในบริเวณใกล้เลี้ยงไหม ขณะที่ไหมอยู่ในห้องเพราะไหมไม่ชอบควันไฟหรือกลิ่นเหม็น

1.5.4 ไบหม่อนต้องมีคุณภาพดี สะอาด และมีปริมาณเพียงพอ

1.5.5 ให้อาหารตรงตามวัยของไหม หนอนไหมที่ยังโตก็ให้ไบหม่อนที่แก่ขึ้น

1.5.6 ไม่ควรเลี้ยงไหมแน่นจนเกินไป เนื้อที่ 85 x 100 เซนติเมตร ควรเลี้ยงไหมวัยแก่ประมาณ 500 ตัว

1.5.7 ถ่ายมูลหรือกากไบหม่อน ที่ตกค้างทับถมในกระดังเลี้ยงอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนที่ไหมจะเข้านอนทุกครั้ง

1.5.8 เมื่อไหมนอนควรเปิดหน้าต่างให้ลมโกรก อากาศแห้งไหมจะลอกคราบง่าย และไม่ควรให้ตัวไหมได้รับการกระทบกระเทือนอย่าให้อาหารขณะที่ไหมนอน

1.5.10 อุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงแล้วและยังไม่ใช้ควรแยกไว้ต่างหาก ที่ใช้แล้วควรนำออกมาล้างแล้วผึ่งแดดเป็นระยะ ๆ แล้วจึงค่อยนำเข้าไปใช้ใหม่

1.5.11 ควรเลี้ยงไหมเป็นรุ่นๆ เพื่อให้คนเลี้ยงมีเวลาพักและทำความสะอาดโรงเลี้ยง และอุปกรณ์ ซึ่งได้แก่ ก่อจตุรพรรณ และน้ำยาเคมีต่าง ๆ เป็นต้น

1.5.12 ไม่ควรผลิตไข่ไหมเองเพราะเสียค่าใช้จ่ายสูงในการตรวจโรคแพบริน (pebrin). ห้ามนำสารเคมีฆ่าแมลง และสารมีกลิ่นเข้าห้องเลี้ยงไหมโดยเด็ดขาด

1.6 วิธีการเลี้ยงไหมวัยอ่อนและวัยแก่

รูปภาพที่ 2.7 การให้อาหารหนอนไหม (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร, 2537, เว็บไซต์)

1.6.1 วัยอ่อน

ไหมวัยอ่อน คือ หนอนไหมนับตั้งแต่ออกจากไข่จนถึงวันที่ 3 การเลี้ยงหนอนไหมวัยอ่อนนิยมเลี้ยงเป็นชั้น โดยใส่กล่องหรือกระดังที่ทำด้วยตะแกรงเหล็กอาบพลาสติก หรือ อะลูมิเนียม นำใบหม่อนที่หั่นแล้วมาโรยให้หนอนไหมกินเป็นเวลา เช่นเดียวกับหนอนไหมวัยแก่ แต่ต้องหมั่นเกลี่ยหนอนให้กระจายสม่ำเสมอก่อนให้อาหาร มิฉะนั้นจะทำให้หนอนเจริญเติบโตไม่สม่ำเสมอ ควรรักษาความชื้นและอุณหภูมิให้สูงกว่าไหมวัยแก่ ในประเทศญี่ปุ่นนิยมเลี้ยงหนอนไหมในห้องควบคุมอุณหภูมิและความชื้น เพราะจะทำให้หนอนไหมแข็งแรงและเติบโตสม่ำเสมอได้ผลคุ้มกับค่าใช้จ่ายที่ต้องลงทุนเพิ่มเติม

1.6.2 วัยแก่

ไหมวัยแก่ คือ หนอนไหมวัย 4-5 (อายุประมาณ 12-13 วัน) ซึ่งเป็นไหมที่โตแล้ว การเลี้ยงดูง่ายขึ้น ไม่บอบช้ำง่ายเหมือนไหมวัยอ่อน เลี้ยงได้ 3 วิธีด้วยกัน ดังนี้

1) เลี้ยงเป็นกระดัง วางบนชั้นให้อาหารเป็นใบ ๆ แต่ถ้าเลี้ยงมาก ๆ จะเสียเวลาในการให้อาหารมาก

2) เลี้ยงเป็นโต๊ะ (1.20 x 2.50 เมตร) ให้อาหารเป็นกิ่งหม่อนทั้งกิ่งเลี้ยงได้รวดเร็ว แต่ต้องมีสวนหม่อนที่ดีมีปริมาณใบเพียงพอ

3) เลี้ยงเป็นชั้นเลื่อน ขนาดของชั้นพอ ๆ กับโต๊ะและสามารถเลื่อนขึ้นลงได้ ซึ่งจะ
ทำให้ใช้เนื้อที่ได้ประโยชน์เต็มที่ เพราะในเนื้อที่เท่ากันจะเลี้ยงไหมได้มากกว่าแบบโต๊ะ ในการเลี้ยงเป็น
จำนวนมากๆ มักนิยมแบบที่ 2 และแบบที่ 3

1.7 ลักษณะไหมนอน

ไหมนอน คือ หนอนไหมที่จะลอกคราบเพื่อเปลี่ยนวัยเจริญเติบโตขึ้น ปกติจะใช้เวลา
ประมาณ 24 ชั่วโมงไหมนอนมีลักษณะ ดังนี้

1.7.1 หนอนไหมจะหยุดกินอาหารและยกหัวขึ้น

1.7.2 จะมีรอยสามเหลี่ยมเกิดขึ้นด้านบน ระหว่างรอยต่อตัวกับส่วนอก

1.7.3 มักจะหลบหนีแสงอยู่ในที่มีมืดกว่าหนอนไหมที่ยังไม่นอน

1.7.4 หัวกะโหลกสีคล้ำและยื่นออกไปเล็กน้อย

1.7.5 เมื่อลอกคราบแล้ว (ไหมตื่น) จะมีลักษณะตรงกันข้าม

1.8 ลักษณะไหมสุก

ไหมสุก คือ หนอนไหมที่เจริญเติบโตเต็มที่และเริ่มจะชักใยทำรังไหมสุกมีลักษณะดังนี้

1.8.1 เริ่มหยุดกินอาหารและไต่ขึ้นบนหรือออกนอกกลุ่ม

1.8.2 ผ่นิ่งลำตัวเริ่มบางใส

1.8.3 มูลที่ถ่ายออกมาจะมีสีน้ำตาลมากกว่าสีเขียวคล้ำ

1.8.4 ชูส่วนหัวส่ายไปมาและเคลื่อนไหวมากหนอนดังกล่าวมักจะเป็นวัย 5 วันที่ 8
ก็ต้องเก็บหนอนไหมเหล่านี้ใส่ จ่อ (ที่ที่ให้หนอนไหมทำรัง) ต่อไป จ่อที่ทำด้วยกระดาษแข็งเป็นตาราง
3 x 5 เซนติเมตร แผงละ 156 ช่อง (กว้าง 12 ช่อง ยาว 13 ช่อง) จะประกอบกันเป็น 1 ชุด ชุดละ
10 แผง แขวานในโครงไม้สามารถหมุนได้รอบตัวหรือจะใช้จ่อหลอดก็ได้ ไม่ควรใช้จ่อพื้นเมือง
เพราะจะทำให้รังเสียหาย

รูปภาพที่ 2.8 หนอนไหมที่โตเต็มที่ (ไหมสุก) (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร, 2537, เว็บไซต์)

2. ขั้นตอนการสาวไหม

ในอดีตจะทำด้วยมือเริ่มตั้งแต่การดองไหม (การฟอกขาวไหม) การกวักไหม การคันเครื่องทอ การสีบด การคันหมี่และมัดหมี่ การปั่นหลอด ปัจจุบันบางขั้นตอนเริ่มจะนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ขั้นตอนการสาวไหม กวักไหม และปั่นหลอด

2.1 กระบวนการสาวไหม มีดังนี้

2.1.1 การดองไหม (การฟอกขาวไหม) ส่วนประกอบของเส้นไหมจะประกอบด้วย ส่วนที่เป็นเส้นและส่วนที่เป็นกาไหมชั้นนอก ซึ่งมีอยู่ประมาณ 25-30% สารที่ใช้แยกกาไหม คือ โซดาแอซ ส่วนการฟอกขาว ใช้โซเดียมไฮโรซัลไฟต์ และหากต้องการเส้นไหมขาวบริสุทธิ์ขึ้นไปอีก จะแต่งขาวโดยใช้ผงฟอกขาว หลังจากนั้นนำเส้นไหมไปย้อม และมัดหมี่ต่อไป

2.1.2 การกวักไหม เป็นการนำเส้นไหมจากปอย (เบ็ดไหม) ที่ดองและหรือย้อมสี แล้วปั่นใส่อ๊กเพื่อ เตรียมพร้อมนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป อุปกรณ์ที่ใช้ในการกวักไหม ประกอบด้วย กงหลักดินกง (สมัยก่อนทำด้วยไม้ปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นเสาหลัก ส่วนดินกงทำด้วยปูนซีเมนต์) ซึ่งเป็น อุปกรณ์ในการดึงปอยไหมเพื่อที่จะปั่นใส่อ๊กและอ๊กพร้อมไม้คอนอ๊ก

2.1.3 การคันเครื่องทอ หลักคันหรือหลักเฟือ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการเตรียมเส้นไหม ความยาวของเส้นยืนแต่ส่วนใหญ่นิยมทำความยาว 20 เมตร ได้ผ้าไหมสาเกต (ใช้ไหม 2.5 ก.ก.)

2.1.4 การสีบด เป็นการต่อไหมเส้นยืนที่คันเสร็จเรียบร้อยแล้วเข้ากับหัวทอ (เส้นไหมที่ติดอยู่กับฟืมและตะกรอ) ที่ละเส้นในการสีบดหรือเส้นยืน ต้องต่อที่ละเส้นเรียงลำดับที่คัน เมื่อต่อครบแล้วจะได้ไหมเส้นยืนที่ประกอบเข้ากับฟืมและตะกรอที่พร้อมจะนำไปขึงที่กี่เพื่อต่อไป

2.1.5 การคันหมี่และมัดหมี่ การคันหมี่และมัดหมี่เป็นการเตรียมไหมเส้นพุ่งให้มีลวดลายตามต้องการ เรียกว่าลายหมี่ มีขั้นตอน ดังนี้

1) การคันหมี่ เข้ากับโฮงคัน (รางคันหมี่) เป็นกรอบไม้รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด กว้าง 60-80 เซนติเมตร ยาว 1.02 เมตร (ความยาวเท่ากับความกว้างของผ้าที่ทอสำเร็จแล้ว) การคัน จะจัดแบ่งเส้นไหมออกเป็นลำแต่ละลำจะมีเส้นไหมเท่ากันยกเว้นลำแรกและลำสุดท้ายจะมีจำนวนเส้นไหมเท่ากับครึ่งหนึ่งของลำอื่น ๆ จำนวนลำหมี่จะขึ้นอยู่กับลายหมี่ อยู่ระหว่าง 21-65 ลำ โดยจำนวนลำจะเป็นเลขคี่เสมอ ในการคันและมัดหมี่ผ้าสาเกตมีวิธีการทำ 2 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 การคันและมัดหมี่โดยการแยกลายหมี่ของผ้าไหมสาเกต ต้องคันหมี่ 4 ครั้ง (4 โฮงคัน) คือ ลายหมากจับ ลายนาคน้อยลายโคมเจ็ด และลายคองเอี้ย (ส่วนค้ำภา ไมใช่มัดหมี่)

วิธีที่ 2 การคันและมัดหมี่ผ้าสาเกตทั้ง 4 ลายอยู่ในโฮงคันอันเดียวกัน และมัดหมี่ ต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ หมากจับ โคมเจ็ด นาคน้อยและคองเอี้ย ฯลฯ

2) การมัดหมี่ คือ การมัดเส้นไปที่ละเส้นที่ละลำเป็นช่วง ๆ เวลานำไปย้อม ส่วนที่มัดไว้จะไม่ถูกสี เมื่อและเชือกมัดออกจึงเป็นลวดลายต่าง ๆ การมัดหมี่ จึงเป็นภูมิปัญญา ของคนโบราณที่บรรจงออกแบบตกแต่งลวดลายต่าง ๆ อย่างวิจิตรบรรจง จิตนาการ

2.1.6 การปั่นหลอด คือ การนำเส้นยืนที่เตรียมไว้มาปั่นใส่หลอด (ในอดีตทำจากไม้ ที่มีรูอยู่ตรงกลางเช่นไม้ไผ่ ลำเต็กลง ปอ เครื่องสะดุ้ง เป็นต้น แต่ปัจจุบันมีการใช้แผ่นอลูมิเนียม

แผ่นสังกะสีม้วนเป็นทรงวง ครอบขนาดเท่าแท่งดินสอ ยาวประมาณ (3 นิ้ว) ใช้สำหรับเป็นแกนม้วนไหมเส้นพุ่ง อุปกรณ์ที่ใช้ในการปั่นหลอด ดังนี้

- 1) กง หลักตีนกงและหลา (ไน) พร้อมหลอด
- 2) ในการปั่นหลอด ถ้าเป็นหลอดไหมสี ไหมมัดไมจะปั่นหลอดแล้วใส่รวมในตะกร้าเล็ก ๆ แต่ถ้าเป็นหลอดขงเส้นไหมจะปั่นหลอดแล้วร้อยเชือกไว้เพื่อเวลาทอลายไหมจะได้ต่อเนื่องกันทำให้ผ้าได้ลายที่ต้องการและสวยงาม
- 3) หลอดไหมผ้าไหม การมัดไหมแบบแยกลายไหมก็จะมีหลอดที่ร้อยเชือกทั้งลายไปแยกจากกันไว้ ปัจจุบันจะมัดไหมขึ้นลายต่อลายในในโองเดียวกันแล้วปั่นเป็นหลอดเรียงตามลำดับร้อยเชือกฟางไม่ให้คละกัน

2.1.7 การใส่ใจไหม ใช้ กง สำหรับใส่ใจไหม

2.1.8 การกวักไหม ใช้สำหรับกวักไหมออกจากกง

2.1.9 การกวักด้าย ใช้ หลักตีนกงหรือไม้ ที่ใช้ยึดทั้งสองข้างในการกวักด้าย

2.1.10 ปั่นหลอดจากอักมาสู่โบก โดยใช้ หลา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับปั่นหลอดจากอักมาสู่โบกเพื่อทำเป็นทางตา (เส้นพุ่ง) เข็นหรือปั่นไหม 2 เส้นรวมกัน เรียกว่า เข็นรังกัน เข็นควบกันหรือเข็นครุกัน ถ้าเป็นไหมคนละสี เข็นรวมกันแล้ว เรียกว่า มัดไม ใช้แกว่งไหม ขั้นตอนนี้เป็น การเก็บปุมที่เรียกว่า ขี้ไหมออกจากเส้นไหม และยังทำให้เส้นไหมบิดตัวแน่นขึ้น ใช้ทำเป็นทางเครือ

2.1.11 การคันฝ้าย ใช้หลักฝ้ายในการคันฝ้าย

2.1.12 การมัดไหม ใช้โองมีสำหรับมัดไหม

2.2 ประกอบด้วยส่วนสำคัญของเส้นไหม

เส้นไหมเกิดจากส่วนของต่อมไหมในช่วงระยะที่เป็นตัวหนอน ต่อมไหมมีอยู่ในตัวไหมมาตั้งแต่กำเนิด แต่จะพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วงหนอนไหมวัยที่ 5 ส่วนของต่อมไหม (silk gland) ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ส่วน ดังนี้

2.2.1 Spinneret เป็นส่วนท่อพันเส้นใยไหม อยู่ด้านข้างของปากไหมทำหน้าที่พันใยไหมออกมาภายนอกตัวหนอน เป็นตัวกำหนดขนาดความโตของเส้นไหมว่ามีขนาดเส้นโตเท่าใด ซึ่งขึ้นอยู่กับพันธุ์ไหม อุณหภูมิ และความชื้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับขนาดความโตของเส้นด้วยเช่นเดียวกัน

2.2.2 Filippis, gland มีอยู่สองข้างด้านในของ Spinneret ทำหน้าที่ควบคุมบังคับการพันเส้นใยของต่อมไหม หรือทำหน้าที่เป็นประตูเปิดปิดบังคับการพันเส้นใย

2.2.3 Anterior division เป็นส่วนที่ต่อจากท่อพันเส้นใยไหมกับต่อมไหมส่วนกลาง มีความยาว 35-40 มิลลิเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางท่อ 0.05-0.30 มิลลิเมตร ทำหน้าที่สร้างทอไหม (Sericin) เคลือบส่วนของ Fibroin

2.2.4 Middle division เป็นต่อมไหมส่วนกลาง ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ที่สุดมีความยาว 60-65 มิลลิเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.20-2.50 มิลลิเมตร ทำหน้าที่ผลิตสารโปรตีน Fibroin ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเส้นไหม และต่อมไหมส่วนกลางนี้ยังมีการแบ่งเป็นสามส่วนย่อย

2.2.5 Posterior division เป็นส่วนหลังของต่อมไหม ที่ต่อออกมาจากส่วนกลาง ยังไม่ทราบหน้าที่แน่ชัด มีลักษณะเป็นท่อยาว 200-250 มิลลิเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.40-0.80 มิลลิเมตร

เส้นไหมเมื่อยังอยู่ในตัวของหนอนไหม จะมีลักษณะเป็นของเหลวอยู่ในต่อมไหม เมื่อต่อมไหมเจริญเต็มที่จนเข้าไปเบียดส่วนของกระเพาะอาหารทำให้ไม่สามารถกินอาหารต่อไปได้ จึงเกิดกระบวนการบีบตัวเองให้ของเหลวในต่อมไหมพุ่งออกมาทางรูพ่นเส้นใยไหม การทำให้สารเหลวเปลี่ยนสภาพเป็นเส้นไหมแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นระยะเริ่มเคลื่อนสาร Fibroin ออกจากต่อมไหมส่วนหลังตอนกลาง ในระหว่างนี้หนอนไหมจะลดปริมาณน้ำออกจากสาร Fibroin จาก 84 เปอร์เซ็นต์ เหลือประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้สารนี้แข็งตัวขึ้น และความชื้นที่ถูกขับออกไปนี้จะถูกถ่ายออกนอกตัวไหม ในรูปปัสสาวะก่อนการทำรังของหนอนไหม

ระยะที่ 2 เป็นระยะที่สาร Fibroin เคลื่อนตัวไปยังท่อพ่นไหมซึ่งเป็นรูแคบ สาร Fibroin จะถูกเป่าผ่านรู Spinneret และเกิดตกผลึกแห้งเป็นเส้นใยตามขนาดเส้นใยและรูปร่างของรูที่พ่นออกมานั้น ในขั้นนี้ Sericin มีส่วนร่วมที่สำคัญในเส้นไหม โดย Sericin จะสังเคราะห์และเคลื่อนตัวจากส่วนหน้าของต่อมไหม สาร Sericin มีส่วนประกอบของน้ำอยู่ประมาณ 86 เปอร์เซ็นต์

2.3 ลักษณะและส่วนประกอบของเส้นไหม (ชวนพิศ สิมาชจร. 2559)

เส้นไหมที่หนอนไหมพ่นออกมานั้น ประกอบด้วยสาร Sericin และ Fibroin มีคุณสมบัติเป็นสารโปรตีน เกิดจากการรวมตัวของ amino acid หลายชนิด ซึ่งมาจากการสังเคราะห์ของต่อมไหม

คุณสมบัติของ Sericin ซึ่งผลิตได้จากต่อมไหมส่วนหน้า ทำหน้าที่เหมือนกาวและสารหล่อลื่นแก่สารซึ่งเป็นตัวเส้นไหม สารนี้จะเป็นส่วนของสีเส้นไหมในกรณีซึ่งพันธุ์ไหมนั้น ๆ มีสี เช่น สีเหลือง เหลืองอมน้ำตาล เหลืองอมเขียว เป็นต้น Sericin จะละลายน้ำได้เพียงเล็กน้อย นอกจากส่วนของรังไหมสีเขียวจะตกสีในน้ำร้อนทั้งหมด ปริมาณของ Sericin เคลือบเส้นไหมที่แตกต่างกันออกไปตามชนิดและพันธุ์ไหม เช่น ไหมพันธุ์ bivoltine เช่น พันธุ์จิน ญูปุ่น จะมี Sericin 20-30 เปอร์เซ็นต์ การปรับปรุงพันธุ์ไหมได้พยายามลดปริมาณของสาร Sericin ลง เพื่อให้ผลผลิตเส้นไหมสูงและสาวไหมได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังจะลดต้นทุนเกี่ยวกับสารเคมีและระยะเวลาฟอกขาวไหมให้น้อยลงด้วยการทดสอบปริมาณของ Sericin ในสมัยก่อนทำได้โดยการหาน้ำหนักของเส้นไหม ไปฟอกเอาสาร Sericin ออกด้วยการต้มกับสารที่มีสภาพเป็นด่าง เช่น Ca(OH)_2 , NaOH เป็นต้น และนำกลับมาชั่งน้ำหนักที่ขาดหายไป คือ สาร Sericin แต่ในปัจจุบันการตรวจสอบสาร Sericin ทำได้ถูกต้องและรวดเร็วขึ้น โดยการส่องด้วยรังสีเอกซ์เรย์ และรังสีอินฟราเรด เป็นต้น

คุณสมบัติของ Fibroin ผลึกโปรตีนนี้เกิดจากการรวมตัวของ amino acid พวก glycine, alanine และ serine ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ นอกนั้นเป็น threonine และสารอื่นอีกเล็กน้อย สาร Fibroin เป็นผลึกแข็งทนต่อการซักล้างเป็นสิ่งที่นำมาใช้ประโยชน์ทอเป็นผืนผ้า โดยปกติสาร Fibroin เป็นสีขาวขุ่น ไหมผลิตจากต่อมไหมส่วนในปริมาณมากเพียงใดขึ้นอยู่กับพันธุ์ไหม และการเอาใจใส่เลี้ยงดู

2.4 การสาวไหม (Silk Reeling) (ชวนพิศ สีมาขจร. 2559)

การสาวไหม คือ การดึงเส้นใยออกจากรังไหมโดยนำรังไหมไปต้มทำละลายกาบที่ผนึกเส้นใยที่อัดแน่นออกจากกัน แล้วดึงเอาเส้นใยออกมาตามกรรมวิธีบ้านเรามีการสาวไหมแบบพื้นเมืองมานานแล้ว

เส้นไหมแบ่งได้ตามกรรมวิธีการทอผ้าเป็น 2 ชนิด ได้แก่ เส้นไหมพุ่ง (warp) และเส้นไหมยืน (weft) ดังนี้

2.4.1 เส้นไหมพุ่งเป็นเส้นไหมที่สาวด้วยมือเป็นส่วนใหญ่ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1) เส้นไหมหนึ่งหรือเส้นไหมยอด ได้แก่ เส้นไหมที่ได้จากการสาวเส้นใยชั้นในของรังไหม การสาวไหมยอดคือการสาวเอาปุ๋ยและเส้นใยชั้นนอกของรังไหมออกเสียก่อนแล้วจึงสาวเอาแต่เพียงเส้นใยชั้นในเท่านั้น เส้นไหมที่สาวได้นี้จะมีลักษณะเส้นเล็ก ละเอียดและเรียบส่วนมากนิยมใช้แทนเส้นไหมยืนในการทอผ้าไหม

2) เส้นไหมสองหรือเส้นไหมสาวเลย ได้แก่ เส้นไหมที่ได้จากการสาวควบกันทั้งปุ๋ยและเส้นใยทั้งหมดให้เสร็จคราวเดียวกัน ลักษณะเส้นไหมที่สาวได้จะหยาบและเส้นใหญ่กว่าไหมหนึ่งใช้เป็นเส้นไหมพุ่งได้เพียงอย่างเดียว

3) เส้นไหมสาม ได้แก่ เส้นไหมที่ได้จากการสาวเส้นใยชั้นนอก ลักษณะเส้นไหมที่สาวได้จะเป็นเส้นหยาบและเส้นใหญ่กว่าไหมสอง

นอกจากนี้ยังมีเส้นไหมพุ่งอีกชนิดหนึ่งซึ่งสาวด้วยเครื่องจักร โดยทั่วไปเรียกเส้นไหมชนิดนี้ว่า ดูเปียน (Dupion) หมายถึง เส้นไหมที่สาวมาจากรังไหมเสีย (หรือรังที่คัดออก) เช่น รังแฝด รังหลวม ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งรังไหมเหล่านี้ไม่สามารถนำไปสาวเป็นไหมยืนได้แล้ว เส้นไหมชนิดนี้เมื่อเทียบกับเส้นไหมพุ่งที่สาวด้วยมือก็ใกล้เคียงกับไหมสองหรือไหมสาวเลย

2.4.2 เส้นไหมยืนเป็นเส้นไหมที่ละเอียดไม่มีปุ่มปม มีความยืดหยุ่นและความเหนียวได้มาตรฐาน การสาวไหมเส้นยืนจะดำเนินการได้ก็ต้องมีวัตถุดิบในการป้อนโรงงานสาวไหมได้เพียงพอและมีคุณภาพ วัตถุดิบในที่นี้คือรังไหม รังไหมที่มีคุณภาพต้องประกอบด้วย

- 1) สาวออกได้ง่าย ไม่ขาดบ่อยและมีเศษไหมน้อย ให้ปริมาณเส้นใยสูง
- 2) ความหนาและบางของรังสม่ำเสมอตลอดทั้งรัง
- 3) ให้เส้นไหมที่มีคุณภาพดีเหมาะที่จะใช้เป็นเส้นไหมยืน

นอกจากนี้ยังมีเส้นไหมพุ่งอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งสาวด้วยเครื่องจักร โดยทั่วไปเรียกเส้นไหมชนิดนี้ว่า ดูเปียน (Dupion) หมายถึง เส้นไหมที่สาวมาจากรังไหมเสีย (หรือรังที่คัดออก) เช่น รังแฝด รังหลวม ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งรังไหมเหล่านี้ไม่สามารถนำไปสาวเป็นไหมยืนได้แล้ว เส้นไหมชนิดนี้เมื่อเทียบกับเส้นไหมพุ่งที่สาวด้วยมือก็ใกล้เคียงกับไหมสองหรือไหมสามเลย

2.5 วิธีการสาวไหม

การเตรียมรังไหมต้องมีการคัดเลือกรังที่มีคุณภาพดีและเลวเพื่อให้ได้เส้นไหมที่มีคุณภาพสม่ำเสมอต่อรังไหมก็เพื่อให้เส้นใยไหมคลายตัวออกทำให้อ่อนตัวและดึงเส้นใยออกได้ง่าย การสาวเส้นยืนต้องทำการหาเลื่อนเส้นใยให้ได้ก่อนจึงจะนำเข้าเครื่องสาว (ในรังปกติ 1 รังจะมีเงื่อนอยู่ 1 เส้นเท่านั้น) และการสาวไหมเส้นยืนจะต้องกำหนดของเส้นไหมอยู่ที่ 21 ดีเนียร์แล้วนำมาควบเป็น 3

เส้น แล้วนำเส้นไหมที่สาวได้มาเข้าเครื่องกรอเช็ดหนึ่งจะหนัก 130 กรัม ซึ่งเส้นไหมที่ได้นี้เรียกว่าไหมดิบ (ชวนพิศ สี่มาขจร, 2559)

รูปภาพที่ 2.9 การสาวไหม (ชวนพิศ สี่มาขจร, 2557)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASarakham UNIVERSITY

การสาวไหมเพื่อให้ได้เส้นไหมตามกรรมวิธีสำหรับใช้ทอผ้าไหมมืออยู่ 2 วิธีด้วยกัน ดังนี้

2.4.1 การสาวเส้นไหมพุ่งด้วยมือแบบพื้นบ้านเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว ที่มีวิธีการสืบทอดต่อ ๆ กันมาแต่ช้านาน สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับสาวเส้นไหม มีดังนี้

- 1) เครื่องสาวไหม ประกอบด้วยรอกและมูเล่
- 2) หม้อดินหรือหม้ออลูมิเนียม หรือหม้อเคลือบ สำหรับใส่น้ำต้มรังไหม
- 3) เตาไฟ สำหรับตั้งหม้อต้มรังไหม
- 4) ไม้คีบ สำหรับเกลี่ยรังไหมและเส้นใยไหม
- 5) กระด้ง สำหรับใส่รังไหม
- 6) ถังน้ำ สำหรับใส่เติมน้ำลงในหม้อต้มรังไหม

สำหรับวิธีการสาวไหม ต้องติดไฟต้มน้ำเสียก่อนเมื่อน้ำร้อนดีแล้วเอารังไหมที่จะสาวไหมใส่ในหม้อสักพักหนึ่ง (2-3 นาที) เวลาต้มต้องหมั่นเขี่ยเพื่อให้รังไหมสุกทั่วกันแล้วเอาไม้คีบเกลี่ยรังไหมเบา ๆ เส้นไหมจะติดไม้ขึ้นมา แล้วใช้มือรวบเส้นไหมจากไม้เกลี่ยดึงมารวมสาวเป็นไหมใหญ่ก่อน ไหมใหญ่นี้เป็นไหมชั้นนอกหรือปูยไหม เมื่อสาวไหมใหญ่เสร็จแล้วก็ตัดรังไหมออกพักไว้ก่อนแล้วเติมรังไหมใหม่ลงไปอีก ทำการสาวอย่างทีกล่าวมาแล้วไปเรื่อย ๆ จนหมดรังไหมที่จะสาวในวันนั้น ในระหว่างทำการสาวนี้ต้องหมั่นคอยเติมน้ำเย็นลงเป็นระยะ ๆ ระวังอย่าให้น้ำถึงกับร้อน

เด็ดได้ เพราะจะทำให้การสาวนั้นยากลำบาก ไหมที่สาวครั้งแรกนี้ เรียกว่าไหมชั้น 3 หรือไหมชั้นนอก หรือไหมใหญ่และไหมหัว

เมื่อสาวเอาไหมชั้นนอกออกหมดแล้ว ชั้นต่อไปก็คือ การสาวไหมชั้นในต่อไปหรือ เรียกว่าไหมน้อยหรือไหมยอด จะสาวเส้นเล็กหรือใหญ่ก็เติมรังไหมลงไปตามที่ต้องการ สิ่งสำคัญคือ เส้นไหมจะต้องมีเกลียว 4-8 เกลียวต่อ 1 นิ้ว การสาวไหมชั้นนี้ผู้สาวต้องคอยเติมรังไหมเพื่อให้ได้เส้นไหมที่สม่ำเสมออยู่เรื่อย ๆ และรังไหมที่สาวเอาเส้นหมดแล้วจะเหลือแต่ปลอกเป็นเยื่อบาง ๆ ห่อหุ้ม ตักแต่จมลงไปก้นหม้อ เมื่อเห็นว่ามิดักแต่จมลงไปมากผู้สาวก็ต้องตักเอาออกมาเสียบ้าง ไหมที่สาวได้ เรียกว่าไหมชั้น 1 ไหมน้อย หรือไหมยอด

2.4.2 การสาวไหมรวมกันทั้งหมด เป็นอีกวิธีหนึ่งยังมีผู้นิยมทำกัน คือ การสาวไหมรวมกันทั้งหมด โดยไม่ต้องแยกเป็นไหมชั้นนอกและชั้นใน ซึ่งผู้สาวที่ชำนาญจะสาวได้เส้นไหมที่สม่ำเสมอเกือบเท่าไหมชั้น 1 การสาวไหมแบบนี้เรียกว่าไหมสาวรวม หรือไหมชั้น 2 (หรือไหมสาวเลย) แต่ไหมสาวรวมนี้ปัจจุบันไม่เป็น ที่ต้องการของตลาด เพราะเมื่อนำมาทอเป็นผ้าจะได้ผ้าไหมที่ไม่สวยงามเท่าไหมชั้น 1 เกษตรกร จึงควรสาวไหมชั้น 1 และ 3 เท่านั้น

เมื่อสาวเสร็จแล้วก็ทำเป็นเช็ด (เป็นใจ) โดยแยกชนิดต่าง ๆ ของเส้นไหม เช่น ไหมใหญ่ ไหมสาวเลย หรือไหมยอด โดยใช้เครื่องทำเช็ด ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า เหล่ง เพื่อให้สะดวกแก่ผู้ใช้ เหล่งที่ใช้ก็ควรใช้ขนาดมาตรฐาน คือ เส้นรอบวง 150 เซนติเมตร และไหมแต่ละเช็ดควรมีน้ำหนัก ประมาณ 100 กรัม

2.5 วิธีการสาวไหม ที่จะได้ปริมาณเส้นไหมมากขึ้นอยู่กับขั้นตอน ดังนี้

2.5.1 การต้มรังไหม (cocoon cooking) การต้มรังไหมเพื่อจะดึงเอาเส้นใยออกจาก รังไหมได้ง่ายขึ้น และเส้นใยสามารถคลายตัวออกอย่างเป็นระเบียบ เพื่อสางหาเงื่อนได้สะดวก ทำให้ sericin อ่อนตัว ดึงเส้นใยออกได้ง่าย ความมุ่งหมายของการต้มรังไหมเพื่อ

- 1) ทำให้สาวออกได้ง่าย คือ ตลอดเวลาการสาวไหมนั้นเส้นไหมไม่ขาดบ่อย
- 2) ทำให้เหลือเศษไหมชั้นนอก (outside-waste) เศษไหมชั้นใน (inside-waste) และรังสาวไม่ออก มีปริมาณน้อยที่สุด
- 3) ทำให้รังไหมอ่อนนุ่มสม่ำเสมอทั้งหมดทั้งรัง ทำให้สางหาเงื่อนได้ง่าย และไม่ขาดบ่อย

การต้มรังไหมเป็นงานเทคนิคอย่างหนึ่งซึ่งคนควบคุมหม้อต้มต้องศึกษาและหาความชำนาญจึงจะต้มรังไหมได้ดี บางครั้งถ้าต้มรังไหมและมากไปก็จะเกิดเศษไหมมากตอนดึงหาเงื่อน ถ้าต้มรังไหมแข็งเกินไปก็จะทำให้สาวขาดบ่อย ๆ ดึงเส้นใยยาก จะต้องนำไปต้มหาเงื่อนซ้ำอีก ทำให้เกิดเศษไหมมากยิ่งขึ้น ปริมาณเส้นใยที่สาวได้ก็ลดลง

2.5.2 การหาเงื่อนเส้นไหม (groping end) ผู้มีความชำนาญในการสาวไหม ย่อมหาเงื่อนได้รวดเร็ว ทำให้เหลือเศษไหมน้อยเส้นไหมที่สาวได้ก็มาก

2.5.3 ประสิทธิภาพของการสาวไหม (reeling efficiency) ขึ้นอยู่กับคุณภาพของรังไหมและวิธีการสาวไหม

2.5.4 การสาวเส้นไหมยืนด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัยเพื่อให้ได้เส้นไหมยืนที่ละเอียด ไม่มีปมปมมีความยืดตัว และความหนาแน่นได้มาตรฐานแล้วจึงนิยมสาวด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัย เช่น เครื่องสาวแบบมัลติเอ็นด์ (multiends type) หรือเครื่องสาวแบบที่เรียกว่า ZASO เป็นต้น โดยรังไหมที่ใช้เป็นวัตถุดิบจะต้องมีคุณสมบัติ เช่น

- 1) สาวออกได้ง่ายไม่ขาดบ่อย มีเศษไหมน้อยและให้ปริมาณเส้นใยสูง
- 2) มีความหนาบางของรังไหมที่สม่ำเสมอตลอดทั้งรัง
- 3) ได้เส้นไหมยืนที่มีคุณภาพดี

2.5.5 สำหรับวิธีการสาวไหมก็มีหลักการโดยทั่วไป ดังนี้

1) การเตรียมรังไหม โดยจัดหารังไหมวัตถุดิบนำมาคัดเลือกแยกเป็นพวก ๆ เช่น รังไหมที่มีคุณภาพดีและคุณภาพต่ำ เพื่อให้ได้เส้นไหมที่มีคุณภาพสม่ำเสมอ

2) การต้มรังไหม การต้มรังไหมก็เพื่อให้เส้นใยไหมคลายตัวออกอย่างเป็นระเบียบ เพื่อสาวหาเงื่อนไขได้สะดวกทำให้อ่อนตัว และดึงเส้นใยออกได้ง่าย

3) การสาวเส้นไหม หมายถึงการดึงเส้นใยจากรังไหม ในการสาวไหมเส้นยืนต้องทำการหาเงื่อนไขให้ได้ก่อนจึงจะนำเข้าเครื่องสาว (ในรังปกติ 1 รังจะมีเงื่อนไขอยู่ 1 เส้นเท่านั้น) และการสาวไหมเส้นยืนนั้นจำเป็นต้องกำหนดขนาดเส้นไหมที่แน่นอนด้วย สำหรับขนาดของเส้นไหมที่นิยมใช้ในเมืองเราคือ ไหมดิบ 21 ดีเนียร์ แล้วนำมาควบเป็น 3 เส้น

4) การกรอเส้นไหม โดยการนำเส้นไหมที่สาวได้มาเข้าเครื่องกรอ เพื่อขยายเส้นไหมจากอีกโดยใช้ น้ำอุ่นเป็นตัวช่วยชุบเส้นไหมที่จะกรอพร้อมกับเป็นการรวบรวมเงื่อนปลายของเส้นไหมมาผูกด้วยกันและทำเช็ด เช็ดหนึ่งหนัก 130 กรัม ซึ่งเส้นไหมที่ได้นี้เรียกว่าไหมดิบ สามารถบรรจุหีบห่อส่งขายได้

5) การแช่น้ำยาเส้นไหม มีจุดประสงค์ ดังนี้

- 5.1) ลดความผิดของเส้นไหม
- 5.2) ทำให้เส้นไหมเรียบและยืดตัวตรง
- 5.3) ทำให้ลดการเกิดไฟฟ้าสถิต
- 5.4) ทำให้เส้นไหมมีความสม่ำเสมอ

โดยใช้สารเคมีที่มีลักษณะขุ่นขาวซึ่งเป็นส่วนประกอบของน้ำมันพืช ซึ่งอัตราส่วนการใช้ขึ้นอยู่กับชนิดสารเคมี และคำแนะนำของผู้ผลิตไม่สามารถกำหนดตายตัวลงไปได้

6) การเข้าหลอด โดยนำเอาเส้นไหมดิบผ่านการจุ่มแช่น้ำยา ที่เสร็จจากการกรอมาบรรจุลงในหลอดเล็ก ๆ เพื่อเตรียมนำไปควบต่อไป

7) การควบเส้นไหม โดยนำเอาเส้นไหมดิบมารวมกันตั้งแต่ 2 เส้นขึ้นไป หลังจากควบก็นำไปตีเกลียวต่อไป และในบ้านเรานิยมเส้นไหมขนาด 21 ดีเนียร์ควบเส้น

8) การตีเกลียวเส้นไหม การตีเกลียวเพื่อให้เส้นไหมรัดกันแน่นและเพิ่มความยืดหยุ่นให้แก่เส้นไหมอีกด้วย นอกจากนี้การตีเกลียวทำให้เส้นไหมกลมเรียบมากขึ้น ในบ้านเรานิยมตีเกลียว 300-500 เกลียว/เมตร

9) การอบฆ่าเกลียว เพื่อมิให้เส้นไหมคลายตัวออกจากกัน ซึ่งจำเป็นมากสำหรับเส้นไหมที่มีจำนวนการตีเกลียวสูงๆ โดยการใช้ความร้อนอบฆ่าเกลียวให้อยู่ตัว

10) การกรอกกลับเพื่อทำเช็ด โดยนำเอาเส้นไหมที่ตีเกลียวและอบฆ่าเกลียวเสร็จเรียบร้อยแล้วมากรอกกลับเพื่อทำเป็นเช็ด (เส้นไหม 1 เช็ด หนัก 50 กรัม) และทำเป็นมัด ๆ ละ 2 กิโลกรัม เพื่อเตรียมจำหน่ายต่อไป

การสาวไหมทั่วไปใช้รังไหมอบแห้งเป็นวัตถุดิบในการสาวไหม เพราะรังไหมอบแห้งสามารถเก็บไว้ได้นาน ศูนย์วิจัยหม่อนไหมนครราชสีมา สถาบันวิจัยหม่อนไหมได้ศึกษาคุณสมบัติรังไหมระหว่างรังไหมสดและรังไหมอบแห้ง โดยทดสอบเปอร์เซ็นต์การสาวง่าย เปอร์เซ็นต์เส้นใยคุณภาพของเส้นไหม ได้แก่ ความเรียบ ความเหนียว พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ แต่รังไหมอบแห้งจะมีคุณภาพที่ดีกว่าการสาวไหมจากรังไหมสดเล็กน้อย เนื่องจากการอบรังไหมเป็นการไล่ความชื้นออกไปทำให้เส้นไหมในรังไหมมีแรงดึงเพิ่มขึ้น

2.6 การลอกกาวเส้นไหม

การลอกกาวเส้นไหมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การย้อมสีมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประสิทธิภาพของการย้อมสีนั้นขึ้นกับประสิทธิภาพการลอกกาวเส้นไหม เส้นไหมที่ผ่านการลอกกาวที่ดีจะมีปริมาณกาวออกมามากพอสมควรและเส้นไหมไม่เสื่อมคุณภาพทำให้การย้อมติดสีดีขึ้น วิธีการลอกกาวเส้นไหมที่ดีที่สุดคือการลอกกาวด้วยน้ำสบู่อและโซดาซักผ้า (ชวนพิศ สี่มาขจร, 2544)

2.6.1 น้ำยาลอกกาว

สารละลายสบู่ 8–15 % ต่อน้ำหนักของเส้นไหมผสมกับโซเดียมคาร์บอเนต 5–8% ต่อน้ำหนักของเส้นไหม

วิธีทำ

- 1) ต้มเส้นไหมในน้ำยาลอกกาว อุณหภูมิ 90 องศาเซลเซียส 2–3 ชั่วโมง
- 2) นำขึ้นจากน้ำยาลอกกาว ล้างใน 0.1% โซเดียมคาร์บอเนต ที่ 40–50 องศาเซลเซียส (เปลี่ยนสารละลายโซเดียมคาร์บอเนตทุกครั้ง)
- 3) ล้างในน้ำสะอาด 3–4 ครั้ง
- 4) บิด สลัด กระจุก ตาก

$$\% \text{ เศษไหม} = \frac{\text{น้ำหนักเศษไหม}}{\text{น้ำหนักรังไหมที่ใช้สาว}} \times 100$$

2.6.2 การบันทึกข้อมูลการทดสอบสาวไหม

- 1) เวลาในการสาวไหม
- 2) อุณหภูมิของน้ำขณะทำการสาวไหม
- 3) ความยาวของเกลียวที่พัน
- 4) มุมของเส้นไหมที่เกิดขึ้นระหว่างการดึงเส้นไหม
- 5) น้ำหนักของเส้นไหมที่สาวได้
- 6) จำนวนรังไหมที่เริ่มสาวครั้งแรก
- 7) น้ำหนักของเศษไหมที่เกิดขึ้นทั้งเศษนอกและเศษใน

$$\% \text{ กาวเซริซิน} = \frac{\text{น้ำหนักเส้นไหมก่อนฟอก} - \text{น้ำหนักเส้นไหมหลังฟอก}}{\text{น้ำหนักเส้นไหมก่อนฟอก}} \times 100$$

2.6.3 คุณภาพของเส้นไหม

- 1) ขนาดของเส้นไหม
- 2) ความเหนียวของเส้นไหม
- 3) การยืดตัวของเส้นไหม
- 4) การรวมตัวของเส้นไหม

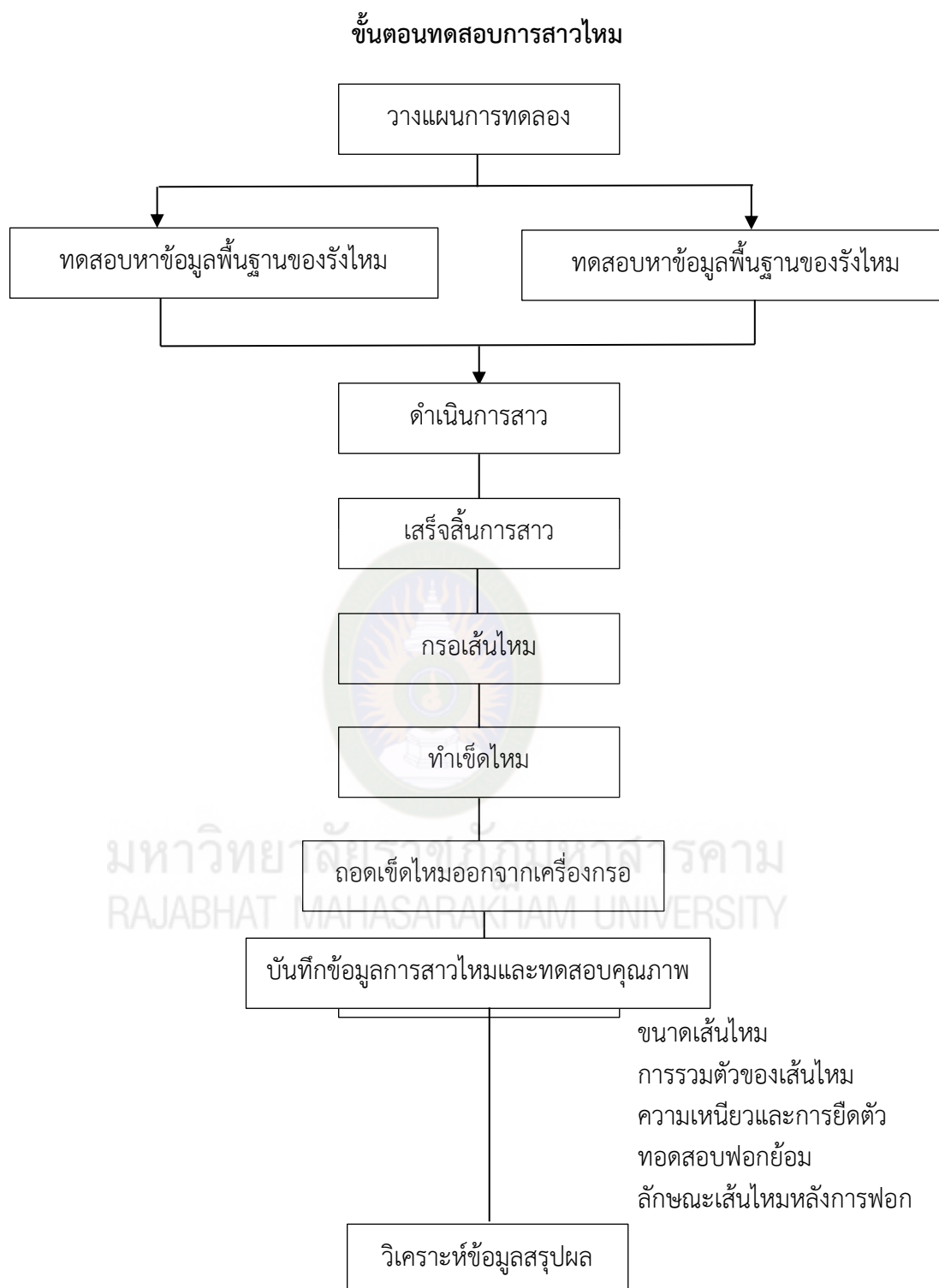
รังไหมพันธุ์ต่างประเทศผสม สาวได้เส้นไหมมากกว่าพันธุ์อื่น ๆ เนื่องจากการสาวออกได้ง่าย ทำให้ไม่ยุ่งยากในการทำงาน ดังนั้น ปัจจัยการสาวไหม คือคุณภาพรังไหมจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพการทำงาน

เมื่อพิจารณาปริมาณเศษไหมที่เกิดขึ้นจากการสาวไหม ถ้าวางไหมดี สาวง่าย เครื่องสาวดีมีความคล่องตัว เมื่อทำการสาวไหมแล้ว เส้นใยจะไม่หลุดบ่อย ๆ เศษไหมจะน้อยลง

การรวมตัวของเส้นไหมได้ดีระหว่างการสาวไหม จะทำให้เส้นไหมไม่แตก เส้นไหมไม่แบนซึ่งเป็นการชี้ถึงคุณภาพของเส้นไหมที่สาวได้ ซึ่งการพันเกลียวในการสาวไหมและการจัดมุมให้เหมาะสมในการดึงเส้นไหมมีส่วนสำคัญต่อการรวมตัวของเส้นไหม

เส้นไหมจากรังไหมพันธุ์ไทยรังเหลืองจะมีปริมาณกาวมากกว่าเส้นไหมพันธุ์ต่างประเทศผสมรังขาว

การทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับรังไหมที่นำมาสาว เป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งที่มีผลทำให้การสาวไหมมีคุณภาพ เช่น ถ้าวางไหมดี สาวง่าย เครื่องสาวดีมีความคล่องตัว เมื่อทำการสาวไหมแล้ว เส้นใยจะไม่หลุดบ่อย ๆ เศษไหมจะน้อยลง การรวมตัวของเส้นไหมได้ดีระหว่างการสาวไหม จะทำให้เส้นไหมไม่แตก เส้นไหมไม่แบนซึ่งเป็นการชี้ถึงคุณภาพของเส้นไหมที่สาวได้ ซึ่งการพันเกลียวในการสาวไหมและการจัดมุมให้เหมาะสมในการดึงเส้นไหมมีส่วนสำคัญต่อการรวมตัวของเส้นไหม

รูปภาพที่ 2.10 ขั้นตอนการทดสอบการสาวไหม (สงรัักษ์ เต็งรัตน์ประเสริฐ, 2557)

3. ขั้นตอนการทอผ้าไหม

วิธีการในการทอผ้าไหม คือการนำเส้นไหมมาผ่านกรรมวิธีที่จะให้เกิดเป็นผืนผ้า โดยมีเครื่องมือ คือ กี่ ส่วนการทำให้เกิดลวดลายบนผืนผ้า นั้นเป็นเทคนิควิธีที่จะทำให้มีความสวยงาม ซึ่งเทคนิคเหล่านี้ก็จะยาก-ง่าย ตามแต่ลวดลายที่ต้องการ ส่วนเทคนิคการทอผ้าไหมคือ การมัดหมี่และลายขิด ซึ่งขั้นตอนการทอผ้าไหมมี ดังนี้ (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร, 2556, เว็บไซต์)

3.1 การเตรียมเส้นไหม จะต้องนำเส้นมาคัดเส้นไหมที่มีขนาดสม่ำเสมอ และมีการตกแต่งใจไหมที่เรียบบ่อย คือเส้นไหมจัดเรียงแบบสานกันเป็นตาข่ายหรือเรียกชื่อทางวิชาการว่า diamond cross มีการทำไฟประมาณ 4-6 ตำแหน่ง ขนาดน้ำหนักไหมต่อใจโดยประมาณ 80-100 กรัม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในขั้นตอนการลอกกาว ย้อมสี และการกรอเส้นไหม

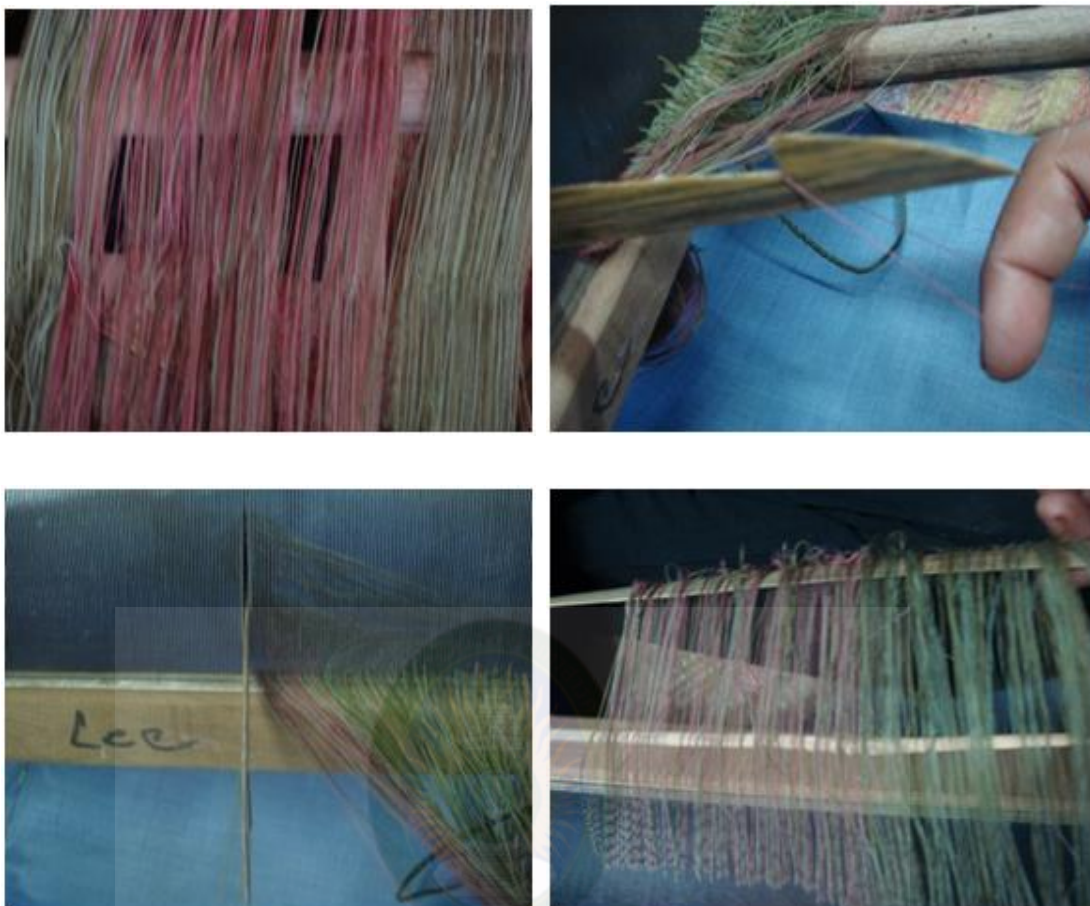
รูปภาพที่ 2.11 ขั้นตอนการเตรียมเส้นไหม (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร. 2556. เว็บไซต์)

3.2 การลอกกาวเส้นไหมทั้งเส้นพุ่งเส้นยืน โดยวิธีการใช้สารธรรมชาติการเตรียมสารลอกกาวธรรมชาติ นำกราบต้นกล้วยมาทำการเผาไฟจนกระทั่งเป็นขี้เถ้า นำขี้เถ้าไปแช่น้ำใช้ไม้คนให้ทั่ว ปล่อยให้ขี้เถ้าตกตะกอนแบ่งชั้นน้ำและตะกอนทำการกรองน้ำใสที่อยู่ส่วนบนชั้นตะกอนด้วยผ้าบาง สารที่ได้คือ สารลอกกาวธรรมชาติ นำเส้นไหมที่ได้เตรียมไว้แล้วมาทำการต้มลอกกาวด้วยสารลอกกาวธรรมชาติดังกล่าว โดยใช้สัดส่วนของสารลอกกาวต่อเส้นไหม โดยประมาณ 30 : 1 ในระหว่างการต้มลอกกาวจะมีการควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับ 90-95 องศาเซลเซียส เป็นเวลาประมาณ 90 นาที ในระหว่างการต้มลอกกาว ให้ทำการกับเส้นไหมในหม้อต้มกาวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้กระบวนการลอกกาวเส้นไหมสมบูรณ์ นำเส้นไหมที่ทำการลอกกาวเสร็จเรียบร้อยแล้วออกจากหม้อต้ม นำไปล้างน้ำร้อนน้ำอุ่น แล้วบีบน้ำออกจากเส้นไหม นำเส้นไหมไปตากฟุ้งแห้งที่ราวตาก ทั้งนี้ให้ทำการกระตุกเส้นไหมเพื่อให้มีการเรียงเส้นไหมในแต่ละใจอย่างเรียบร้อย นั่นคือการลอกกาวเส้นไหมเราก็จะได้เส้นไหมที่พร้อมจะย้อมสีเพื่อนำไปทอผ้าต่อไป ดังรูปภาพที่ 2.12

รูปภาพที่ 2.12 ขั้นตอนการลอกกาบเส้นไหมทั้งเส้นพุ่งเส้นยืน (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร. 2556. เว็บไซต์)

3.3 การเตรียมฟืมทอผ้า ทำการคันเส้นด้ายลักษณะเดียวกันกับการคันเส้นยืน จากนั้นนำเส้นด้ายมาร้อยเข้ากับฟืม โดยการร้อยผ่านช่องฟันหวีแต่ละช่องทุกช่อง ๆ ละ 2 เส้น แล้วใช้ท่อนไม้ไผ่เล็ก ๆ สอดเข้าไปในหว่างเส้นด้ายที่ร้อยเข้าช่องฟันหวีเพื่อทำการดึงเส้นด้ายให้ตึง และจัดเรียงเส้นด้ายให้เรียบร้อย ส่วนด้านหน้าของฟืมก็จะมีท่อนไม้ไผ่เช่นเดียวกับด้านหลังเพื่อทำการชิงเส้นด้ายให้ตึงเช่นเดียวกับด้านหลังของฟืม ที่กล่าวมาแล้วจากนั้นให้ทำการเก็บตะกอฟืมแบบ 2 ตะกอ เราก็จะได้ชุดฟืมทอผ้าที่พร้อมสำหรับการทอผ้า ดังรูปภาพที่ 2.13

รูปภาพที่ 2.13 ขั้นตอนการเตรียมฟืมทอผ้า (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร. 2556. เว็บไซต์)

3.4 การย้อมเส้นไหมยืน เตรียมน้ำย้อมสีเส้นไหมโดยทั่วไปผ้าแพรวาในสมัยโบราณเส้นยืนจะใช้สีแดงที่มาจากครั่ง นำครั่งมาตำให้ละเอียดจากนั้นนำไปแช่น้ำนานประมาณ 1 คืน ทำการกรองน้ำย้อมสีด้วยผ้าบาง ปริมาณครั่งที่ใช้ในการเตรียมน้ำย้อมประมาณ 5 กิโลกรัมต่อน้ำ 20 ลิตรต่อเส้นไหม 1 กิโลกรัมนำเส้นไหมที่เตรียมไว้มาทำการย้อม โดยเริ่มจากการย้อมเย็นเพื่อให้น้ำย้อมสีสามารถซึมเข้าไปในเส้นไหมได้อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ ป้องกันการเกิดสีต่างบนเส้นไหม เมื่อน้ำย้อมได้ซึมเข้าเส้นไหมจนทั่วแล้ว ก็ให้ยกหม้อต้มย้อมขึ้นตั้งบนเตาเพื่อเพิ่มความร้อนจนกระทั่งอุณหภูมิอยู่ที่ระดับ 90 องศาเซลเซียส ใช้เวลาประมาณ 30 นาที หรือสังเกตได้จากการที่น้ำย้อมจะใส จากนั้นให้นำเส้นไหมที่ย้อมสีเรียบร้อยแล้วไปล้างน้ำสะอาด 2-3 ครั้ง ทำการบีบน้ำออกแล้วทำการตากให้แห้ง ดังรูปภาพที่ 2.14

รูปภาพที่ 2.14 ขั้นตอนการย้อมเส้นไหมยีน (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร, 2556, เว็บไซต์)

3.5 การเตรียมเส้นยืน นำเส้นไหมยืนที่ทำการย้อมสีด้วยสีแดงเข้มของครั่ง มาทำการคันเครื่องทูก หรือที่เรียกว่า “การคันเส้นยืน” โดยใช้หลักเฟือเป็นอุปกรณ์ในการคันเส้นยืน การเตรียมคันเส้นยืนจะเริ่มต้นโดยการนำเส้นไหมไปสวมเข้าในกง เพื่อทำการนำเส้นไหมเข้าอัก จากนั้นก็ทำการคันเส้นยืน โดยมีหลักการนับ คือ รอบละ 2 เส้น 2 รอบเป็น 4 เส้น เรียกว่า 1 ความ 10 ความเท่ากับ 1 หลบ การนับจำนวนความจะใช้ซี่ไม้มาคันเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ดังนั้น 1 หลบ จะมีเส้นไหม 40 เส้น หลบ คือ หน้ากว้าง ในสมัยโบราณนิยมทอผ้าสไบหน้ากว้างจะใช้ 8 หลบ ต่อมามีการขยายหน้ากว้างเพิ่มเช่น 22 หลบ 34 หลบ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การออกแบบตั้งแต่เริ่มแรก ดังรูปภาพที่ 2.15

มหาวิทยาลัยราชภัฏ
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รูปภาพที่ 2.15 ขั้นตอนการเตรียมเส้นยืน (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร, 2556, เว็บไซต์)

3.6 การต่อเส้นยืน คือ การนำเส้นไหมเส้นยืนมาผูกต่อกับเส้นด้ายในซี่ฟันหวี โดยทำการต่อทีละเส้นจนหมดจำนวนเส้นยืน เช่น หากหน้ากว้างของผ้าเท่ากับ 22 หลบ ก็จะต้องทำการต่อเส้นยืนเท่ากับ 1,760 เส้น เป็นต้น เมื่อต่อเส้นไหมเข้ากับเส้นไหมที่อยู่ในซี่ฟันหวีเรียบร้อยแล้ว ก็ให้ทำการม้วนเส้นยืนด้วยแผ่นไม้ พร้อมทั้งการจัดเรียงระเบียบของเส้นไหมตามช่องฟันพิมพ์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย จากนั้นก็ไปติดตั้งเข้ากับทูกทอผ้าหรือที่ทอผ้า เพื่อการเก็บเขาลายหรือตะกอกต่อไป ก่อนทำการทอผ้าจะต้องใช้แปรงจุ่มน้ำแป้งทาเคลือบเส้นยืนที่อยู่ในที่ก่อน เพื่อให้เส้นกลมมีความแข็งแรงเส้นไหมไม่แตกเป็นขนเนื่องจากกระทบกับช่องฟันพิมพ์เวลาทอผ้า ดังรูปภาพที่ 2.16

รูปภาพที่ 2.16 ขั้นตอนการต่อเส้นยืน (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร, 2556, เว็บไซต์)

3.7 การเตรียมเส้นฟุ้งที่ทำการย้อมสีต่าง ๆ การเตรียมน้ำย้อมสีเส้นไหมโดยทั่วไป ผ้าแพรวาโบราณจะมีจำนวนสีหลากหลายสีในแต่ละลายหลัก ซึ่งสีที่นิยมใช้กันมากก็จะเป็นสีเข้ม เช่น สีเหลืองสีน้ำเงินเข้ม สีเขียวสีแดง เป็นต้น ซึ่งแต่ละสีก็จะได้มาจากชิ้นส่วนของพืชและสัตว์ (แสงจันทร์ ขวัญอ่อน. 2557) ดังนี้

3.7.1 สีเหลืองเป็นสีที่ได้มาจากแก่นเข วิธีการเตรียมคือ นำแก่นเขมาทำให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ ก่อนทำการต้มกับน้ำการต้มให้ต้มให้เดือดนานประมาณ 1 ถึง 1.30 ชั่วโมง จากนั้นก็ให้ทำการกรองด้วยผ้าบางเพื่อแยกส่วนของน้ำย้อมสีกับกากเหลือของแก่นเขออกจากกันนำเส้นไหมเส้นฟุ้งที่ต้องการย้อมสีเหลืองมาทำการย้อม โดยเริ่มต้นการย้อมด้วยวิธีย้อมเย็นเพื่อให้การซึมเข้าของสีสม่ำเสมอจากนั้นจึงใช้ความร้อนในการเพิ่มอุณหภูมิประมาณ 90-95 องศาเซลเซียส ย้อมนานประมาณ 30 นาที จากนั้นนำเส้นไหมที่ย้อมเสร็จแล้วมาทำการล้างด้วยน้ำเปล่า 2-3 ครั้ง เพื่อล้างสีส่วนเกินออกให้หมด ซึ่งจะทำให้ผ้าไหมไม่ตกสีนำเส้นไหมที่ล้างน้ำแล้วบิบน้ำออกจากนั้นนำไปผึ่งตากให้แห้ง

3.7.2 สีน้ำเงิน เป็นสีที่ได้มาจากเนื้อคราม วิธีการเตรียมคือจะต้องมีการก่หม้อครามก่อนเพื่อที่จะทำน้ำย้อมสีครามนั้นมาใช้ในการเตรียมน้ำย้อมสีครามเมื่อได้น้ำย้อมสีน้ำเงินแล้วนำเส้นฟุ้งที่ต้องการย้อมมาทำการย้อมโดยกรรมวิธีการย้อมสีครามจะเป็นการย้อมเย็นโดยการนำเส้นไหมลงในน้ำย้อม แล้วใช้มือบิบนวดเส้นไหมให้สีสามารถซึมเข้าได้ทั่วถึงการย้อมครามอาจจะต้องการย้อมซ้ำ 2-3 ครั้งขึ้นอยู่กับการติดของสีครามและระดับความเข้มของสีที่ต้องการ

3.7.3 สีแดง เป็นสีที่ได้จากครั้งวิธีการเตรียมน้ำย้อมสีแดงที่มาจากครั้ง นำครั้งมาตำให้ละเอียดจากนั้นนำไปแช่น้ำนานประมาณ 1 คืน ทำการกรองน้ำย้อมสีด้วยผ้าบาง ปริมาณครั้งที่ใช้ในการเตรียมน้ำย้อมประมาณ 5 กิโลกรัมต่อน้ำ 20 ลิตรต่อเส้นไหม 1 กิโลกรัม นำเส้นไหมที่เตรียมไว้มาทำการย้อมโดยเริ่มจากการย้อมเย็นเพื่อให้สีสามารถซึมเข้าไปในเส้นไหมได้อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอป้องกันการเกิดสีต่างบนเส้นไหมเมื่อน้ำย้อมได้ซึมเข้าเส้นไหมจนทั่วแล้วก็ให้ยกหม้อต้มย้อมขึ้นตั้งบนเตาเพื่อเพิ่มความร้อนจนอุณหภูมิอยู่ที่ระดับ 90-95 องศาเซลเซียส ใช้เวลาประมาณ 30 นาที หรือสังเกตได้จากการที่น้ำย้อมจะใสจากนั้นให้นำเส้นไหมที่ย้อมสีเรียบร้อยแล้วไปล้างน้ำสะอาด 2-3 ครั้ง แล้วทำการบิบน้ำให้แห้งทำการผึ่งให้แห้ง

3.7.4 สีเขียวเป็นสีที่ได้จากการใช้สี 2 สี ได้แก่ สีเหลืองจากแก่นเขและสีน้ำเงินจากคราม นำเส้นที่ต้องการย้อมสีเขียวมาทำการย้อมสีเหลืองก่อนและล้างสีส่วนเกินออกให้หมดก็จะได้เส้นไหมที่ย้อมสีเหลือง จากนั้นให้นำเส้นไหมสีเหลืองที่เตรียมไว้ไปย้อมทับด้วยสีน้ำเงินก็จะทำให้เส้นที่ย้อมเป็นสีเขียวนำเส้นไหมที่ย้อมสีเสร็จเรียบร้อยแล้วมาทำการล้างสีส่วนเกินออกให้หมดโดยล้างน้ำ 2-3 ครั้ง จากนั้นบิบน้ำออกทำการตากแห้งซึ่งทุกครั้งจะต้องทำการกระตุกเส้นไหมให้เรียบเรียงกันเรียบร้อย

รูปภาพที่ 2.17 ขั้นตอนการเตรียมเส้นฟุ้งที่ทำการย้อมสี (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร. 2556. เว็บไซต์)

3.8 การกรอเส้นพุ่งเข้าหลอด การกรอเส้นพุ่งเข้าหลอดนำเส้นไหมที่ย้อมสีต่าง ๆ แล้วมาเข้ากง แล้วทำการกรอเส้นไหมเข้าหลอด เพื่อเตรียมเป็นเส้นพุ่งเพื่อใช้ในการเกาะลาย และใส่กระสวยในการทอขัด

รูปภาพที่ 2.18 ขั้นตอนการกรอเส้นพุ่งเข้าหลอด (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร, 2556, เว็บไซต์)

3.9 การเก็บเขาลาย/การเก็บตะกรอลายขัดเทคนิคการทอผ้าไหมแพรวาการทำลายบนผืนผ้าแพรวาใช้ไม้เก็บขิดมีลักษณะแบนกว้างประมาณ 7-8 เซนติเมตร ยาว 1 เมตร ปลายแหลมในการเก็บขิดลายผ้าแพรวาโบราณในแต่ละพื้นที่มีจำนวนหลายหลักแต่ละผืนไม่เท่ากัน อย่างผ้าแพรวากำลังทอผืนนี้จะมีลายหลักอยู่ 10 ลายหลัก ประกอบด้วยไม้ลายหรือตะกอกกว่า 1,000 เขา ซึ่งการทำลายบนผืนผ้าแพรวาโบราณจะทำโดยใช้ไม้เก็บขิดลายเก็บลายก่อน แล้วใช้ไม้ยกลายหรือไม้เผ่าสอดเข้าจนหมดหน้าพิม โดยให้ยกไม้ยกลายที่สอดเข้าไปให้อยู่ในแนวตั้ง จากนั้นใช้นิ้วก้อยในการล้วงเกาะเส้นไหมสีต่าง ๆ ตามลายที่กำหนดไปจนสุดขอบผ้า แล้วจึงเหยียบไม้เหยียบตะกอพิมเพื่อสอดกระสวย แล้วใช้พิมกระทบเส้นไหมเพื่อให้ผืนผ้าแน่น ไม้หนึ่งเกาะ 2 เที้ยว เพื่อให้ลายนูนเด่นในการทอผ้าแพรวาจะต้องมีการเก็บลายไปตลอดการทอ การทอผ้าแพรวาลวดลายผ้าจะอยู่ด้านล่างของกึ่งทอผ้า ซึ่งจะมีความแตกต่างจากการทอผ้ามัดหมี่หรือผ้าอื่น ๆ และด้านล่างของผืนผ้าแพรวาจะมีท่อนไม้เล็ก ๆ แบนๆ โดยยึดริมผ้าทั้งสองด้านให้ตรงและดึงตลอดเวลาเรียกว่าไม้คั่นผิง โดยมีหน้าที่ยึดผ้าที่ทอให้คอผืนผ้าตรงและดึงตลอดเวลา ทำให้ลวดลายบนผ้าสวยงามผ้าแพรวาชนิดนี้เรียกว่า แพรวาเกาะ ซึ่งเป็นแพรวาที่มีความสวยงามมาก ค่อนข้างทำยากและใช้เวลาในการทอค่อนข้างนาน ส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตสูงตามไปด้วย ดังรูปภาพที่ 2.19

รูปภาพที่ 2.19 ขั้นตอนการเก็บเขาลาย/การเก็บตะกอลายขัด (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร, 2556, เว็บไซต์)

3.10 การทอผ้าแพรวาแบบประยุกต์ ปัจจุบันการทอผ้าแพรวาได้มีการประยุกต์ เพื่อให้เหมาะกับสภาพการของเศรษฐกิจและความต้องการของตลาด เช่น ผ้าแพรวาชนิดแพรวาล่อง คือ ใช้กระสวยพุ่งตามลายที่ได้เก็บขิดลายไว้ ส่วนใหญ่แพรวาชนิดนี้จะมีสี 2 สี ได้แก่ สีพื้น สีลวดลาย บนผืนผ้าหรือหากจะมีการเพิ่มสีสันก็จะมีเพิ่มเติมลายเล็ก ๆ หรือลายที่เป็นลายเกสรเล็ก ๆ เพื่อเพิ่มสีสันให้มีความสวยงาม ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัดเวลา ทำได้ง่าย สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ด้วยซึ่ง ผ้าแพรวาชนิดนี้เรียกว่าแพรวาจก ดังรูปภาพที่ 2.20

รูปภาพที่ 2.20 การทอผ้าแพรวาแบบประยุกต์ (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร. 2556, เว็บไซต์)

เครื่องมือที่สำคัญใช้ในการทอผ้า เรียกว่า กี่ทอผ้าหรือทูก เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้า ที่พบโดยทั่วไป มี 2 ชนิด ได้แก่ กี่ตั้งและกี่กระตุก ซึ่งประกอบด้วย กระจวย หลอดด้าย ไม้เหยียบทูก ไม้หาบทูก ไนสำหรับปั่นหลอด กงสำหรับใส่ใจด้าย ฟืม ผังสำหรับดึงผ้า ส่วนหลักในการทอผ้าใหม่ คือ ใช้หลักของการขัดกันของเส้นไหม ที่เรียกว่า เส้นยืนและเส้นพุ่ง

3.10.1 กี่ทอผ้าใหม่ เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญยิ่งอีกอันหนึ่ง ลักษณะของกี่ จะมีโครงสร้าง เป็นรูปสี่เหลี่ยม ประกอบด้วยเสาหลัก 4 เสา ไม้ยึดติดกัน เป็นแบบดั้งเดิมที่ใช้มาในอดีตและปัจจุบัน ยังนิยมใช้อยู่ เพราะที่ชนิดนี้ใช้ทอผ้าที่มีลวดลายต่าง ๆ ได้ดีกว่าชนิดอื่น ๆ ที่กระตุกเป็นกี่แบบใหม่ที่ ได้วิวัฒนาการให้คุณภาพในการทอรวดเร็วยิ่งขึ้น

3.10.2 กระจวย ทำจากไม้เนื้อแข็ง ยาวประมาณ 1 ฟุต หัวหน้าท้ายเรียวยาว ตรงกลางเป็นรางสำหรับใส่หลอดด้ายทางต่ำ (เส้นพุ่ง) เป็นเครื่องมือที่บรรจุหลอดไหมเส้นพุ่ง เพื่อนำ เส้นไหมไปขัดกับเส้นไหมยืน เดิมมักจะทำด้วยไม้แต่ปัจจุบันมีทั้งทำด้วยไม้และพลาสติก

3.10.3 หลอดด้าย (ไหม) นิยมทำจากเถาว์วัลย์ชนิดหนึ่ง เรียกว่า เครือไส้ตัน เครือไส้ตันนี้มีรูกลวงตลอด ตัดเป็นท่อน ๆ ท่อนละประมาณ 3 นิ้ว อาจจะใช้ไม่อย่างอื่นก็ได้ ที่มีรูตรงกลาง เช่น ลำปอกแก้ว เพื่อใช้ไม้สอดยึดติดกับกระจวย ไม้นี้เรียกว่าไม้ขอหลอด

3.10.4 ไม้เหยียบทูก เป็นไม้กลม ๆ ยาวประมาณ 1.50 - 2.00 เมตร สำหรับสอด กับเชือกที่ผูกโยง จากด้านล่างของเขาลงมาทำเป็นห่วงไว้เมื่อจะให้เขาขึ้น - ลง ในกรณีเปลี่ยนสี ของเส้นไหมก็เหยียบไม้นี้ ไม้เหยียบทูก จะมีจำนวนเท่ากับจำนวนของฟิมนั้น ๆ

3.10.5 ไม้หาบทูก เป็นไม้ที่สอดร้อยกับเชือกที่ผูกเขาด้านบน เพื่อให้ทูกยึดติด กับกี่ไม้หาบทูกจะมีอันเดียวไม่ว่าจะใช้ฟืมที่มี 2 เขา 3 เขา หรือ 4 เขา

3.10.6 ฟืม เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับทอผ้า มีตัวฟืมที่ทำจากไม้ เนื้อแข็ง เป็นกรอบ สี่เหลี่ยมมีฟันซี่เล็ก ๆ เรียงกันเป็นตัวยูอยู่กลางและระยะห่างของฟันเป็นที่ใช้สำหรับสอดเส้นไหม ผ่าน ความกว้างของฟืม ประมาณ 5 - 6 เซนติเมตร ส่วนความยาวของฟืมคือความกว้างของผืนผ้า ในการใช้ฟืมเนื่องจากการทอครั้งต่อไปจะต้องเหลือเส้นไหมที่ทอครั้งก่อนไว้ เพื่อนำมาผูกกับเส้นไหม ที่ต้องการทอครั้งต่อไปโดยไม่ให้เส้นไหมจากการทอครั้งก่อนหลุดออกจากฟืม ไม่เช่นนั้นจะต้องนำเส้น ไหมมาสอดผ่านฟันของไหม ซึ่งจะต้องใช้เวลานานมาก

4. ขั้นตอนการตัดเย็บผ้าไหม

การใช้งาน การดูแลรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์การตัดเย็บที่ถูกต้องอยู่ในสภาพดี เป็นสิ่งที่ ช่วยให้งานตัดเย็บมีความละเอียดเรียบร้อย รวดเร็ว และได้ผลงานดีมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะจักรเย็บ ผ้า เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ผู้เป็นช่างจะต้องให้ความสำคัญ ต้องศึกษาการใช้งานให้ถูกต้อง การ ดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน ฝึกปฏิบัติให้มีทักษะความชำนาญ เพราะงานตัดเย็บ ต้องใช้ฝีมือมีความละเอียดเรียบร้อย มีความประณีตและมีความเที่ยงตรงเป็นหลักสำคัญ การดูแล รักษาและเก็บรักษาเครื่องมือเป็นคุณลักษณะที่ดีของช่าง

4.1 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างแบบและตัดเย็บ

วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือการตัดเย็บ เป็นสิ่งที่ช่วยให้งานตัดเย็บมีความละเอียด เรียบร้อย รวดเร็ว และได้ผลงานดีอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้งานของช่างจะต้องอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

มีการทำความสะอาด และควรเก็บรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อยู่เสมอ เพราะงาน ตัดเย็บต้องใช้ฝีมือมีความละเอียดเรียบร้อย มีความประณีตและมีความเที่ยงตรงเป็นหลักสำคัญ ซึ่งการใช้และการดูแลรักษาเครื่องมือเป็นคุณลักษณะที่ดีของช่างเสื้อ ดังนั้นจึงควรรู้จักวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการเลือกใช้ให้เหมาะสมตามชนิดของงานและดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน แบ่งได้เป็นหลายประเภท ดังนี้

4.1.1 อุปกรณ์ที่ใช้ในการวัด

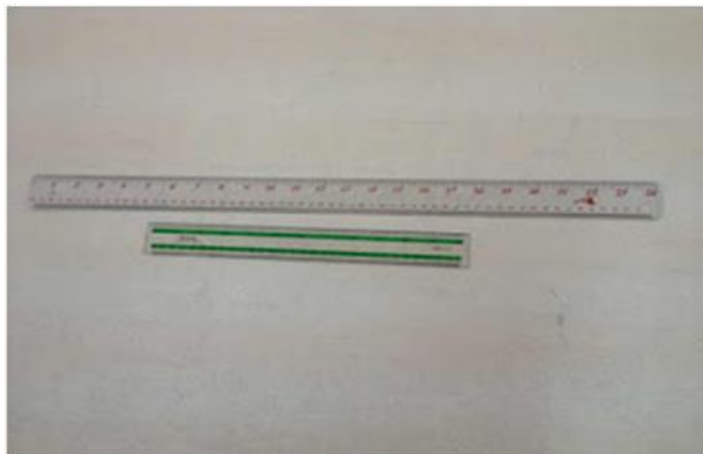
1) สายวัดตัว การใช้งานใช้ในการวัดสัดส่วนขนาดรูปร่าง เพื่อใช้ในการสร้างแบบตัด

ลักษณะสายวัดตัวโดยมาตรฐาน มีขนาดความยาว 150 ซม. หรือ 60 นิ้ว เป็นเส้นแบน ๆ ทำด้วยไฟเบอร์กลาสเทป และทำด้วยผ้าเทป บนสายวัดตัวจะมี 2 ด้าน ด้านหนึ่งมีหน่วยเป็นหลักนิ้ว อีกด้านหนึ่งเป็นหลักเซนติเมตรหรือบางครั้งอาจจะมีทั้งหลักนิ้วและหลักเซนติเมตรอยู่ด้านเดียวกันแต่อยู่คนละข้าง ด้านปลายของสายวัดตัวจะห่อหุ้มด้วยโลหะทั้ง 2 ด้าน จะมีรูตาไก่กลม ๆ เจาะไว้ใช้สำหรับแขวนการเก็บดูแลรักษาไม่ใช่สายวัดแทนสายคาดเอว เพราะจะทำให้สายวัดบิดเบี้ยวเสียรูปและควรเก็บรักษาโดยวิธีการแขวน เพราะจะทำให้สายวัดอยู่สภาพเดิมไม่เสียรูป สะดวกต่อการใช้งาน ดังรูปภาพที่ 2.21

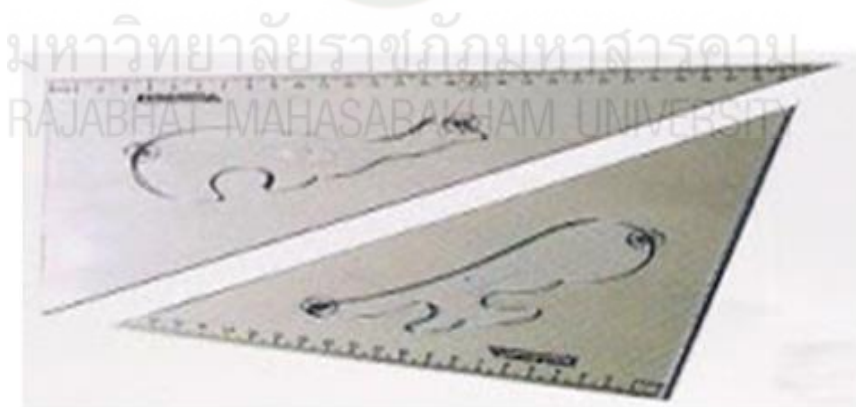
รูปภาพที่ 2.21 สายวัดตัว (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

2) ไม้บรรทัด การใช้งานใช้สำหรับขีดเส้นในการสร้างแบบ ลักษณะไม้บรรทัดมาตรฐานมีขนาดความยาว 12 นิ้ว หรือ 30 เซนติเมตร ใช้ในงานสร้างแบบใช้โค้งส่วนต่าง ๆ แทนไม้โค้งได้ ไม้บรรทัดขนาด 18 นิ้ว หรือ 45 เซนติเมตร และขนาด 24 นิ้ว หรือ 60 เซนติเมตร ใช้สำหรับการขีดเส้นยาว ๆ ที่ต่อเนื่องกัน การเก็บดูแลรักษา ควรเก็บโดยวิธีแขวน ถ้าเป็นไม้บรรทัดพลาสติกควรระวังไม่ให้เกิดรอยขีดเพราะจะทำให้ตัวเลขระยะวัดเลื่อนหายไม่สามารถอ่านระยะวัดได้ ดังรูปภาพที่ 2.22

รูปภาพที่ 2.22 ไม้บรรทัด (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

3) ไม้ฉาก การใช้งานใช้สำหรับสร้างแบบจะได้สัดส่วนเกณฑ์ตามมาตราส่วนมุมฉาก ลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ด้านหนึ่งทำมุมฉาก 90 องศา ด้านตรงข้ามทำมุมแหลมใช้ลากเส้นตั้งฉากในงาน สร้างแบบเลื้อย ไม้ฉากมีขนาด 23 นิ้ว คูณ 11 นิ้ว มีเพียง 2 ด้าน ด้านหนึ่งสั้นและอีกด้านหนึ่งยาว เป็นรูปตัวแอล จะมีสัดส่วนมาตราเกณฑ์สัดส่วนและวิธีคำนวณอยู่บนไม้ฉาก การเก็บดูแลรักษาควรเก็บโดยวิธีแขวน ถ้าเป็นไม้บรรทัดพลาสติก ควรระวังอาจจะหักได้และระวังไม่ให้เกิดรอยขีดข่วนเพราะจะทำให้ตัวเลขระยะวัดเลื่อนหายไม่สามารถอ่านระยะวัดได้ ดังรูปภาพที่ 2.23

รูปภาพที่ 2.23 ไม้ฉาก (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

4) ไม้โค้งส่วนสะโพก

การใช้งานใช้โค้งแนวสะโพกและแนวตะเข็บข้าง ลักษณะเหมือนไม้บรรทัดยาวขนาด 24 นิ้ว เป็น รูปโค้ง โค้งตรงช่วงด้านบนของไม้และมีความกว้างกว่าช่วงปลายมีทั้งชนิดที่ทำด้วยไม้และพลาสติก ตรงปลายมีรูสำหรับแขวนการเก็บดูแลรักษาควรเก็บโดยวิธีแขวน ถ้าเป็นไม้บรรทัดพลาสติกควรระวังไม่ให้เกิดรอยขีดข่วนเพราะทำให้ตัวเลขระยะวัดเลื่อนหายไม่สามารถอ่านระยะวัดได้ ดังรูปภาพที่ 2.24

รูปภาพที่ 2.24 ไม้โค้งส่วนสะโพก (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

5) ไม้โค้งเอนกประสงค์

การใช้งานใช้โค้งส่วนวงคอเสื้อ วงแขนเสื้อ แนวนตะเข็บข้างของตัวเสื้อ กระโปรง กางเกงและแนวชายเสื้อ

การเก็บรักษา ควรเก็บรักษา โดยการแขวนจะทำให้ไม่เป็นรอย ตัวอักษรไม่ลบเลือน

รูปภาพที่ 2.25 ไม้โค้งเอนกประสงค์ (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

6.1.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการตัด

1) กรรไกรตัดผ้า

การใช้งานใช้สำหรับตัดผ้าไม่ตัดวัสดุอย่างอื่นที่ไม่ใช่ผ้าและไม่ควรตัดผ้าซ้อนกันหลายชั้น ขณะใช้งานควรวางเบา ๆ ระวัง ไม่ให้ตกจะทำให้ไม่คมคุณภาพของกรรไกรทำด้วยเหล็กกล้า มีความคมของกรรไกรจากโคนกรรไกรถึงปลายกรรไกร โดยทดลองตัดผ้าแล้วผ้าจะขาดตลอด ไม่มีเศษด้ายติดที่กรรไกรแสดงว่ากรรไกรนั้นคมจริง ขนาดของกรรไกรวัดความยาวเป็นนิ้วมีขนาดความยาว 8 นิ้ว ถึง 9 นิ้ว ด้ามโค้งตัดได้เที่ยงกว่า

การเก็บดูแลรักษา หลังจากใช้งานควรปิดฝัก ใช้ผ้าชุบน้ำมันเช็ดทำความสะอาดป้องกันสนิม เก็บในกล่องอุปกรณ์ตัดเย็บ ดังรูปภาพที่ 2.26

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รูปภาพที่ 2.26 กรรไกรตัดผ้า (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

2) กรรไกรตัดกระดาษ การใช้งาน ใช้สำหรับตัดกระดาษ สร้างแบบ ราคาไม่แพง ทำด้วยเหล็กหรืออะลูมิเนียม มีด้ามเป็นพลาสติกสีต่าง ๆ เช่น สีส้ม สีแดง สีเขียว เป็นต้น ขนาดที่เหมาะสมแก่การใช้งาน คือ ขนาดยาว 7-8 นิ้ว เมื่อใช้แยกเฉพาะงานออกไป ไม่ควรใช้ปนกันจะทำให้ความคมหมดไป ขณะใช้งานควรระมัดระวังไม่ให้กรรไกรตกเพราะจะทำให้ด้ามพลาสติกแตกหักได้ ไม่ควรนำกรรไกรไปตัดลวดเพราะทำให้คมกรรไกรเสีย เนื่องจากกรรไกรตัดกระดาษทำด้วยเหล็กเนื้ออ่อนหรืออะลูมิเนียม การเก็บดูแลรักษา ไม่ควรตัดวัสดุอย่างอื่น และไม่ให้เกิดฝุ่น ควรใช้ผ้าชุบน้ำมันเช็ดทำความสะอาดหลังจากใช้งาน เก็บในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ ดังรูปภาพที่ 2.27

รูปภาพที่ 2.27 กรรไกรตัดกระดาษ (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

3) กรรไกรตัดเส้นด้าย การใช้งาน ใช้สำหรับตัดเศษด้าย ลักษณะเป็นเหล็ก
 ธรรมดาปลายกรรไกรแหลมคมด้ามกรรไกรจะจับเป็นแบบหนีบ เหมาะสำหรับใช้ตัดเส้นด้ายหลัง
 จากเย็บตะเข็บต่าง ๆ เสร็จแล้วการเก็บดูแลรักษา ใช้แล้วควรเช็ดทำความสะอาด ไม่ควรให้สัมผัส
 ของเปียกชื้นเพราะจะทำให้เป็นสนิมควรจัดเก็บในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ ดังรูปภาพที่ 2.28

รูปภาพที่ 2.28 กรรไกรตัดเส้นด้าย (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

4) ที่เลาะผ้า การใช้งาน ใช้สำหรับเลาะแนวตะเข็บต่าง ๆ ที่ต้องการแก้ไขหรือเลาะด้ายเนา ลักษณะของที่เลาะผ้าหนึ่งอันจะมีส่วนที่เป็นด้ามทำด้วยพลาสติกหรือไม้ อีกส่วนเป็นที่เลาะผ้าทำด้วยโลหะแบน การเก็บดูแลรักษา ไม่ควรให้สัมผัสของเปียกชื้นเพราะจะทำให้เป็นสนิมควรจัดเก็บในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ ดังรูปภาพที่ 2.29

รูปภาพที่ 2.29 ที่เลาะผ้า (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

6.1.3 อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับทำเครื่องหมาย

1) กระดาษสร้างแบบการใช้งานใช้สำหรับสร้างแบบตัด ลักษณะเป็นแผ่นใหญ่เนื้อกระดาษมีความเหนียวใช้สำหรับงานการสร้างแบบก่อนที่จะนำไปวางแบบตัดเสื้อผ้าลงบนผ้า อีกที่หนึ่ง การเก็บดูแลรักษาควรเก็บในที่อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่เปียกชื้นวางกระดาษตามแนวนอนโดยทับซ้อนกันและอย่าให้กระดาษถูกแสงเพราะ จะทำให้กระดาษเหลืองกรอบ ดังรูปภาพที่ 2.30

รูปภาพที่ 2.30 กระดาษสร้างแบบการใช้งานใช้สำหรับสร้างแบบตัด (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

2) ดินสอ การใช้งาน ใช้สำหรับขีดเส้นหรือทำเครื่องหมายบนแบบตัด ควรเหลาดินสอให้แหลมเพื่อความคมชัดของเส้น ไม่ควรใช้ดินสอที่ใส่อ่อนจนเกินไปจะทำให้ทุเรีว ดินสอที่ใส่แข็งเกินไปทำให้กระดาษสร้างแบบขาดได้ง่ายและมองไม่ชัดเจน ลักษณะดินสอที่นำมาใช้ ส่วนใหญ่จะเป็นดินสอดำ HB สำหรับงานการสร้างแบบตัดเย็บเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และทำเครื่องหมายของตำแหน่งในการวางแบบ การเก็บดูแลรักษา ควรจัดเก็บใส่กล่องอุปกรณ์ให้สะดวก ต่อการใช้งาน ดังรูปภาพที่ 2.31

รูปภาพที่ 2.31 ดินสอ (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร. 2558. เว็บไซต์)

3) ยางลบ การใช้งาน ใช้สำหรับลบเส้นดินสอที่ใช้ในการสร้างแบบตัด ยางลบ ที่นำมาใช้จะต้องเป็นยางลบที่ใช้ลบดินสอ ใช้กับงานการสร้างแบบตัดตัดยางลบ ควรมีคุณภาพดี สามารถลบรอยดินสอได้สะอาด การเก็บดูแลรักษา ควรจัดเก็บใส่กล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ ให้สะดวก ต่อการ ใช้งาน ดังรูปภาพที่ 2.32

รูปภาพที่ 2.32 ยางลบ (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร, 2558, เว็บไซต์)

4) ซอล์กซ์ขีดผ้า การใช้งาน ใช้ทำเครื่องหมายบนผ้า ลักษณะจะเป็นรูปสามเหลี่ยม มีหลากสีที่นำมาใช้ขีดเส้นลงบนผ้า ไว้ทำเครื่องหมายบนผ้า ขีดแล้วจะลบออกได้ ควรเลือกสีของซอล์กซ์ขีดผ้าให้เหมาะสมกับสีของผ้าจะทำให้ไม่เลอะเปื้อนง่ายในขณะที่ใช้ซอล์กซ์ควรมีความคม การเก็บดูแลรักษา ควรระวังไม่ให้ตกเพราะจะทำให้แตก หักได้ และจัดเก็บใส่กล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ ดังรูปภาพที่ 2.33

รูปภาพที่ 2.33 ซอล์กซ์ขีดผ้า (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร, 2558, เว็บไซต์)

5) ลูกกลิ้ง การใช้งาน ใช้กดรอยเพื่อลอกเส้นในขั้นตอนสร้างแบบและกดรอยเส้นที่จะเย็บตะเข็บลงบนผ้า ลักษณะ รูปแบบส่วนรวมจะมีด้านเป็นไม้ หรือพลาสติก ส่วนที่เป็นตัวกดรอยจะเป็นโลหะ ใช้สำหรับในการกลิ้งกดรอย การเก็บดูแลรักษา ควรเก็บในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ ควรดูแลรักษาไม่ให้สัมผัสความชื้นเปียก เพราะจะทำให้ลูกกลิ้งเป็นสนิม ดังรูปภาพที่ 2.34

รูปภาพที่ 2.34 ลูกกลิ้ง (บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร, 2558, เว็บไซต์)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการในการผลิตผ้าใหม่นั้นมีขั้นตอนกระบวนการหลายขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนการเลี้ยงม่อนไหม ขั้นตอนการสาวไหม ขั้นตอนการทอผ้าไหม ขั้นตอนการตัดเย็บผ้าไหม ซึ่งในขั้นตอนแต่ละขั้นตอนเป็นตัวผลักดันให้เกิดต้นทุนการผลิต ที่จะนำมาวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการผลิต

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนภายใต้การจัดการต้นทุนแบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC (Activity Based Costing Managements)

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุน

1.1 ความสำคัญของต้นทุน

ปัจจุบันแต่ละองค์กรได้ให้ความสำคัญเรื่องต้นทุนการผลิต เนื่องจากข้อมูลด้านต้นทุนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยแสดงผลการดำเนินงานหรือประสิทธิภาพขององค์กร การบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้อย่างยั่งยืนนั้น การจัดการต้นทุนขององค์กรธุรกิจมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลต่อความอยู่รอดในภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันสูง ดังนั้นการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อให้มีต้นทุนที่เหมาะสม ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจในการบริหารองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบัญชีต้นทุนนับว่า มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารธุรกิจในการเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินธุรกิจบรรลุเป้าหมายสูงสุดของกิจการได้ เนื่องจากสามารถสะท้อนถึงการวัดค่าของทรัพยากรที่ใช้ไปหรือสูญเสียไปเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ในการผลิตสินค้าและการบริการที่ตอบสนองความต้องการของตลาด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมาใช้ประโยชน์ในการวางแผน การดำเนินงาน การควบคุม และประเมินผลและตัดสินใจเลือกทางเลือกในการดำเนินธุรกิจ (กฤษทิรา อาษาศรี, 2559)

1.2 ความหมายของต้นทุน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ว่าลักษณะของต้นทุนเป็นอย่างไร และเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางการบัญชีให้แก่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำนิยามและความหมายของต้นทุน ซึ่งมีหลายลักษณะตามการจัดประเภทต้นทุนที่มีความแตกต่างกัน และจะถูกนำไปใช้ในสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งจากการศึกษาตำราและเอกสารทางวิชาการ ได้มีผู้ให้ความหมายของการบัญชีต้นทุน ไว้ดังนี้

ไตรรงค์ สวัสดิ์ดิกุล (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบัญชีต้นทุน หมายถึง การเก็บรวบรวม การจัดสรร การบันทึก และการจัดทำสรุปมูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ ซึ่งมูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียอาจอยู่ในรูปของเงินสด สินค้าหรือบริการ การให้บริการหรือการก่อหนี้ หรือหุ้นทุน การทราบถึงต้นทุนจะช่วยให้ธุรกิจสามารถประเมินศักยภาพ กำหนดทิศทางและประเมินผลการดำเนินงาน

เบจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ (2553) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ต้นทุน (Cost) หมายถึง การวัดค่าหน่วยเงินตราของทรัพยากรที่ใช้ไปหรือสูญเสียไปเพื่อความสำเร็จของการดำเนินการตามวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ

สำนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2552) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่านั้นจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา

พจนิจ เนาวพันธ์ (2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบัญชีต้นทุน หมายถึง เป็นกระบวนการในการวิเคราะห์ จำแนกรายการ บันทึกข้อมูลและกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กร โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านการสร้างผลิตภัณฑ์และจัดทำเป็นรายงานทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการใช้

มนวิกา ผดุงสิทธิ์ (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบัญชีต้นทุน หมายถึง ระบบที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลในระบบต้นทุนเกี่ยวกับต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการบัญชีการเงิน และการบัญชีบริหาร

จากความหมายของต้นทุนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการโดยวัดเป็นหน่วยเงินตรา ซึ่งเป็นต้นทุนในการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรให้ไปสู่เป้าหมายสูงสุด โดยสามารถแยกตามลักษณะงานได้สองกลุ่มใหญ่ คือ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ สินค้าหรือบริการ และต้นทุนเกี่ยวกับการบริหาร

1.3 วัตถุประสงค์ของการบัญชีต้นทุน

ในการจัดทำบัญชีต้นทุนเป็นกระบวนการทางการบัญชีที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ข้อมูลสำหรับการวางแผน การบัญชีต้นทุน (Cost Accounting) เป็นการจัดทำข้อมูลทางการบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนของการประกอบการดำเนินงาน ซึ่งต้นทุนในองค์กรธุรกิจจะประกอบด้วย ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์และต้นทุนเกี่ยวกับการบริหาร โดยข้อมูลของต้นทุนที่ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องใช้ข้อมูลต้องใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อทำการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในอนาคตให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเติบโตอย่างยั่งยืน เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนขาย อันจะนำไปสู่การประเมินมูลค่าของผลิตภัณฑ์และราคาขาย ต้นทุนขายเป็นต้นทุนประจำงวด นำไปหักออกจากรายได้ในงบกำไรขาดทุน ทำให้กิจการสามารถทราบถึงกำไรขั้นต้น และผลการดำเนินงานในรอบระยะเวลาหนึ่ง ๆ ว่ากิจการมีผลกำไรหรือผลขาดทุนอย่างไร ซึ่งข้อมูลต้นทุนต่อหน่วยมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากกับการตัดสินใจที่สำคัญทางการตลาด (กชกร เฉลิมกาญจนา, 2557) ได้ดังนี้

1.3.1 การประเมินราคาขาย ซึ่งจะต้องครอบคลุมต้นทุนการผลิตแต่ละรายการ ค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายในการขาย และมูลค่าดังกล่าวนั้นจะต้องสามารถทำให้ได้มาซึ่งกำไรตามเป้าหมาย

1.3.2 ใช้ในการคำนวณต้นทุนสินค้าหรือบริการ ในการขายสินค้า ต้นทุนสินค้าที่ขายจะเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารนำไปใช้ในการตัดสินใจการกำหนดราคาสินค้าหรือบริการได้อย่างเหมาะสม

1.3.3 ใช้ในการวัดผลการดำเนินงานประจำงวด ในการดำเนินงานให้มีผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และเป้าหมายสูงสุดคือกำไร จะต้องทราบต้นทุนที่แท้จริง เพื่อนำไปสู่การควบคุมประสิทธิภาพการดำเนินงานให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าคุ้มทุน และสามารถสร้างกำไรให้กับกิจการได้เป็นอย่างดีและเพื่อให้สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่นได้อันจะนำมาซึ่งการอยู่ในวงจรธุรกิจได้อย่างยั่งยืน

1.3.4 ใช้ในการตั้งราคาขายสินค้าหรือบริการ หากผู้บริหารทราบต้นทุนการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องจะทำให้สามารถกำหนดราคาได้เหมาะสมและสามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่นได้

1.3.5 ใช้ในการวางแผนการควบคุมการดำเนินธุรกิจ ข้อมูลต้นทุนในการดำเนินงานของกิจการใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจและประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อใช้ในการประเมินผลการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน

ข้อมูลเพื่อการวางแผน การบริหารดำเนินงาน การควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกรอบการปฏิบัติงานที่วางไว้ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมดำเนินงานและการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ให้สามารถทำได้ง่ายขึ้น จะเห็นได้ว่าข้อมูลต้นทุน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการบริหารจัดการที่ดี และการดำเนินงานที่มีความต้องการจะพัฒนาผลงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

1.4 ประโยชน์ของการบัญชีต้นทุน

การบัญชีต้นทุนนับเป็นเครื่องมือสำคัญในทางเศรษฐกิจ ผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีซึ่งแบ่งออกเป็นผู้ใช้ภายนอก ได้แก่ นักลงทุน เจ้าหนี้ ผู้ให้สินเชื่อ หน่วยงานของรัฐ และผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีภายในองค์กร ได้แก่ ผู้บริหาร พนักงาน ข้อมูลต้นทุนต่อหน่วยจะนำไปใช้ประโยชน์ของผู้บริหารในการตัดสินใจ ซึ่งข้อมูลทางการบัญชีที่ต้องใช้ประกอบการตัดสินใจได้แก่ การบัญชีการเงิน การบัญชีต้นทุนและบัญชีบริหาร เพื่อตอบสนองความต้องการหรือหน้าที่ของผู้บริหารในการดำเนินธุรกิจในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด และก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจสูงสุดและสร้างความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้นการบัญชีต้นทุนจึงมีความสำคัญต่อการรับรู้รายได้ของกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดวงสมร พิกสังข์ (2555, บทคัดย่อ) กล่าวว่า กลุ่มผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว ให้ความสำคัญกับต้นทุนด้านการผลิตมากที่สุด เนื่องจากช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลต้นทุนขายของสินค้ามาจับคู่กับรายได้ ตามมาตรฐานการบัญชี ตามหลักการจับคู่รายได้และค่าใช้จ่าย (อรชร โพธิสุข และคณะ, 2557) และที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจนั้น การบัญชีต้นทุนยังใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินธุรกิจ 4 ด้านของผู้บริหาร (พรธัญญา รอดวรรณะ, 2550) คือ

1.4.1 ด้านการวางแผน คือ กระบวนการของการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกิจการ โดยการบัญชีต้นทุนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การวางแผนได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนในอดีตในอนาคตเพื่อวางแผนควบคุมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากในการสะสมข้อมูลต้นทุนและการจัดทำรายงานนั้น จะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลทางการเงินที่จะสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับวางแผนการดำเนินงานต่อไปในอนาคต และใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกทางเลือกในอนาคต เพื่อปรับปรุงกระบวนการงานในการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด นั่นคือ มีต้นทุนที่เหมาะสม ประหยัดที่สุด (เบญจมาศ อภิลิทธิภิญโญ, 2550)

1.4.2 ด้านการจัดการองค์กร คือ การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้มีความชัดเจน ลดความซ้ำซ้อน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน ลดระยะเวลา ลดปริมาณทรัพยากรที่จะสูญเสีย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด ดังนั้นข้อมูลต้นทุนของแต่ละฝ่ายงานจะสะท้อนให้เห็น

ประสิทธิภาพการดำเนินงานของฝ่ายงานต่าง ๆ ในองค์กร ที่ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลต้นทุนไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในประเมินผลการดำเนินงาน (พรธนิภา รอดวรรณะ, 2550)

1.4.3 ด้านการควบคุม คือ ข้อมูลต้นทุนที่กำหนดตามแผนงบประมาณ ได้มาจากการวิเคราะห์หรือข้อมูลในอดีตที่ผ่านมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานของผู้บริหาร ให้เป็นไปตามแผนหรือการนำข้อมูลต้นทุนในอดีตมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการควบคุมงานในอนาคตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยต้นทุนจริงที่เกิดขึ้นสามารถนำมาเปรียบเทียบกับต้นทุนตามงบประมาณเพื่อหาความแตกต่าง ซึ่งผู้บริหารต้องวิเคราะห์และพิจารณาถึงสาเหตุของผลต่างที่เกิดขึ้น ทำให้ทราบถึงข้อผิดพลาดหรือจุดบกพร่องในการดำเนินงาน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้ทันเวลาและนำไปประกอบการวางแผนต่อไป (ณัฐวงศ์ พูนพล, 2555)

1.4.4 ด้านการตัดสินใจ คือ ข้อมูลจากบัญชีต้นทุนใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินใจของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ เช่น การพิจารณาในการกำหนดราคาขาย การตัดสินใจเกี่ยวกับการรับคำสั่งซื้อพิเศษ การประเมินราคาคำสั่งซื้อในระยะยาว การตัดสินใจเกี่ยวกับส่วนผสมการขายเมื่อมีเงื่อนไขจำกัดของทรัพยากร การตัดสินใจเกี่ยวกับ การดำเนินงานต่อยกเลิกผลิตภัณฑ์หรือการยกเลิกแผนงาน การเปลี่ยนทดแทนอุปกรณ์ เครื่องจักรใหม่ การผลิตต่อหรือขาย ณ จุดแยกออก ดังนั้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ของผู้บริหารในการตัดสินใจในกรณีต่าง ๆ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ เลือกทางเลือกที่ดีที่สุดซึ่งจะต้องมีข้อมูลทั้งที่เป็นเชิงปริมาณและคุณภาพประกอบการตัดสินใจ (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ, 2553)

2. การบัญชีต้นทุน (Cost Accounting)

การพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วควบคู่ไปกับภาวะการแข่งขันทางธุรกิจที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เป็นแรงผลักดันที่ทำให้องค์กรธุรกิจต่างๆ ต้องพยายามหาแนวทางที่จะสร้างความแตกต่าง เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และสร้างความสำเร็จภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง (กฤษทีรา อาษาศรี, 2561) โดยพยายามบริหารต้นทุนให้ต่ำที่สุด ข้อมูลทางการบัญชีต้นทุนที่ได้รับการยอมรับว่า มีความสำคัญในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จในการควบคุมค่าใช้จ่ายการผลิต และการดำเนินงาน เพื่อควบคุมต้นทุนและพยายามที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์ของตนสามารถแข่งขันในตลาดและประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน (Edward and vanderbeck, 2013) ข้อมูลต้นทุนจะทำให้ได้มาซึ่งรายละเอียดของต้นทุนในการดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นธุรกิจซื้อมาขายไป ธุรกิจบริการ ธุรกิจอุตสาหกรรม จำเป็นต้องมีการติดตามร่องรอยของการดำเนินธุรกิจ (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ, 2550) เพื่อให้ทราบถึงการใช้จ่ายซึ่งทรัพยากร เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ และประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินธุรกิจ โดยวัดมูลค่าออกมาเป็นหน่วยเงินตรา หรือแม้แต่องค์กรที่ไม่ได้แสวงหาผลกำไร เช่น หน่วยงานภาครัฐ สมาคม มูลนิธิทุกองค์กรจำเป็นต้องทราบถึงต้นทุนของการดำเนินงาน เพื่อวัดความคุ้มค่าของประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรและวัดประสิทธิผลการดำเนินงาน (กฤษทีรา อาษาศรี, 2561)

ดังนั้น ในการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้นั้น สิ่งที่จะต้องการตัดสินใจของผู้บริหาร คือรายละเอียดของข้อมูลต้นทุนในการให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการที่นำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในการวางแผนการดำเนินงาน การจัดการองค์กร การควบคุมประสิทธิภาพการ

ดำเนินงาน และการตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและโอกาสในการเติบโตของธุรกิจ เพื่อให้องค์กรมีความสามารถในการทำกำไรสูงสุด ภายใต้สภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน

ซึ่งการสะสมต้นทุนของผลิตภัณฑ์นั้น มีระบบการบันทึกบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะของกระบวนการผลิตของแต่ละธุรกิจ โดยกิจการสามารถเลือกให้เหมาะสมกับกิจการมากที่สุด ระบบบัญชีต้นทุนที่ใช้ในการสะสมมูลค่าต้นทุนผลิตภัณฑ์นั้นมี 4 ระบบด้วยกัน ได้แก่ ระบบต้นทุนงานสั่งทำ (Job order Cost) ระบบต้นทุนกระบวนการ (Process Cost) ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity Based costing: ABC) ระบบต้นทุนแบบทันเวลาพอดี (Just in Time:JIT)

2.1 กระบวนการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรม

ในขั้นตอนการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรม มีรูปแบบการดำเนินงานในแต่ละแผนงานที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของผลิตภัณฑ์ แต่โดยส่วนใหญ่กระบวนการหลักของการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดต้นทุนในแต่ละขั้นตอนที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่การรับรู้ต้นทุนของแต่ละกระบวนการที่ถูกต้อง (พีชนิจ เนาวพันธ์, 2555) สามารถสรุป ได้ดังนี้

2.1.1 กระบวนการจัดหา (Procurement) กระบวนการจัดหาทรัพยากรในการผลิต โดยเริ่มตั้งแต่ การจัดตั้งโรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์โรงงาน วัสดุโรงงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อกระบวนการผลิตสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อให้โรงงานพร้อมใช้งานได้ หรืออยู่ในสภาพพร้อมทำการแปรสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป ซึ่งในกระบวนการจัดหาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอนาคต ตัวอย่างเช่น ค่าเสื่อมราคาอาคารโรงงาน ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์โรงงาน ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร ดังนั้นกระบวนการจัดซื้อจัดหานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขัน หรือทำให้องค์กรประสบความสำเร็จทางธุรกิจ (สรวิศ รัตนพิไชย, 2559, : เว็บไซต์) เนื่องจากท่ามกลางการแข่งขันทางธุรกิจในปัจจุบัน องค์กรต่างได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการลดต้นทุนจากการจัดซื้อ การปรับปรุงคุณภาพ การสรรหาแหล่งเทคโนโลยี รวมไปถึงการให้ความสำคัญในการคัดสรรหรือการจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ยังรวมถึง การจัดหาวัตถุดิบซึ่งเป็นส่วนประกอบหลักของผลิตภัณฑ์ เข้าสู่คลังวัตถุดิบเพื่อรอการแปรสภาพในกระบวนการผลิต โดยเริ่มจากการสั่งซื้อ ตรวจสอบ ทดสอบคุณภาพ รวมถึงการเก็บรักษาวัตถุดิบให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้

2.1.2 กระบวนการผลิต (Production) เป็นกระบวนการแปรสภาพจากวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป โดยอาจจะใช้แรงงานทางตรงหรือแปรสภาพโดยการใช้เครื่องจักร ในกระบวนการผลิตอาจจะแบ่งงานออกเป็นแผนกตามกิจกรรมการผลิตหลัก ๆ ทั้งนี้กิจการต้องหาวิธีการเพื่อปรับปรุงระยะเวลาการทำงานในกระบวนการผลิตให้กระชับขึ้น ลดความซ้ำซ้อน เพื่อลดระยะเวลาการรอคอยในกระบวนการผลิต วางแผนการดำเนินงานของแต่ละกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อต้นทุนการผลิตของสินค้า และคุณภาพของตัวสินค้าที่มีประสิทธิภาพ มีของเสียและเศษซากน้อยที่สุด

2.1.3 การจัดเก็บสินค้า (Warehousing) ในการจัดเก็บสินค้าที่ผลิตเสร็จ เป็นสินค้าสำเร็จรูปที่พร้อมจำหน่ายในคลังสินค้าให้อยู่ในสภาพที่พร้อม รอการส่งมอบให้กับลูกค้า ตามกำหนดหรือรอจนกว่าจะมีการขายสินค้าเกิดขึ้น

นอกจากสินค้าสำเร็จรูปที่รอการจำหน่ายแล้ว สินค้าคงเหลือ (Inventory) ในธุรกิจอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบ งานระหว่างทำ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนของกิจการที่มีไว้เพื่อใช้ในการผลิตหรือการขาย ให้การดำเนินงานสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ทั้งนี้การที่กิจการมีสินค้าคงเหลือในคลังสินค้ามากเกินไปอาจเป็นปัญหาต่อกิจการ อาจจะนำมาซึ่งผลกระทบหลายด้าน อาทิเช่น ทำให้มีต้นทุนการเก็บรักษาที่สูง สินค้าเสื่อมสภาพ หมดอายุ ล้าสมัย สูญหาย นอกจากนี้ ยังทำให้เสียโอกาสในการนำเงินที่จมอยู่กับสินค้าคงเหลือนี้ไปหาประโยชน์ในด้านอื่นๆ เนื่องจากลงทุนในสินค้าคงเหลือมากเกินไป แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสินค้าคงเหลือน้อยเกินไป สินค้าอาจขาดแคลนทำให้เสียโอกาสในการขายสินค้าให้แก่ลูกค้า สูญเสียลูกค้าไปในที่สุด และถ้าสิ่งที่ขาดแคลนนั่นเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ การดำเนินงานทั้งการผลิตและการขายอาจต้องหยุดชะงัก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิต เกิดการรอคอย ดังนั้นการจัดการสินค้าคงเหลือในคลังสินค้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป เพราะการลงทุนในสินค้าคงเหลือต้องใช้เงินจำนวนมาก และอาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของธุรกิจได้ การบริหารสินค้าคงเหลือมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการจัดการสินค้าคงเหลือต่ำที่สุด (ธนัญญา วสุศรี และวลัยลักษณ์ อัครธีรวงศ์, 2559, เว็บไซต์)

2.1.4 การจัดจำหน่าย (Distribution) เมื่อสินค้าสำเร็จรูปอยู่ในสภาพที่พร้อมจำหน่ายเป็นหน้าที่ของฝ่ายขายหรือฝ่ายการตลาด ในการส่งมอบหรือกระจายสินค้าออกสู่ตลาด โดยสิ่งที่กิจการจะต้องพิจารณาในการหาช่องทางการจัดจำหน่าย ควรพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่ ตัวผลิตภัณฑ์ ตลาด คู่แข่งขัน คนกลาง และนโยบาย ของกิจการเอง ทั้งนี้กิจการจะต้องเลือกช่องทางการจำหน่ายให้เหมาะสมและดีที่สุดสำหรับสินค้า และมีกระบวนการในการส่งเสริมการขาย เพื่อให้ยอดขายเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนงานที่กำหนดด้วย

2.2. การจำแนกประเภทต้นทุนตามองค์ประกอบของต้นทุนการผลิต (Elements of Manufacturing Costs) หรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์

ต้นทุนการผลิต (Manufacturing Costs) หรือต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญของต้นทุน 3 ประการ เพื่อที่จะนำไปสู่การแปรสภาพวัตถุดิบไปเป็นสินค้าสำเร็จรูป ได้แก่ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต โดยแต่ละรายการมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials)

หมายถึง ส่วนประกอบสำคัญที่สามารถระบุได้ง่ายและแน่นอนว่าใช้ไปในการผลิตเป็นจำนวนเท่าใด โดยเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้นโดยตรง และสามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นส่วนสำคัญของการผลิตสินค้า วัตถุดิบทางตรงจะรวมถึงชิ้นส่วนประกอบ ซึ่งจะถูกรวมเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนการผลิต วัตถุดิบทางตรงทั้งหมดที่ใช้ในกระบวนการผลิตไม่จำเป็นต้องเป็นวัตถุดิบทางตรงทั้งหมด มีวัตถุดิบหลายชนิดที่มีต้นทุนเพียงเล็กน้อย ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตสินค้า แต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลักหรือบางครั้งจะเรียกว่า วัสดุโรงงาน และไม่สามารถระบุเจาะจงลงไปได้ว่าเป็นส่วนสำคัญของสินค้า

ซึ่งวัตถุดิบเหล่านี้ถูกจัดเป็นวัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Material) และจะถูกรวมเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต

2.2.2 ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor)

หมายถึง ค่าจ้างแรงงานของผู้ที่ทำหน้าที่ในกระบวนการผลิตสินค้าโดยตรง สามารถระบุได้ว่าเป็นค่าจ้างแรงงานของผลิตภัณฑ์ใด เช่น ค่าจ้างแรงงานคนงานในแผนกขึ้นรูปชิ้นส่วน ค่าจ้างแรงงานคนงานปกผลไม้ในโรงงานผลิตผลไม้กระป๋อง

ค่าจ้างแรงงานในโรงงานทั้งหมดก็ไม่ถือเป็นค่าแรงงานทางตรง ค่าจ้างแรงงานของพนักงานในกระบวนการผลิตแต่ไม่ได้ทำการผลิตสินค้าโดยตรง เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมงาน เงินเดือนพนักงานรักษาความปลอดภัย จะถูกจัดประเภทเป็นค่าแรงทางอ้อม และถูกรวมเป็นค่าใช้จ่ายการผลิต เนื่องจากไม่ได้ทำหน้าที่ผลิตโดยตรง

2.2.3 ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead)

หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง และค่าแรงงานทางตรง แต่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตในลักษณะที่ให้ประโยชน์ หรือเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการผลิตทางอ้อมที่ไม่สามารถจัดสรรหรือโอนเข้าสู่หน่วยผลิตได้อย่างชัดเจน ต้องทำการปันส่วนเข้าสู่หน่วยต้นทุน โดยทั่วไปค่าใช้จ่ายการผลิตจะประกอบด้วย รายการค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงงานหรือในกระบวนการผลิต ดังนี้

- วัตถุดิบทางอ้อม
- ค่าแรงงานทางอ้อม
- ค่าสาธารณูปโภค
- ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาอุปกรณ์ภายในโรงงาน
- ค่าซ่อมบำรุงเครื่องจักร
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร อาคาร และอุปกรณ์ของโรงงาน
- ค่าภาษีโรงเรือนอาคารโรงงาน
- ค่าประกันภัยของเครื่องจักร อุปกรณ์ และอาคารโรงงาน
- ค่าเช่าอาคารโรงงานหรือเครื่องจักร
- เงินเดือนผู้จัดการโรงงาน
- เงินเดือนพนักงานรักษาความปลอดภัยอาคารโรงงาน
- ค่าวัสดุซ่อมบำรุงอุปกรณ์หรือเครื่องจักร

ฯลฯ

จากองค์ประกอบของต้นทุนการผลิตทั้ง 3 รายการดังกล่าวข้างต้น 2 ประเภทแรก ได้แก่ ค่าวัตถุดิบทางตรง และค่าแรงงานทางตรง รวมกันเรียกว่า ต้นทุนขั้นต้น (Prime Cost) ถือเป็น ส่วนประกอบหลักของต้นทุนการผลิต แต่ถ้ารวมส่วนของค่าแรงงานทางตรงกับค่าใช้จ่ายการผลิตเข้าด้วยกัน เรียกว่า ต้นทุนแปรสภาพ (Conversion Cost) เป็นต้นทุน ที่แปรสภาพจากวัตถุดิบให้กลายเป็นสินค้าสำเร็จรูป

3. การจัดการต้นทุนแบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC (Activity Based Costing Managements)

การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์แต่ละระบบจะมีหลักการบางอย่างที่มีความแตกต่างกันไป การที่กิจการจะเลือกใช้ระบบการคำนวณต้นทุนแบบใดนั้น จะต้องพิจารณาองค์ประกอบของลักษณะการดำเนินงาน และลักษณะของผลิตภัณฑ์เป็นปัจจัยสำคัญเพื่อให้กิจการเลือกระบบการคำนวณต้นทุนที่เหมาะสม และสามารถรายงานต้นทุนผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง (กฤษทีรา อาษาศรี, 2561) ในการนำระบบต้นทุนฐานกิจกรรมมาใช้ นั้น จะทำการโอนต้นทุนทางตรงเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ และปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตให้กับผลิตภัณฑ์โดยใช้ฐานการปันส่วนต่าง ๆ ตามสัดส่วนของระดับกิจกรรมของแต่ละผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต จะสะท้อนต้นทุนที่สัมพันธ์กับกิจกรรมต่าง ๆ ของกระบวนการผลิต อันจะนำไปสู่การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องและชัดเจนกว่าระบบต้นทุนแบบดั้งเดิม (สุริย์พร จารุวัตร, 2546) ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นกิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการผลิต อันจะนำไปสู่การเก็บรวบรวมข้อมูลไปสู่การวิเคราะห์กิจกรรมใดที่มีมากเกินไปจนความจำเป็นหรือเกินจุดคุ้มทุนของกิจการ เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวผลักดันให้เกิดต้นทุน หากกิจการต้องการลดต้นทุนการผลิตควรนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาสู่การพิจารณาตัดสินใจในการควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับปริมาณการผลิต ให้เกิดความคุ้มทุนมากที่สุด เพื่อที่จะสามารถก้าวไปสู่การเป็น ธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง เติบโตและขับเคลื่อนไปสู่การเป็นสินค้าส่งออกของไทยต่อไปได้นั้น การจัดการต้นทุนเพื่อลดต้นทุนการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ กิจการจึงควรพิจารณาการจัดการต้นทุนแบบต้นทุนฐานกิจกรรม มาใช้ในการวิเคราะห์การบริหารจัดการลดต้นทุนการผลิต

3.1 ความสำคัญของการบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม

การบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม เป็นการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดต้นทุนทั้งหมด ดังนั้นจึงมีการวิเคราะห์กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดต้นทุน และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดต้นทุน (อนุรักษ์ ทองสุขวงศ์, 2558, เว็บไซต์) ให้สะท้อนข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละกิจกรรมของกระบวนการผลิต จึงควรพิจารณาอัตราค่าใช้จ่ายในการผลิตในแต่ละกิจกรรม เนื่องจากบางผลิตภัณฑ์มีกระบวนการผลิตที่ซับซ้อนหรือกระบวนการผลิตมีหลายขั้นตอน ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการผลิตในแต่ละกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป การกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการผลิตแยกเป็นกิจกรรมจะสามารถช่วยให้กิจการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่เกิดขึ้นของแต่ละผลิตภัณฑ์ในแต่ละแผนกได้เป็นอย่างดี (Robert, Kaplan and Stevan, Anderson, 2007)

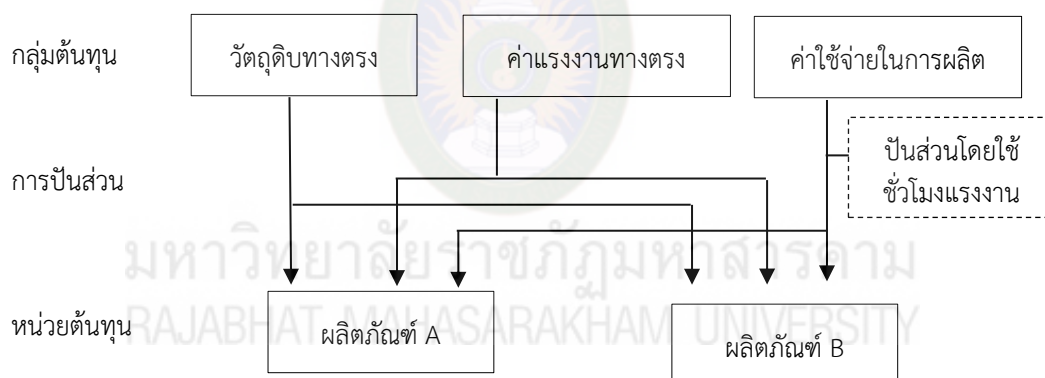
ดังนั้น การบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม จึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหารให้ความสนใจกับการบริหารกิจกรรม ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่สำคัญแก่ผู้บริหารอันเป็นประโยชน์ คือใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดราคา ควบคุมต้นทุนหรือกระบวนการผลิตในกิจกรรมที่ซับซ้อน อันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต (กฤษทีรา อาษาศรี, 2561)

3.2 การบัญชีต้นทุนแบบดั้งเดิม

การคำนวณค่าใช้จ่ายการผลิตแบบดั้งเดิมจะมีความเหมาะสมกับกิจการ ที่ผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย ในส่วนของการปันส่วนแบบดั้งเดิมนั้น ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่สะสมอยู่ตามกลุ่มต้นทุนต่าง ๆ มักจะปันส่วนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยใช้สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิต เนื่องจากระบบบัญชีต้นทุนแบบเดิมเน้นที่ตัวผลิตภัณฑ์และปริมาณการผลิตเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดต้นทุน ทั้งมีการปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตแบบดั้งเดิม ซึ่งกิจการสามารถเลือกใช้ได้ทั้งระบบต้นทุนจริงและระบบต้นทุนปกติ ซึ่งในบทนี้ จะใช้วิธีการปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตจากระบบต้นทุนปกติ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลได้ทันในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ (สุรียพร จารูวัศตร, 2546) มีดังนี้

3.2.1 การปันส่วนแบบอัตราเดียวทั้งโรงงาน (Plant wide Rate)

การปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตแบบอัตราเดียวทั้งโรงงาน เป็นลักษณะของการปันส่วนแบบขั้นตอนเดียว (Single –Stage Cost Allocation) เป็นการรวมค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้นทั้งโรงงานไว้กลุ่มเดียว เรียกว่า ค่าใช้จ่ายในการผลิต แล้วทำการเลือกฐานในการปันส่วนที่เหมาะสมเพียงฐานเดียว เพื่อนำไปใช้ในการปันส่วนต้นทุนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ (เบญจมาศ อภิสิริภิญโญ, 2553) ดังรูปภาพที่ 2.35

รูปภาพที่ 2.35 การปันส่วนแบบอัตราเดียวทั้งโรงงาน (เบญจมาศ อภิสิริภิญโญ, 2553)

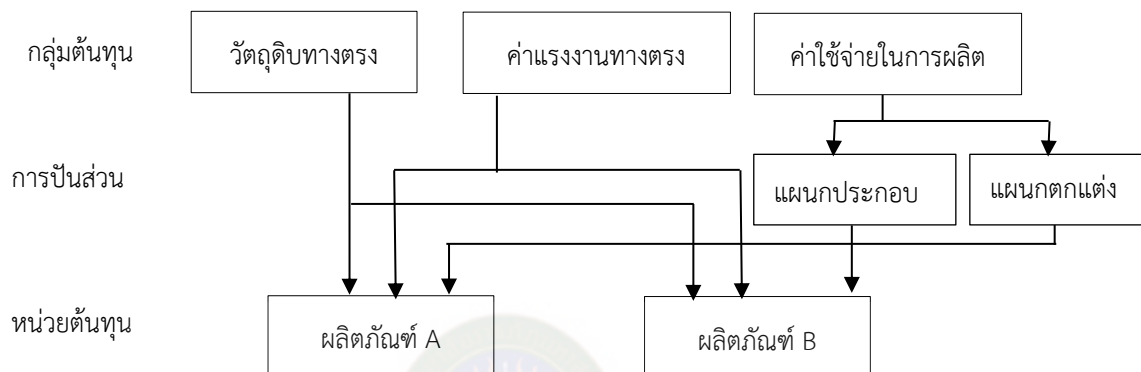
จากภาพที่ 2.35 ในการเลือกฐานในการปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตเพื่อโอนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ กิจการจะต้องทำการเลือกฐานในการปันส่วนที่ดีที่สุด เพียงฐานเดียวและเป็นตัวผลักดันต้นทุนที่ดีที่สุด ในการหาอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน เพื่อจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิตเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ โดยนำค่าใช้จ่ายการผลิตที่ประมาณการ ทหารด้วยฐานในการปันส่วน (กฤษทิรา อาษาศรี, 2561) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้า} = \frac{\text{งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต}}{\text{ฐานในการปันส่วน}}$$

รูปภาพที่ 2.36 การหาอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างาน (กฤษทิรา อาษาศรี, 2561)

3.2.2 การปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตแบบอัตราแผนก

ในกรณีที่มีกระบวนการผลิตแบ่งออกเป็นแผนกงานต่าง ๆ ที่มีลักษณะของงานในแต่ละแผนกที่แตกต่างกันและมีตัวผลิตภัณฑ์ต้นตุนที่แตกต่างกัน กิจการอาจเลือกฐานในการปันส่วนแบบอัตราแผนก เพื่อให้สามารถโอนต้นทุนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ตามตัวผลิตภัณฑ์ต้นตุนของแต่ละแผนกของแต่ละผลิตภัณฑ์ในแผนกงานนั้น ๆ โดยนำค่าใช้จ่ายการผลิตโอนเข้าสู่แผนกงาน แล้วจึงทำการเลือกตัวผลิตภัณฑ์ของแผนกที่ดีที่สุดเป็นฐานในการปันส่วน จะได้ค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานของแต่ละแผนก

ภาพที่ 2.37 ระบบการปันส่วนแบบอัตราแผนก (เบญจมาศ อภิลิทธิภิญโญ, 2553)

จากภาพที่ 2.36 สามารถคำนวณหาอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานของแต่ละแผนกโดยแผนกทำการเลือกตัวผลิตภัณฑ์ต้นตุนที่ดีที่สุดของแผนกที่เป็นสาเหตุของการเกิดต้นทุนการผลิต ซึ่งแสดงวิธีการหาอัตราค่าใช้จ่ายการผลิต (กฤษฑิรา อาษาศรี, 2561) ได้ดังนี้

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้าแผนก ก.} = \frac{\text{งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิตแผนกประกอบ}}{\text{ฐานในการปันส่วนของแผนกประกอบ}}$$

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้าแผนก ข.} = \frac{\text{งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิตแผนกตกแต่ง}}{\text{ฐานในการปันส่วนของแผนกตกแต่ง}}$$

ภาพที่ 2.38 การคำนวณหาอัตราค่าการผลิตของแผนก (กฤษฑิรา อาษาศรี, 2561)

2.3 หลักการบัญชีต้นทุนฐานกิจกรรม

ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ต้นทุนจะถูกสะสมเข้าสู่ต้นทุนกิจกรรมต่าง ๆ (Activity Cost Pools) เป็นลำดับแรก และถูกโอนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ในลำดับถัดไป ทั้งนี้กิจการจะต้องทำการระบุตัวหลักต้นทุนของแต่ละกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การคำนวณต้นทุนการผลิต และหาอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตต่อตัวหลักต้นทุน (Cost Driver Rate) ซึ่งจะมีจำนวนตัวหลักต้นทุนน้อยตามจำนวนกิจกรรมที่เกิดขึ้นของแต่ละผลิตภัณฑ์ และเมื่อคูณ อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตในแต่ละกิจกรรม ด้วยปริมาณของตัวหลักต้นทุนของแต่ละผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม จะได้ค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าแต่ละชนิด แล้วนำค่าใช้จ่ายการผลิตที่ได้ไปรวมกันต้นทุนทางตรง ซึ่งขั้นตอนการปันส่วนต้นทุนตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรม (เบญจมาศ อภิสิริภิญโญ. 2553) สรุปได้ดังนี้

2.3.1 ระบุกิจกรรมที่จะใช้ทรัพยากร การดำเนินการในขั้นตอนนี้จะต้องทราบและทำความเข้าใจให้ได้ว่ากิจกรรมทั้งหมดที่จะได้ใช้ทรัพยากรเพื่อทำให้ได้มาซึ่งสินค้านั้นมีอะไรบ้าง เช่น โรงงานน้ำดื่ม เมื่อการวิเคราะห์กระบวนการแล้วพบว่า กิจกรรมที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การสั่งซื้อ การตรวจรับและตรวจสอบวัตถุดิบ การกรองน้ำ การบรรจุ และการขนส่ง เป็นต้น

2.3.2 การเลือกตัวหลักต้นทุน ตัวหลักต้นทุนที่ดีที่สุด คือ ตัวหลักต้นทุนที่เป็นสาเหตุหรือมีความเกี่ยวข้องกับการเกิดต้นทุน ซึ่งบางครั้งการค้นหาตัวหลักต้นทุนที่เป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดต้นทุนนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยากมาก โดยส่วนใหญ่จะพิจารณาความสมเหตุสมผลที่พอจะอธิบายได้ การเลือกตัวหลักต้นทุนระบบต้นทุนฐานกิจกรรมนั้น บ่อยครั้งกลายเป็นเรื่องง่าย เนื่องจากสามารถใช้หน่วยการวัดค่าปริมาณกิจกรรมมาใช้เป็นฐานการปันส่วนได้ เช่น ฐานการปันส่วนที่สมเหตุสมผลของค่าใช้จ่ายในการติดตั้งเครื่องจักร คือ จำนวนชั่วโมงที่ทำการติดตั้ง เป็นต้น ซึ่งถ้าสังเกตรายการตัวหลักต้นทุนข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นการกล่าวถึงในลักษณะของกิจกรรม

2.3.3 คำนวณอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตต่อตัวหลักต้นทุนของแต่ละกิจกรรม

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตคิดเข้างานของกิจกรรม} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายการผลิตของกิจกรรม}}{\text{ปริมาณตัวหลักต้นทุนที่ใช้เป็นฐานการปันส่วน}}$$

ภาพที่ 2.39 การคำนวณหาอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของกิจกรรม (เบญจมาศ อภิสิริภิญโญ. 2553)

2.2.4 การโอนต้นทุนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ โดยการรวม ต้นทุนของวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต โดยการนำอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของกิจกรรมที่คำนวณได้ คูณกับหน่วยวัดค่าของปริมาณตัวหลักต้นทุนที่ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดได้ใช้ไป

3. แนวทางการลดต้นทุนจากแนวคิดการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรม

แนวคิดการบริหารต้นทุนภายใต้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม จะให้ความสำคัญกับ กิจกรรมมากกว่า ปริมาณ เพื่อวัตถุประสงค์ในการติดตามต้นทุนกิจกรรมต่างๆ โดยเน้นการควบคุมที่แหล่งกำหนดต้นทุนเป็นสำคัญ ไม่จำเป็นว่าต้นทุนจะเกิดขึ้นในหน่วย แผนกหรือฝ่ายใด ซึ่งจากการวิเคราะห์ระดับกิจกรรมจะช่วยให้ผู้บริหารมีข้อมูลประกอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับ การตั้งราคา การยกเลิกผลิตภัณฑ์ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกำไร ช่วยให้องค์กรลดความสูญเปล่าของกิจกรรมที่ไม่เพิ่มมูลค่า โดยสามารถระบุได้ว่ากิจกรรมใดเป็นตัวผลักดันต้นทุนให้สูง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดความเติบโต และสามารถก้าวไปสู่การแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน

3.1 ระบบการคิดต้นทุนฐานกิจกรรม

ระบบการบริหารจัดการต้นทุนโดยใช้แนวทางการลดต้นทุน ภายใต้ระบบการคิดต้นทุนฐานกิจกรรมมี 6 ขั้นตอน (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. 2561) ดังนี้

- 3.1.1 การวิเคราะห์กิจกรรม
- 3.1.2 การระบุต้นทุนของแต่ละกิจกรรมและตัววัดผลการปฏิบัติงาน
- 3.1.3 การระบุผลได้ของแต่ละกิจกรรมและตัวผลักดันต้นทุน (Cost Driven)
- 3.1.4 การระบุต้นทุนของแต่ละกิจกรรมเข้าสู่สิ่งที่จะนำมาคิดต้นทุน (Cost Object)
- 3.1.5 การกำหนดปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ
- 3.1.6 การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

การบริหารกิจกรรม (เป็นกระบวนการบริหารเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของลูกค้า และผลกำไรของบริษัท โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการผลิต ภายใต้การบริหารต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ ความสัมพันธ์ของ ABC และ ABM เป็นดังแผนภาพ

3.2 การวิเคราะห์และระบุกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่เพิ่มคุณค่า (Value-Added Activity) และกิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่า (Non-Value Added Activity)

การวิเคราะห์กิจกรรมนอกจากจะทราบถึงกิจกรรมต่าง ๆ แล้วเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานต่อไป ควรมีการวิเคราะห์และระบุว่ากิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่เพิ่มคุณค่า (Value-Added Activity) หรือกิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่า (Non-Value Added Activity) (เบญจรัตน์ คู่กระสังข์, 2556) ดังนี้

3.2.1 กิจกรรมที่เพิ่มคุณค่า (Value-Added Activity) หมายถึง กิจกรรมที่ทางองค์กรตระหนักว่ามีคุณค่าต่อการดำเนินกิจการไม่สามารถตัดออกได้

3.2.2 กิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่า (Non-Value) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นในกิจการซึ่งไม่ได้สร้างคุณค่าให้กับสินค้าแต่ประการใด ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการจัดเตรียมเครื่องจักรกิจกรรมการเก็บรักษาของคงเหลือ กิจกรรมการปรับปรุงแก้ไขสินค้าเสีย และการรอคอยประเภทต่าง ๆ กิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่า แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) กิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่าแต่เป็นกิจกรรมที่จำเป็น (Nonvalue - Added Activity, Necessary) เพื่อความสะดวกในการบริหารระบบผลิต ตัวอย่างเช่น การเก็บรักษาวัตถุดิบในคลังวัตถุดิบ การขนย้ายวัตถุดิบจากคลังวัตถุดิบไปยังสถานีงาน กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของกิจการ

2) กิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่าที่ไม่จำเป็น (Nonvalue – Added Activity, Non-necessary) เป็นกิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่า ซึ่งไม่จำเป็นต้องคงอยู่ในกิจการ ฝ่ายบริหารควรหาทางกำจัดออกไปจากการดำเนินงานให้เร็วที่สุด เช่น การมีสินค้าเสีย การปรับปรุงแก้ไขสินค้าเสีย การรอคอย หรือการเสียเวลาอันเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น รอวัตถุดิบ รอคำสั่งผลิต รอการติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

การวิเคราะห์กิจกรรมลักษณะดังกล่าวนี้เป็นการวัดถึงประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร ซึ่งจะเป็ข้อมูลที่ช่วยให้ผู้บริหารพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยจะให้ความสนใจกิจกรรมที่เพิ่มคุณค่าและทำการกำจัดกิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่า เนื่องจากกิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้ต้นทุนสูงขึ้นโดยไม่จำเป็น

3.3 การวิเคราะห์และระบุกิจกรรมในกระบวนการผลิตผ้าไหม

ในกระบวนการผลิตผ้าไหมนั้น จะทำการวิเคราะห์กิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ได้กิจกรรมและจำนวนการผลิตที่เกิดขึ้น ซึ่งทำการวิเคราะห์ได้ 4 กิจกรรม ได้แก่ การเลี้ยงไหม การสาวไหม การย้อมสีและการทอผ้า การตัดเย็บ จึงได้ทำการวิเคราะห์ วัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต ที่จะคาดว่ก่อให้เกิดในแต่ละกิจกรรม (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (ชุมพร), (2562) ดังนี้

3.3.1 ค่าวัตถุดิบ

1) กิจกรรมการเลี้ยงไหม

ตารางที่ 2.1 แสดงรายการค่าวัตถุดิบในเลี้ยงไหม

ค่าวัตถุดิบในเลี้ยงไหม			
รายการ	จำนวนเงิน	ราคา/หน่วย	จำนวนหน่วยที่ใช้/ปี
1. แม่พันธุ์			
2. น้ำยาฆ่าเชื้อ			
3. ใบหม่อน			
4. แกลบ			
5. ใบตอง			

2) กิจกรรมการสาวไหม

ตารางที่ 2.2 แสดงรายการค่าวัตถุดิบในการสาวไหม

ค่าวัตถุดิบในการสาวไหม			
รายการ	จำนวนเงิน	ราคา/หน่วย	จำนวนหน่วยที่ใช้/ปี
1. กาวลอกไหม			
2. สารหล่อลื่น			
3. น้ำยาลอกกาว			

3) กิจกรรมการย้อมสีและการทอ

ตารางที่ 2.3 แสดงรายการค่าวัสดุในการย้อมสีและการทอ

ค่าวัสดุในการย้อมสี			
รายการ	จำนวนเงิน	ราคา/หน่วย	จำนวนหน่วยที่ใช้/ปี
1. เส้นใยไหม			
2. สีเคมี			
3. สีธรรมชาติ			
-มะเกลือ			
-เพกา			
-ฟาง			
-ประตู			
- เข			
- หว่า			
- คราม			
- ดอกคำฝอย			
- ห้อม			
- มังคุด			
- คำเงาะ			
- น้ำปูนใส			
- น้ำขี้เถ้า			
- กรด (น้ำมะนาว มะขามเปียก)			

4) กิจกรรมการตัดเย็บ

ตารางที่ 2.4 แสดงรายการค่าวัสดุในการตัดเย็บ

ค่าวัสดุในการตัดเย็บ			
รายการ	จำนวนเงิน	ราคา/หน่วย	จำนวนหน่วยที่ใช้/ปี
1. พลาสติกแข็ง			
2. ยางยืดขอบเอว			
3. กระดุม			
4. ตะขอ			
5. ตีนผี			

3.3.2 ค่าแรงงาน

ตารางที่ 2.5 แสดงรายการค่าแรงงาน

ค่าแรงงาน			
รายการ	ต่อวัน	จำนวนวัน	รวม
1. ค่าแรงงานในการเลี้ยง			
2. ค่าแรงในการสาวไหม			
3. ค่าแรงงานในการย้อมสีและทอผ้า			
4. ค่าแรงงานในการทอผ้า			

3.3.3 ค่าใช้จ่ายการผลิต

ตารางที่ 2.6 แสดงรายการค่าใช้จ่ายเริ่มต้นในการผลิตผ้าไหม

ค่าใช้จ่ายเริ่มต้นในการผลิตผ้าไหม	
รายการ	จำนวนเงิน
1. ค่าฝึกอบรมการทอผ้า	
2. ค่าเอกสารหลักฐานและค่าธรรมเนียมการจัดกลุ่มเตรียมประชุมกันทำงาน	

1) กิจกรรมการเลี้ยงไหม

ตารางที่ 2.7 แสดงรายการค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงไหม

ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงไหม	
รายการ	จำนวนเงิน
1. ค่าน้ำ	
2. ค่าไฟ	
3. ค่าอาหาร	
4. มีด	
5. ขนไก่	
6. แกลบ	
7. ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุในการเลี้ยงไหม (ตารางที่ 2.8)	

ตารางที่ 2.8 แสดงการรายการเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุในการเลี้ยงไหมที่ต้องคำนวณค่าเสื่อมราคา

เครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุในการเลี้ยงไหม			
รายการสินทรัพย์	อายุการใช้งาน	ราคา	ค่าเสื่อมราคา/ปี
1. โรงเรือน			
2. กระจด			
3. ชั้นวางกระจด			
4. เสี่ยง			
5. มีด			
6. ขนไก่			
7. ตะเกียง			
8. กระบะเก็บใบหม่อน			
9. แกลบ			
10. ตาข่าย			
11. จ่อ			

2) กิจกรรมการสาวไหม

ตารางที่ 2.9 แสดงรายการค่าใช้จ่ายในการสาวไหม

ค่าใช้จ่ายในการสาวไหม	
รายการ	จำนวนเงิน
1. ค่าน้ำ	
2. ค่าไฟ	
3. ค่าเชื้อเพลิง	
4. ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุในการสาวไหม (ตารางที่ 2.10)	

ตารางที่ 2.10 แสดงการรายการเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุการสาวไหมที่ต้องคำนวณค่าเสื่อมราคา

วัสดุอุปกรณ์การสาวไหม			
รายการสินทรัพย์	อายุการใช้งาน	ราคา	ค่าเสื่อมราคา/ปี
1. หม้อต้ม			
2. ไม้สาว			
3. เครื่องสาว			
4. เครื่องกรอ			
5. กระจด			
6. ถังน้ำ			

3) กิจกรรมการย้อมสีและการทอผ้า

ตารางที่ 2.11 แสดงรายการค่าใช้จ่ายในการย้อมสีและการทอผ้า

ค่าใช้จ่ายในการย้อมสีและการทอผ้า	
รายการ	จำนวนเงิน
1. ค่าสบู่	
2. ค่าโซดาแอช	
3. ค่าน้ำยาอเนกประสงค์	
4. ค่าเชือกฟาง	
5. ค่าเชื้อเพลิง	
6. เชื้อ	
7. ค่าเส้นด้าย	
8. ถูมมือยาง	
9. ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุในการย้อมสีและการทอผ้า (ตารางที่ 2.12)	

ตารางที่ 2.12 แสดงรายการเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุในการย้อมสีและการทอผ้าที่ต้อง
คำนวณค่าเสื่อมราคา

เครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุในการย้อมสีและการทอผ้า			
รายการสินทรัพย์	อายุการใช้งาน	ราคา	ค่าเสื่อมราคา/ปี
การย้อมสี			
1. หม้อสแตนเลส			
2. เต้าและถังแก๊ส			
3. ถาด			
4. ท่วงย้อมไหม			
5. ไม้แขวนท่วงไหม			
6. กะละมัง			
7. ราวตากไหม			
การทอผ้า			
1. กี่			
2. คานแขวน			
3. ฟืมหรือหวี			
4. ตะกอล			
5. ตะกอลลอก			
6. ไม้ (ไม้ก้ำพัน)			
7. ไม้สอดแทนไม้ขีด			
8. ไม้ขีด ใช้สำหรับคัด			
9. ไม้เหยียบหรือคาน			
10. ไม้นั่งทอผ้า			
11. บ่ากี่			
12. ผึง			
13. อัก			

4) กิจกรรมการตัดเย็บ

ตารางที่ 2.13 แสดงรายการค่าใช้จ่ายในการตัดเย็บ

ค่าใช้จ่ายในการตัดเย็บ	
รายการ	จำนวนเงิน
1. ดินสอ	
2. ยางลบ	
3. ซอล์ก	

ตารางที่ 2.14 แสดงรายการเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุในการตัดเย็บที่ต้องคำนวณค่าเสื่อมราคา

วัสดุอุปกรณ์การตัดเย็บ			
รายการสินทรัพย์	อายุการใช้งาน	ราคา	ค่าเสื่อมราคา/ปี
1. เครื่องจักร			
2. เข็ม			
3. กรรไกร			
4. สายวัดตัว			
5. ไม้ฉาก			
6. ไม้ค้ำ			
7. ที่เลาะผ้า			
8. ลูกกลิ้ง			

จากตารางที่ 2.1 -2.14 เป็นรายการค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต ซึ่งในส่วนของค่าใช้จ่ายการผลิตนั้น ได้ทำการนำส่วนของเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุในแต่ละกิจกรรม มาคิดค่าเสื่อมราคา เพื่อโอนไปเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตด้วย

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานโดยวัดจากการวัดผลเชิงคุณภาพ (Measurement Balanced Scorecard: BSC)

ในการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากการใช้ข้อมูลการบริหารต้นทุน โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามโดยวัดจากการวัดผลเชิงคุณภาพ (Measurement Balanced Scorecard: BSC) พสุ เดชะรินทร์. (2546). และนำไปสู่การวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ คุ่มทุน และสามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการนำการวัดผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพเป็นตัววัดความสำเร็จของการดำเนินงานของชุมชน ประกอบด้วย มุมมองทางการเงิน (Financial perspective) มุมมองทางด้านลูกค้า (Customer perspective) มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน (Internal business process perspective) มุมมองทางการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (Learning and Growth perspective) (Kaplan and Norton. 1996) การวัดผลคุณภาพ เป็นการสร้างดัชนีวัดผลสำเร็จ (Key Performance Indicators) เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ถึงเป้าหมาย และใช้วัดผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการวัดผลการดำเนินงานขององค์กร จะทำให้กิจการสามารถทราบและประเมินสถานะของโดยองค์กร โดยการกำหนดตัวชี้วัดประสิทธิภาพ ถือเป็นเครื่องมือในการนำไปกำหนดเป็นแนวทางของแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ทำให้สามารถวิเคราะห์สาเหตุ เพื่อหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้เพื่อทำการควบคุม ติดตาม วัดผลสมรรถนะ และทำการรายงานผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการบริหารงาน และพัฒนาองค์กรต่อไปได้

1. ความหมายของผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ให้ความหมายของผลการดำเนินงานไว้ดังนี้

กิตติพงษ์ วิเวกานนท์ และคณะ (2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เป็นไปตามสิ่งที่องค์กรได้คาดหวังหรือตั้งเป้าหมายไว้ การปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปด้วยว่า กิจกรรมการปรับปรุงต่าง ๆ ที่ได้กระทำไปนั้น ส่งผลดีได้จริง ดังนั้นองค์กรจึงต้องสร้างระบบเพื่อการประเมินผลการดำเนินงาน การสร้างตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพกระบวนการจึงเป็นสิ่งสำคัญ

จรินทร์ อาสาทรงธรรม (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงานหมายถึง การผสมผสานระหว่างการศึกษาข้อมูลภายนอกซึ่งได้มาจากลูกค้าและผู้ถือหุ้นกับข้อมูลภายในองค์กร

จิระประภา อัครบวร (2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง ขอบเขตของการบริหารการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมกระบวนการวางแผน การบริหาร การติดตามผลงาน การทบทวนผลงาน การให้รางวัล และการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ฐานิตา แจ้งชัด (2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง การบรรลุเป้าหมายการปฏิบัติงานหรือจากการดำเนินงานหรือจากการบริหารงานอย่างเป็นระบบ

ณรงค์ศักดิ์ บุญมาลิก (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง สิ่งที่ยังบอกความสามารถขององค์กรที่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง การใช้เครื่องมือในการเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ขององค์กร กับการประเมินซึ่งมีการประเมิน 4 ด้านด้วยกัน คือ ด้านลูกค้า ด้านการเงิน ด้านกระบวนการบริหาร และด้านกิจการภายใน และการเติบโต การวัดผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพเป็นระบบหรือกระบวนการบริหารในการบริหารชนิดหนึ่งที่สำคัญการกำหนดตัวชี้วัด KPI (Key Performance Indicators) เป็นกลไกสำคัญในการชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือในการชี้วัดสิ่งที่ต้องการประเมิน ตัวชี้วัดจะเป็นตัวบอกการกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานหรือตัวเปรียบเทียบสำหรับตัวชี้วัดแต่ละตัว เพื่อให้ทราบว่าการทำงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่

พสุ เดชะรินทร์ (2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง ระบบหรือกระบวนการบริหารชนิดหนึ่งที่สำคัญการกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicators)

พันธ์พงศ์ เกียรติกุล (2544) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง การทำงานได้มากขึ้นโดยใช้ระยะเวลาเท่าเดิมอาจเปลี่ยนวิธีทำงาน ลดขั้นตอนการทำงานก็ได้แต่ต้องให้งานสำเร็จมากกว่าเดิมโดยใช้ระยะเวลาเท่าเดิม

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง ผลผลิต (Output) เป็นผลโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรม ผลกระทบ (Impact) เป็นผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากผลผลิตและผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลจุดหมายปลายทางที่เกิดเนื่องมาจากผลกระทบ

สถาพร ปิ่นเจริญ (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด

สิทธิศักดิ์ พฤษชัยดิกุล (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง ระบบการจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานแบบสมดุลรูปแบบหนึ่ง ประกอบด้วยมุมมองด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้ โดยมีรูปแบบและวิธีการที่จะช่วยให้การถ่ายทอดทิศทางขององค์กร กลยุทธ์ และเป้าหมายลงสู่การปฏิบัติเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ดีในการสื่อสารทั้งกลยุทธ์และผลงานสู่พนักงานทุกระดับในองค์กร อันจะนำไปสู่การพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่อง

Hus and Pereira (2006) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง การกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ เช่น ความได้เปรียบจากผลิตภัณฑ์ ทรัพยากร ความเป็นสากลขององค์กร ฐานะทางการเงิน การเรียนรู้ทางสังคมการเรียนรู้ทางเทคโนโลยี การเรียนรู้ทางการตลาด การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางการตลาด

Liao et al. (2011) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง ผลการดำเนินธุรกิจที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ลูกค้าและได้รับผลกำไรจากการดำเนินงานนั้น

Yang et al (2012) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลการดำเนินงาน หมายถึง การลดต้นทุนการผลิต ความสามารถในการผลิตในปริมาณและคุณภาพที่ต้องการอย่างเหมาะสม และต้นทุนให้น้อยที่สุด

จากความหมายผลการดำเนินงานข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผลการดำเนินงาน (Performance) หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ตามสิ่งที่ยึดถือหรือตั้งเป้าหมายไว้ โดยพัฒนาและบรรลุเป้าหมายให้เกิดประสิทธิภาพและมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2. ความสำคัญของการวัดผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานซึ่งเป็นที่ยอมรับและนำมาปรับปรุงใช้ในองค์กรคือการวัดผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ (Balance Scorecard) การวัดผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ (Balance Scorecard) สามารถนำมาใช้ได้ผลดีเป็นเครื่องมือสำหรับจูงใจให้เกิดผลการดำเนินงานบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ด้วยคุณลักษณะพิเศษของการวัดผลการดำเนินงานคือ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

2.1 ความสำคัญด้านการใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) อาจช่วยจุดประกายความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ประเมินมากขึ้น

2.2 ความสำคัญด้านการใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) อาจถูกใช้เป็นเหตุเป็นผลสนับสนุน หรือยืนยันผลการตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ทำให้แนวทางและนโยบายที่เลือกใช้นั้นน่าหนัก ตลอดจนความชอบธรรมยิ่งขึ้น

2.3 ความสำคัญด้านการใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use) อาจถูกใช้เป็นเครื่องช่วยติดตาม กำกับ หรือควบคุมการประเมินได้ว่าการทำตามแนวทาง ระเบียบ ขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อให้งานนั้นมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น

2.4 ความสำคัญด้านการใช้ในเชิงปฏิบัติการ (Instrumental Use) อาจใช้โดยตรงในทางปฏิบัติ เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงาน คือ การดำเนินงานทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร โดยอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของสมาชิกภายในองค์กร วิธีการดำเนินงาน ระเบียบข้อบังคับขององค์กร โครงสร้างองค์กร และวัฒนธรรมองค์กร

3. การวัดผลการดำเนินงาน

ในการศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลการดำเนินงาน มีผู้เสนอแนวคิดที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามลักษณะความสนใจ ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ดนัย เทียนพุดม (2545 : 19 - 28) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับดัชนีวัดผลสำเร็จธุรกิจ (Key Performance Indicators : KPI) ไว้ว่า เป็นเครื่องมือในการวัดผลกลยุทธ์ (Strategic Measurement System) หรือสิ่งบ่งบอกความสำเร็จของธุรกิจทั้งด้านการเงิน (Financial Perspective) และไม่ใช่ด้านการเงิน (Non - Financial Perspective) ผู้บริหารสามารถนำรูปแบบการวัดผลสำเร็จธุรกิจไปใช้ได้ตามองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การทบทวนกลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่ผู้บริหารดำเนินการทำการทดสอบความสำคัญของกลยุทธ์ และความสามารถในการทำกำไรด้านลูกค้า ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ และนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 2 การพัฒนา (Key Performance Indicators: KPI) หมายถึง การวิเคราะห์ ขอบเขตงานสำคัญ (Key Result Area: KRA) จากธุรกิจหรือฝ่ายงานต่าง ๆ เพื่อนำไปทดลองใช้งาน

ส่วนที่ 3 การนำสู่การปฏิบัติหรือการปรับกระบวนการ หมายถึง ช่วงของการทดสอบ รูปแบบของการพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน การวางกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการ ตั้งเป้าหมายในตอนต้น

ส่วนที่ 4 สู่อุบัติความสำเร็จ หมายถึง ขั้นตอนการปรับเปลี่ยนองค์กรไปสู่การเป็นองค์กร ที่มุ่งสู่ความสำเร็จ

3.2 สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน (2546) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับ ผลการดำเนินงาน ขององค์กร (Performance) ว่า การวัดผลการดำเนินงานขององค์กร เป็นสิ่งที่ต้องทำทั้งกับ วัดระยะประสงคระยะยาวและวัดระยะประสงคระยะสั้นการประเมินผลจะใช้ทั้งกฎเกณฑ์ด้านปริมาณและ คุณภาพร่วมกันในการพิจารณา การเลือกกฎเกณฑ์ให้เหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่างของ องค์กร เช่น ขนาด ลักษณะธุรกิจ กลยุทธ์ที่ใช้ ปรัชญาการบริหาร เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วจะใช้ อัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินเป็นหลักในการประเมิน ได้แก่

- 3.2.1 อัตรากำไรต่อเงินลงทุน
- 3.2.2 อัตรากำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- 3.2.3 อัตรากำไรของผู้ถือหุ้น
- 3.2.4 ส่วนแบ่งตลาด
- 3.2.5 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน
- 3.2.6 กำไรต่อหุ้น
- 3.2.7 อัตราเจริญเติบโตของยอดขาย
- 3.2.8 อัตราเจริญเติบโตของสินทรัพย์

เกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ใช้การเปรียบเทียบกับผลประกอบการในอดีต เปรียบเทียบกับ คู่แข่งขันและการเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยในอุตสาหกรรมเดียวกัน ซึ่งมีข้อจำกัดอยู่บ้าง จึงมักจะใช้ใน การวัดผลการดำเนินงานเฉพาะเวลาช่วงสั้น ๆ เนื่องจากเกณฑ์การบันทึกที่แตกต่างกันให้ผลลัพธ์จาก การดำเนินงานที่แตกต่างกันและการใช้วิจารณ์ฐานมีผลต่อการวิเคราะห์หลักเกณฑ์เชิงปริมาณต่างกัน

3.3 ญัฐพล ขวลิขิตชีวิน และปราโมทย์ ศุภปัญญา (2545) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับ ผลการดำเนินงานแบบ (Critical Success Factors: CSF) ไว้ว่า เป็นรูปแบบการวัดผลต่าง ๆ ทางด้าน กลยุทธ์โดยที่องค์กรวางเอาไว้และจะต้องนำไปปฏิบัติอย่างเต็มที่เพื่อให้มีผลการดำเนินงานที่เหนือกว่า คู่แข่งในทางธุรกิจ โดยจะมุ่งเน้นด้านกลยุทธ์มากกว่าผลการดำเนินงานอันประกอบไปด้วย

- 3.3.1 คุณภาพของการให้บริการหลังการขาย
- 3.3.2 คุณภาพและความน่าเชื่อถือของสินค้าและบริการ
- 3.3.3 ความรวดเร็วในการนำสินค้าใหม่ออกสู่ตลาด
- 3.3.4 ความรวดเร็วในการส่งสินค้าให้แก่ลูกค้า
- 3.3.5 การจ่ายเงินตามใบแจ้งหนี้อย่างรวดเร็ว
- 3.3.6 ประสิทธิภาพของสายการผลิต
- 3.3.7 ความยืดหยุ่นของสินค้า

3.3.8 ความสามารถในการพัฒนาสินค้าหรือบริการใหม่ ๆ ของทีมวิจัย

3.3.9 การขายสินค้าควบกัน Cross - Product Selling และ Up Selling

ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น จะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็ง ความอ่อนแอ โอกาสและอุปสรรคต่าง ๆ ของแต่ละองค์กรและยังช่วยแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จขององค์กรอีกด้วย

4. องค์ประกอบของการวัดผลการดำเนินงาน

การวัดผลการดำเนินงานที่สะท้อนประสิทธิภาพของการบริหารองค์กร อาจวัดได้จากหลายปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการวัดผลการดำเนินงาน โดยมีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของการวัดผลการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 แคทลียา ซาปะวัง (2548, อ้างอิงมาจาก Styes, 1998) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการวัดผลการดำเนินงานไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

4.1.1 การเจริญเติบโตของยอดขาย (Sales Growth) ในการวัดผลการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจเป็นปัญหาสำคัญเนื่องจากมีตัววัดผลการดำเนินงานที่หลากหลาย ทั้งนี้ ด้านหนึ่งที่สะท้อนผลการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนคือการเจริญเติบโตของยอดขาย ซึ่งมีองค์กรธุรกิจส่วนมากที่นำมาใช้เป็นตัวเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน วัดศักยภาพการบริหารจัดการ รวมไปถึงเปรียบเทียบศักยภาพการแข่งขันกับคู่แข่ง ซึ่งการแสวงหายอดขายสูงสุดเป็นธรรมดาที่ผู้ประกอบการต้องการขายสินค้าให้ได้มากที่สุด แม้ว่าอาจจะไม่นำไปสู่การแสวงหากำไรสูงสุด แต่เหตุผลแห่งความต้องการแสวงหายอดขายสูงสุดอาจเนื่องมาจากสินค้าหรือบริการนั้นใหม่ยังไม่ได้ได้รับความนิยม ซึ่งอาจใช้กลยุทธ์การตั้งราคาโดยเอากำไรน้อย เมื่อสินค้าติดตลาดเป็นที่นิยมได้ยอดขายที่มากขึ้น ณ ระดับหนึ่ง จึงปรับราคาขายเพื่อมุ่งสู่การแสวงหากำไร

ดังนั้น การเจริญเติบโตของยอดขายถือเป็นผลการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่ฝ่ายบริหารจัดการให้ความสำคัญ ถึงแม้จะไม่ได้หมายความว่ากำไรสูงสุดของยอดขายจะนำมาซึ่งกำไรสูงสุด แต่เพื่อกลยุทธ์ทางการตลาดบางครั้งยอดขายถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างศักยภาพการแข่งขันเพื่อความมั่นคงในการดำเนินงานในภาวะการแข่งขันที่รุนแรงของตลาดในปัจจุบัน

4.1.2 การเจริญเติบโตของกำไร (Profitability Growth) เป็นเป้าหมายของการดำเนินงาน สิ่งที่สำคัญคือการแสวงหากำไรเพื่อการดำรงอยู่ขององค์กร กลยุทธ์ที่จะสามารถทำให้กำไรของกิจการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ย่อมขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย โดยอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น การวัดผลการดำเนินงานจึงให้ความสำคัญกับอัตราการเติบโตของกำไร เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์กรเป็นอย่างดี ซึ่งการเจริญเติบโตของกำไรจะสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ถือหุ้น ซึ่งสะท้อนถึงความมั่นคงในการดำเนินงาน ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของบุคลากร

4.1.3 การบรรลุวัตถุประสงค์ของธุรกิจ (Achieve Business Objectives) บุคลากรในองค์กรจะเป็นผู้สร้างสรรค์และธำรงรักษาองค์กร องค์กรจะดำเนินไปไม่ได้อย่างเด็ดขาด ถ้าหากบุคลากรในองค์กรขาดความคิดสร้างสรรค์ และรู้จักการธำรงรักษาองค์กร และองค์กรจะธำรงอยู่ได้ก็ต่อเมื่อองค์กรได้ตอบสนองความสำเร็จให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของบุคลากร

วัตถุประสงค์ขององค์กรถือเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงทิศทางที่จะสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดไว้เพื่อให้เกิดการประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กรเดียวกัน องค์กรใดที่มีความปรารถนาให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานได้อย่างสมบูรณ์และให้เจริญก้าวหน้าต่อเนื่องกันไปนั้น จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยสม่ำเสมอ วัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นจุดสุดท้ายที่องค์กรทุกองค์กรจะต้องกระทำเพื่อให้เกิดการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของบุคลากรและผู้บริหาร เป็นเครื่องทดแทนที่สามารถวัดความสำเร็จของนโยบาย วิธีการดำเนินงาน วิธีการ ยุทธศาสตร์ และกฎขององค์กร นอกจากนี้ วัตถุประสงค์สามารถกำหนดการเปลี่ยนแปลงขององค์กรและเป็นสิ่งที่จะทำให้บุคลากรเข้ามาร่วมในองค์กรได้

4.1.4 ความพึงพอใจของฝ่ายบริหาร (Management Satisfaction) การวัดผลการดำเนินงานที่สำคัญอย่างหนึ่ง ปัจจัยสำคัญอยู่ที่ความพึงพอใจของฝ่ายบริหาร เนื่องจากฝ่ายบริหารมีบทบาทในการตัดสินใจต่าง ๆ ขององค์กร รวมทั้งกำหนดนโยบายขององค์กร ดังนั้น ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากการบริหารดังกล่าว จะสามารถวัดประสิทธิผลได้จากความพึงพอใจของฝ่ายบริหาร

4.2 จารุวัลย์ ชัยคณารักษ์กุล (2553, อ้างอิงมาจาก Pun and White, 2005) ได้จำแนกองค์ประกอบของการวัดผลการดำเนินงาน ไว้ดังนี้

4.2.1 ด้านศักยภาพทางการแข่งขัน (Competitiveness) ประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้

1) ศักยภาพการแข่งขันขึ้นอยู่กับความยากง่ายในการเกิดขึ้นหรือเข้ามาของผู้ประกอบการ คู่แข่งขันรายใหม่ การเกิดคู่แข่งรายใหม่ ในอุตสาหกรรมและธุรกิจจะทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการ ต้องแย่งใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จริงธุรกิจ

2) ศักยภาพการแข่งขันอยู่กับภัยคุกคามจากการถูกทดแทนของผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ๆ การคิดค้นและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์และบริการทางเลือกใหม่ ๆ นำเสนอสู่ตลาดและลูกค้า ทำให้สินค้าที่มีอยู่เดิมในตลาดตกยุค ล้าสมัยและราคาถูกลงโดยทันที

3) ศักยภาพการแข่งขันอยู่กับอำนาจการต่อรองของผู้ซื้อ การที่ตลาดของสินค้าและบริการเป็นผู้ซื้อจะทำให้ผู้บริโภคมีอำนาจการต่อรองและกำหนดราคาสินค้าในตลาดให้มีราคาอยู่ในระดับต่ำและทำให้ผลกำไรของผู้ผลิตและผู้บริโภคลดน้อยลง

4) ศักยภาพการแข่งขันอยู่กับการแข่งขันระหว่างคู่แข่งในตลาดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการในตลาด จะทำให้มีการพัฒนาวิจัยค้นคว้าสร้างสินค้าใหม่ ๆ ออกสู่ตลาดและทำให้ราคาของสินค้าและบริการในตลาดลดลงอย่างรวดเร็ว

5) ศักยภาพการแข่งขันอยู่กับอำนาจการต่อรองของผู้จำหน่ายหรือผู้ผลิต ในทางกลับกันถ้าอำนาจการกำหนดราคาของสินค้าและบริการในตลาดโลกถูกจำกัดในกลุ่มผู้ผลิตแล้วผู้ผลิตและผู้จำหน่ายก็จะเพิ่มราคาของสินค้าและบริการในตลาดโลกให้สูงขึ้นสร้างกำไรเป็นจำนวนมากแก่ผู้ประกอบการ

4.2.2 ด้านการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Resource Utilization) ประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้

1) ด้านบุคลากร บุคลากรในองค์กรถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในองค์กร ถ้าบุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีคุณภาพเกิดการสิ้นเปลืองต้นทุนและเวลาน้อย การทำงานย่อมเกิด ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์แก่องค์กร

ประสิทธิภาพของบุคคล หมายถึง การทำงานเสร็จ โดยสูญเสียเวลาและเสียพลังงานน้อยที่สุดค่านิยมการทำงานที่ยึดสังคม คือ การทำงานได้เร็วและได้ดี (วัชรวิ ฐวธรรม, 2523) ดังนั้นบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงานคือ บุคคลที่ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถและการใช้ความสามารถของตนให้เกิดอัตรประโยชน์สูงสุด ใช้กลวิธีหรือเทคนิคการทำงานหรือเทคนิคการทำงานที่สร้างผลงานได้มากเป็นผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจ โดยสิ้นเปลืองทุนค่าใช้จ่ายพลังงาน และเวลาน้อย เป็นบุคคลที่มีความสุข และพอใจในงาน

2) ด้านงบประมาณ งบประมาณดำเนินงานต่าง ๆ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในอนาคต เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ล่วงหน้า องค์กรที่นำงบประมาณมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด งบประมาณนั้นต้องเป็นงบประมาณที่ทุกคนมีส่วนร่วมและเข้าใจความสำคัญของงบประมาณ (นภาพรณี พลนิกรกิจ, 2545)

3) ด้านอุปกรณ์สำนักงานและเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกการพัฒนา ระบบสาธารณูปโภค เครื่องมืออุปกรณ์ (Development of Facility and Equipment) จะพิจารณาถึงการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เครื่องมือ แลอุปกรณ์ที่สามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานนำไปสู่การพัฒนากระบวนการภายในองค์กรที่ดีขึ้น ดังนั้น กิจการจึงต้องเปลี่ยนแปลง เครื่องมือและอุปกรณ์ให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลาและลงทุนเพิ่มในระบบสาธารณูปโภค เพื่อสามารถรับรองต่อการขยายตัวและการดำเนินงานในอนาคตของกิจการได้ โดยเฉพาะทางด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.2.3 ด้านคุณภาพการให้บริการ (Service Quality) ประกอบด้วย 10 ประการ ดังนี้

1) การเข้าถึงลูกค้า (Access) ลูกค้าที่มารับบริการต้องได้รับความสะดวกในด้านเวลา สถานที่ คือ ได้รับบริการรวดเร็ว ลูกค้าได้รับคำปรึกษาและแนะนำทันทีเมื่อต้องการ ทำเลที่ตั้งต้องเหมาะสมลูกค้ามีความสะดวกที่จะได้มารับบริการในสถานที่ให้บริการ

2) การติดต่อสั่งการ (Contact) มีการอธิบายอย่างถูกต้อง โดยใช้ภาษาที่ลูกค้าเข้าใจง่าย

3) ความสามารถ (Competence) บุคลากรที่ให้บริการต้องมีความชำนาญ และมีความรู้ความสามารถในงานอย่างถ่องแท้

4) ความมีน้ำใจ (Hospitality) บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่น่าเชื่อถือ มีความเป็นกันเองมีวิจรรย์ญาณ

5) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) บริษัทและบุคลากรต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในบริการโดยเสนอบริการที่ดีที่สุดแก่ลูกค้าโดยต้องรักษาระดับมาตรฐานในการให้บริการให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ

6) ความไว้วางใจ (Reliability) บริการที่ให้ลูกค้าต้องมีความสม่ำเสมอ ถูกต้อง

7) การตอบสนองของลูกค้า (Response) บุคลากรในองค์กรต้องให้บริการและแก้ปัญหาแก่ลูกค้าอย่างรวดเร็วตามที่ลูกค้าต้องการ

8) ความปลอดภัย (Security) บริการที่ต้องปราศจากอันตราย ความเสี่ยง และปัญหาต่างๆโดยถือว่าข้อมูล

9) การสร้างการบริการให้เป็นที่รู้จัก (Building Service) บริการที่ลูกค้าได้รับ จะทำให้เขาสามารถคาดคะเนถึงความต้องการคุณภาพบริการและสามารถคาดหวังได้

10) การเข้าใจหรือรู้จักลูกค้า (Understand / Customer) บุคลากรต้องพยายามเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าและให้ความสนใจตอบสนองความต้องการดังกล่าว

ดังนั้น ความพึงพอใจของลูกค้าหรือประชาชนผู้มารับบริการจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อความต้องการจำเป็น (Need) ของประชาชนผู้รับบริการได้รับการตอบสนองได้อย่างเหมาะสม ปราศจากข้อบกพร่องในสภาพแวดล้อมที่น่าพึงพอใจ ดังนั้น กลยุทธ์ในการบริหารคุณภาพบริการของผู้บริหารคือ การถ่ายทอดองค์ประกอบหลักของคุณภาพ บริการดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้ให้บริการเกิดความเข้าใจและสามารถเห็นแนวทางในการปฏิบัติได้

4.2.4 ด้านความยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นปัจจัยที่ใช้ชี้วัดคุณภาพการทำงานที่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของงาน สามารถแยกพิจารณาออกเป็น 2 ประการ ดังนี้ (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2550)

1) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน โดยจะวัดได้จากการถูกควบคุม การถูกขึ้นนำมากน้อยเพียงใดจากผู้มีอำนาจสูงกว่า ข้อจำกัดของความอิสระในการปฏิบัติงานจะมีการแตกต่างกันไปตามส่วนงาน ฝ่ายงาน หรือบริษัท การควบคุมการปฏิบัติงานนั้น อาจจะเป็นในอิสระในการปฏิบัติงานอธิบายได้

2) การกำหนดนโยบาย (งาน/ธุรกิจ) ใหม่ เป็นการตอบสนองนโยบายของบริษัท โดยต้องอาศัยหลักการบริหารที่ต้องใช้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ไม่มีแบบอย่างใดที่จะยึดถือเป็นกฎเกณฑ์แน่นอน ตัวแปรที่เกี่ยวข้องจะพลิกผันแปรเปลี่ยนอยู่

5. เครื่องมือที่ใช้วัดผลการดำเนินงาน

เครื่องมือวัดผลการดำเนินงาน คือ การวัดผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ (Balance Scorecard : BSC) ซึ่งเป็นการจัดหาแนวทางแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นของกระบวนการทำงานภายในองค์กร และผลกระทบจากลูกค้าภายนอกองค์กร นำมาปรับปรุงสร้างกลยุทธ์ให้มีประสิทธิภาพดีและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น เมื่อองค์กรได้ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการวัดผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพเต็มระบบแล้วจะช่วยปรับเปลี่ยนแผนกลยุทธ์ขององค์กรจากระบบการทำงานตามคำสั่งหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้สืบทอดกันมา (Academic Exercise) ไปสู่ระบบการร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวขององค์กร (Nerve Center of an Enterprise) (ฐานิตา แจ่มชัด, 2555)

5.1 เครื่องมือในการวัดผลการดำเนินงาน โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลและนำผลมาวิเคราะห์ในมุมมอง ทั้ง 4 ด้าน (ณรงค์ศักดิ์ บุญยมาลิก. 2556) ดังนี้

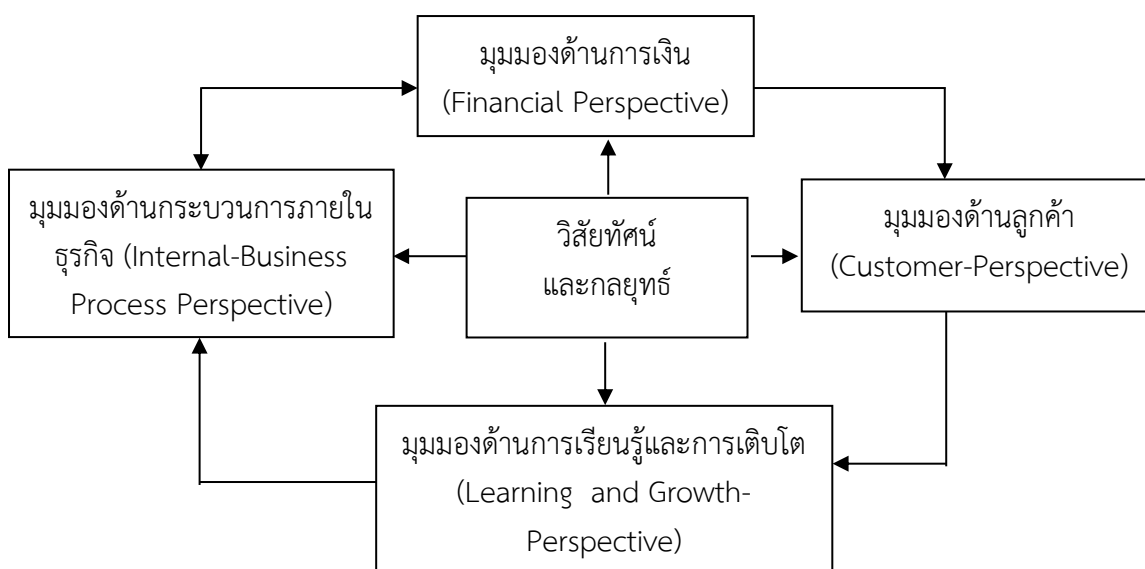
5.1.1 มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต (The Learning and Growth Perspective) การพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน ความพึงพอใจของพนักงาน และการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นต้น

5.1.2 มุมมองด้านกระบวนการทำงานภายใน (The Business Process Perspective) เช่น การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ การจัดโครงสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพการประสานงานภายในองค์กร การจัดการด้านสายงานผลิตที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

5.1.3 มุมมองด้านลูกค้า (The Customer Perspective) เช่น ความพึงพอใจของลูกค้า ภาพลักษณ์ กระบวนการด้านการตลาด และการจัดการด้านลูกค้าสัมพันธ์ เป็นต้น

5.1.4 มุมมองด้านการเงิน (The Financial Perspective) เช่น การเพิ่มรายได้ ประสิทธิภาพในการผลิตที่มีต้นทุนต่ำและมีการสูญเสียระหว่างผลิตจำนวนน้อย และการหาแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำ เป็นต้น

ผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ (Balance Scorecard) ถือเป็นเครื่องมือทางการจัดการที่มีความยืดหยุ่นค่อนข้างมาก ดังนั้น การที่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยจะนำผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพมาใช้จึงควรพิจารณาในวัตถุประสงค์ของการนำมาใช้ให้ชัดเจนและถ่องแท้ก่อน เนื่องจากผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลองค์กร ใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างตัวชี้วัดของผู้บริหารและของพนักงานในระดับต่าง ๆ ใช้เป็นเครื่องมือที่ทำให้ทุกคนในองค์กรให้ความสำคัญและสนใจต่อกลยุทธ์ และใช้เป็นเครื่องมือในการแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติก็ได้ การวัดหรือการประเมินทำให้ผู้บริหารมีความชัดเจนในการกำหนดกลยุทธ์ ระบบการประเมินที่ดีเป็นเครื่องมือสำคัญในความเข้าใจ กลยุทธ์ และแนวทางที่สำคัญสำหรับองค์กร ช่วยสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์กร ช่วยทำให้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้น ช่วยให้องค์กรเห็นปัญหาและโอกาส สามารถคาดการณ์อนาคตได้ดีกว่าและช่วยให้ผู้บริหารมีมุมมองที่กว้างและครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 4 มุมมอง ดังรูปภาพที่ 2.36 (พสุ เดชะรินทร์ และคณะ, 2546)

ภาพที่ 2.40 การวัดผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ (พสุ เดชะรินทร์ และคณะ. 2546)

แนวคิดผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ (Balance Scorecard) แบ่งมุมมองออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (พสุ เดชะรินทร์ และคณะ, 2546)

5.1 มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective) หมายถึง การเพิ่มขึ้นของกำไร การเพิ่มขึ้นของรายได้หรือยอดขาย การลดลงของต้นทุน และสามารถลดต้นทุนในการดำเนินงาน หรือค่าใช้จ่ายหลักของกิจการลงได้

มุมมองทางด้านการเงินจะมีข้อจำกัดมากมายในปัจจุบัน แต่ก็ยังคงเป็นมุมมองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับองค์กรธุรกิจที่มุ่งแสวงหากำไร ทั้งนี้เนื่องจากมุมมองทางด้านการเงินจะเป็นตัวที่บอกว่ากลยุทธ์ที่ได้กำหนดขึ้นมาและการนำกลยุทธ์ไปใช้ในทางปฏิบัติก่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานขององค์กรหรือไม่ภายใต้กลยุทธ์ทางด้านการเงินนั้นมักจะประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

5.1.1 ด้านการเพิ่มขึ้นของรายได้ (Revenue Growth)

5.1.2 ด้านการลดลงของต้นทุน (Cost Reduction) หรือการเพิ่มขึ้น

ของผลิตภาพ (Productive Improvement) ซึ่งสามารถประกอบไปด้วยการใช้สินทรัพย์ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น (Asset Utilization) ถ้าองค์กรมีกลยุทธ์ที่จะเพิ่มรายได้องค์กรจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของรายได้ องค์กรจะต้องกำหนดต่อไปได้ว่าองค์กรมีแนวทางในการเพิ่มรายได้ได้อย่างไร ตัวอย่างของวัตถุประสงค์ในการเพิ่มขึ้นของรายได้รวมทั้งตัวชี้วัดที่สำคัญประกอบไปด้วย

1) การเพิ่มขึ้นของรายได้จากสินค้าหรือบริการใหม่ตัวชี้วัดที่นิยมใช้ ได้แก่ รายได้จากสินค้าและบริการใหม่ต่อรายได้ทั้งหมดหรือกำไรสุทธิจากสินค้าและบริการใหม่

2) การเพิ่มขึ้นของรายได้จากลูกค้ากลุ่มใหม่ตัวชี้วัดที่นิยมใช้ ได้แก่ รายได้จากลูกค้าใหม่ต่อรายได้ทั้งหมดซึ่งกลุ่มลูกค้าใหม่นี้อาจจะเป็นกลุ่มใหม่ทั้งในด้านภูมิภาคของกลุ่มลูกค้า

3) การเพิ่มขึ้นของรายได้จากลูกค้ากลุ่มเดิม ได้แก่ การพยายามหารายได้ให้มากขึ้นจากลูกค้ากลุ่มเดิม เช่น ในกรณีของผู้ใช้ไฟประกอบธุรกิจ ที่ต้องเพิ่มรายได้ให้สูงขึ้นโดยเพิ่มปริมาณการใช้ไฟตัวอย่างตัวชี้วัด ได้แก่ ร้อยละของการเพิ่มขึ้นของรายได้ต่อลูกค้า

4) การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างราคา ตัวอย่างตัวชี้วัดได้แก่ รายได้ที่เพิ่มขึ้นภายหลังการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างราคา

ถ้าองค์กรมีกลยุทธ์หรือแนวทางที่จะทำให้ต้นทุนลดลงองค์กรจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการลดลงของต้นทุนหรือการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพโดยตัวอย่างของวัตถุประสงค์ในการลดลงของต้นทุนรวมทั้งตัวชี้วัดที่สำคัญ ประกอบด้วย

1) การลดลงของต้นทุนต่อหน่วย ซึ่งหน่วยที่ใช้วัดจะต้องพิจารณาว่าเป็นหน่วยในลักษณะใดอาจจะเป็นหน่วยธุรกิจหรือหน่วยการผลิตหรือหน่วยงาน โดยตัวชี้วัดที่นิยมใช้ประกอบด้วยต้นทุนของหน่วยที่ลดลง หรือต้นทุนต่อผลผลิต หรือต้นทุนต่อพนักงาน

2) การลดลงของต้นทุนในการดำเนินงาน ซึ่งตัวชี้วัดที่ใช้นี้มักจะเป็นต้นทุนในการดำเนินงานที่ลดลงจะส่งผลให้ต้นทุนลดลง

5.1.3 ด้านการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ (Asset Utilization) ทั้งนี้เนื่องจากถ้าองค์กรมีสินทรัพย์จำนวนมาก และสินทรัพย์ที่องค์กรมีอยู่ไม่ได้มีการใช้งานอย่างเต็มที่ก็จะก่อให้เกิดเป็นต้นทุนแก่องค์กร ดังนั้นจึงต้องมีวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ โดยส่วนมากตัวชี้วัดที่นิยมใช้ ได้แก่ ผลตอบแทนขององค์กรต่อสินทรัพย์ทั้งหมด หรืออัตราการใช้เครื่องจักรภายในโรงงาน (Machine Utilization)

การที่องค์กรมีพนักงานที่มีความสามารถ และระบบข้อมูลที่ทันสมัย แต่ถ้าวัฒนธรรมในการทำงานหรือระบบจิตใจขององค์กรไม่เหมาะสมแล้วย่อมยากที่จะทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ จึงต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและระบบจิตใจที่เอื้ออำนวยในการทำงานของพนักงาน ด้วยตัวอย่างของตัวชี้วัดภายใต้มุมมองนี้ ได้แก่ จำนวนข้อเสนอที่พนักงานเสนอ หรือจำนวนข้อเสนอที่พนักงานเสนอและมีการนำไปปฏิบัติ เป็นต้น จากรายละเอียดของแต่ละมุมมองดังกล่าวนี้ ภายใต้แต่ละมุมมองยังประกอบด้วย (ฟลุค เดชะรินทร์, 2544)

1) วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Objective) ที่สำคัญของแต่ละมุมมอง เพื่อที่จะบอกสิ่งที่องค์กรมุ่งหวัง ได้แก่

1.1) วัตถุประสงค์ในมุมมองด้านการเงิน องค์กรจะมีความเข้มแข็งทางการเงินในสายตาของผู้ถือหุ้นอย่างไร

1.2) วัตถุประสงค์ในมุมมองด้านลูกค้า เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์เราจะเป็นอย่างไรในสายตาลูกค้า

1.3) วัตถุประสงค์ในมุมมองด้านกระบวนการภายใน เพื่อให้ผู้ถือหุ้นและลูกค้าพอใจกระบวนการบริหารภายในด้านใดต้องเป็นเลิศ

1.4) วัตถุประสงค์ในมุมมองด้านการเรียนรู้และเติบโต เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์เราจะยังคงรักษาความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงอย่างไร

2) ตัวชี้วัด (Measures หรือ Key Performance Indicators) ได้แก่ ตัวชี้วัดของวัตถุประสงค์ในแต่ละด้าน ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่าองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านหรือไม่

3) เป้าหมาย (Target) ได้แก่ เป้าหมายหรือตัวเลขที่องค์กรต้องการจะบรรลุของตัวชี้วัดแต่ละประการ

4) แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม (Initiatives) ที่องค์กรจะจัดทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดขึ้น โดยในขั้นนี้ยังไม่ใช่แผนปฏิบัติการที่จะทำให้เป็นเพียงแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเบื้องต้นที่ต้องทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

5.2 มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective) หมายถึง ความพึงพอใจของลูกค้า การเพิ่มขึ้นของลูกค้าใหม่ และความสามารถรักษาลูกค้าเก่าไว้ได้ โดยการสร้างความแตกต่างในการบริการจากคู่แข่งขึ้นเพื่อเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้าต่อการบริการอย่างสม่ำเสมอปรับปรุงวิธีการบริการให้มีคุณภาพเพื่อสนองตอบความต้องการของลูกค้า และสร้างความเป็นผู้นำด้านบริการ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยแทนระบบเดิม

ภายใต้มุมมองด้านลูกค้าจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ อยู่ 5 ประการ

5.2.1 ส่วนแบ่งตลาด (Market Share) โดยตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ส่วนแบ่งตลาด เปรียบเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญ

1) การรักษาลูกค้าเก่า (Customer Retention) เป็นการวัดความสามารถในการรักษาลูกค้าเดิมขององค์กรซึ่งในปัจจุบันความสามารถในการรักษาลูกค้าเดิมขององค์กรไว้เป็นสิ่งสำคัญมากโดยตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ จำนวนลูกค้าที่สูญหายไป ในแต่ละปีหรือจำนวนลูกค้าทั้งหมดหรือรายได้จากลูกค้าเก่าต่อรายได้ทั้งหมด

2) การเพิ่มลูกค้าใหม่ (Customer Acquisition) เป็นตัวการวัดความสามารถขององค์กรในการแสวงหาลูกค้าใหม่โดยตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น จำนวนลูกค้าใหม่ต่อลูกค้าทั้งหมดหรือจำนวนลูกค้าที่เพิ่มขึ้นหรือรายได้จากลูกค้าใหม่ต่อรายได้ทั้งหมด

3) ความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) เป็นการวัดความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและบริการองค์กรหรือตัวองค์กรเองในปัจจุบันองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้ามากขึ้นทั้งมีการพบว่าลูกค้ามีความพึงพอใจ 1 คน จะบอกต่อไปยังผู้บริโภคอีก 10 คนถึงประสบการณ์ที่ดีของตนเองโดยตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ การสำรวจความพึงพอใจของลูกค้าหรือจำนวนข้อร้องเรียนของลูกค้า

4) กำไรต่อลูกค้า (Customer Profitability) โดยตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ กำไรต่อลูกค้า 1 ราย ซึ่งการที่จะสามารถทราบกำไรต่อลูกค้าหนึ่งรายได้นั้นจะต้องทราบรายได้และต้นทุนต่อลูกค้า 1 รายก่อนซึ่งการจัดทำต้นทุนตามกิจกรรมในระบบ Activity Based Costing (ABC) จะทำให้สามารถทราบต้นทุนต่อลูกค้า

ในการกำหนดมุมมองด้านลูกค้าองค์กรจะต้องมีการกำหนดกลุ่มของลูกค้าที่ตนเองจะมุ่งตอบสนองให้ชัดเจน (Which Customer Segments to Penetrate) จากนั้นจะต้องแสวงหาคคุณค่า (Value Proposition) ที่องค์กรจะต้องนำเสนอเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้ากลุ่มนั้นเนื่องจากองค์กรไม่สามารถเก่งในทุกด้านได้จะต้องเลือกที่จะเก่งในด้านใดด้านหนึ่ง ส่วนคุณค่าในด้านอื่น ๆ นั้นองค์กรก็ต้องรักษาไว้ไม่ให้อ่อนกว่ามาตรฐานโดยคุณค่าที่องค์กรมุ่งนำเสนอ (Value Proposition) ทั้ง 3 ประการ

1) การเป็นผู้นำทางด้านสินค้าและบริการ (Product / Service Leadership) ซึ่งเป็นคุณค่าในด้านความเป็นผู้นำในด้านของสินค้าและบริการไม่ว่าจะเป็นในด้านของเทคโนโลยีการออกแบบการใช้งาน

2) ดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Operation Excellency) ได้แก่ การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสูงทำให้สามารถนำเสนอสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐานในต้นทุนที่ต่ำอันจะส่งผลให้ราคามีความหมาย

3) ความใกล้ชิดกับลูกค้า (Customer Intimacy) ได้แก่ การที่องค์กรมีความใกล้ชิดกับลูกค้า สามารถปรับตัวและเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ตลอดเวลา

5.3 มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) หมายถึง การประสานงานภายในองค์กร และการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพ โดยการปรับปรุง

กระบวนการในการบริการให้มีความชัดเจนและเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบสารสนเทศ สมรรถนะและความแม่นยำของระบบเพื่อช่วยในการบริการให้ดีขึ้น และปรับปรุงทีมงานให้มีความรู้ ความสามารถเพื่อให้บริการลูกค้าทั้งก่อนและหลังการขาย

ภายในมุมมองนี้จะต้องพิจารณาว่าอะไรคือกระบวนการที่สำคัญภายในองค์กร ที่จะช่วยให้องค์กรสามารถนำเสนอคุณค่าที่ลูกค้าต้องการและช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้มุมมอง ด้านการเงิน มุมมองนี้จะให้ความสำคัญกับกระบวนการภายในองค์กรที่มีความสำคัญที่จะช่วย นำเสนอคุณค่าที่ลูกค้าต้องการ โดยสามารถนำแนวคิดด้านลูกโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) ของ Porter (ณรงค์ศักดิ์ บุญยมาลิก, 2556, อ้างอิงมาจาก Porter, 1985) ที่ระบุไว้ว่าองค์กร ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญที่เป็นกิจกรรมหลัก ดังนี้

5.3.1 โลจิสติกขาเข้า (Inbound Logistic) ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ ได้รับการขนส่ง การจัดเก็บ และการแจกจ่ายวัตถุดิบต่าง ๆ เช่น การจัดการวัตถุดิบ การควบคุม วัตถุดิบ การบริหารคลังสินค้า การจัดทำกำหนดเวลาของรถขนส่งในการเดินทางไป – กลับ กับแหล่ง วัตถุดิบ

5.3.2 การดำเนินงาน (Operations) ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนหรือ แปรรูปวัตถุดิบต่าง ๆ ให้ออกมาเป็นสินค้า ซึ่งได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแปรรูป การประกอบ การบรรจุหีบห่อ การดูแลรักษาเครื่องจักร การทดสอบ

5.3.3 โลจิสติกขาออก (Outbound Logistic) ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ จัดเก็บรวบรวมจัดจำหน่ายสินค้า และบริการที่เสร็จแล้วไปยังผู้บริโภค เช่น การจัดการคลังสินค้า การจัดการตารางการเดินทางเพื่อขนส่งสินค้า

5.3.4 การตลาดและการขาย (Marketing and Sale) ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการชักจูงให้ลูกค้าซื้อสินค้าและบริการขององค์กรธุรกิจ เช่น การโฆษณา การจัดการราย การส่งเสริมการจัดจำหน่าย การจัดทำงานขาย การเลือกสรรช่องทางการจัดจำหน่าย การกำหนดราคา

5.3.5 การบริการลูกค้า (Customer Service) ได้แก่ กิจกรรมที่ครอบคลุมถึงการ ให้บริการเพื่อเพิ่มคุณค่าหรือบำรุงรักษาสินค้า รวมทั้งการบริการหลังการขาย เช่น การติดตั้ง การซ่อมบำรุง การจัดหาอะไหล่ การอบรมการใช้สินค้าและกิจกรรมเสริมหรือกิจกรรมสนับสนุน สามารถแบ่งออกเป็น

1) การจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement) ได้แก่ กิจกรรมหรือหน้าที่ในการจัดหา หรือจัดซื้อ เพื่อเข้ามาใช้ในกิจกรรมหลักต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุดิบ เครื่องจักรและเครื่องมือต่าง ๆ

2) การพัฒนาเทคโนโลยี (Technology Development) ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยในการเพิ่มคุณค่าให้แก่ตัวสินค้าหรือกระบวนการ เช่น กิจกรรมด้านการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาและออกแบบสินค้า การเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับองค์กร การแสวงหาเทคโนโลยี จากแหล่งต่าง ๆ

3) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Management) ในการวิเคราะห์แล้วยังสามารถวิเคราะห์ได้จากกระบวนการที่สำคัญภายในองค์กรโดยตรงก็ได้

5.4 มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (Learning and Growth Perspective) หมายถึง การพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน การพัฒนาระบบอำนาจ

ความสะดวกในการทำงานส่งเสริมให้พนักงานได้รับความรู้หรือการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้และพัฒนากิจการเพื่อสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง

การเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร เป็นมุมมองสุดท้ายภายใต้ผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ แต่เป็นมุมมองที่มีความสำคัญมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นมุมมองที่ให้ความสำคัญต่ออนาคตขององค์กร และถ้าขาดมุมมองนี้ไปจะทำให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้มุมมองอื่น ๆ ข้างต้นภายใต้มุมมองนี้องค์กรจะต้องพิจารณาว่าในการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้มุมมองด้านการเงิน ด้านลูกค้า และด้านกระบวนการภายในองค์กรจะต้องมีการเรียนรู้พัฒนา และเตรียมตัวอย่างไรบ้าง ภายใต้วัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับด้านทรัพยากรบุคคลภายในองค์กรนั้นมีพื้นฐานมาจากการพิจารณาว่า ในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในมุมมองอื่น ๆ นั้นมีบุคคลภายในองค์กรเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดที่ทำให้องค์กรต่าง ๆ มักจะพิจารณาวัตถุประสงค์ในด้านทรัพยากรบุคคลดังนี้

5.4.1 ทักษะความสามารถของพนักงาน (Skills) ซึ่งมักจะวัดได้ในหลายลักษณะ เช่น จำนวนชั่วโมงที่พนักงานได้รับการอบรมต่อปีหรือการทดสอบสมรรถนะ หรือการทำกลยุทธ์ทักษะความคุ้มค่าครอง

5.4.2 ทศคติและความพึงพอใจของพนักงาน (Attitude and Employee Satisfaction) ซึ่งโดยมากมักจะวัดด้วยการทำสำรวจทัศนคติของพนักงาน

5.4.3 อัตราการหมุนเวียนเข้าออกของพนักงาน (Turnovers) ซึ่งมักจะวัดโดยพิจารณาจากอัตราการเข้าออกของพนักงาน

6. ข้อควรพิจารณาในการนำผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพไปใช้ปฏิบัติ

ในการจัดทำผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ (Balance Scorecard) มีข้อควรระวังและข้อคิดในการนำไปใช้ปฏิบัติ ดังนี้ (พสุ เดชะรินทร์, 2546)

6.1 ทุกคนภายในองค์กรจะต้องมีส่วนร่วมรับรู้และให้การสนับสนุนในการนำระบบการประเมินไปใช้ เนื่องจากการนำผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพไปใช้จะต้องเกี่ยวข้องกับทุกคนภายในองค์กรไม่ใช่เพียงแค่นำที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ

6.2 การเริ่มนำระบบผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพมาใช้ภายในองค์กรจะต้องระวังว่าเมื่อทำแล้วควรริบทำให้เห็นผลในระดับหนึ่งโดยเร็วไม่ควรรีรอหรือทำให้การนำผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพไปใช้ช้าเกินไป เนื่องจากเมื่อเริ่มการนำผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพไปใช้แล้วไม่เห็นผลในระดับหนึ่งในระยะเวลาอันใกล้ย่อมจะส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของพนักงาน

6.3 ต้องระวังอย่าใช้ระบบผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพกลายเป็นเครื่องมือในการจับผิดพนักงาน รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการลดเงินเดือนหรือให้พนักงานออกซึ่งจะเป็นการใช้ผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพอย่างผิดวัตถุประสงค์

6.4 ต้องระวังไม่ให้เกิดการจัดทำระบบผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ เป็นเพียงแค่โครงการที่มีกำหนดระยะเวลา เนื่องจาก ผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพเป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาไม่มีการสิ้นสุด และเป็นสิ่งที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

6.5 ต้องระวังไม่ให้การจัดทำตัวชี้วัดและเป้าหมายมีความง่ายหรือยากเกินไปในบางครั้ง ผู้บริหารจะหาทางเลี่ยงโดยการหาตัวชี้วัดและเป้าหมายที่บรรลุง่ายแต่ไม่ใช่ตัวชี้วัดที่ดีและไม่ใช่เป้าหมายที่ทำหายหรือจัดทำตัวชี้วัดและเป้าหมายที่ยากเกินไปที่จะมีทางบรรลุได้

6.6 ในการนำเครื่องมือหรือสิ่งใหม่ ๆ มาใช้ภายในองค์กรจะต้องเจอกับการต่อต้านจากผู้บริหารหรือพนักงานบางกลุ่มในขณะเดียวกันพนักงานบางคนก็จะช่างสงสัยทำให้การนำผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพไปใช้เป็นไปด้วยความยากลำบากจึงควรมีการทำ ความเข้าใจกับพนักงานถึงความสำคัญในการจัดทำผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ

6.7 ในการนำเอาระบบผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ ไปผูกกับระบบการจ่ายค่าตอบแทนขององค์กรไม่ควรจะเร่งรีบทำตั้งแต่การเริ่มพัฒนาผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพได้ใหม่ ๆ ควรจะรอให้ระบบทั้งหมดนิ่งก่อน

6.8 ในบางครั้งผู้บริหารชอบที่จะกำหนดค่าน้ำหนักความสำคัญใส่เข้าไปในการกำหนดวัตถุประสงค์หรือตัวชี้วัดเพื่อเป็นการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยแต่ละตัว แต่จะต้องระลึกไว้ว่าค่าน้ำหนักความสำคัญนี้เป็นเพียงแค่เครื่องมือที่ช่วยในการสื่อสารให้ทุกคนเห็นความสำคัญของปัจจัยแต่ละตัวเท่านั้น

6.9 ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพทุกคนจะต้องระลึกเสมอว่าสิ่งที่กำลังทำเป็นเพียงสมมติฐานเท่านั้น ทุกสิ่งสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงและแก้ไขได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแผนกลยุทธ์การจัดทำตัวชี้วัดหรือการกำหนดเป้าหมายในระดับต่าง ๆ ล้วนเป็นสมมติฐานที่เกิดขึ้นเท่านั้น

6.10 ในการจัดทำผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพจริง ๆ การมีตัวอย่างของวัตถุประสงค์หรือตัวชี้วัดที่ได้มีการจัดทำไว้แล้วจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเนื่องจากจะช่วยให้ผู้ที่จัดทำขึ้นมาใหม่ได้มีโอกาสเห็นตัวอย่างและประหยัดเวลาในการจัดทำ

จากแนวคิดและทฤษฎีผลการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามสิ่ง ที่องค์กรตั้งความมุ่งหวังหรือตั้งเป้าหมายไว้ โดยบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพอย่าง ต่อเนื่อง ดังนั้น เครื่องมือในพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรว่ามีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร นั้น องค์กรนั้นจะต้องสามารถสร้างผลการดำเนินงาน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการวัดผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecard) ของ พสุ เดชะรินทร์ และคณะ (2546) เพื่อใช้เป็นตัวแปรตามในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย มุมมองทางการเงิน (Financial perspective) มุมมองทางด้านลูกค้า (Customer perspective) มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน (Internal business process perspective) และมุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (Learning and Growth perspective)

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธีรยุทธ พุกษ์พัฒนพงศ์ (2551) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาในการนำต้นทุนฐานกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องประดับ พบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ของการผลิตเครื่องประดับเป็นกิจกรรมระดับหน่วยผลผลิต และเป็นงานฝีมือที่ใช้แรงงาน จึงใช้ชั่วโมงแรงงานทางตรงเป็นตัวหลักต้นทุนในศูนย์ต้นทุนเหล่านี้ และคำนวณอัตราโอเวอร์แฮดแยกตามกิจกรรมต่างๆ ได้ อัตราดังนี้ อัตราแผนก Wax 65.2022 บาท/ชั่วโมง แผนกตกแต่ง 46.8558/ชั่วโมง แผนกขัด 60.4054 บาท/ชั่วโมง แผนกฝัง 43.8227 บาท/ชั่วโมง แผนกชุบ 87.9258 บาท/ชั่วโมง แผนก Pack 124.9505 บาท/ชั่วโมง ในขณะที่วิธีคิดต้นทุนแบบเดิม กำหนดอัตราโอเวอร์แฮดการผลิตเท่ากับ 518.43 บาทต่อหน่วยผลผลิต เมื่อนำอัตราโอเวอร์แฮดมาคิดต้นทุนของแหวนเงินรหัส R001-S ตามวิธีต้นทุนเดิมจะมีต้นทุนโอเวอร์แฮด 51.84 บาทต่อชิ้น แต่วิธีใหม่จะมีต้นทุนโอเวอร์แฮด 70.27 บาทต่อชิ้น ต้นทุนต่างกัน 35.55% ซึ่งอาจมีผลต่อการวางแผนและตัดสินใจของผู้ประกอบการได้

ประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา (2556) ได้ศึกษา โมเดลการกำหนดปริมาณการผลิตด้วยวิธีผสมผสานแนวคิดต้นทุนฐานกิจกรรมตามเวลาและทฤษฎีข้อจำกัด พบว่า สัดส่วนปริมาณการผลิตของสินค้าด้วยโมเดลแบบผสมผสานทำให้กิจการมีกำไรสูงกว่าสัดส่วนปริมาณการผลิตของสินค้าด้วยวิธี TOC หรือวิธีใดวิธีหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียวหากกิจการควบคุมระดับทรัพยากรการผลิตได้ในระดับที่สูง เนื่องจากโมเดลแบบผสมผสานได้กำหนดปริมาณการผลิตของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดโดยอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แม่นยำ ข้อมูลข้อจำกัดของทรัพยากรในการผลิต และระดับความสามารถในการควบคุมทรัพยากรการผลิต

วิวัฒน์ นัสสาสาร (2557) ได้ศึกษา ผลกระทบของการประยุกต์ใช้ต้นทุนฐานกิจกรรมที่มีต่อการบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการประยุกต์ใช้ต้นทุนฐานกิจกรรมโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการกำหนดกิจกรรมและกลุ่มต้นทุนกิจกรรม ด้านการจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิตเข้าสู่กิจกรรมและเป้าหมายที่ต้องการคำนวณต้นทุน ด้านการระบุต้นทุนให้กับกลุ่มต้นทุนกิจกรรม ด้านการคำนวณอัตรากิจกรรม และด้านการระบุต้นทุนให้กับเป้าหมายที่ต้องการคำนวณต้นทุน และผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการทราบต้นทุนผลิตภัณฑ์ ด้านการวิเคราะห์กระบวนการ ด้านการประเมินผลการบริหารงานและด้านการประเมินความสามารถในการทำกำไร

ศิริสุภา เอมหยวก และคณะ (2548) ได้ศึกษา การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้า บ้านคลองเตย ตำบลบึงกอก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า 1) บริบทการทอผ้าคลองเตยในอดีตและปัจจุบัน พบว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีวิวัฒนาการมาตามลำดับแบ่งแยกเป็น 4 ยุค ได้แก่ ยุคที่ 1 ยุคแสวงหาเงินเข้าบ้านข้าวเหนียว ยุคที่ 2 ยุคโหยหาภูมิปัญญาดั้งเดิม ยุคที่ 3 ยุคริเริ่มสานฝัน เป็นช่วงที่ก่อตั้งกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ ยุคที่ 4 ยุคปัจจุบันก้าวไกล เป็นยุคที่มีการจัดตั้งกลุ่มโดยความช่วยเหลือของทางราชการ 2) กระบวนการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าบ้านคลองเตย พบว่า ในอดีตบรรพบุรุษถ่ายทอดด้วยการ ทำให้ดู จับมือสอน รวมทั้งใช้แรงผลักดันด้านค่านิยมความเชื่อ กระบวนการถ่ายทอดในปัจจุบันได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐและ

เอกชน รวมทั้งภาคประชาชนที่รวมกลุ่มกันทอดผ้าตามสถานที่ต่าง โดยประธานกลุ่มและผู้อาวุโสที่มีความรู้ความสามารถ เรื่องการทอดผ้าไปถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิก กลุ่มแม่บ้านที่ต้องการเพิ่มพูนทักษะด้านการทอดผ้า และสร้างสรรค์ลวดลายผ้ารวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ 3) แนวทางในการจัดการเรียนรู้ พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอดผ้ามีความเห็นว่า ควรจัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาการทอดผ้าดั้งเดิมกับการจัดการความรู้ด้านการทอดผ้าสมัยใหม่ ที่ผนวกเรื่องการบริหารจัดการ การตลาด การมีข้อมูลลูกค้า การมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าการผลิตและส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และควรมีกิจกรรมเพิ่มพูนทักษะให้ทันโลก

อรปวีณ์ เลิศไกร (2558) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบันไดไม้สำเร็จรูปโดยใช้ระบบต้นทุนกรรม พบว่า ต้นทุนแบบเดิมของทางโรงงานประกอบด้วยต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อมในส่วนของต้นทุนทางอ้อมและต้นทุนโสหุ้ย เช่น ค่าแรงงานทางอ้อม ค่าวัสดุสิ้นเปลืองการผลิต นั้นยังไม่ได้มีวิธีการจัดสรรเข้าสู่ผลิตภัณฑ์อย่างถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากระบบคำนวณต้นทุนแบบเดิมไม่สอดคล้องกับปริมาณและเวลาที่ใช้จริงในการผลิต สะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่าและกิจกรรมที่ต้นทุนการผลิตสูงเกินความจำเป็น โดยหาวิธีการลดหรือตัดกิจกรรมออก และทำการปรับปรุงกระบวนการผลิตซึ่งนำไปสู่การลดกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป

ธานินทร์ ไชยเยชน์ (2558) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มทอดผ้าไหมบ้านหนองตาไก่ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปริมาณขายจำนวน 498 ผืน คิดเป็นรายได้รวมเท่ากับ 314,260 บาท ต้นทุนรวมเท่ากับ 293,127.50 บาท ซึ่งต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าไหม ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิตและค่าใช้จ่ายขายและบริหาร โดยเกือบ 2 ใน 4 เป็นต้นทุนวัตถุดิบทางตรง เมื่อพิจารณาผลตอบแทนที่ได้ภายใต้สมมติฐานทั้งสอง พบว่า ก่อนข้างแตกต่างกันมาก เนื่องจากต้นทุนค่าแรงงานทางตรงมีสัดส่วนค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 31.02 ของต้นทุนรวม โดยกรณีรวมต้นทุนค่าแรงงานทางตรง ค่า ROI เท่ากับ ร้อยละ 5.19 ค่า NPM เท่ากับ ร้อยละ 6.72 ขณะที่จุดคุ้มทุนด้วยรายได้จากการขายเท่ากับ 87,215.69 บาท และจุดคุ้มทุนด้านปริมาณขายเท่ากับ 91.40 ผืน ส่วนกรณีไม่รวมต้นทุนค่าแรงงานทางตรง ค่า ROI เท่ากับ ร้อยละ 35.40 ค่า NPM เท่ากับ ร้อยละ 35.66 ขณะที่จุดคุ้มทุนด้านรายได้จากการขายเท่ากับ 40,018.97 บาท และจุดคุ้มทุนด้านปริมาณการขาย 41.94 ผืน เมื่อพิจารณาจุดคุ้มทุนภายใต้สถานการณ์ที่ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.33 และราคาเพิ่มขึ้นตามที่ทางกลุ่มผ้าไหมบ้านหนองตาไก่ได้กำหนดขึ้นใหม่ ขณะที่ปัจจัยอื่นคงที่ พบว่า กรณีรวมต้นทุนค่าแรงงานทางตรง จุดคุ้มทุนด้านรายได้จากการขายเท่ากับ 47,602.46 บาท และจุดคุ้มทุนด้านปริมาณขายเท่ากับ 31.69 ผืน ส่วนกรณีไม่รวมต้นทุนค่าแรงงานทางตรง จุดคุ้มทุนด้านรายได้จากการขายเท่ากับ 33,596.28 บาท และจุดคุ้มทุนด้านปริมาณการขายเท่ากับ 22.37 ผืน เมื่อนำรายได้จากการขายและปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน ในแต่ละสถานการณ์ไปเปรียบเทียบกับรายได้รวมเท่ากับ 314,260 บาท ปริมาณขายจำนวน 498 ผืน ในปี พ.ศ. 2553 เห็นได้ว่า ผลตอบแทนที่ทางกลุ่มผ้าไหมบ้านหนองตาไก่ได้รับค่อนข้างเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ รายได้รวม และปริมาณขายที่ได้รับนั้น อยู่ในระดับที่สูงกว่ารายได้จากการขายและปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน

ชนิดาภา มาตราช และรุ่งนภา กิตติลาภ (2559) ได้ศึกษา ต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ ลายฟองน้ำหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พบว่า กลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ “ลายฟองน้ำหัวฝาย” ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วยหมู่บ้านทั้งหมด 10 หมู่บ้าน จำนวน ประชากร 85 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ทอผ้าไหม จำนวน 1 คน ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากบรรพบุรุษ ประสบการณ์ในการทอผ้า 20-29 ปี รายได้ของสมาชิกผลิตต่อลูกเท่ากับ 20 ผืน ราคาต่อผืน 1,000 บาท ดังนั้น สมาชิกมีรายได้ทั้งหมดต่อลูกเท่ากับ 20,000 บาท ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ พบว่า ต้นทุนเฉลี่ย ต่อลูก 16,638.35 บาท และเฉลี่ยต่อผืน 831.92 บาท ประกอบด้วยต้นทุน ต้นทุน วัสดุดิบ 8,550 บาท ร้อยละ 51.39 ต้นทุนค่าแรงงานตรง 7,000 บาท ร้อยละ 42.07 ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต 1,000 บาท ร้อยละ 6.01 ต้นทุนคงที่ 88.35 ร้อยละ 0.53 สมาชิกมีรายได้ทั้งหมด 20,000 บาท นำมาหักต้นทุนการผลิตทั้งหมด 16,638.35 บาท ทำให้สมาชิกได้รับกำไรสุทธิ 3,361.65 บาท เนื่องจากลักษณะการทอผ้าไหมของสมาชิก ใช้แรงงานตนเองหรือแรงงานครัวเรือนเป็นหลักในการทอผ้าไหมมัดหมี่ “ลายฟองน้ำหัวฝาย” ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามา ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพด้านต่างๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา สินค้าให้ได้มาตรฐานสากล อีกทั้งการดูแลด้านวัตถุดิบต้นทุนสูง กำไรต่อลูกลดลง

กนกพร ดอนสมจิตร และกนกอร บุญมี (2559) การศึกษาต้นทุนและอัตราผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าไหมในเขตอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 1 “สร้างเสริมสหวิทยาการผสมผสานวัฒนธรรมไทย ก้าวอย่างมั่นใจเข้าสู่ AC” พบว่า ต้นทุนการผลิตวัตถุดิบในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ เฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 1,053,400 บาท จำแนกเป็น ไหมไทยบ้าน 539,600 บาท (ร้อยละ 51.20) ไหมจูลเท่ากับ 282,100 บาท (ร้อยละ 26.80) และไหมเกษตร 231,700 บาท (ร้อยละ 22.00) ต้นทุนค่าแรงงานทางตรงในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ต่อลูกและต่อเมตร คือ ค่าแรงงานในการทอ ร้อยละ 71.43 ผลผลิตต่อปี จำนวน 1,689 เมตร รายได้ต่อเมตร 2,000 บาท และรายได้รวมต่อปี 3,378,000 บาท มีกำไรขั้นต้นต่อปีและต่อเมตร เท่ากับ 1,918,436.90 บาท และ 1,135.84 บาท และมีกำไรสุทธิต่อปีและต่อเมตร 1,462,086.90 บาท และ 917.64 บาท ตามลำดับ จากการลงทุน ในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ 100 บาท ก่อให้เกิดผลตอบแทนจากการลงทุนจำนวน 63.29 บาทและความสามารถในการทำกำไรจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ 100 บาท ก่อให้เกิดกำไร จำนวน 43.28 บาท

เกษมณี การินทร์, รวีพรรณ อุตรินทร์, และคณะ (2561) การศึกษาต้นทุนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม ระดับ 5 ดาว ในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า สถานการณ์ต้นทุนที่แท้จริงใน ด้านการผลิต การตลาด และทางการเงิน ด้านการผลิตมีต้นทุนที่สูง เฉลี่ยประมาณ 856.80 บาทต่อเมตร ส่วนด้านการตลาด จะเป็นในลักษณะของการทำบรรจุภัณฑ์ และการทำเอกสารเรื่องราวที่มาของผ้าไหม โดยต้นทุนต่อชิ้นเฉลี่ยแล้วประมาณ 15.20 บาท และต้นทุนทางการเงิน โดยเป็นการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินกู้ยืมสำหรับการทำธุรกิจทอผ้าไหมของกลุ่มสมาชิก มีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดทั่วไป แนวทางการควบคุมต้นทุนในกระบวนการการผลิต การตลาด และทางการเงิน พบว่า 1) ด้านการผลิต ควรหาแหล่งผู้ผลิตเส้นไหมที่หลากหลาย เพื่อเป็นการลด

ต้นทุนการผลิต และการบริหารจัดการสินค้าให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาด การสั่งซื้อวัตถุดิบควรสั่งซื้อ ณ จุดปริมาณที่ประหยัด (EOQ) และรวมกลุ่มกันซื้อ 2) ด้านการตลาด ควรมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ควรหาแหล่งผลิตบรรจุภัณฑ์ และแหล่งพิมพ์เอกสารแผ่นพับที่หลากหลาย เพื่อเปรียบเทียบราคา อีกทั้งการขายฐานลูกค้า โดยวิธีการขายสินค้าแบบออนไลน์ (E-commerce) และ 3) ด้านการเงิน ควรก่อตั้งกองทุนเพื่อการกู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าท้องตลาดให้แก่สมาชิกในกลุ่มได้กู้ยืม อีกทั้งควรมีการจัดสรรเงินรายได้จากการให้กู้ยืมคืนสู่สมาชิกในรูปแบบของเงินปันผล เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เศรษฐกิจของชุมชนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและ แข็งแรงต่อไป

สุภาภรณ์ เชียงใหม่ และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ (2559) ได้ศึกษา การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมแพรวา กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมแพรวา ตำบลโพน อำเภอคำม่วงจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน จัดตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ.2520 โดยได้รับการส่งเสริมและ สนับสนุนจากโครงการศูนย์ศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 840 คนโดยมีปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนา ได้แก่ ด้านคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีทักษะและความ ชำนาญในการทอผ้า ด้านการดำเนินงานและการจัดการกลุ่มที่มีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ไว้เป็นระบบชัดเจน ด้านการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ด้านเครือข่ายทั้งในและต่างจังหวัดและด้านการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการศึกษาสภาพปัญหา พบว่า กลุ่มประสบปัญหาในการพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้บริโภคเท่าที่ควรขาดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับช่องทางการตลาดผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งปัญหาด้านทุนวัตถุดิบที่สูงซึ่งแนวทางและโอกาสในการพัฒนาให้กลุ่มประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนคือ เน้นการลดต้นทุน การผลิตซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน หรือการสร้างเอกลักษณ์ของกลุ่มเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว การประสานงานที่ดีกับ เครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการเพิ่มทักษะในการให้บริการด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากทักษะ ด้านการผลิต เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลายจากการเปิดการค้าเสรีอาเซียน ทั้งนี้ผ้าไหมแพรวาถือว่าเป็น กลุ่มเป้าหมายหลักหนึ่งใน 60 รายการของกลุ่มสินค้าชุมชนระดับ premium อย่างสินค้า GI หรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนประเทศไทยแลนด์4.0เพื่อรองรับกับ สภาวะเศรษฐกิจและสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไป อาจกล่าวได้ว่าวิสาหกิจชุมชนเป็นรากฐานในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและพัฒนาเศรษฐกิจของ ประเทศโดยเป็นจุดเริ่มต้น ในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน

Jones (2009) ได้ศึกษาเทคโนโลยีต้นทุนการทำธุรกรรมและการเปลี่ยนเป็นการผลิตจากโรงงานในอุตสาหกรรมผ้าไหมของอังกฤษปี 1700-1870 พบว่า นักวิชาการยังไม่เห็นด้วยกับการที่อังกฤษ จะนำระบบโรงงานในใช้ใน ศตวรรษที่ 19 นักประวัติศาสตร์ดั้งเดิมเน้นความต้องการของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่วนนักเศรษฐศาสตร์หัวรุนแรงเน้นความเป็นไปได้ในการผลิตจากโรงงาน เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ของพนักงาน นักเศรษฐศาสตร์และนักประวัติศาสตร์ทางเศรษฐกิจคนอื่น เห็นแย้งว่า ระบบโรงงานเป็นที่นิยม เนื่องจากมีต้นทุนการทำธุรกรรมที่เหนือกว่า บทความนี้ทดสอบสมมติฐานการแข่งขัน โดยการตรวจสอบการพัฒนาทางเทคโนโลยีและองค์กรในอุตสาหกรรมผ้าไหม

ของอังกฤษ ซึ่งจากผลการวิจัยสรุปว่า ปัจจัยทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้รับการยอมรับในการนำระบบโรงงานมาใช้ในกระบวนการผลิต

Park & Simpson (2007) การพัฒนากรอบการประมาณต้นทุนการผลิตเพื่อสนับสนุนการออกแบบกลุ่มผลิตภัณฑ์ พบว่า หน้าที่หลักของนักออกแบบกลุ่มผลิตภัณฑ์ คือ การตัดสินใจเลือกส่วนประกอบ ตัวแปรการออกแบบที่เหมาะสมเพื่อใช้ร่วมกันระหว่างผลิตภัณฑ์ เพื่อรักษาความประหยัดผลิตภัณฑ์ ด้วยการสูญเสียทรัพยากรน้อยที่สุดในการทำงานของแต่ละผลิตภัณฑ์ในแต่ละกลุ่ม โดยทั่วไปการตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับเกณฑ์หลายประการ แต่ต้นทุนการผลิตเป็นปัญหาหลัก การประมาณต้นทุนการผลิตของกลุ่มผลิตภัณฑ์เกี่ยวข้องกับการประเมินต้นทุนการผลิตของแต่ละผลิตภัณฑ์ในแต่ละกลุ่มและต้นทุนที่เกิดขึ้นจากส่วนประกอบทั่วไปและทางเลือก/ตัวแปรการออกแบบที่แตกต่างกันในกลุ่มผลิตภัณฑ์ ในการประมาณการต้นทุนเหล่านี้อย่างสม่ำเสมอและถูกต้องจึงเสนอกรอบการประมาณต้นทุนการผลิตเพื่อสนับสนุนการออกแบบกลุ่มผลิตภัณฑ์ตามการคิดต้นทุนตามกิจกรรม (ABC) ซึ่งประกอบด้วยสามขั้นตอน ได้แก่ 1) การจัดสรร 2) การประมาณและ(3) การวิเคราะห์ ในขั้นตอนการจัดสรรกิจกรรมการผลิตและทรัพยากรที่จำเป็นในการผลิตผลิตภัณฑ์ทั้งหมดในกลุ่มจะถูกระบุและจำแนกด้วยตารางกิจกรรม ตารางทรัพยากร และผังการผลิต เพื่อช่วยในการจัดสรรข้อมูลผลิตภัณฑ์สำหรับการผลิตโครงสร้างตระกูลผลิตภัณฑ์จะถูกแสดงด้วยการจำแนกลำดับชั้นของผลิตภัณฑ์ที่เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ ในขั้นตอนการประมาณการต้นทุนการผลิตจะถูกประมาณด้วยวิธีการประมาณราคา que เลือกตามประเภทของข้อมูลที่มีอยู่ ในขั้นตอนการวิเคราะห์ส่วนประกอบ/ตัวแปรการออกแบบที่เป็นไปได้สำหรับการออกแบบกลุ่มผลิตภัณฑ์จะถูกตรวจสอบด้วยวิธีการแบ่งปันทรัพยากรผ่านการวิเคราะห์กิจกรรม เป็นตัวอย่างกรอบการทำงานที่นำเสนอจะถูกนำไปใช้ในการประเมินต้นทุนการผลิต ในการผลิตสินค้าในครัวเรือน

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

การวิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดขึ้น โดยใช้การจัดการต้นทุนแบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC (Activity Based Costing Managements)

ตัวแปรตาม

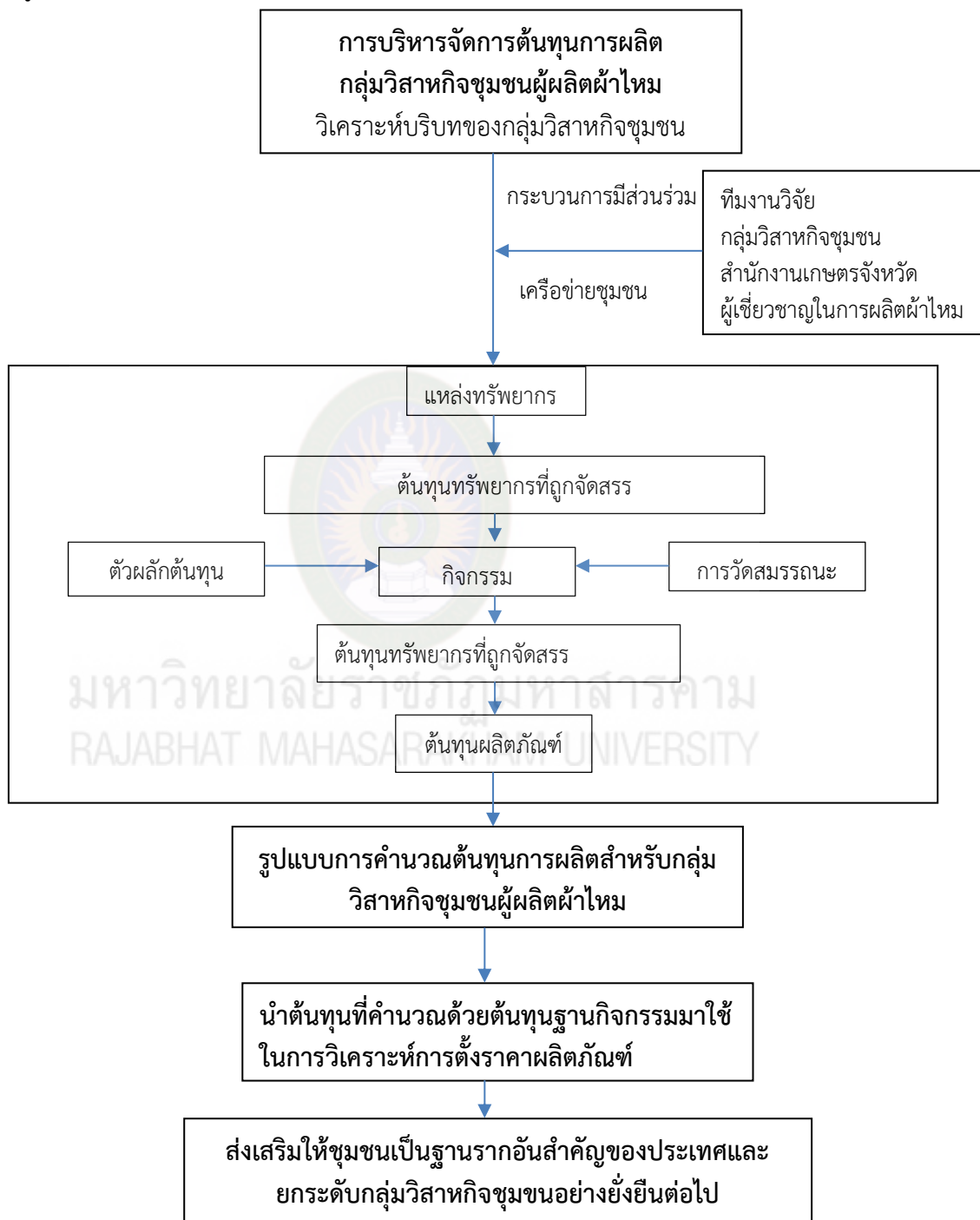
การวัดผลเชิงคุณภาพ (Measurement Balanced Scorecard: BSC) (พสุ เดชะรินทร์, 2546).

- 1) มุมมองทางด้านการเงิน (Financial perspective)
- 2) มุมมองทางด้านลูกค้า (Customer perspective)
- 3) มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน (Internal business process perspective)
- 4) มุมมองทางด้าน การเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (Learning and Growth perspective)

ภาพที่ 2.41 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตผ้าไหมของกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน คณะผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.42 กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาด้านการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหม ร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่ถูกต้อง 3) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจของชุมชนในการส่งเสริมการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจให้สามารถแข่งขันในภาคธุรกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน 4) เพื่อได้รูปแบบการคำนวณต้นทุน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนการผลิต และพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมของกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ ซึ่งเนื้อหาในบทนี้ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็น ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือในการวิจัย
5. การสร้างเครื่องมือการวิจัย
6. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการวิจัยเอกสารและการวิจัยเชิงปริมาณ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงเอกสาร จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ กระบวนการผลิตผ้าไหม แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเน้นทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางด้านเอกสาร จากบทความตำราเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

1.2 ศึกษาบริบทของกลุ่มวิสาหกิจผ้าไหม โดยให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการศึกษา ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ และใช้ความรู้จากการเรียนการสอนในรายวิชา การบัญชีต้นทุน 1 จากห้องเรียนสู่ชุมชน โดยการสอบถามข้อมูลต้นทุนจากผู้ประกอบการ และให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับต้นทุนแก่กลุ่มวิสาหกิจ แล้วมาสู่การวิเคราะห์ผลการคำนวณต้นทุนตามสภาพปัจจุบันที่กลุ่มจัดทำโดยใช้ข้อมูลจริงจากการเก็บรวบรวม ทำการวิเคราะห์ปัญหาของการจัดทำบัญชีต้นทุนของกลุ่ม สู่การพัฒนารูปแบบและการอบรมให้ความรู้ เชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำวิธีการคำนวณต้นทุนที่ถูกต้อง และทำแผนการผลิตที่สามารถลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีคุณภาพ แล้วทำการให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำไปใช้ในการคำนวณต้นทุนที่ถูกต้อง

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำไปใช้เกี่ยวกับการบริหารต้นทุน โดยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มย่อย แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอีกครั้ง เพื่อการสรุปยอดเกี่ยวกับการตั้งราคาขายผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม

1.3 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ข้อมูลต้นทุน ในการสอบถามผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม โดยแบบสอบถามนั้นประกอบไปด้วยมาตรวัดหรือเครื่องมือวัด (Instrument) ตัวแปรหลักอยู่ในกรอบแนวความคิดการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นผู้ประกอบการในจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด. 2561) มีดังนี้

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนผู้ตอบแบบในการศึกษาบริบท	จำนวนผู้ตอบแบบในการศึกษาการใช้ต้นทุนฐานกิจกรรม
1.	จังหวัดร้อยเอ็ด	35	27	18	5
2.	จังหวัดขอนแก่น	82	46	38	5
3.	จังหวัดกาฬสินธุ์	53	40	28	5
4.	จังหวัดมหาสารคาม	183	17	13	5
	รวม	353	130	97	20

*หมายเหตุ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกลุ่มวิสาหกิจสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โครงการวิจัยเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดย ด้านการบริหารจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม ร้อยแก่นสารสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การอบรมให้ความรู้ สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ประชุมวางแผนกับทีมวิจัย ทบทวนเป้าหมาย วัตถุประสงค์กระบวนการในการดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่และวางแผนการทำงานร่วมกัน

3.2 เก็บข้อมูลบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบนพื้นฐาน

3.3 วิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดขึ้นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ซึ่งจัดการโดยการถอดบทเรียนสำหรับข้อมูลของต้นทุนของการผลิตผ้าไหม โดยใช้การจัดการต้นทุนแบบต้นทุนฐานกิจกรรม ABC (Activity Based Costing Managements) (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ. 2553) โดยการวิเคราะห์ต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจโดยแยกออกเป็นกิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) หลักการบริหารต้นทุนฐานกิจกรรม
- 2) ขั้นตอนการวางระบบต้นทุนฐานกิจกรรม
- 3) แนวทางการลดต้นทุนโดยใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม

3.4 ทีมวิจัยและตัวแทนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมาร่วมกันวิเคราะห์และสรุปผลการคำนวณต้นทุนของแต่ละกิจกรรม ก่อนนำไปทดลองใช้และการปฏิบัติจริง

3.5 จัดอบรมและสอนให้กับสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และทำการแผนการผลิตที่สามารถลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีคุณภาพ แล้วทำการให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำไปใช้ในการคำนวณต้นทุน

3.6 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำไปใช้เกี่ยวกับการบริหารต้นทุน แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอีกครั้ง เพื่อการสรุปยอดเกี่ยวกับการตั้งราคาขายผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม

3.7 ทำการติดตามและประเมินผลของการคำนวณต้นทุนของผลิตภัณฑ์ พร้อมกับการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากการใช้ข้อมูลการบริหารต้นทุน โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม โดยวัดจากการบริหารจัดการต้นทุน และการวัดผลเชิงดุลยภาพ (Measurement Balanced Scorecard: BSC) (พสุ เดชะรินทร์. 2546)

- 1) มุมมองทางการเงิน (Financial perspective)
- 2) มุมมองทางด้านลูกค้า (Customer perspective)
- 3) มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน (Internal business process perspective)
- 4) มุมมองทางการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร (Learning and Growth perspective)

4. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire research) และแบบสัมภาษณ์ (interview) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 แบบสอบถามที่เป็นการศึกษาบริบทของกลุ่มวิสาหกิจ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตผ้าไหม

4.2 แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์ เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบต้นทุนฐานกิจกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการต้นทุนและผลการดำเนินงาน แบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุน
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน

5. การตรวจสอบ เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยจำแนกแบบสอบถามออกเป็น 6 ตอน ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดโดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ความมุ่งหมาย และสมมติฐานในการวิจัย
2. คณะผู้วิจัยร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัย
3. ปรับปรุงแก้ไขตามผลการพิจารณาความเหมาะสม และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ หาค่าทางสถิติ ซึ่งได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ หาค่าทางสถิติ ซึ่งได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตผ้าไหม โดยใช้ Microsoft office Excel ในการรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนและประเมินผลการดำเนินงานโดยวัดจากการวัดผลเชิงคุณภาพ ของกลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม จากการบริหารต้นทุน โดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม โดยกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

และผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย เป็นระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนการผลิต และรายได้ โดย Microsoft office Excel ในการรวบรวมข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของกลุ่มกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาด้านการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่ถูกต้อง 3) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจของชุมชนในการส่งเสริมการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจให้สามารถแข่งขันในภาคธุรกิจ ให้เติบโตอย่างยั่งยืน 4) เพื่อได้รูปแบบการคำนวณต้นทุน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนการผลิต และพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมของกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยคณะผู้วิจัยได้นำหลักการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม ที่เป็นวิธีการคำนวณต้นทุนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในการรวบรวมต้นทุนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เข้าสู่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยตัวหลักต้นทุนเป็นเกณฑ์ในการปันส่วนต้นทุนเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ รวมถึงการแสดงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม โดยสามารถอธิบายกระบวนการ และสรุปผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ต้นทุนแบบเดิม

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม

ตอนที่ 4 สรุปผลและประเมินผลการใช้

ตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม

คณะผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิจัยโดยทำการแบ่งการอธิบายตามจังหวัด ดังต่อไปนี้

1.1 บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการตอบแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อมูลการจดทะเบียน/การขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ OTOP		
1.1 ขึ้นทะเบียนแล้ว	18	100.00
1.2 ยังไม่เคยขึ้นทะเบียน	-	-
รวม	18	100.00
2. ระดับดาวของผลิตภัณฑ์		
2.1 ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก)	6	33.33
2.2 ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่ระดับสากลได้)	11	61.11
2.3 ระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลางที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว)	-	-
2.4 ระดับ 2 ดาว (สินค้าสามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาว มีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ)	-	-
2.5 ระดับ 1 ดาว (สินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ ระดับ 2 ดาวเนื่องจากมีจุดอ่อนมากและยาก ต่อการพัฒนา)	1	5.55
รวม	18	100.00
3. การทำบัญชีในกลุ่มทอผ้าไหม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
3.1 บัญชีรายรับ-รายจ่าย	18	100.00
3.2 การคำนวณต้นทุนการผลิต	-	-
3.3 จัดทำงบกำไรขาดทุน	-	-
3.4 จัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน	-	-
3.5 อื่น ๆ	-	-
รวม	18	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด	จำนวน	ร้อยละ
4. การบริหารจัดการเป็นแบบใด		
4.1 กลุ่มวิสาหกิจ	18	100.00
4.2 ครอบครั้ว	-	-
4.3 กลุ่มอื่น ๆ	-	-
รวม	18	100.0
5. ท่านผลิตผ้าไหม		
5.1 อาชีพหลัก	11	61.11
5.2 อาชีพเสริม	7	38.89
รวม	18	100.00
6. ประสบการณ์ในการผลิตผ้า		
6.1 1-5 ปี	-	-
6.2 6-10 ปี	1	5.56
6.3 11-15 ปี	2	11.11
6.4 16 ปีขึ้นไป	15	83.33
รวม	18	100.00
7. พื้นที่ในการผลิตผ้าไหม		
7.1 เป็นเจ้าของพื้นที่	18	100.00
7.2 เช่าจากบุคคลอื่น	-	-
รวม	18	100.00
8. แหล่งที่มาของวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการทอผ้า		
8.1 การผลิตเอง	15	83.33
8.2 ซื้อจากเกษตรกรรายอื่น	3	16.67
8.3 อื่น ๆ (ระบุ).....	0	-
รวม	18	100.00
9. แหล่งเงินทุน		
9.1 ทุนส่วนตัว	14	77.78
9.2 เงินอุดหนุนจากอุตสาหกรรมจังหวัด, สหกรณ์การเกษตรจังหวัด	4	22.22
9.3 กู้ยืมจากบุคคลอื่น (เจ้าหนี้ในระบบ)	-	-
รวม	18	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด	จำนวน	ร้อยละ
10. ท่านได้รับความรู้ในการทอผ้าจากแหล่งใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
10.1 เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/เจ้าหน้าที่รัฐ	15	83.33
10.2 ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/ตัวแทนหมู่บ้าน	1	5.56
10.3 เกษตรกรรายอื่น ๆ	-	-
10.4 ตำรา/เอกสารเผยแพร่อื่น ๆ	-	-
10.5 โทรทัศน์/วิทยุ	-	-
10.6 สื่อออนไลน์/อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์	-	-
10.7 อื่น ๆ เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอ, อุตสาหกรรมจังหวัด	2	11.11
รวม	18	100.00
11. ปัจจัยที่จูงใจให้ทอผ้า (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
11.1 จำหน่ายได้ราคาดี	2	11.11
11.2 ลงทุนน้อย	-	-
11.3 ต้องการหารายได้เสริม	12	66.66
11.4 การทอผ้าไหมไม่ยุ่งยาก	2	11.11
11.5 ตามความเคยชิน/ตามคนอื่น	1	5.56
11.6 ตามโครงการหน่วยงานรัฐบาล	1	5.56
รวม	18	100.00
12. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้าไหม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
12.1 ราคาตกต่ำ	9	50.00
12.2 การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง	-	-
12.3 สภาพภูมิอากาศ/พื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทอผ้า	1	5.56
12.4 ขาดแคลนเงินทุน	4	22.22
12.5 ขาดแคลนแรงงาน	1	5.55
12.6 ขาดแคลนวัตถุดิบ/ทรัพยากรที่จำเป็นในการทอผ้า	2	11.11
12.7 อื่น ๆ (ระบุ)	1	5.56
รวม	18	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด	จำนวน	ร้อยละ
13. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน		
13.1 มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี (คำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยได้อย่างถูกต้อง)	9	50.00
13.2 มีความรู้ความเข้าใจในบางส่วน (คำนวณต้นทุนการผลิตโดยรวม)	-	-
13.3 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน (คำนวณต้นทุนโดยการประมาณการ)	1	5.56
13.4 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน (ไม่มีการคำนวณต้นทุน)	4	22.22
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด มีการจดทะเบียนและขึ้นทะเบียน OTOP จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100 ระดับผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่ระดับสากลได้) จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก) จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 33.33 การทำบัญชีในกลุ่มทอผ้าไหม เป็นบัญชีรายรับ-รายจ่าย 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100 การบริหารจัดการเป็นแบบกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100 การผลิตผ้าไหมเป็นอาชีพหลัก 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาเป็นอาชีพเสริม จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.89 ประสบการณ์ทอผ้า 16 ปีขึ้นไป จำนวน 15 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา 11-15 ปี จำนวน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.11 พื้นที่ในการผลิตผ้าไหม เป็นเป็นเจ้าของพื้นที่ จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100 แหล่งที่มาของวัตถุดิบหลัก ได้มาจากการผลิตเอง จำนวน 15 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา ซื้อจากเกษตรกรรายอื่น จำนวน 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.67 แหล่งเงินทุนเป็นทุนส่วนตัว จำนวน 14 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมา เงินอุดหนุนจากอุตสาหกรรมจังหวัด, สหกรณ์การเกษตร จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.28 ได้รับความรู้ในการทอผ้าส่วนใหญ่ จากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 15 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา อื่น ๆ เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอ, อุตสาหกรรมจังหวัด จำนวน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.11 ปัจจัยที่จูงใจให้ทอผ้า ส่วนใหญ่ ต้องการหารายได้เสริม จำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 66.66 รองลงมา จำหน่ายได้ราคาดีและการทอผ้าไหมไม่ยุ่งยาก จำนวน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.11 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้าไหม ส่วนใหญ่ ราคาตกต่ำ จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา ขาดแคลนเงินทุน จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.22 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน ส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี (คำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยงานได้อย่าง

ถูกต้อง) จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน (ไม่มีการคำนวณต้นทุน) จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50

1.2 บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น

จากการตอบแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อมูลการจดทะเบียน/การขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ OTOP		
1.1 ขึ้นทะเบียนแล้ว	31	81.16
1.2 ยังไม่เคยขึ้นทะเบียน	7	18.42
รวม	38	100.00
2. ระดับดาวของผลิตภัณฑ์		
2.1 ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน หรือมีศักยภาพในการส่งออก)	2	5.26
2.2 ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่ระดับสากลได้)	7	18.42
2.3 ระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลาง ที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว)	16	42.10
2.4 ระดับ 2 ดาว (สินค้าสามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาว มีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ)	3	7.90
2.5 ระดับ 1 ดาว (สินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวเนื่องจากมีจุดอ่อนมากและยากต่อการพัฒนา)	10	26.32
รวม	38	100.00
3. การทำบัญชีในกลุ่มทอผ้าไหม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
3.1 บัญชีรายรับ-รายจ่าย	28	73.68
3.2 การคำนวณต้นทุนการผลิต	4	10.53
3.3 จัดทำงบกำไรขาดทุน	2	5.26
3.4 จัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน	3	7.89
3.5 อื่น ๆ	1	2.63
รวม	38	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น	จำนวน	ร้อยละ
4. การบริหารจัดการเป็นแบบใด		
4.1 กลุ่มวิสาหกิจ	25	65.79
4.2 ครอบครั้ว	13	34.21
4.3 กลุ่มอื่น ๆ	-	-
รวม	38	100.00
5. ท่านผลิตผ้าไหม		
5.1 อาชีพหลัก	10	26.32
5.2 อาชีพเสริม	28	73.68
รวม	38	100.00
6. ประสบการณ์ในการผลิตผ้า		
6.1 1-5 ปี	1	2.63
6.2 6-10 ปี	3	7.89
6.3 11-15 ปี	6	15.79
6.4 16 ปีขึ้นไป	28	73.68
รวม	38	100.00
7. พื้นที่ในการผลิตผ้าไหม		
7.1 เป็นเจ้าของพื้นที่	38	100.00
7.2 เช่าจากบุคคลอื่น	-	-
รวม	38	100.00
8. แหล่งที่มาของวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการทอผ้า		
8.1 การผลิตเอง	26	68.42
8.2 ซื้อจากเกษตรกรอื่น	11	28.95
8.3 อื่น ๆ (ระบุ).....	1	2.63
รวม	38	100.00
9. แหล่งเงินทุน		
9.1 ทุนส่วนตัว	22	57.89
9.2 เงินอุดหนุนจาก อุตสาหกรรมจังหวัด, สหกรณ์การเกษตรจังหวัด	16	42.11
9.3 กู้ยืมจากบุคคลอื่น (เจ้าหนี้ในระบบ)	-	-
รวม	38	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น	จำนวน	ร้อยละ
10. ท่านได้รับความรู้ในการทอผ้าจากแหล่งใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
10.1 เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/เจ้าหน้าที่รัฐ	5	13.16
10.2 ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/ตัวแทนหมู่บ้าน	6	15.79
10.3 เกษตรกรรายอื่น ๆ	4	10.53
10.4 ตำรา/เอกสารเผยแพร่อื่น ๆ	2	5.26
10.5 โทรทัศน์/วิทยุ	2	5.26
10.6 สื่อออนไลน์/อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์	18	47.37
10.7 อื่น ๆ เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอ, อุตสาหกรรมจังหวัด	1	2.63
รวม	38	100.00
11. ปัจจัยที่จูงใจให้ทอผ้า (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
11.1 จำหน่ายได้ราคาดี	13	34.21
11.2 ลงทุนน้อย	10	26.32
11.3 ต้องการหารายได้เสริม	17	44.74
11.4 การทอผ้าไหมไม่ยุ่งยาก	1	2.63
11.5 ตามความเคยชิน/ตามคนอื่น	4	10.53
11.6 ตามโครงการหน่วยงานรัฐบาล	2	5.26
รวม	47	100.00
12. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้าไหม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
12.1 ราคาตกต่ำ	4	10.53
12.2 การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง	10	26.32
12.3 สภาพภูมิอากาศ/พื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทอผ้า	5	13.16
12.4 ขาดแคลนเงินทุน	6	15.79
12.5 ขาดแคลนแรงงาน	4	10.53
12.6 ขาดแคลนวัตถุดิบ/ทรัพยากรที่จำเป็นในการทอผ้า	1	2.63
12.7 อื่น ๆ (ระบุ)	8	21.05
รวม	38	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น	จำนวน	ร้อยละ
13. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน		-
13.1 มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี (คำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยได้อย่างถูกต้อง)	11	28.95
13.2 มีความรู้ความเข้าใจในบางส่วน (คำนวณต้นทุนการผลิตโดยรวม)	20	52.63
13.3 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน(คำนวณต้นทุนโดยการประมาณการ)	7	18.42
13.4 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน (ไม่มีการคำนวณต้นทุน)	-	-
รวม	38	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น มีการจดทะเบียนและขึ้นทะเบียน OTOP จำนวน 31 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 81.16 ยังไม่เคยขึ้นทะเบียน จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 18.42 ระดับของผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลางที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว) จำนวน 16 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 42.10 รองลงมา ระดับ 1 ดาว (สินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวเนื่องจากมีจุดอ่อนมากและยากต่อการพัฒนา) จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 26.32 การทำบัญชีในกลุ่มทอผ้าไหม เป็นบัญชีรายรับ-รายจ่าย 28 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 73.68 รองลงมา การคำนวณต้นทุนการผลิต จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.53 การบริหารจัดการเป็นแบบกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 25 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 65.79 รองลงมา แบบครอบครัว จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 34.21 การผลิตผ้าไหมเป็นอาชีพเสริม 28 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 73.68 และเป็นอาชีพหลัก จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 26.32 ประสบการณ์ทอผ้า 16 ปีขึ้นไป จำนวน 28 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 73.68 รองลงมา 11-15 ปี จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.79 พื้นที่ในการผลิตผ้าไหมเป็นเจ้าของพื้นที่จำนวน 38 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100 แหล่งที่มาของวัตถุดิบหลัก ได้มาจากการผลิตเอง จำนวน 26 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 68.42 รองลงมา ซื้อจากเกษตรกรรายอื่น จำนวน 11 กลุ่ม แหล่งเงินทุนเป็นทุนส่วนตัว จำนวน 22 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 57.89 รองลงมา เงินอุดหนุนจากอุตสาหกรรมจังหวัด สหกรณ์การเกษตรจังหวัด จำนวน 16 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 42.11 ได้รับความรู้จากการทอผ้าจากสื่อออนไลน์/อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์ จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 47.37 รองลงมา จากผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/ตัวแทนหมู่บ้าน จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.79 ปัจจัยที่จูงใจในการทอผ้า คือ ต้องการหารายได้เสริม จำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 44.74 รองลงมา จำหน่ายได้ราคาดี จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 34.21 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้าไหม การกตราคาพ่อค้าคนกลาง จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 26.32 รองลงมา ขาดแคลนเงินทุน

จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.79 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน มีความรู้ความเข้าใจในบางส่วน (คำนวณต้นทุนการผลิตโดยรวม) จำนวน 20 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 52.63 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี (คำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยได้อย่างถูกต้อง) จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 28.95

1.3 บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม

จากการตอบแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุป ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อมูลการจดทะเบียน/การขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ OTOP		
1.1 ขึ้นทะเบียนแล้ว	11	84.62
1.2 ยังไม่เคยขึ้นทะเบียน	2	15.38
รวม	13	100.00
2. ระดับดาวของผลิตภัณฑ์		
2.1 ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก)	7	53.85
2.2 ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่ระดับสากลได้)	4	30.77
2.3 ระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลางที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว)	1	7.69
2.4 ระดับ 2 ดาว (สินค้าสามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาว มีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ)	1	7.69
2.5 ระดับ 1 ดาว (สินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ ระดับ 2 ดาว เนื่องจากมีจุดอ่อนมากและยากต่อการพัฒนา)	-	-
รวม	13	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม	จำนวน	ร้อยละ
3. การทำบัญชีในกลุ่มทอผ้าไหม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
3.1 บัญชีรายรับ-รายจ่าย	11	84.62
3.2 การคำนวณต้นทุนการผลิต	5	38.46
3.3 จัดทำงบกำไรขาดทุน	3	23.08
3.4 จัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน	4	30.77
3.5 อื่น ๆ	-	-
รวม	23	100.00
4. การผลิตผ้าไหมเป็นแบบใด		
4.1 กลุ่มวิสาหกิจ	10	76.92
4.2 ครอบครัว	3	23.08
4.3 กลุ่มอื่น ๆ	-	-
รวม	13	100.0
5. ท่านผลิตผ้าไหม		
5.1 อาชีพหลัก	12	92.30
5.2 อาชีพเสริม	1	7.70
รวม	13	100.00
6. ประสบการณ์ในการผลิตผ้า		
6.1 1-5 ปี	1	7.70
6.2 6-10 ปี	1	7.70
6.3 11-15 ปี	7	53.85
6.4 16 ปีขึ้นไป	4	30.77
รวม	13	100.00
7. พื้นที่ในการผลิตผ้าไหม		
7.1 เป็นเจ้าของพื้นที่	11	84.62
7.2 เช่าจากบุคคลอื่น	2	15.38
รวม	13	100.00
8. แหล่งที่มาของวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการทอผ้า		
8.1 การผลิตเอง	3	23.08
8.2 ซื้อจากเกษตรกรรายอื่น	7	53.84
8.3 อื่น ๆ (ระบุ).....	3	23.08
รวม	13	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม	จำนวน	ร้อยละ
9. แหล่งเงินทุน		
9.1 ทุนส่วนตัว	7	53.84
9.2 เงินอุดหนุนจากอุตสาหกรรมจังหวัด, สหกรณ์การเกษตรจังหวัด	5	38.46
9.3 กู้ยืมจากบุคคลอื่น (เจ้าหน้าที่นอกระบบ)	1	7.70
รวม	13	100.00
10. ท่านได้รับความรู้ในการทอผ้าจากแหล่งใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
10.1 เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/เจ้าหน้าที่รัฐ	5	38.46
10.2 ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/ตัวแทนหมู่บ้าน	4	30.77
10.3 เกษตรกรรายอื่น ๆ	2	15.38
10.4 ตำรา/เอกสารเผยแพร่อื่น ๆ	2	15.38
10.5 โทรทัศน์/วิทยุ	-	-
10.6 สื่อออนไลน์/อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์	-	-
10.7 อื่น ๆ เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอ, อุตสาหกรรมจังหวัด	-	-
รวม	13	100.00
11. ปัจจัยที่จูงใจให้ทอผ้า (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
11.1 จำหน่ายได้ราคาดี	7	23.33
11.2 ลงทุนน้อย	6	20.00
11.3 ต้องการหารายได้เสริม	13	43.33
11.4 การทอผ้าไหมไม่ยุ่งยาก	2	6.67
11.5 ตามความเคยชิน/ตามคนอื่น	1	3.33
11.6 ตามโครงการหน่วยงานรัฐบาล	1	3.34
รวม	30	100.00
12. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้าไหม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
12.1 ราคาตกต่ำ	3	10.35
12.2 การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง	3	10.35
12.3 สภาพภูมิอากาศ/พื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทอผ้า	7	24.13
12.4 ขาดแคลนเงินทุน	8	27.58
12.5 ขาดแคลนแรงงาน	5	17.24
12.6 ขาดแคลนวัตถุดิบ/ทรัพยากรที่จำเป็นในการทอผ้า	3	10.35
12.7 อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
รวม	29	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม	จำนวน	ร้อยละ
13. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน		
13.1 มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี (คำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยได้อย่างถูกต้อง)	4	23.53
13.2 มีความรู้ความเข้าใจในบางส่วน (คำนวณต้นทุนการผลิตโดยรวม)	4	23.53
13.3 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน(คำนวณต้นทุนโดยการประมาณการ)	6	35.29
13.4 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน (ไม่มีการคำนวณต้นทุน)	3	17.65
รวม	17	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม มีการจดทะเบียนและขึ้นทะเบียน OTOP จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 84.62 และยังไม่เคยขึ้นทะเบียนจำนวน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.38 ระดับดาวผลิตภัณฑ์ ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก) จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมา ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่ระดับสากลได้) จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 30.77 การทำบัญชีในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นบัญชีรายรับ-รายจ่ายจำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 84.62 และมีการคำนวณต้นทุนการผลิต จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.46 การบริหารจัดการเป็นแบบกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 76.92 รองลงมา การบริหารแบบครอบครัว จำนวน 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.08 การผลิตผ้าไหมเป็นอาชีพหลัก 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 92.30 รองลงมาอาชีพเสริม จำนวน 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.70 ประสบการณ์ในการทอผ้า 11-15 ปี จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมา 16 ปีขึ้นไป จำนวน 4 กลุ่ม พื้นที่ในการผลิตผ้าไหมเป็นเจ้าของพื้นที่ จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 84.62 รองลงมา เช่าจากบุคคลอื่น จำนวน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.38 แหล่งที่มาของวัตถุดิบหลัก ได้มาจากซื้อจากเกษตรกรรายอื่น จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.85 แหล่งเงินทุนเป็นทุนส่วนตัว จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.84 รองลงมา เงินอุดหนุนจาก อุตสาหกรรมจังหวัด, สหกรณ์การเกษตร จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.46 ได้รับความรู้จากการทอผ้าจากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.46 รองลงมาจากผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/ตัวแทนหมู่บ้าน จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 30.77 ปัจจัยที่จูงใจให้ทอผ้า คือ เป็นรายได้เสริมให้ครอบครัว จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมา จำหน่ายได้ราคาดี จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.00 ปัญหาและอุปสรรคที่พบขาดแคลนเงินทุน จำนวน 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 27.58 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน(คำนวณต้นทุนโดยการประมาณการ) จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 35.29

1.4 บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการตอบแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดกาฬสินธุ์	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อมูลการจดทะเบียน/การขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ OTOP		
1.1 ขึ้นทะเบียนแล้ว	34	89.47
1.2 ยังไม่เคยขึ้นทะเบียน	4	10.52
รวม	38	100.00
2. ระดับดาวของผลิตภัณฑ์		
2.1 ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก)	14	36.84
2.2 ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่ระดับสากลได้)	7	18.42
2.3 ระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลางที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว)	9	23.68
2.4 ระดับ 2 ดาว (สินค้าสามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาว มีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ)	5	13.15
2.5 ระดับ 1 ดาว (สินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวเนื่องจากมีจุดอ่อนมากและยากต่อการพัฒนา)	3	7.89
รวม	38	100.00
3. การทำบัญชีในกลุ่มทอผ้าไหม		
3.1 บัญชีรายรับ-รายจ่าย	32	84.21
3.2 การคำนวณต้นทุนการผลิต	4	10.53
3.3 จัดทำงบกำไรขาดทุน	1	2.63
3.4 จัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน	1	2.63
3.5 อื่น ๆ	-	-
รวม	38	100.00

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดกาฬสินธุ์	จำนวน	ร้อยละ
4. การผลิตผ้าไหมเป็นแบบใด		
4.1 กลุ่มวิสาหกิจ	21	55.26
4.2 ครอบครัว	17	44.73
4.3 กลุ่มอื่น ๆ	-	-
รวม	38	100.0
5. ท่านผลิตผ้าไหม		
5.1 อาชีพหลัก	25	65.79
5.2 อาชีพเสริม	13	34.21
รวม	38	100.00
6. ประสบการณ์ในการผลิตผ้า		
6.1 1-5 ปี	-	-
6.2 6-10 ปี	7	18.42
6.3 11-15 ปี	13	34.21
6.4 16 ปีขึ้นไป	18	47.37
รวม	38	100.00
7. พื้นที่ในการผลิตผ้าไหม		
7.1 เป็นเจ้าของพื้นที่	31	81.57
7.2 เช่าจากบุคคลอื่น	7	18.42
รวม	38	100.00
8. แหล่งที่มาของวัสดุหลักที่ใช้ในการทอผ้า		
8.1 การผลิตเอง	29	76.32
8.2 ซื้อจากเกษตรกรรายได้อื่น	8	21.05
8.3 อื่นๆ (ระบุ).....	1	2.63
รวม	38	100.00

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดกาฬสินธุ์	จำนวน	ร้อยละ
9. แหล่งเงินทุน		
9.1 ทุนส่วนตัว	25	65.79
9.2 เงินอุดหนุนจาก อุตสาหกรรมจังหวัด, สหกรณ์การเกษตรจังหวัด	13	34.21
9.3 กู้ยืมจากบุคคลอื่น (เจ้าหน้าที่นอกระบบ)	-	-
รวม	38	100.00
10. ท่านได้รับความรู้ในการทอผ้าจากแหล่งใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
10.1 เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/เจ้าหน้าที่รัฐ	11	28.95
10.2 ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/ตัวแทนหมู่บ้าน	6	15.79
10.3 เกษตรกรรายอื่น ๆ	4	10.52
10.4 ตำรา/เอกสารเผยแพร่อื่น ๆ	1	2.63
10.5 โทรทัศน์/วิทยุ	1	2.63
10.6 สื่อออนไลน์/อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์	7	18.42
10.7 อื่น ๆ เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอ, อุตสาหกรรมจังหวัด	8	21.05
รวม	38	100.00
11. ปัจจัยที่จูงใจให้ทอผ้า (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
11.1 จำหน่ายได้ราคาดี	9	23.68
11.2 ลงทุนน้อย	7	18.42
11.3 ต้องการหารายได้เสริม	3	7.89
11.4 การทอผ้าไหมไม่ยุ่งยาก	1	2.63
11.5 ตามความเคยชิน/ตามคนอื่น	12	31.58
11.6 ตามโครงการหน่วยงานรัฐบาล	6	15.79
รวม	38	100.00
12. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้าไหม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
12.1 ราคาตกต่ำ	9	23.68
12.2 การกดราคาของพ่อค้าคนกลาง	7	18.42
12.3 สภาพภูมิอากาศ/พื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทอผ้า	3	7.89
12.4 ขาดแคลนเงินทุน	6	15.79
12.5 ขาดแคลนแรงงาน	4	10.52
12.6 ขาดแคลนวัตถุดิบ/ทรัพยากรที่จำเป็นในการทอผ้า	1	2.63
12.7 อื่น ๆ (ระบุ)	8	21.05
รวม	38	100.00

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดกาฬสินธุ์	จำนวน	ร้อยละ
13. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้าไหม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
13.1 มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี (คำควมต้นทุนการผลิตต่อหน่วยได้อย่างถูกต้อง)	9	23.68
13.2 มีความรู้ความเข้าใจในบางส่วน (คำนวณต้นทุนการผลิตโดยรวม)	7	18.42
13.3 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน (คำนวณต้นทุนโดยการประมาณการ)	3	7.89
13.4 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน (ไม่มีการคำนวณต้นทุน)	6	15.79
รวม	38	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม มีการจดทะเบียนและขึ้นทะเบียน OTOP แล้วจำนวน 34 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 89.47 และยังไม่เคยขึ้นทะเบียน จำนวน 4 กลุ่ม ระดับดาวของผลิตภัณฑ์ อยู่ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน หรือมีศักยภาพในการส่งออก) จำนวน 14 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 36.84 รองลงมาระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลางที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว) จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.68 การบัญชีทำในกลุ่มทอผ้าไหม เป็นบัญชีรายรับ-รายจ่าย จำนวน 32 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 84.21 รองลงมาการคำนวณต้นทุนการผลิต จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.53 รูปแบบการผลิตผ้าไหมเป็นกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 21 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 55.26 รองลงมาแบบครอบครัว จำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 44.73 การผลิตผ้าไหมเป็นอาชีพหลัก 25 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 65.79 รองลงมาเป็นอาชีพเสริม จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 34.21 ประสบการณ์ทอผ้า 16 ปีขึ้นไป จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 47.37 รองลงมา 11- 15 ปี จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 34.21 พื้นที่ในการผลิตผ้าไหม 31 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 81.57 แหล่งที่มาของวัตถุดิบหลัก ได้มาจากการผลิตเอง จำนวน 29 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 76.32 รองลงมา ซื้อจากเกษตรกรรายอื่น จำนวน 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.05 แหล่งเงินทุนเป็นทุนส่วนตัว จำนวน 25 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 65.79 รองลงมาเงินอุดหนุนจากอุตสาหกรรมจังหวัด, สหกรณ์การเกษตรจังหวัด จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 34.21 ได้รับความรู้จากการทอผ้าจากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 28.95 รองลงมาจากแหล่งอื่น เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอ, อุตสาหกรรมจังหวัด ปัจจัยที่จูงใจให้ทอผ้า คือเป็นความเคยชิน/ตามคนอื่น จำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.58 รองลงมา จำหน่ายได้ราคาดี จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.68 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้า ส่วนใหญ่ ราคาตกต่ำ จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.68 อื่น ๆ จำนวน 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.05 ไม่มีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน(คำนวณต้นทุนโดยการประมาณการ) จำนวน 24 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 63.16 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี (ค่าความต้นทุนการผลิตต่อหน่วยได้อย่างถูกต้อง)

1.5 สรุปข้อมูลเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม

จากการสำรวจผู้วิจัยได้ทำการสอบถามเกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการทอผ้า ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการคำนวณต้นทุนการผลิต เพื่อทำการคำนวณเกี่ยวกับค่าเสื่อมราคาของเครื่องมือและอุปกรณ์ โดยใช้วิธีการคำนวณสินทรัพย์ด้วยวิธีเส้นตรง โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$= \text{ราคาทุน} - \text{ราคาซาก} / \text{อายุการใช้งาน}$$

จากการตั้งสมมติฐานของการคำนวณเครื่องมือและอุปกรณ์ของการทอผ้าไหม คณะผู้วิจัยจะประมาณการอายุการใช้งานตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป คือ 10 ปี สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทอผ้าไหม สามารถแสดง ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม

รายการสินทรัพย์	ราคาสินทรัพย์				
	ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	มหาสารคาม	กาฬสินธุ์	รวม
1. โรงเรือน	-	-	-	-	-
2. กระดี่ง	-	8,040	5,200	-	13,240
3. ชั้นวางกระดี่ง	-	-	50,500	-	50,500
4. เขียง	-	-	-	-	-
5. มีด	-	-	-	-	-
6. ขนไก่	-	-	-	-	-
7. ตะเกียง	-	-	-	-	-
8. กระบะเก็บใบหม่อน	-	-	900	-	900
9. แกลบ	-	-	-	-	-
10. ตาข่าย	-	-	260	-	260
11. จ่อ	-	6,820	4,150	-	10,970
12. ตะกร้า	-	-	150	-	150
รวม	-	14,860	61,160	-	76,020
หาร อายุการใช้งาน	10	10	10	10	10
ค่าเสื่อมราคา	-	1,486	6,116	-	7,602

จากตารางที่ 4.5 เครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลี้ยงไหม ทั้ง 4 จังหวัด สามารถสรุปได้ว่า จังหวัดขอนแก่นมีจำนวน 14,860 บาท และจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 61,160 บาท ยอดรวม เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการเลี้ยงไหมเป็นเงิน 76,020 บาท จึงสามารถคำนวณหาค่าเฉลี่ยของค่า เครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลี้ยงไหม ได้ดังต่อไปนี้

$$= 76,020/10 = 7,602 \text{ บาทต่อปี}$$

ตารางที่ 4.6 รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการสาวไหม

รายการสินทรัพย์	ราคาสินทรัพย์				
	ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	มหาสารคาม	กาฬสินธุ์	รวม
1. หม้อต้ม	-	6,390	540	-	6,930
2. ไม้สาว	-	5,180	300	-	5,480
3. เครื่องสาว	-	6,340	410	-	6,750
4. เครื่องกรอ	-	-	-	-	-
5. เตาด้าน	-	3,440	2,350	-	5,790
6. ไม้ทียบแหล่งปอยไหม	-	-	180	-	180
7. ไม้ตัดดักแด้	-	-	100	-	100
8. กระพงสาวไหม	-	500	150	-	650
9. เครื่องสาวไหมด้วยมือ	-	-	13,200	-	13,200
10. แปรงสำหรับเขี่ยรังไหม	-	-	180	-	180
11. ไม้คีบรังไหม	-	680	140	-	820
12. แหล่งกอไหม	-	-	250	-	250
13. ถังและขันใส่น้ำ	-	-	80	-	80
14. ข้อนตักรังไหม	-	-	120	-	120
รวม	-	22,530	18,000	-	40,530
หาร อายุการใช้งาน	10	10	10	10	10
ค่าเสื่อมราคา	-	2,253	1,800	-	4,053

จากตารางที่ 4.6 เครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลี้ยงไหม ทั้ง 4 จังหวัด สามารถสรุปได้ว่า จังหวัดขอนแก่นมีจำนวน 22,530 บาท และจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 18,000 บาท ยอดรวม เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการเลี้ยงไหมเป็นเงิน 40,530 บาท จึงสามารถคำนวณหาค่าเฉลี่ยของค่า เครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลี้ยงไหมได้ดังต่อไปนี้

$$= 40,530/10 = 4,053 \text{ บาทต่อปี}$$

ตารางที่ 4.7 รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการมัดหมี่

รายการสินทรัพย์	ราคาสินทรัพย์				
	ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	มหาสารคาม	กาฬสินธุ์	รวม
1. เครื่องโองหมี่	-	20,200	7,100	-	27,300
2. ฮงมัดหมี่	-	3,300	2,200	-	5,500
รวม	-	23,500	9,300	-	32,800
หาร อายุการใช้งาน	10	10	10	10	10
ค่าเสื่อมราคา	-	2,350	930	-	3,280

จากตารางที่ 4.7 เครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการมัดหมี่ ทั้ง 4 จังหวัด สามารถสรุปได้ว่า จังหวัดขอนแก่นมีจำนวน 23,500 บาท และจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 9,300 บาท และยอดรวมค่าเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับเกี่ยวกับการมัดหมี่ ทั้ง 4 จังหวัดเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 32,800 จึงสามารถคำนวณหาค่าเฉลี่ยของค่าเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการมัดหมี่ ได้ดังต่อไปนี้

$$= 32,800/10 = 3,280 \text{ บาทต่อปี}$$

ตารางที่ 4.8 รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการย้อมสี

รายการสินทรัพย์	ราคาสินทรัพย์				
	ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	มหาสารคาม	กาฬสินธุ์	รวม
1. หม้อ	100	18,100	820	938	19,958
2. เต้าและถังแก๊ส	-	240	3,450	300	3,990
3. ถาด	-	-	-	-	-
4. ห่วงย้อมไหม	-	-	-	-	-
5. ไม้แขวนห่วงไหม	-	-	900	-	900
6. ถังมือยาง	-	-	0	-	-
7. กะละมัง	100	15,400	1,100	-	16,600
8. ถังหม้อย้อม	-	-	1,450	-	1,450
รวม	200	33,740	7,720	1,238	42,898
หาร อายุการใช้งาน	10	10	10	10	10
ค่าเสื่อมราคา	20	3,374	772	123.80	4,289.90

จากตารางที่ 4.8 เครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการการย้อมสี ทั้ง 4 จังหวัด สามารถสรุปได้ว่า จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 200 บาท จังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 33,740 บาท และจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 7,720 บาท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวน 1,238 บาท ยอดรวมเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการการย้อมสี ทั้ง 4 จังหวัดเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 42,898 บาท จึงสามารถคำนวณหาค่าเฉลี่ยของค่าเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการการย้อมสี ได้ดังต่อไปนี้

$$= 42,898 \text{ บาท} / 10 \text{ ปี} = 4,289.90 \text{ บาทต่อปี}$$

ตารางที่ 4.9 รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการทอผ้า

รายการสินทรัพย์	ราคาสินทรัพย์				
	ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	มหาสารคาม	กาฬสินธุ์	รวม
1. กี่	71,849	456,800	132,700	201,700	863,049
2. คานแขวน	16,748.50	8480	7,250	29,620	62,099
3. ฟืมหรือหวี	49,501	402,,150	63,040	265,950	780,641
4. ตะกอล	6,200	120,050	1,750	7,160	135,160
5. หลอกตะกอล	4,004.90	48,010	4,150	7,970	64,135
6. ไม้ (ไม้กำพัน)	2,939.5	39,830	2,800	27,180	72,750
7. ไม้สอดแทนไม้ขีด	1,441	7,050	1,250	6,600	16,341
8. ไม้ขีดใช้สำหรับคัด	700	2,850	475	930	4,955
9. ไม้เหยียบหรือคาน	779.6	6,420	500	2,900	10,600
10. ไม้นั่งทอผ้า	1,609.6	9,400	650	6,800	18,460
11. ป่ากี่	500	2,460	2,620	200	5,780
12. ฟัง	1,700	12,002	2,280	2,660	18,642
13. อัก	-	6,400	500	3600	10,500
14. กระสวย	1,920	6,505	1,850	2,850	13,125
15. กรง	-	3,200	300	-	3,500
รวม	159,893	1,131,607	222,115	566,120	2,079,735
หาร อายุการใช้งาน	10	10	10	10	10
ค่าเสื่อมราคา	15,989.30	113,160.7	74,038.33	55,612	207,973.50

จากตารางที่ 4.9 เครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการทอผ้า ทั้ง 4 จังหวัด สามารถสรุปได้ว่า จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 159,893 บาท จังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 1,131,607 บาท และจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 222,115 บาท จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 566,120 บาท ยอดรวมเครื่องมือ

และอุปกรณ์สำหรับการทอผ้า เป็นเงิน 2,079,735 จึงสามารถคำนวณหาค่าเฉลี่ยของค่าเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการทอผ้า ดังต่อไปนี้

$$= 2,079,735/10 = 207,973.50 \text{ บาทต่อปี}$$

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตแบบเดิม

จากการลงพื้นที่สำรวจและสอบถามกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม คณะผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยออกเป็นจังหวัดโดยนำหลักการบัญชีต้นทุนแบบเดิม จากการจำแนกต้นทุนการผลิตผ้าไหม ออกเป็นไปตามโครงการต้นทุนประกอบด้วย 3 ส่วนด้วยกัน ดังนี้

1. ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง (DM) คือ ค่าใช้จ่ายวัตถุดิบหลักที่นำมาใช้ในการผลิตในแต่ละช่วงการผลิต
2. ต้นทุนแรงงานทางตรง (DL) คือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าแรงงานในการผลิตผ้า
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต (OH) คือ วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม และค่าใช้จ่ายในการผลิตที่เกี่ยวข้อง

จากองค์ประกอบทั้ง 3 คณะผู้วิจัยได้ทำการสรุปต้นทุนการผลิตผ้าไหมแบบเดิม ของจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ดังต่อไปนี้

2.1 การคำนวณต้นทุนแบบเดิมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม

ตารางที่ 4.10 การคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิม (ต่อปี)

รายการ	ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	มหาสารคาม	กาฬสินธุ์	รวม
วัตถุดิบทางตรง					
แม่พิมพ์	-	25,000	-	-	25,000
เส้นไหมสำเร็จรูป	97,200	2,770	71,800	138,130	309,900
เส้นด้าย	67,200	-	40,300	114,850	222,350
วัตถุดิบทางอ้อม					
น้ำยาฆ่าเชื้อ	-	-	-	-	-
ไบหม่อน	-	22,930	5,000	-	27,930
การโรยตัวไหม	-	-	120	-	120
ปูนขาว	-	-	80	-	80
ถ่าน	-	4,800	120	-	4,920
กาวลอกไหม	120	-	-	-	120
สารหล่อลื่น	160	-	-	-	160

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	มหาสารคาม	กาฬสินธุ์	รวม
น้ำยาลอกกาว	-	-	-	-	-
แกลบ	-	-	-	-	-
ใบตอง	-	-	-	-	-
สีเคมี	2,315	29,157	10,260	6,201	47,933
น้ำยาน้ำ	1,000	-	-	-	1,000
น้ำยาแก้สีตก	500	-	-	1,655	2,155
ต่าง	980	1080	750	-	2,810
ครึ่ง	-	-	1200	-	1,200
สีประโสด	-	-	1,200	-	1,200
สีธรรมชาติ	-	-	7,500	-	7,500
ผงเคมีมัน	480	-	-	-	480
น้ำยาหวีหูก	50	-	-	-	50
น้ำปูนใส	-	-	-	-	-
น้ำยาล้างไหม	100	-	-	578	678
น้ำมะนาว น้ำมะขามเปียก	-	-	-	-	-
ค่าฟางมัดหมี่	300	3,305	1,450	620	5,675
ถุงมือยาง	-	-	220	-	220
รวมค่าวัสดุดิบ	170,405	89,042	140,000	262,034	661,481
ค่าแรงงานทางตรง					
ค่าแรงงานในการดูแลหมอนไหม	-	-	24,000	-	24,000
ค่าแรงงานในการสาวไหม	-	-	10,000	-	10,000
ค่าแรงงานในการตีเกลียวไหม	-	-	-	-	-
ค่าแรงงานในการมัดหมี่	1,200	7,000	7,550	3,000	18,750
ค่าแรงงานในการแก้หมี่	-	840	100	-	940
ค่าแรงงานในการย้อมสี	3,950	-	1,500	-	5,450
ค่าแรงงานในการซิกหูก	4,550	2,600	200	28,500	35,850
ค่าแรงงานในการปั่นด้าย	41,320	26,840	970	11,790	80,920
ค่าแรงงานในการทอผ้า	30,350	17,310	35,000	48,870	131,530
ค่าแรงในการสีบหูก	23,480	61,670	2,450	11,310	98,910
รวมค่าแรงงานทางตรง	104,850	116,260	81,770	103,470	406,350

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	ร้อยเอ็ด	ขอนแก่น	มหาสารคาม	กาฬสินธุ์	รวม
ค่าใช้จ่ายในการผลิต					
ค่าน้ำ	2,400	-	4,800	3,000	10,200
ค่าไฟฟ้า	1,000	-	500	4,500	6,000
ค่าโทรศัพท์	-	-	-	-	-
ค่าขนส่งวัตถุดิบ	1,000	-	600	1,300	2,900
ค่าเสื่อมราคา-โรงเรือน	-	-	-	-	-
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์มัดหมี่	-	2,350	930	-	3,280
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์เลี้ยงไหม	-	3,026	6,116	-	9,142
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ย้อมสี	20	3,374	772	124	4,290
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สาวไหม	-	2,253	1,800	-	4,053
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ทอผ้า	15,990	113,160	74,038	55,612	258,800
รวมค่าใช้จ่ายการผลิต	20,410	124,163	89,556	64,536	298,665
รวมต้นทุนในการทอผ้า	295,665	329,465	311,326	430,040	1,366,496
หาร จำนวนหน่วยผลิต(เมตร)*	176	144	176	192	688
ราคาต้นทุนต่อหน่วย	1,680	2,288	1,769	2,240	1,986

* จำนวนหน่วยผลิตของแต่ละจังหวัดไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับปริมาณสมาชิกของกลุ่ม 1 คน สามารถผลิตได้ 1 หลก เท่ากับ 8 เมตรต่อปี ผู้ผลิตแต่ละจังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด 11 ราย จังหวัดขอนแก่น 9 ราย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 11 ราย จังหวัด และกาฬสินธุ์ จำนวน 12 ราย

จากการคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิมข้างต้นจะทราบว่า การผลิตต้นทุนแบบดั้งเดิมจะการคำนวณตามหลักเกณฑ์การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ โดยประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง จำนวนเงินเท่ากับ 661,481 บาท ค่าแรงงานทางตรง จำนวนเงินเท่ากับ 406,350 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวนเงินเท่ากับ 298,665 บาท ยอดรวมต้นทุนการผลิต เท่ากับ 1,366,496 บาท ต่อการผลิต 688 เมตร หรือเท่ากับ 86 หลก ราคาต้นทุนต่อหน่วย 1,986 บาท จากการวิเคราะห์และสอบถามกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ทำให้พบว่า การคำนวณต้นทุนการผลิตด้วยวิธีแบบดั้งเดิมสามารถรับรู้ต้นทุนได้แต่ยังไม่ค่อยมีความรู้ด้านการบันทึกต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้น

ตอนที่ 3 รูปแบบการการบริหารต้นทุนโดยต้นทุนฐานกิจกรรม

การวิเคราะห์ต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนโดยการนำต้นทุนฐานกิจกรรมมาใช้โดยการวิเคราะห์ต้นทุน ตามลำดับขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์กิจกรรมและระบุตัวหลักต้นทุนกิจกรรม
2. ขั้นตอนที่ 2 การประมาณต้นทุนการผลิตการค่าใช้จ่ายการผลิตแต่ละกิจกรรม
3. ขั้นตอนที่ 3 การคำนวณอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตต่อกิจกรรม
4. ขั้นตอนที่ 4 การคำนวณต้นทุนการผลิตการผลิตต่อหน่วย

1. ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์กิจกรรมและระบุกิจกรรมจากกระบวนการผลิต

จากการศึกษาบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม สามารถวิเคราะห์และระบุกิจกรรมจากกระบวนการผลิต จะประกอบด้วย กิจกรรมการเลี้ยงไหม กิจกรรมการสาวไหม

1.1 ศูนย์กิจกรรมเลี้ยงไหม

วงจรชีวิตของไหมหรือหนอนไหมใช้เวลาประมาณ 45 – 52 วัน หนอนไหมจะกินใบหม่อนหลังจากฟักออกจากไข่ประมาณวันที่ 10 จากนั้นจะหยุดกินอาหารและลอกคราบ ระยะนี้เรียกว่า ไหมนอนต่อจากนั้นจะกินนอนและลอกคราบประมาณ 4 ครั้งเรียกว่า ไหมตื่นลำตัวจะมีสีขาวเหลืองใสหัดสั้น และหยุดกินอาหาร ระยะนี้เรียกว่า “หนอนสุก” ช่วงนี้ผู้เลี้ยงไหมต้องรีบแยกหนอนไหมสุกออกจากกองใบหม่อน และเตรียม จ่อ คืออุปกรณ์ที่จะให้ตัวไหมเกาะเพื่อชักใยห่อหุ้มตัวหนอน จะเริ่มฟักไข่ได้ประมาณ 6-7 วัน ก็จะสามารถเก็บรังไหมออกจากจ่อได้ เส้นใยของหนอนเกิดจากการขับของเหลวชนิดหนึ่ง มีสารโปร่งแสงเป็นองค์ประกอบใยไหมที่เห็นแต่ละเส้นจะประกอบด้วยเส้นใยเล็ก ๆ สองเส้นรวมกัน สามารถฉีกแยกออกจากกันได้ ทั้งนี้ รังไหมแต่ละรังจะให้สายไหมที่มีขนาดแตกต่างกัน ชั้นนอกสุดของรังจะมีความละเอียดพอสมควร ชั้นกลางจะเป็นเส้นหยาบและชั้นในสุดจะเป็นเส้นไหมที่ละเอียดที่สุด ซึ่งหนอนไหมแต่ละตัวจะชักใยยาวไม่เท่ากัน อาจสาวได้ยาวตั้งแต่ 350 – 1,200 เมตร หนอนไหมจะเจาะรังออกมาเป็นผีเสื้อเมื่ออยู่ในรังครบ 10 วัน ซึ่งผู้เลี้ยงจะคัดไหมที่สมบูรณ์ไว้ทำพันธุ์ ส่วนที่เหลือนำไปสาวไหมก่อนที่ผีเสื้อจะเจาะรังออกมา ซึ่งเส้นจะขาดและทำเส้นไหมไม่ได้ ซึ่งกระบวนการเลี้ยงไหม ดังต่อไปนี้

1.1.1 การเลี้ยงไหมแรกฟัก มีขั้นตอนการเลี้ยง ดังนี้

- 1) ห่อกระดาษดำ หรือผ้าดำให้ไข่ไหมได้รับแสงสว่างเวลา 05.00-10.00 น. ประมาณ 5 ชั่วโมง ไข่ไหมจะฟักออกเป็นตัวทั้งหมด
- 2) เปิดกระดาษห่อไข่ไหม โรยสารโรยตัวไหมประมาณ 1 กรัม ต่อตารางฟุต ทิ้งไว้ 10 – 15 นาทีเพื่อป้องกันโรคไหม
- 3) โรยใบหม่อนสำหรับไหมแรกฟักที่พื้นเตรียมไว้ ประมาณ 30 – 40 กรัมต่อแผ่น แล้วทิ้งไว้ 15 – 30 นาที

4) คว่ำแผ่นไข่ใหม่และเคาะแผ่นไข่ใหม่เบา ๆ ให้นอนใหม่หล่นลงบนกระดาษรองเลี้ยงใหม่ แล้วใช้ชนไก่ปัดรวมเป็นกองใช้ตะเกียบคีบกระจายตัวนอนใหม่ให้มีขนาดพื้นที่ 1.5 – 2.0 เท่าของแผ่นไข่ใหม่

5) โรยใบหม่อนที่หน้าขนาด 0.5 x 0.5 ซม. ประมาณ 60 – 80 กรัม ให้สม่ำเสมอ

6) ใช้วัสดุรักษาความชื้น เช่น กาบกล้วย วางรอบพื้นที่เลี้ยงใหม่

7) ใช้วัสดุ เช่น ใบตองหรือกระดาษคลุมภาชนะเลี้ยงใหม่

1.1.2 การเก็บและการให้ใบหม่อน การเลี้ยงไหมวัยอ่อน

1) การเก็บใบหม่อนเลี้ยงไหมวัยอ่อน ควรเก็บใบหม่อนให้เหมาะสมกับวัย ดังนี้

1.1) วัย 1 เก็บใบจากยอดลงมาใบที่ 1 – 3 หรือเด็ดยอดจากใบขง

1.2) วัย 2 เก็บใบต่ำ ลงมาใบที่ 4 – 6

1.3) วัย 3 เก็บใบต่ำ ลงมาใบที่ 7 – 10

2) การให้ใบหม่อน ควรปฏิบัติดังนี้

2.1) วัยที่ 1 ให้หม่อนหน้ามีขนาดกว้าง 0.5 – 1.0 ซม. ความยาว 3 – 4 เท่า

ของความกว้าง

2.2) วัยที่ 2 ให้หม่อนหน้ากว้าง 1.5 – 2 ซม.

2.3) วัยที่ 3 ให้หม่อนหน้ากว้าง 2.5 – 3 ซม.

3) การเลี้ยงไหมวัยแก่เรียน (วัย 4 – 5) มี 2 วิธี ดังนี้

3.1) เลี้ยงไหมโดยวิธีเก็บใบหม่อนมาเลี้ยงเหมาะสำหรับเลี้ยงไหมในกระดัง

3.2) เลี้ยงไหมโดยวิธีตัดกิ่งมาเลี้ยงเหมาะสำหรับเลี้ยงไหมแบบชั้น

4) เวลาให้อาหาร ให้อาหารไม่น้อยกว่าวันละ 3 มื้อ ขึ้นอยู่กับความสะดวกของเกษตรกร มื้อแรกเวลา 06.00 – 07.00 น. มื้อที่ 2 เวลา 11.00 – 12.00 น. และมื้อที่ 3 เวลา 16.00 – 17.00 น.

5) พื้นที่เลี้ยงไหม การขยายพื้นที่เลี้ยงไหมให้สัมพันธ์กับการเจริญเติบโตของหนอนไหมนับว่าจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากหนอนไหมเจริญเติบโตเร็ว เกษตรกรควรขยายพื้นที่เลี้ยงทุกวันให้เหมาะสมกับหม่อนใหม่แต่ละวัย

6) การถ่ายมูลไหม การเลี้ยงไหมแต่ละวัยกระดัง มีเศษใบหม่อนเก่า มูลไหมทับถมทำให้เกิดความชื้น ความร้อน สิ่งหมักหมมอาจทำให้เกิดการระบาดของโรคไหมได้ง่ายเกษตรกรควรถ่ายมูลไหมทุกวัน โดยทำช่วงตอนใหม่ตื่น เมื่อหนอนไหมวัย 5 ถ่ายมูลทุกวัน

1.1.3 การเก็บไหมสุก

อุปกรณ์ที่ให้ไหมสุกทำรังเรียกว่า “จ่อ” โดยเก็บไหมสุกรวมกันในภาชนะแล้วนำไปใส่จ่อ ปริมาณหนอนไหมต่อจ่อ : ประมาณ 800 – 1000 ตัว ต่อจ่อ จ่อหลอดหรือจ่อพลาสติก ประมาณ 250 – 350 ตัวต่อจ่อ เมื่อนำหนอนไหมใส่จ่อแล้วควรปฏิบัติ ดังนี้

1) หลังจากไหมทำรังแล้ว 4 – 6 วัน เก็บรังไหมออกจากจ่อ

2) คัดเอารังดี รังเสีย เพื่อนำไปสาวหรือจำหน่าย

3) การเก็บรังไหมเพื่อสาวไหมเอง หากไม่สามารถสาวไหมทันตามกำหนดเวลาให้เอารังไหมไปอบแห้ง

4) การรวบรวมรังไหมเพื่อจำหน่าย ต้องบรรจุในภาชนะที่มีการระบายอากาศได้ดี เช่น ถุงผ้าหรือถุงไนลอน ขนาด 40 x 80 ซม. น้ำหนักบรรจุประมาณ 10 – 15 กิโลกรัม

จากการศึกษากระบวนการเลี้ยงไหม คณะผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ทำการสรุปกิจกรรมที่เกิดจากการเลี้ยงไหม เป็น 2 กิจกรรมหลัก และแทนค่าเป็นกิจกรรม A1 คือ การเลี้ยงไหม แรกฟัก และกิจกรรม A2 คือ การเก็บและการใช้ไบหม่อน รายละเอียดดังตาราง 4.11

ตารางที่ 4.11 รายละเอียดกิจกรรมย่อยศูนย์กิจกรรมการเลี้ยงไหม (A)

รหัสกิจกรรม	กิจกรรมย่อย
A1	การเลี้ยงไหมแรกฟัก
A2	การเก็บและการใช้ไบหม่อน

1.2 ศูนย์กิจกรรมการสาวไหม

ในกระบวนการสาวไหม เพื่อเตรียมนำไปใช้ในการทอผ้าต่อไป ต้องมีการสาวไหม การตีเกลียว แล้วจึงทำเป็นเข็ดหรือที่เรียกว่า ใจ โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.2.1 การสาวไหม

เมื่อได้รับไหมสดจะต้องนำไปอบให้แห้ง จากนั้นนำไหมที่อบแห้งไปต้มในน้ำที่สะอาดที่มีคุณสมบัติเป็นกลาง รังไหมจะเริ่มพองตัวออก ใช้ปลายไม้เกี่ยวเส้นใยออกมารวมกันหลาย ๆ เส้น การสาวต้องเริ่มต้นจากชูรอบนอกและเส้นใยภายใน (ชั้นกลาง) รวมกันเรียกว่า ไหมสาวหรือไหมเปลือก ครั้นสาวถึงเส้นใยภายใน (ชั้นในสุด) แล้วเอารังไหมที่มีเส้นใยภายในแยกไปสาวต่างหาก เรียกว่า เส้นไหมน้อยหรือไหมหนึ่ง ผู้สาวไหมต้องมีความชำนาญและทักษะจึงจะได้เส้นไหมที่มีคุณภาพดี เมื่อเติมรังไหมลงไปอีกรังไหมใหม่สามารถรวมเส้นกับรังไหมเก่าได้ โดยไม่ทำให้เส้นไหมขาด

นอกจากนั้น ยังมีการสาวเส้นไหมพุ่งด้วยมือแบบพื้นบ้านที่เป็นที่นิยมทำกันในกลุ่มของชุมชน โดยต้มน้ำให้ร้อนประมาณ 80 องศาเซลเซียส นำรังไหมลงไปต้มทิ้งไว้ประมาณ 2-3 นาที เวลาต้มต้องหมั่นเขี่ยเพื่อให้รังไหมสุกทั่วกัน แล้วเอาไม้คีบเกลี่ยรังไหมเบา ๆ เส้นไหมจะติดไม้ขึ้นมาใช้มือรวบเส้นไหมจากไม้ดึงมารวมสาวเป็นไหมใหญ่ก้อน ไหมนี้จะเป็นไหมชั้นนอกหรือปุ๋ยไหม เมื่อสาวไหมใหญ่ เสร็จให้ตัดรังไหมออกมาพักไว้ก่อนแล้วเติมรังไหมใหม่ลงไป ระหว่างการสาวหมั่นคอยเติมน้ำเย็นลงเป็นระยะ ๆ เพื่อไม่ให้น้ำเดือดมาก ไหมที่ได้จากการสาวครั้งแรก เรียกว่า ไหมชั้น 3 หรือไหมชั้นนอก หรือไหมใหญ่ หรือไหมหัว

ขั้นต่อไป ก็คือ การสาวไหมชั้นในต่อจากการสาวไหมชั้น 3 จะให้ขนาดเส้นมีความเล็กหรือใหญ่อยู่ที่ปริมาณจำนวนรังที่ต้ม และต้องเติมรังไหมให้มีปริมาณคงเดิมเพื่อให้เส้นไหมมีความสม่ำเสมอ สิ่งสำคัญคือ เส้นไหมจะต้องมีเกลียว 4-8 เกลียวต่อ 1 นิ้ว รังไหมที่สาวเส้นออกมาหมดแล้วจะเหลือเป็น เยื่อบาง ๆ ห่อหุ้มดักแด่ ผู้สาวก็ต้องตักออก ไหมที่สาวได้นี้เรียกว่า ไหมชั้น 1 หรือไหมน้อย หรือไหมยอด

อีกวิธีหนึ่ง คือ การสาวไหมรวมกันทั้งหมด โดยไม่แยกไหมชั้นนอกและชั้นใน ซึ่งผู้สาวที่ชำนาญจะสาวได้เส้นไหมที่สม่ำเสมอ ดีเกือบเท่าไหมชั้น 1 การสาวไหมแบบนี้เรียก ไหมสาวรวม หรือไหมชั้น 2 แต่ไหมชนิดนี้ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เพราะเมื่อนำมาทอเป็นผ้าจะได้ผ้าไหมที่ไม่สวยงามเท่าไหมชั้น 1

1.2.2 การตีเกลียวเส้นไหม

การตีเกลียวเส้นไหมจะช่วยทำให้ผ้าที่จะทอมีความหนา หลังจากเอาไหมสองไหมสามออก ใช้ไม้คืบลักษณะคล้ายไม้พาย มีร่องกลางสำหรับคืบ เกลียวรังไหมกดให้เส้นไหมตีเกลียวแน่น ดูเล็ก ต้องระมัดระวังและต้องอาศัยความชำนาญและมีเทคนิคในการทำให้รังที่ต้มเกาะกันเป็นเส้นตามขนาดที่ต้องการ ทำให้เส้นไหมพันหรือไขว้กันหลาย ๆ รอบ แล้วพักไว้ในกระบุงต่อนั้นจะนำมากรอเข้า กงแล้วนำไปหมุนเข้า อีกเพื่อตรวจหาปุ่มปม หรือตัดแต่งเส้นไหมที่ไม่เท่ากันออกจึงเอาเข้าเครื่องปั่นเพื่อให้เส้นไหมแน่นขึ้น ก่อนที่จะหมุนเข้ากงอีกครั้ง เพื่อรวมเป็นใจ ซึ่งหนึ่งใจจะต้องหมุนกง 80 รอบ เรียกว่า ไหมดิบเส้นไหมดิบที่ได้จะต้องทำการชุบให้อ่อนตัวโดยนำไปชุบน้ำสบู่อ่อน ๆ ประมาณ 15-20 นาที แล้วนำไปสไลด์และผึ่งลมให้แห้ง โดยหมั่นกระตุกให้เส้นไหมแยกตัวเพื่อนำไปเข้าระวิงได้ง่าย จากนั้นกรอเส้นไหมเข้าหลอดๆละเส้น แล้วดึงปลายไหมแต่ละหลอดเข้าไปรวมกันม้วนเข้าหลอดควบคุมตามขนาดที่ต้องการจากนั้นนำไปตีเกลียวประมาณ 330 รอบ ต่อความยาว 1 เมตร จากนั้นนำไหมไปนึ่งหรือลวก เพื่อป้องกันมิให้เกลียวเส้นไหมหมุนกลับหลังจากนั้นจะชุบน้ำเย็นแล้วกรอเข้าระวิง เรียกว่า ทำเช็ดซึ่งจะทำให้เกลียวอยู่ตัว

1.2.3 การเตรียมไหมเพื่อมัดหมี่

หลังจากสาวไหมเสร็จแล้วก็ทำเป็นเช็ด (เป็นใจ) โดยแยกชนิดต่าง ๆ ของเส้นไหม เช่น ไหมใหญ่ ไหมสาวเลย หรือไหมยอด โดยใช้เครื่องทำเช็ด ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “เหล่ง” เหล่งที่ใช้ก็ควรใช้ขนาดมาตรฐาน คือ เส้นรอบวง 150 เซนติเมตร และไหมแต่ละเช็ดควรมีน้ำหนักประมาณ 100 กรัม

จากการศึกษากระบวนการสาวไหม คณะผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ทำการสรุปกิจกรรมที่เกิดจากการสาวไหม เป็น 2 กิจกรรมหลัก และแทนค่าเป็นกิจกรรม B1 แทน การสาวไหม แรกพัก และกิจกรรม A2 แทน การตีเกลียวเส้นไหม รายละเอียดดังตาราง 4.12

ตารางที่ 4.12 รายละเอียดกิจกรรมย่อยศูนย์กิจกรรมการสาวไหม (B)

รหัสกิจกรรม	กิจกรรมย่อย
B1	การสาวไหม
B2	การตีเกลียวเส้นไหม

1.3 ศูนย์กิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม

การมัดหมี่ คือ การทำผ้าไหมให้เป็นลายและสีสันท่าง ๆ ตามแบบหรือลายที่ได้ ออกแบบไว้ ซึ่งปัจจุบันมีทั้งแบบลายที่เป็นแบบลายโบราณและแบบที่เป็นลายประยุกต์ โดยการมัด เส้นไหมให้เป็นลวดลายที่เส้นพุ่งด้วยเชือกฟางมัดลายแล้วนำไปย้อมสี แล้วนำมามัดลายอีกแล้วย้อมสี สลับกันหลายครั้ง เพื่อให้ผ้าไหมมีลวดลายและสีตามต้องการ เช่น ผ้าที่ออกแบบลายไว้มี 5 สี ต้องทำ การมัดย้อม 5 ครั้ง เป็นต้น

จากการศึกษากระบวนการมัดหมี่เส้นไหม คณะผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ทำ การสรุปกิจกรรมที่เกิดจากการสาวไหม เป็น 3 กิจกรรมหลัก และแทนค่าเป็นกิจกรรม C1 แทน การ เตรียมเส้นไหม กิจกรรม C2 แทน ออกแบบลวดลาย และ C3 แทน มัดหมี่ลวดลายไหม รายละเอียด ดังตาราง 4.13

ตารางที่ 4.13 รายละเอียดกิจกรรมย่อยศูนย์กิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม (C)

รหัสกิจกรรม	กิจกรรมย่อย
C1	เตรียมเส้นไหม
C2	ออกแบบลวดลาย
C3	มัดหมี่ลวดลายไหม

1.4 ศูนย์กิจกรรมการย้อมสี

การย้อมสีไหมจะต้องนำไหมดิบมาฟอกเพื่อไม่ให้มีไขมันเกาะ โดยจะใช้ด่างจากขี้เถ้า ไปฟอกไหม เรียกว่า การดองไหมจะทำให้เส้นไหมขาวนวลขึ้น แล้วจึงนำไปย้อม ในสมัยก่อนนิยมใช้สี จากธรรมชาติ แต่ปัจจุบันการย้อมด้วยสีธรรมชาติเริ่มหายไป เนื่องจากมีสีวิทยาศาสตร์เข้ามาแทนที่ เนื่องจากหาซื้อง่ายตามร้านขายเส้นไหมหรือผ้าไหม เมื่อละลายน้ำจะแตกตัว ย้อมง่าย สีสดใส ราคา ค่อนข้างถูกทนต่อการซักค่อนข้างดี การย้อมด้วยสีธรรมชาติมีข้อดี คือ สีไม่จืดจาง สีอ่อนเย็นตากว่าสี สังเคราะห์ จึงทำให้สีของผ้างดงามสัมพันธ์กับรูปแบบของผ้าพื้นเมือง สีธรรมชาติจะติดสีได้ดีในเส้น ไหมและฝ้าย วิธีย้อมคือ การคั้นเอาน้ำจากพืชที่ให้สีนั้น ๆ ต้มให้เดือด จากนั้นนำไหมชุบน้ำให้เปียกบิด พอหมาด กระจุกให้เส้นไหมเรียงเส้นจึงแช่น้ำย้อมสีที่เตรียมไว้ จากนั้นนำไปผึ่งให้แห้งจะได้เส้นไหม

ที่มีสีตามต้องการ รวมถึงการแก้หมี่ คือ การแก้เชือกฟางที่มัดหมี่แต่ละลำออกให้หมดหลังจากการย้อมในแต่ละครั้ง

จากการศึกษากระบวนการย้อมสี คณะผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ทำการสรุปกิจกรรมที่เกิดจากการย้อมสี เป็น 3 กิจกรรมหลัก และแทนค่าเป็นกิจกรรม D1 แทน เตรียมอุปกรณ์ย้อมสี กิจกรรม D2 แทนการย้อมสี และ D3 แทน การตากแห้งและเก็บรักษา รายละเอียดดังตาราง 4.14

ตารางที่ 4.14 รายละเอียดกิจกรรมย่อยศูนย์กิจกรรมการย้อมสี (D)

รหัสกิจกรรม	กิจกรรมย่อย
D1	เตรียมอุปกรณ์ย้อมสี
D2	ย้อมสี
D3	ตากแห้งและเก็บรักษา

1.5 ศูนย์กิจกรรมการทอผ้า

ขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่จะออกมาเป็นผ้าผืน คือการทอผ้าไหมจะประกอบไปด้วยเส้นไหม 2 ชุด คือชุดแรกเป็น “เส้นไหมยืน” จะซิงไปตามความยาวผ้าอยู่ติดกับกี่ทอ (เครื่องทอ) หรือแกนม้วนด้านยืน อีกชุดหนึ่งคือ เส้นไหมพุ่งจะถูกกรอเข้ากระสวย เพื่อให้กระสวยเป็นตัวนำเส้นด้ายพุ่งสอดขัดเส้นด้ายยืนเป็นมุมฉาก ทอสลับกันไปตลอดความยาวของผืนผ้า การสอดด้ายพุ่งแต่ละเส้นต้องสอดให้สุดถึงริมแต่ละด้าน แล้วจึงวกกลับมา จะทำให้เกิดริมผ้าเป็นเส้นตรงทั้งสองด้าน ส่วนลวดลายของผ้านั้นขึ้นอยู่กับการวางลายผ้าตามแบบของผู้ทอที่ได้ทำการมัดหมี่ไว้

จากการศึกษากระบวนการย้อมสี คณะผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ทำการสรุปกิจกรรมที่เกิดจากการย้อมสี เป็น 2 กิจกรรมย่อย และแทนค่าเป็นกิจกรรม E1 แทนการทอผ้า กิจกรรม E2 แทนการเก็บผ้า รายละเอียดดังตาราง 4.15

ตารางที่ 4.15 รายละเอียดกิจกรรมย่อยศูนย์กิจกรรมการทอผ้า (E)

รหัสกิจกรรม	กิจกรรมย่อย
E1	การทอผ้า
E2	การเก็บผ้า

จากการวิเคราะห์กิจกรรมการผลิตผ้าไหมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 4 จังหวัด สรุปกิจกรรมได้ 5 กิจกรรมพร้อมระบุตัวหลักกิจกรรม ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ศูนย์กิจกรรม/รหัสกิจกรรมและระบุตัวหลักกิจกรรม

ศูนย์กิจกรรม/รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ตัวหลักกิจกรรม
ศูนย์กิจกรรมการเลี้ยงไหม (A)		
A1	การเลี้ยงไหมแรกฟัก	ชั่วโมงแรงงาน
A2	การเก็บและการใช้ใบหม่อน	ชั่วโมงแรงงาน
ศูนย์กิจกรรมการสาวไหม (B)		
B1	การสาวไหม	ชั่วโมงแรงงาน
B2	การตีเกลียวเส้นไหม	ชั่วโมงแรงงาน
ศูนย์กิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม (C)		
C1	การเตรียมเส้นไหม	จำนวนหน่วยผลิต
C2	การออกแบบลวดลาย	จำนวนหน่วยผลิต
C3	การมัดหมี่ลวดลายไหม	จำนวนหน่วยผลิต
ศูนย์กิจกรรมการย้อมสี (D)		
D1	การเตรียมอุปกรณ์ย้อมสี	ต้นทุนค่าแรงงาน
D2	การย้อมสี	จำนวนหน่วยผลิต
D3	การตากแห้ง เก็บรักษา	จำนวนหน่วยผลิต
ศูนย์กิจกรรมการทอผ้า (E)		
E1	การทอผ้า	จำนวนหน่วยผลิต
E2	การเก็บผ้า	จำนวนหน่วยผลิต

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงนำข้อมูลจากการระบุกิจกรรมและตัวหลักกิจกรรมมาใช้ในการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม ในขั้นตอนที่ 2

2. ขั้นตอนที่ 2 และ 3 ประมาณต้นทุนการผลิตและอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตแต่ละกิจกรรม

จากการวิเคราะห์กิจกรรมในขั้นตอนที่ 1 สามารถวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตของแต่ละกิจกรรมได้โดยนำข้อมูลการผลิตทอผ้าสำหรับ 1 ปี ซึ่งมีข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ถาดเลี้ยงไหม 1 ถาด ใช้ตัวหนอน 1,300 ตัว ผลิตไหมได้ 10-15 กิโลกรัม ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการถัวเฉลี่ย 12 กิโลกรัม

2. ไหมสำเร็จรูป 5 กิโลกรัมละ 2,500 บาท สามารถผลิตได้ 1 หูก

3. ผลิตผ้า 1 หูก เท่ากับ 8 เมตร 1 ปี

จากการสำรวจข้อมูลบริบทของกลุ่มวิสาหกิจ สามารถประมาณการต้นทุนการผลิตจากกระบวนการผลิต และสรุปอัตราต้นทุนการผลิตในแต่ละกิจกรรม ได้ดังตาราง 4.17 - 4.32

2.1 ศูนย์กิจกรรมการเลี้ยงไหม (A)

สรุปต้นทุนการผลิต ตามกิจกรรมการเลี้ยงไหม ทั้ง 4 จังหวัด โดยทำการวิเคราะห์จากกิจกรรมดำเนินงานในกิจกรรมที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดต้นทุน ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 คำนวณต้นทุนการผลิตผ้าไหมกิจกรรมเลี้ยงไหม

รายการ	จังหวัด ร้อยเอ็ด	จังหวัด ขอนแก่น	จังหวัด มหาสารคาม	จังหวัด กาฬสินธุ์	รวม
แม่พันธุ์	-	25,000	-	-	25,000
น้ำยาฆ่าเชื้อ	-	-	-	-	-
ใบหม่อน	-	22,930	5,000	-	27,930
ค่าแรงงานในการดูแลหม่อนไหม	-	-	24,000	-	24,000
ค่าน้ำ	2,400	-	4,800	3,000	10,200
ค่าไฟฟ้า	1,000	-	500	4,500	6,000
ค่าโทรศัพท์	-	-	-	-	-
ค่าเสื่อมราคา-โรงเรือน	-	-	-	-	-
ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์เลี้ยงไหม	-	3,026	6,116	-	9,142
รวมต้นทุนการเลี้ยงไหม	3,400	50,956	40,416	7,500	102,272

จากตารางที่ 4.17 ต้นทุนการผลิตในกิจกรรมเลี้ยงไหม 4 จังหวัด ผู้วิจัยได้นำต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกเข้ากิจกรรมย่อยของกิจกรรมเลี้ยงไหม ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมเลี้ยงไหม

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ค่าใช้จ่าย(บาท)
A1	การเลี้ยงไหมแรกปัก	
	แม่พันธุ์	25,000
	น้ำยาฆ่าเชื้อ	-
	ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์เลี้ยงไหม	9,142
รวม		34,142
A2	การเก็บและการใช้ใบหม่อน	
	ค่าใบหม่อน	27,930
	ค่าแรงงานในการดูแลหม่อนไหม	24,000
	ค่าน้ำ	10,200
	ค่าไฟฟ้า	6,000
รวม		68,130

จากประมาณต้นทุนการผลิตของกิจกรรมการเลี้ยงไหม สามารถคำนวณอัตราต้นทุนการผลิตแต่ละกิจกรรม ได้ดังตาราง 4.19

ตารางที่ 4.19 ต้นทุนการผลิตของตัวหลักกิจกรรมการเลี้ยงไหม 8 กิโลกรัม

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ตัวหลักกิจกรรม	จำนวน	ต้นทุนฐานกิจกรรม	อัตราต้นทุนฐานกิจกรรม
A1	การเลี้ยงไหมแรกฟัก	ชั่วโมงแรงงาน	70วัน*3 ชม = 210 ชม	34,142	170.71
A2	การเก็บและการใช้ไหมอ่อน	ชั่วโมงแรงงาน	210 ชม	68,130	324.43
รวม					495.14

จากตารางที่ 4.19 อัตราต้นทุนการผลิต ศูนย์กิจกรรมการเลี้ยงไหมรวม (A) จำนวน 495.14 บาท และมีอัตราต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย่อยดังนี้ การเลี้ยงไหมแรกฟัก (A1) จำนวน 170.71 บาทต่อชั่วโมงแรงงาน และกิจกรรมการเก็บและการใช้ไหมอ่อน (A2) จำนวน 324.43 บาทต่อชั่วโมงแรงงาน

2.2 ศูนย์กิจกรรมการสาวไหม (B)

สรุปต้นทุนการผลิต ตามกิจกรรมการสาวไหม ทั้ง 4 จังหวัด โดยทำการวิเคราะห์จากกิจกรรมดำเนินงานในกิจกรรมที่เป็นตัวหลักต้นให้เกิตต้นทุน ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 จำนวนต้นทุนการผลิตผ้าไหม กิจกรรมสาวไหม

รายการ	จังหวัดร้อยเอ็ด	จังหวัดขอนแก่น	จังหวัดมหาสารคาม	จังหวัดกาฬสินธุ์	รวม
กาวลอกไหม	120	-	-	-	120
สารหล่อลื่น	160	-	-	-	160
น้ำยาลอกกาว	-	-	-	-	-
ค่าแรงงานในการสาวไหม	-	-	10,000	-	10,000
ค่าแรงงานในการตีเกลียวไหม	-	-	-	-	-
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สาวไหม	-	2,253	1,800	-	4,053
รวมต้นทุนการสาวไหม	380	2,253	11,800	-	14,333

จากตารางที่ 4.20 ต้นทุนการผลิตในกิจกรรมสาวไหม 4 จังหวัด ผู้วิจัยได้นำต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมการสาวไหม ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ตารางคำนวณต้นทุนการผลิต ที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมสาวไหม

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ค่าใช้จ่าย(บาท)
B1	การสาวไหม	
	ค่าแรงงานสาวไหม	10,000
	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สาวไหม	4,053
รวม		14,053
B2	การตีเกลียวเส้นไหม	
	ค่าแรงงานในการตีเกลียวไหม	-
	การลอกไหม	120
	สารหล่อลื่น	160
รวม		280

จากประมาณต้นทุนการผลิตของกิจกรรมการสาวไหม สามารถคำนวณอัตราต้นทุนการผลิตของแต่ละกิจกรรมได้ ดังตาราง 4.22

ตารางที่ 4.22 ต้นทุนการผลิตของตัวผลิตภัณฑ์กิจกรรมการสาวไหมต่อเส้นไหม 8 กิโลกรัม

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ตัวผลิตภัณฑ์กิจกรรม	จำนวน	ต้นทุนฐานกิจกรรม	อัตราต้นทุนฐานกิจกรรม
B1	การสาวไหม	ชั่วโมงแรงงาน	5 วัน*7=35 ชม	14,053	401.51
B2	การตีเกลียวเส้นไหม	ชั่วโมงแรงงาน	35 ชม	280	8
รวม					409.51

จากตารางที่ 4.22 สรุปอัตราต้นทุนการผลิต ศูนย์กิจกรรมการสาวรวม (B) จำนวน 409.51 บาท และมีอัตราต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย่อยดังนี้ กิจกรรมการสาวไหม (B1) จำนวน 401.51 บาท ต่อชั่วโมงแรงงาน และกิจกรรมการตีเกลียวเส้นไหม (B2) จำนวน 8 บาทต่อชั่วโมงแรงงาน

2.3 ศูนย์กิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม (C)

สรุปต้นทุนในการผลิตตามกิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม ทั้ง 4 จังหวัด โดยทำการวิเคราะห์จากกิจกรรมในการดำเนินงานที่เป็นตัวหลักต้นให้เกิิดต้นทุน ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 การคำนวณต้นทุนการผลิตผ้าไหม กิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม

รายการ	จังหวัด ร้อยเอ็ด	จังหวัด ขอนแก่น	จังหวัด มหาสารคาม	จังหวัด กาฬสินธุ์	รวม
ค่าฟางมัดหมี่	300	3,305	1,450	620	5,675
ค่าแรงงานในการมัดหมี่	1,200	7,000	7,550	3,000	18,750
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์มัดหมี่	-	2,350	930	-	3,280
รวมต้นทุนการมัดหมี่	1,500	12,655	9,930	3,620	27,705

จากตารางที่ 4.23 ต้นทุนการผลิตในกิจกรรมมัดหมี่ 4 จังหวัด คณะผู้วิจัยได้นำต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 การคำนวณต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ค่าใช้จ่าย(บาท)
C1	การเตรียมไหมเพื่อมัดหมี่	
	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์มัดหมี่	3,280
	รวม	3,280
C2	การออกแบบลวดลาย	
	ค่าฟางมัดหมี่	5,675
	รวม	5,675
C3	การมัดหมี่ลวดลายใหม่	
	ค่าแรงงานมัดหมี่	18,750
	รวม	18,750

จากประมาณการต้นทุนการผลิตของกิจกรรมการมัดหมี่เส้นไหม สามารถคำนวณอัตราต้นทุนการผลิตของแต่ละกิจกรรมได้ ดังตาราง 4.25

ตารางที่ 4.25 ต้นทุนการผลิตของตัวหลักกิจกรรมการมัดหมี่เส้นไหมต่อผ้าไหม 8 เมตร

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ตัวหลักกิจกรรม	จำนวน	ต้นทุนฐานกิจกรรม	อัตราต้นทุนฐานกิจกรรม
C1	การเตรียมไหมเพื่อมัดหมี่	จำนวนหน่วยผลิต	688 เมตร	3,280	4.76
C2	ออกแบบลวดลาย	จำนวนหน่วยผลิต	688 เมตร	5,675	8.25
C3	มัดหมี่ลวดลายไหม	จำนวนหน่วยผลิต	688 เมตร	18,750	27.25
รวม					40.26

จากตารางที่ 4.25 สรุปอัตราต้นทุนการผลิต ศูนย์กิจกรรมการมัดหมี่เส้นไหมรวม (C) จำนวน 40.26 บาท และมีอัตราต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย่อยดังนี้ กิจกรรมการเตรียมไหมเพื่อมัดหมี่ (C1) จำนวน 4.76 บาทต่อจำนวนหน่วยผลิต กิจกรรมออกแบบลวดลาย (C2) จำนวน 8.25 บาทต่อจำนวนหน่วยผลิต และมัดหมี่ลวดลายไหม (C3) จำนวน 27.25 บาทต่อจำนวนหน่วยผลิต

2.4) ศูนย์กิจกรรมการย้อมสี (D)

สรุปต้นทุนการผลิตตามกิจกรรมการย้อมสี ทั้ง 4 จังหวัด โดยทำการวิเคราะห์จากกิจกรรมดำเนินงานในกิจกรรมที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดต้นทุน ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 จำนวนต้นทุนการผลิตผ้าไหมกิจกรรมการย้อมสี

รายการ	จังหวัด ร้อยเอ็ด	จังหวัด ขอนแก่น	จังหวัด มหาสารคาม	จังหวัด กาฬสินธุ์	รวม
สีเคมี	2,315	29,157	10,260	6,201	47,933
ครั่ง	-	-	1,200	-	1,200
สีประโหด	-	-	1,200	-	1,200
สีธรรมชาติ	-	-	7,500	-	7,500
ผงเคมีมัน	480	-	-	-	480
น้ำยาหิวุก	50	-	-	-	50
น้ำปูนใส	-	-	-	-	-
น้ำยาล้างไหม	100	-	-	578	678
กรด (น้ำมะนาวมะขามเปียก)	-	-	-	-	-
ถุงมือยาง	-	-	220	-	220
ค่าแรงงานในการย้อมสี	3,950	-	1,500	-	5,450
ค่าน้ำ	2,400	-	4,800	3,000	10,200
ค่าแก๊ส	-	-	-	-	-
ถ่าน	-	4,800	120	-	4,920
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ย้อมผ้า	20	3,374	772	123	4,289
รวมต้นทุนการย้อมสี	9,315	37,331	27,572	9,902	84,120

จากตารางที่ 4.26 ต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย้อมสี 4 จังหวัด คณะผู้วิจัยได้นำต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อย ดังตาราง 4.27

ตารางที่ 4.27 ตารางคำนวณต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมการย้อมสี

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ค่าใช้จ่าย(บาท)
D1	เตรียมอุปกรณ์ย้อมสี	
	ถ่าน	4,920
	แก๊ส	-
	ถุงมือยาง	220
รวม		5,140
D2	ย้อมสี	
	น้ำ	10,200
	สีเคมี	47,933
	ครั่ง	1,200
	สีประโอน	1,200
	สีธรรมชาติ	7,500
	ผลเคมีมัน	480
	น้ำยาหวีหูก	50
	น้ำปูนใส	-
	น้ำยาล้างไหม	678
	น้ำกรด	-
	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ย้อมสี	4,289
รวม		73,530
D3	ตากแห้ง เก็บรักษา	
	ค่าแรงงานย้อมสี	5,450
รวม		5,450

จากประมาณการค่าใช้จ่ายของกิจกรรมการย้อมสี สามารถคำนวณอัตราค่าใช้จ่ายการผลิตของแต่ละกิจกรรมได้ ดังตาราง 4.28

ตารางที่ 4.28 ต้นทุนการผลิตของตัวหลักกิจกรรมการย้อมสีต่อผ้าไหม 8 เมตร

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ตัวหลักกิจกรรม	จำนวน	ต้นทุนฐานกิจกรรม	อัตราต้นทุนฐานกิจกรรม
D1	เตรียมอุปกรณ์ย้อมสี	ต้นทุนค่าแรงงาน	5,450 บาท	5,140	1.08
D2	ย้อมสี	จำนวนหน่วยผลิต	688 เมตร	73,530.80	106.87
D3	ตากแห้ง เก็บรักษา	จำนวนหน่วยผลิต	688 เมตร	5,450	7.92
รวม					115.87

จากตารางที่ 4.28 อัตราต้นทุนการผลิต กิจกรรมการย้อมสีต่อผ้าไหมรวม (D) จำนวน 115.87 บาท และมีอัตราต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย่อยดังนี้ กิจกรรมเตรียมอุปกรณ์ย้อมสี (D1) จำนวน 1.08 บาทต่อต่อต้นทุนค่าแรงงาน กิจกรรมย้อมสี (D2) จำนวน 106.87 บาทต่อจำนวนหน่วยผลิต และกิจกรรมตากแห้ง เก็บรักษา (D3) จำนวน 7.92 บาทต่อจำนวนหน่วยผลิต

2.5) ศูนย์กิจกรรมการทอผ้า (E)

สรุปต้นทุนการผลิตตามกิจกรรมการทอผ้า ทั้ง 4 จังหวัด โดยทำการวิเคราะห์จากกิจกรรมดำเนินงานในกิจกรรมที่เป็นตัวหลักต้นให้เกิตต้นทุน ดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 คำนวณต้นทุนการผลิตผ้าไหมกิจกรรมการทอผ้า

รายการ	จังหวัดร้อยเอ็ด	จังหวัดขอนแก่น	จังหวัดมหาสารคาม	จังหวัดกาฬสินธุ์	รวม
ค่าแรงงานในการจิกทูก	4,550	2,600	200	28,500	35,850
ค่าแรงงานในการปั่นด้าย	41,320	26,840	970	11,790	80,920
ค่าแรงงานในการทอผ้า	30,350	17,310	35,000	48,870	131,530
ค่าแรงในการสีบหูก	23,480	61,670	2,450	11,310	98,910
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ทอผ้า	15,989	113,160	74,038	55,612	258,800
รวมต้นทุนการทอผ้า	115,689	221,581	112,658	156,082	606,010

จากตารางที่ 4.29 ต้นทุนการผลิตในกิจกรรมการทอผ้า 4 จังหวัด คณะผู้วิจัยได้นำต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมการทอผ้า ดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 ตารางคำนวณต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นมาจัดแยกกิจกรรมย่อยของกิจกรรมทอผ้า

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ค่าใช้จ่าย(บาท)
E1	การทอผ้า	
	ค่าแรงงานในการซีกทุก	35,850
	ค่าแรงงานในการปั่นด้าย	80,920
	ค่าแรงงานในการทอผ้า	131,530
	ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ทอผ้า	258,800
รวม		507,100
E2	การเก็บผ้า	
	ค่าใช้จ่ายในการสีบทุก	98,910
รวม		98,910

จากประมาณการต้นทุนการผลิตของกิจกรรมการทอผ้า สามารถคำนวณอัตราต้นทุนการผลิตของแต่ละกิจกรรมได้ ดังตาราง 4.31

ตารางที่ 4.31 ต้นทุนการผลิตของตัวหลักกิจกรรมการทอผ้าต่อผ้าไหม 8 เมตร

รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ตัวหลักกิจกรรม	จำนวน	ต้นทุนฐานกิจกรรม	อัตราต้นทุนฐานกิจกรรม
E1	ทอผ้า	ต้นทุนค่าแรงงาน	688 เมตร	507,100	737.06
E2	เก็บผ้า	ต้นทุนค่าแรงงาน	688 เมตร	98,910	143.76
รวม					880.82

จากตารางที่ 4.31 อัตราต้นทุนการผลิต กิจกรรมการทอผ้ารวม (E) จำนวน 880.82 บาท และมีอัตราต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย่อยดังนี้ กิจกรรมการทอผ้า (E1) จำนวน 737.06 บาทต่อต่อต้นทุนค่าแรงงาน และกิจกรรมย้อมสี (E2) จำนวน 143.76 บาทต่อต้นทุนค่าแรงงาน

3. ขั้นตอนที่ 4 การคำนวณต้นทุนการผลิตการผลิตรายต่อหน่วยตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรม

สรุปต้นทุนการผลิตตามกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม โดยทำการวิเคราะห์ตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ได้ดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 สรุปต้นทุนการผลิตตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรมต่อศูนย์กิจกรรมการผลิตผ้าไหม

ศูนย์กิจกรรมการผลิตผ้าไหม	ต้นทุนฐานกิจกรรมต่อหน่วย (บาทต่อหูก)
กิจกรรมเลี้ยงไหม	495.14
กิจกรรมสาวไหม	409.51
กิจกรรมมัดหมี่	40.26
กิจกรรมย้อมสี	115.87
กิจกรรมทอผ้า	880.82
รวม	1,941.60

จากตารางที่ 4.32 สรุปต้นทุนการผลิตตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรมต่อศูนย์กิจกรรมการผลิตผ้าไหมทั้ง 5 กิจกรรม ได้ต้นทุนต่อหน่วย (หูก) ละ 1,941.60 บาทต่อหูก โดยมีต้นทุนในแต่ละกิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมเลี้ยงไหม 495.14 บาท กิจกรรมสาวไหม จำนวน 409.51 บาท กิจกรรมมัดหมี่ จำนวน 40.26 บาท กิจกรรมย้อมสี จำนวน 115.87 บาท กิจกรรมทอผ้า จำนวน 880.82 บาท

เปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยจากการคำนวณต้นทุนการผลิตแบบดั้งเดิม กับการคำนวณแบบต้นทุนฐานกิจกรรม

ตารางที่ 4.33 เปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยจากการคำนวณต้นทุนการผลิตแบบดั้งเดิม กับการคำนวณแบบต้นทุนฐานกิจกรรม

ต้นทุนต่อหน่วย	บาท
การคำนวณต้นทุนการผลิตแบบดั้งเดิม	1,986.00
การคำนวณแบบต้นทุนฐานกิจกรรม	1,941.60

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ต้นทุนการผลิตแบบเดิม มีต้นทุนต่อหน่วยจำนวน 1,986.19 บาท และต้นทุนฐานกิจกรรม มีต้นทุนต่อหน่วย จำนวน 1,941.60 บาท การคำนวณต้นทุนการผลิตแบบเดิม สูงกว่าการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม จำนวน 44.40 บาท

จากการตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ข้างต้นจะทำให้ทราบต้นทุนที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตที่แท้จริง เมื่อคณะผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนด้วยกันโดยแยกเป็นกิจกรรม ซึ่งสามารถวิเคราะห์กิจกรรมดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการเลี้ยงไหม
2. กิจกรรมการสาวไหม
3. กิจกรรมการมัดหมี่
4. กิจกรรมการย้อมสี
5. กิจกรรมการทอผ้า

เมื่อทำการวิเคราะห์ร่วมกันแล้วทำให้ได้กิจกรรมออกมาเป็น 5 กิจกรรม ต่อมาได้ทำการวิเคราะห์ตัวหลักกิจกรรม หรือหน่วยทรัพยากรที่ขับเคลื่อนการผลิต และก็สามารถสรุปตัวหลักกิจกรรมและทำการนำข้อมูลเก็บได้จากการต้นทุนการผลิตแบบดั้งเดิมมาใช้ในการคำนวณ พบว่า การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมแต่ละกิจกรรมการผลิต ทำให้ได้ต้นทุนการผลิตต่อการผลิตผ้าไหม 8 เมตร 1,941.60 บาท และสามารถนำข้อมูลต้นทุนมาใช้ในการบริหารจัดการวางแผนต้นทุนการผลิตได้เป็นอย่างดี แล้วคณะผู้วิจัยได้ให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมได้นำตัวแบบการคำนวณต้นทุนการผลิตพร้อมกับอบรมและสอนให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ซึ่งจากการสำรวจผลการนำไปใช้ได้นำเสนอในตอนท้ายที่ 4 ต่อไป

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนและประเมินผลการดำเนินงานโดยวัดจากการวัดผลเชิงคุณภาพ ของกลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม จากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม

จากระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ข้างต้นจะทำให้ทราบต้นทุนที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตที่แท้จริง เมื่อคณะผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนด้วยกันโดยแยกเป็นกิจกรรม และทำการวิเคราะห์ตัวหลักกิจกรรม หรือหน่วยทรัพยากรที่ขับเคลื่อนการผลิต และก็สามารถสรุปตัวหลักกิจกรรมและทำการนำข้อมูลเก็บได้จากการต้นทุนการผลิตแบบดั้งเดิมมาใช้ในการคำนวณ พบว่า การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมแต่ละกิจกรรมการผลิต ทำให้ได้ต้นทุนการผลิตต่อการผลิตผ้าไหม 8 เมตร 1,941.60 บาท และสามารถนำข้อมูลต้นทุนมาใช้ในการบริหารจัดการวางแผนต้นทุนการผลิตได้เป็นอย่างดี แล้วคณะผู้วิจัยได้ให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมได้นำตัวแบบการคำนวณต้นทุนการผลิตพร้อมกับอบรมและสอนให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ซึ่งจากการสำรวจผลการนำไปใช้ได้นำเสนอในตอนท้ายที่ 4 ต่อไป

คณะผู้วิจัยได้ทำการออกแบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมแล้วนำไปใช้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จำนวน 20 กลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 4 จังหวัด ๆ ละ 5 กลุ่ม เพื่อทดลองการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม สิ่งที่พบในการนำไปเผยแพร่และทดลองใช้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตทอผ้า ได้แก่

ข้อดีของการนำไปใช้

1. ถ้ามีการนำไปใช้ในการคำนวณต้นทุนของกลุ่มสมาชิกผู้ผลิตผ้าไหม จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนที่แท้จริงและสามารถคำนวณกำไรได้
2. ต้นทุนในแต่ละกิจกรรมจะสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการต้นทุนได้เป็นอย่างดี เช่น การพิจารณาจำนวนผลิต ณ จุดคุ้มทุน ปริมาณการขายเพื่อให้ได้กำไรตามที่ต้องการ

ข้อเสียของการนำไปใช้

1. บริบทของกลุ่มยังไม่ตรงกับการแบ่งศูนย์กิจกรรมและตัวหลักกิจกรรมเท่าไร เพราะผู้นำไปใช้ยังไม่มีความรู้เท่าที่ควร ควรมีการอบรมให้กับผู้มีความรู้ เนื่องจากผู้นำไปใช้จะเป็นสมาชิกที่มีความรู้ระดับปริญญาตรี ภายในกลุ่ม เพื่อทำการศึกษาและวิธีการนำมาใช้ในการคำนวณต้นทุนการผลิตของกลุ่มเอง
2. การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมยังไม่เหมาะกับการคำนวณต้นทุนการผลิตผ้าไหม เนื่องจากเป็นกลุ่มผลิตขนาดย่อมไม่ใช่ผู้ผลิตรายใหญ่ บางรายการอาจยังไม่ถูกต้องตามที่ต้องการ
3. การคำนวณยังซับซ้อนและทำความเข้าใจยากกับผู้คำนวณต้นทุน

การประเมินผลการนำต้นทุนฐานกิจกรรมมาใช้ คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ด้วยการแบบสอบถามในการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบต้นทุนฐานกิจกรรมไปใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากการบริหารต้นทุนการผลิตทอผ้าไหมจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากต้นทุนฐานกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม สามารถสรุปผล ได้ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม

ตารางที่ 4.33 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1.1 ชาย	5	25
1.2 หญิง	15	75
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.34 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง/หน้าที่ในกลุ่มวิสาหกิจ

ตำแหน่ง/หน้าที่ในกลุ่มวิสาหกิจ	จำนวน	ร้อยละ
2.1 เจ้าของกิจการ	5	25
2.2 หัวหน้ากลุ่ม	7	35
2.3 ผู้จัดการกลุ่ม	2	10
2.4 อื่นๆ เช่น ตัวแทนสมาชิก	6	30
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นอยู่ในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่ม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาเป็นอื่นๆ เช่น ตัวแทนสมาชิก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และเจ้าของกิจการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.35 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
3.1 ไม่เกิน 30	2	10
3.2 31 – 40 ปี	2	10
3.3 41 – 50 ปี	5	25
3.4 50 ปีขึ้นไป	11	55
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมา 41 – 50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และไม่เกิน 30 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.36 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
4.1 ต่ำกว่าประถม	2	10
4.2 ประถมศึกษา	7	35
4.3 มัธยมศึกษาตอนต้น	4	20
4.4 ม.ปลาย / อนุปริญญา	6	30
4.5 ปริญญาตรี	1	5
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมา ม.ปลาย/อนุปริญญา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.37 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับดาวของผลิตภัณฑ์

ระดับดาวของผลิตภัณฑ์	จำนวน	ร้อยละ
5.1 ระดับ 1 ดาว (สินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวได้เนื่องจากมีจุดอ่อนมาก และยากต่อการพัฒนา)	-	-
5.2 ระดับ 2 ดาว (สินค้าสามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาวมีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ)	-	-
5.3 ระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลาง ที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว)	2	10
5.4 ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่สากลได้)	14	70
5.5 ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก)	4	20
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับดาวของผลิตภัณฑ์ อยู่ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่สากลได้) จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมา ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก) จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลาง ที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

4.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุน โดยรวม

ตารางที่ 4.38 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมจากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม

การบริหารจัดการต้นทุน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านได้มีวางแผนการใช้วัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิต ก่อนการดำเนินงาน	4.10	0.31	มาก
2. ท่านมีการบันทึกค่าวัตถุดิบค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิตในระหว่างดำเนินงาน	3.95	0.51	มาก
3. ท่านสามารถวิเคราะห์ต้นทุนปริมาณการผลิต และจำนวนหน่วยขาย ให้เกิดความคุ้มค่า	3.65	0.49	มาก
4. ท่านได้พิจารณาความคุ้มค่าของต้นทุนรวมกับยอดขายรวมที่เกิดขึ้นและกำหนดเป้าหมายของยอดขายให้ได้กำไรตามที่ต้องการ	4.15	0.49	มาก
5. ท่านนำข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นไปวางแผนควบคุมการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	3.80	0.41	มาก
รวม	3.93	0.22	มาก

จากตาราง 4.38 พบว่า การบริหารจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม โดยภาพรวม อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก ($\bar{X} = 3.93$), ($SD = 0.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การพิจารณาความคุ้มค่าของต้นทุนรวมกับยอดขายรวมที่เกิดขึ้นและกำหนดเป้าหมายของยอดขายให้ได้กำไรตามที่ต้องการ ($\bar{X} = 4.15$), ($SD = 0.49$) มีการวางแผนการใช้วัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิต ก่อนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.10$), ($SD = 0.31$) มีการบันทึกค่าวัตถุดิบค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิตในระหว่างดำเนินการ ($\bar{X} = 3.95$), ($SD = 0.51$) นำข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นไปวางแผนควบคุมการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.80$), ($SD = 0.41$) สามารถวิเคราะห์ต้นทุนปริมาณการผลิต และจำนวนหน่วยขาย ให้เกิดความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.65$), ($SD = 0.49$)

4.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน

4.3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน โดยรวม

ตารางที่ 4.39 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมจากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม โดยรวม

ผลการดำเนินงานโดยรวม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. มุมมองทางด้านลูกค้า	3.22	0.17	ปานกลาง
2. มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน	3.43	0.16	ปานกลาง
3. มุมมองทางการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร	3.59	0.27	มาก
4. มุมมองทางการเงิน	4.11	0.27	มาก
รวม	3.59	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$), ($SD = 0.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ มุมมองทางการเงิน ($\bar{X} = 4.11$), ($SD = 0.27$) มุมมองทางการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร ($\bar{X} = 3.59$), ($SD = 0.27$) และระดับปานกลาง 2 ด้าน มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน ($\bar{X} = 3.43$), ($SD = 0.16$) มุมมองทางด้านลูกค้า ($\bar{X} = 3.22$), ($SD = 0.17$)

4.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน รายด้านและรายข้อ

1) มุมมองด้านลูกค้า

ตารางที่ 4.40 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมมุมมองด้านลูกค้า รายด้านและเป็นรายข้อ

ผลการดำเนินงาน มุมมองด้านลูกค้า	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1.1 สินค้าได้รับคำชมเชยจากลูกค้าอย่างมาก	3.20	0.41	ปานกลาง
1.2 สร้างความแตกต่างจากคู่แข่งชั้น เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้าต่อสินค้าอย่างสม่ำเสมอ	3.25	0.44	ปานกลาง
1.3 มีการนำข้อมูลของลูกค้ามาใช้ในการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายสำหรับผลิตภัณฑ์	3.05	0.22	ปานกลาง
1.4 การเป็นที่ยอมรับด้านผลิตภัณฑ์และราคาของลูกค้า	3.15	0.37	ปานกลาง
1.5 มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเพื่อขยายตลาดให้มากขึ้น	3.45	0.51	ปานกลาง
รวม	3.22	0.17	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ด้านมุมมองด้านลูกค้า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$), ($SD = 0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเพื่อขยายตลาดให้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.45$) สร้างความแตกต่างจากคู่แข่งชั้น เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้าต่อสินค้าอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.25$) การเป็นที่ยอมรับด้านผลิตภัณฑ์และราคาของลูกค้า ($\bar{X} = 3.15$)

2) มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน

ตารางที่ 4.41 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน รายด้านและเป็นราย

ผลการดำเนินงาน มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
2.1 มีการสรรหาคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	2.75	0.44	ปานกลาง
2.2 มีการให้รางวัล/ค่าตอบแทนกับพนักงานที่ขยันทำงาน ซื่อสัตย์ เพื่อเป็นแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างในการทำงาน	3.80	0.41	มาก
2.3 รูปแบบผลิตภัณฑ์ตรงกับความต้องการของลูกค้า และสร้างความได้เปรียบในทางการแข่งขัน และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า	3.60	0.50	มาก
2.4 มีการปรับปรุงขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานให้ง่ายต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้ลูกค้าได้รับความสะดวก รวดเร็ว และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน	3.55	0.51	มาก
รวม	3.43	0.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$), (SD = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการให้รางวัล/ค่าตอบแทนกับพนักงานที่ขยันทำงาน ซื่อสัตย์ เพื่อเป็นแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างในการทำงาน ($\bar{X}=3.80$) รูปแบบผลิตภัณฑ์ตรงกับความต้องการของลูกค้า และสร้างความได้เปรียบในทางการแข่งขัน และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ($\bar{X}=3.60$) มีการปรับปรุงขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานให้ง่ายต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้ลูกค้าได้รับความสะดวก รวดเร็วและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ($\bar{X}=3.55$)

3) มุมมองทางการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร

ตารางที่ 4.42 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมจากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม มุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร รายด้านและเป็นราย

ผลการดำเนินงาน มุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
3.1 มีการพัฒนาตลาดขายผ้าอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการดำเนินงานเพื่อลูกค้าเกิดความประทับใจ	2.75	0.44	ปานกลาง
3.2 สร้างความชัดเจนในวิสัยทัศน์ และปรับกลยุทธ์ของกลุ่มให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า	3.80	0.41	มาก
3.3 มีบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งมั่นตั้งใจในการให้ผลิตสินค้าให้ได้รับความพึงพอใจอยู่ตลอดเวลา	3.60	0.50	มาก
3.4 มีการปรับปรุง กลยุทธ์การตลาดเพื่อเกิดส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้น	3.55	0.51	มาก
รวม	3.43	0.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$), ($SD = 0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการให้รางวัล/ค่าตอบแทนกับพนักงานที่ขยันทำงาน ซื่อสัตย์ เพื่อเป็นแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างในการทำงาน ($\bar{X} = 3.80$) รูปแบบผลิตภัณฑ์ตรงกับความต้องการของลูกค้า และสร้างรายได้เปรียบในทางการแข่งขัน และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ($\bar{X} = 3.60$) มีการปรับปรุงขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานให้ง่ายต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้ลูกค้าได้รับความสะดวก รวดเร็วและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ($\bar{X} = 3.55$)

4) มุมมองทางด้านการเงิน

ตารางที่ 4.43 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมจากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม มุมมองทางด้านการเงิน รายด้านและเป็นรายชื่อ

ผลการดำเนินงาน มุมมองทางด้านการเงิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
4.1 มีผลประกอบการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์	3.30	0.47	ปานกลาง
4.2 สามารถลดต้นทุนในการดำเนินงาน หรือค่าใช้จ่ายของกลุ่มได้	4.40	0.50	มาก
4.3 มีส่วนต่างระหว่างต้นทุนรวมกับรายได้ที่ชัดเจนขึ้น และสามารถวิเคราะห์ผลกำไรที่ดี	4.50	0.51	มาก
4.4 มีการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ โดยอาศัยกลยุทธ์การตลาด เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ	4.25	0.72	มาก
รวม	4.11	0.27	มาก

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม มุมมองทางด้านการเงิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) , (SD = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีส่วนต่างระหว่างต้นทุนรวมกับรายได้ที่ชัดเจนขึ้นและสามารถวิเคราะห์ผลกำไรที่ดี ($\bar{X} = 4.50$) , (SD = 0.51) สามารถลดต้นทุนในการดำเนินงาน หรือค่าใช้จ่ายของกลุ่มได้ ($\bar{X} = 4.40$) , (SD = 0.50) มีการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ โดยอาศัยกลยุทธ์การตลาด เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.25$) , (SD = 0.72) และระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ มีผลประกอบการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.30$) , (SD = 0.47)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์1) เพื่อศึกษาด้านการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหม ร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่ถูกต้อง 3) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจของชุมชนในการส่งเสริมการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจให้สามารถแข่งขันในภาคธุรกิจ ให้เติบโตอย่างยั่งยืน 4) เพื่อได้รูปแบบการคำนวณต้นทุน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนการผลิต และพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมของกลุ่มร้อยแก่น สารสินธุ์ โดยทำการวิจัยแบบการมีส่วนร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้า ร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม และเป็นต้นแบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมของกลุ่ม โดยมีกระบวนการวิจัยในการศึกษาเริ่มจากการวิเคราะห์สรุปผลการคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิม และสรุปผลการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม มาใช้แล้วทำการสรุปการวิจัย โดยทำการแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามการนำไปใช้แล้วผลการดำเนินงานดีขึ้นหรือไม่

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดร้อยเอ็ดมีการจดทะเบียนและขึ้นทะเบียน OTOP จำนวน 18 กลุ่ม ระดับผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่นิยมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่ระดับสากลได้) จำนวน 11 กลุ่ม ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก) จำนวน 6 กลุ่ม การทำบัญชีในกลุ่มทอผ้าไหม เป็นบัญชีรายรับ-รายจ่าย 18 กลุ่ม การบริหารจัดการเป็นแบบกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 18 กลุ่ม การผลิตผ้าไหมเป็นอาชีพหลัก 11 กลุ่ม เป็นอาชีพเสริม จำนวน 7 กลุ่ม ประสบการณ์ทอผ้า 16 ปีขึ้นไป จำนวน 15 กลุ่ม 11-15 ปี จำนวน 2 กลุ่ม พื้นที่ในการผลิตผ้าไหมเป็นเป็นเจ้าของพื้นที่ จำนวน 18 กลุ่ม แหล่งที่มาของวัตถุดิบหลัก ได้มาจากการผลิตเอง จำนวน 15 กลุ่ม ซื้อจากเกษตรกรรายอื่น จำนวน 3 กลุ่ม แหล่งเงินทุนเป็นทุนส่วนตัว จำนวน 14 กลุ่ม เงินอุดหนุนจากอุตสาหกรรมจังหวัด, สหกรณ์การเกษตร จำนวน 4 กลุ่ม ได้รับความรู้ในการทอผ้าส่วนใหญ่ จากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/เจ้าหน้าที่

รัฐ จำนวน 15 กลุ่ม ได้รับความรู้ในการทอผ้าส่วนใหญ่ จากแหล่งอื่น ๆ เช่น พัฒนาชุมชนอำเภอ, อุตสาหกรรมจังหวัด จำนวน 2 กลุ่ม ปัจจัยที่จูงใจให้ทอผ้า ส่วนใหญ่ ต้องการหารายได้เสริม จำนวน 12 กลุ่ม จำหน่ายได้ราคาดีและการทอผ้าใหม่ไม่ยุ่งยาก จำนวน 2 กลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้าใหม่ ส่วนใหญ่ ราคาตกต่ำ จำนวน 9 กลุ่ม ขาดแคลนเงินทุน จำนวน 4 กลุ่ม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน ส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี (คำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยงานได้อย่างถูกต้อง) จำนวน 9 กลุ่ม รองลงมาไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน (ไม่มีการคำนวณต้นทุน) จำนวน 9 กลุ่ม

1.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดขอนแก่น มีการจดทะเบียนและขึ้นทะเบียน OTOP จำนวน 31 กลุ่ม ยังไม่เคยขึ้นทะเบียน จำนวน 7 กลุ่ม ระดับของผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลาง ที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว) จำนวน 16 กลุ่ม ระดับ 1 ดาว (สินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวเนื่องจากมีจุดอ่อนมากและยากต่อการพัฒนา) จำนวน 10 กลุ่ม การทำบัญชีในกลุ่มทอผ้าไหม เป็นบัญชีรายรับ-รายจ่าย 28 กลุ่ม การคำนวณต้นทุนการผลิต จำนวน 4 กลุ่ม การบริหารจัดการเป็นแบบกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 25 กลุ่ม แบบครอบครัว จำนวน 13 กลุ่ม การผลิตผ้าไหมเป็นอาชีพเสริม 28 กลุ่ม และเป็นอาชีพหลัก จำนวน 10 กลุ่ม ประสบการณ์ทอผ้า 16 ปีขึ้นไป จำนวน 28 กลุ่ม รองลงมา 11-15 ปี จำนวน 6 กลุ่ม พื้นที่ในการผลิตผ้าไหมเป็นเจ้าของพื้นที่ จำนวน 38 กลุ่ม แหล่งที่มาของวัตถุดิบหลัก ได้มาจากการผลิตเอง จำนวน 26 กลุ่ม ซื้อจากเกษตรกรรายอื่น จำนวน 11 กลุ่ม แหล่งเงินทุนเป็นทุนส่วนตัว จำนวน 22 กลุ่ม เงินอุดหนุนจากอุตสาหกรรมจังหวัด สหกรณ์การเกษตรจังหวัด จำนวน 16 กลุ่ม ได้รับความรู้จากการทอผ้าจากสื่อออนไลน์/ อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์ จำนวน 18 กลุ่ม จากผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/ตัวแทนหมู่บ้าน จำนวน 6 กลุ่ม ปัจจัยที่จูงใจในการทอผ้า คือ ต้องการหารายได้เสริม จำนวน 17 กลุ่ม จำหน่ายได้ราคาดี จำนวน 13 กลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้าไหม การกตรราคาพ่อค้าคนกลาง จำนวน 10 กลุ่ม ขาดแคลนเงินทุน จำนวน 5 กลุ่ม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน มีความรู้ความเข้าใจในบางส่วน (คำนวณต้นทุนการผลิตโดยรวม) จำนวน 20 กลุ่ม มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี (คำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยได้อย่างถูกต้อง) จำนวน 11 กลุ่ม

1.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม จังหวัดมหาสารคาม มีการจดทะเบียนและขึ้นทะเบียน OTOP จำนวน 11 กลุ่ม และยังไม่เคยขึ้นทะเบียน จำนวน 2 กลุ่ม ระดับดาวผลิตภัณฑ์ ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน หรือมีศักยภาพในการส่งออก) จำนวน 7 กลุ่ม รองลงมา ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่ระดับสากลได้) จำนวน 4 กลุ่ม การทำบัญชีในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นบัญชีรายรับ-รายจ่ายจำนวน 11 กลุ่ม และมีการคำนวณต้นทุนการผลิต จำนวน 5 กลุ่ม การบริหารจัดการเป็นแบบกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 10 กลุ่ม การบริหารแบบครอบครัว จำนวน 3 กลุ่ม การผลิตผ้าไหมเป็นอาชีพหลัก 12 กลุ่ม อาชีพเสริม จำนวน 1 กลุ่ม ประสบการณ์ในการทอผ้า 11-15 ปี จำนวน 7 กลุ่ม 16 ปีขึ้นไป จำนวน 4 กลุ่ม พื้นที่ในการผลิตผ้าไหม เป็นเจ้าของพื้นที่ จำนวน 11 กลุ่ม เช่าจากบุคคลอื่น จำนวน 2 กลุ่ม แหล่งที่มา

ของวัตถุดิบหลัก ได้มาจากซื้อจากเกษตรกรรายอื่น จำนวน 7 กลุ่ม แหล่งเงินทุนเป็นทุนส่วนตัว จำนวน 7 กลุ่ม เงินอุดหนุนจาก อุตสาหกรรมจังหวัด, สหกรณ์การเกษตร จำนวน 5 กลุ่ม ได้รับความรู้จากการทอดผ้าจากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 5 กลุ่ม จากผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/ตัวแทนหมู่บ้าน จำนวน 4 กลุ่ม ปัจจัยที่จูงใจให้ทอดผ้า คือ เป็นรายได้เสริมให้ครอบครัว จำนวน 13 กลุ่ม จำหน่ายได้ราคาดี จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.00 ปัญหาและอุปสรรคที่พบขาดแคลนเงินทุน จำนวน 8 ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน(คำนวณต้นทุนโดยการประมาณการ) จำนวน 6 กลุ่ม

2. การเปรียบเทียบการคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิมและคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม

เพื่อวิเคราะห์แนวทางการลดต้นทุนจากแนวคิดการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรม เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่ถูกต้อง และสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจของชุมชนในการส่งเสริมการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจให้สามารถแข่งขันในภาคธุรกิจ ให้เติบโตอย่างยั่งยืนซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

2.1 การคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิม

คณะผู้วิจัยได้นำแนวคิดการคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิม โดยคำนวณ ค่าวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต สรุปผลการคำนวณข้อมูลต่อปีต่อการผลิต 1 ทูก ได้ 8 เมตร 4 ผืน ราคาขายผืนละ 1,800 บาท จากการสรุปผลคือ 1 ปีผลิตได้ 688 เมตร รวม 4 จังหวัดโดยเฉลี่ย ได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยโดยเฉลี่ย ของ 4 จังหวัด ด้วยระบบการคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิม

รายการ	จำนวนเงิน	ต้นทุนต่อหน่วย
วัตถุดิบทางตรง	661,481	961.45
แรงงานทางตรง	406,350	590.63
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	298,665	434.11
รวมต้นทุน	1,366,496	1,986.19

จากการคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิมข้างต้นจะทราบว่าการผลิตต้นทุนแบบดั้งเดิมจะการคำนวณตามหลักเกณฑ์การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ โดยประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง จำนวนเงินเท่ากับ 661,481 บาท ค่าแรงงานทางตรง จำนวนเงินเท่ากับ 406,350 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิต จำนวนเงินเท่ากับ 298,665 บาท ยอดรวมต้นทุนการผลิต เท่ากับ 1,366,496 บาท ต่อการผลิต 688 เมตร หรือเท่ากับ 86 ทูก ราคาต้นทุนต่อหน่วย 1,986 บาท จากการวิเคราะห์และสอบถามกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ทำให้พบว่า การคำนวณ

ต้นทุนการผลิตด้วยวิธีแบบดั้งเดิมสามารถรับรู้ต้นทุนได้แต่ยังไม่ค่อยมีความรู้ด้านการบันทึกต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้น

2.2 การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม

2.2.1 การวิเคราะห์ศูนย์กิจกรรม/รหัสกิจกรรมและระบุตัวผลิตภัณฑ์กิจกรรม

รูปแบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจากการนำไปทดลองใช้ทำให้คณะผู้วิจัยได้รูปแบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมจากผู้ผลิตผ้าไหม เพื่อใช้เป็นแบบอย่างในการคำนวณ และสามารถวิเคราะห์ต้นทุนที่แท้จริงได้เป็นอย่างดี ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2 ศูนย์กิจกรรม/รหัสกิจกรรมและระบุตัวผลิตภัณฑ์กิจกรรม

ศูนย์กิจกรรม/รหัสกิจกรรม	กิจกรรม	ตัวผลิตภัณฑ์กิจกรรม
ศูนย์กิจกรรมการเลี้ยงไหม (A)		
A1	การเลี้ยงไหมแรกพัก	ชั่วโมงแรงงาน
A2	การเก็บและการใช้ใบหม่อน	ชั่วโมงแรงงาน
ศูนย์กิจกรรมการสาวไหม (B)		
B1	การสาวไหม	ชั่วโมงแรงงาน
B2	การตีเกลียวเส้นไหม	ชั่วโมงแรงงาน
ศูนย์กิจกรรมมัดหมี่เส้นไหม (C)		
C1	การเตรียมเส้นไหม	จำนวนหน่วยผลิต
C2	การออกแบบลวดลาย	จำนวนหน่วยผลิต
C3	การมัดหมี่ลวดลายไหม	จำนวนหน่วยผลิต
ศูนย์กิจกรรมการย้อมสี (D)		
D1	การเตรียมอุปกรณ์ย้อมสี	ต้นทุนค่าแรงงาน
D2	การย้อมสี	จำนวนหน่วยผลิต
D3	การตากแห้ง เก็บรักษา	จำนวนหน่วยผลิต
ศูนย์กิจกรรมการทอผ้า (E)		
E1	การทอผ้า	จำนวนหน่วยผลิต
E2	การเก็บผ้า	จำนวนหน่วยผลิต

2.2.2 การคำนวณต้นทุนแบบใช้ฐานกิจกรรม

คณะผู้วิจัยได้นำวิธีการคิดโดยนำระบบต้นทุนฐานกิจกรรม โดยวิเคราะห์กิจกรรมการผลิตแล้ว กำหนดตัวหลักกิจกรรม และสามารถสรุปข้อมูลต้นทุนการผลิตต่อการผลิต 1 ปี ในแต่ละศูนย์กิจกรรมการผลิต ได้ดังต่อไปนี้

1) อัตราต้นทุนการผลิต ศูนย์กิจกรรมการเลี้ยงไหมรวม (A) จำนวน 495.14 บาท และมีอัตราต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย่อยดังนี้ การเลี้ยงไหมแรกฟัก (A1) จำนวน 170.71 บาทต่อชั่วโมงแรงงาน และกิจกรรมการเก็บและการใช้ไหมอ่อน (A2) จำนวน 324.43 บาทต่อชั่วโมงแรงงาน

2) อัตราต้นทุนการผลิต ศูนย์กิจกรรมการสาวรวม (B) จำนวน 409.51 บาท และมีอัตราต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย่อยดังนี้ กิจกรรมการสาวไหม (B1) จำนวน 401.51 บาทต่อชั่วโมงแรงงาน และกิจกรรมการตีเกลียวเส้นไหม (B2) จำนวน 8 บาทต่อชั่วโมงแรงงาน

3) อัตราต้นทุนการผลิต ศูนย์กิจกรรมการมัดหมี่เส้นไหมรวม (C) จำนวน 40.26 บาท และมีอัตราต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย่อยดังนี้ กิจกรรมการเตรียมไหมเพื่อมัดหมี่ (C1) จำนวน 4.76 บาทต่อจำนวนหน่วยผลิต กิจกรรมออกแบบลวดลาย (C2) จำนวน 8.25 บาทต่อจำนวนหน่วยผลิต และมัดหมี่ลวดลายไหม (C3) จำนวน 27.25 บาทต่อจำนวนหน่วยผลิต

4) อัตราต้นทุนการผลิต กิจกรรมการย้อมสีต่อผ้าไหมรวม (D) จำนวน 115.87 บาท และมีอัตราต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย่อยดังนี้ เตรียมอุปกรณ์ย้อมสี (D1) จำนวน 1.08 บาทต่อต่อต้นทุนค่าแรงงาน กิจกรรมย้อมสี (D2) จำนวน 106.87 บาทต่อจำนวนหน่วยผลิต และกิจกรรมตากแห้ง เก็บรักษา (D3) จำนวน 7.92 บาทต่อจำนวนหน่วยผลิต

5) อัตราต้นทุนการผลิต กิจกรรมการทอผ้ารวม (E) จำนวน 880.82 บาท และมีอัตราต้นทุนการผลิตในกิจกรรมย่อยดังนี้ กิจกรรมการทอผ้า (E1) จำนวน 737.06 บาทต่อต้นทุนค่าแรงงาน และกิจกรรมย้อมสี (E2) จำนวน 143.76 บาทต่อต้นทุนค่าแรงงาน

6) สรุปต้นทุนการผลิตตามระบบต้นทุนฐานกิจกรรมต่อศูนย์กิจกรรมการผลิตผ้าไหม ทั้ง 5 กิจกรรม ได้ต้นทุนต่อหน่วย (ลูก) ละ 1,941.60 บาทต่อลูก โดยมีต้นทุนในแต่ละกิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมเลี้ยงไหม 495.14 บาท กิจกรรมสาวไหม จำนวน 409.51 บาท กิจกรรมมัดหมี่ จำนวน 40.26 บาท กิจกรรมย้อมสี จำนวน 115.87 บาท กิจกรรมทอผ้า จำนวน 880.82 บาท

7) จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบการคำนวณต้นทุนแบบเดิม มีต้นทุนต่อหน่วย จำนวน 1,986.19 บาท และต้นทุนฐานกิจกรรม มีต้นทุนต่อหน่วย จำนวน 1,941.60 บาท การคำนวณต้นทุนการผลิตแบบเดิม สูงกว่าการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม จำนวน 44.40 บาท

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนและประเมินผลการดำเนินงานโดยวัดจากการวัดผลเชิงคุณภาพ ของกลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม จากการบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม

3.1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 15 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่เป็นอยู่ในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่ม จำนวน 7 คน รองลงมาเป็นอย่างอื่น เช่น ตัวแทนสมาชิก จำนวน 6 คน และเจ้าของกิจการ จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน รองลงมา 41 – 50 ปี จำนวน 5 คน อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 10 คน และไม่เกิน 30 จำนวน 2 คน ตามลำดับ ส่วนใหญ่ระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา จำนวน 7 คน รองลงมา ม.ปลาย / อนุปริญญา จำนวน 6 คน และมีมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4 คน ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีระดวของผลิตภัณฑ์ อยู่ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่สากลได้) จำนวน 14 คน ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก) จำนวน 4 คน และระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลาง ที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว จำนวน 2 คน ตามลำดับ

3.2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุน

กลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม การบริหารจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม โดยภาพรวม อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การพิจารณาความคุ้มทุนของต้นทุนรวมกับยอดขายรวมที่เกิดขึ้นและกำหนดเป้าหมายของยอดขายให้ได้กำไรตามที่ต้องการ มีการวางแผนการใช้วัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิต ก่อนการดำเนินงาน มีการบันทึกค่าวัตถุดิบค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิตในระหว่างดำเนินการ นำข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นไปวางแผนควบคุมการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและคุ้มทุน) สามารถวิเคราะห์ต้นทุนปริมาณการผลิต และจำนวนหน่วยขาย ให้เกิดความคุ้มทุน

กลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มุมมองทางด้านการเงิน มุมมองทางด้านการเรียนรู้ และการเติบโตขององค์กร และระดับปานกลาง 2 ด้าน มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน มุมมองทางด้านลูกค้า

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ด้านมุมมองด้านลูกค้า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเพื่อขยายตลาดให้มากขึ้น สร้างความแตกต่างจากคู่แข่งขึ้น เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้าต่อสินค้าอย่างสม่ำเสมอ การเป็นที่ยอมรับด้านผลิตภัณฑ์และราคาของลูกค้า

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการให้รางวัล/ค่าตอบแทนกับพนักงานที่

ขยันทำงาน ซื่อสัตย์ เพื่อเป็นแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างในการทำงาน รูปแบบผลิตภัณฑ์ตรงกับความต้องการของลูกค้า และสร้างความได้เปรียบในทางการแข่งขัน และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า มีการปรับปรุงขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานให้ง่ายต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้ลูกค้าได้รับความสะดวกรวดเร็วและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการให้รางวัล/ค่าตอบแทนกับพนักงานที่ขยันทำงาน ซื่อสัตย์ เพื่อเป็นแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างในการทำงาน รูปแบบผลิตภัณฑ์ตรงกับความต้องการของลูกค้า และสร้างความได้เปรียบในทางการแข่งขัน และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า มีการปรับปรุงขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานให้ง่ายต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้ลูกค้าได้รับความสะดวกรวดเร็วและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม มุมมองทางการเงิน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีส่วนต่างระหว่างต้นทุนรวมกับรายได้ที่ชัดเจนขึ้นและสามารถวิเคราะห์ผลกำไร สามารถลดต้นทุนในการดำเนินงาน หรือค่าใช้จ่ายของกลุ่มได้ มีการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ โดยอาศัยกลยุทธ์การตลาด เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ และระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ มีผลประกอบการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์

อภิปรายผลงานวิจัย

กลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม การบริหารจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม โดยภาพรวม อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เนื่องจากการพิจารณาความคุ้มค่าของต้นทุนรวมกับ ยอดขายรวมที่เกิดขึ้น จะทำให้กิจการสามารถบรรลุเป้าหมายของยอดขายและสามารถทำกำไรตามที่ ต้องการได้ จากการวางแผนงาน ด้านการใช้วัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิต ก่อนการ ดำเนินงาน มีการบันทึกต้นทุนต่างที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ เพื่อนำข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นไป วางแผนควบคุมการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า และนำไปวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการ ดำเนินงานได้

กลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตผ้าไหม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านมุมมองทางด้านการเงิน มุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร และระดับปาน กลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านมุมมองทางด้านกระบวนการภายใน มุมมองทางด้านลูกค้า

การนำระบบต้นทุนฐานกิจกรรมมาใช้ในการคำนวณและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตผ้าไหม ทำให้ พบว่า หากกิจการใช้ระบบการคำนวณต้นทุนการผลิตแบบเดิมจะทำให้ได้ต้นทุนต่อหน่วยละ 1,986.19 ซึ่งสูงกว่าราคาขายที่กำหนดและสูงกว่าต้นทุนฐานกิจกรรม ซึ่งหากกิจการใช้วิธีการ คำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม ได้ต้นทุนต่อหน่วย 1,941.60 ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่น่าไปกำหนดราคาขาย และรวมต้นทุนการขายและบริหารและบวกกับกำไรที่กิจการต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับเบญจมาศ อภิสทธิธัญญา (2553) ที่ได้กล่าวว่า ในการตัดสินใจเกี่ยวกับราคาขายของผลิตภัณฑ์ ที่ผู้บริหารจะต้อง ทำการพิจารณา จากปัจจัยต่างที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรที่มีอิทธิพลต่อการ กำหนดราคา โดยปัจจัยภายในได้แก่ ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายใน การขายและบริหาร รวมถึง กำไรตามเป้าหมายของกิจการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนิตาภา มาตราช และรุ่งนภา กิตติลาภ (2559) ได้ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหม มัดหมี่ ลายฟองน้ำหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พบว่า ต้นทุนเฉลี่ยต่อทูก 16,638.35 บาท และเฉลี่ยต่อผืน 831.92 บาท(ยังไม่รวมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร) และเกษมะณี การินทร์, รวีพรรณ อุดรินทร์, และคณะ (2561) การศึกษาต้นทุนที่แท้จริงของ ผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม ระดับ 5 ดาว ในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า การผลิตมี ต้นทุนที่สูง เฉลี่ยประมาณ 856.80 บาทต่อเมตร ส่วนด้านการตลาด จะเป็นในลักษณะของการทำ บรรจุภัณฑ์ และการทำเอกสารเรื่องราวที่มาของผ้าไหม โดยต้นทุนต่อชิ้นเฉลี่ยแล้วประมาณ 15.20 บาท ซึ่งการนำวิธีการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมมาใช้จะทำให้กิจการได้ข้อมูลต้นทุนที่ถูกต้อง และ สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงมากขึ้น จากการนำไปทดลองใช้ทำให้คณะผู้วิจัยได้รูปแบบการคำนวณต้นทุน ฐานกิจกรรมจากผู้ผลิตผ้าไหม สามารถกำหนดเป็นแบบการคำนวณต้นทุนสำหรับกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม ให้สามารถคำนวณต้นทุนได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นหากทำการวิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดขึ้นกับราคาที่ขายใน ปัจจุบัน ที่ขายในราคาขายผืนละ 1,800 บาท จะได้เห็นว่า มีราคาขายต่ำกว่าต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง

ดังนั้นวิธีการที่จะสามารถช่วยลดต้นทุนได้ คือ การเพิ่มยอดขาย เพื่อให้มีจำนวนหน่วยที่ผลิตเพิ่มขึ้น และสัดส่วนต้นทุนต่อหน่วยจะได้ลดลง ที่จะทำให้สามารถขายได้ในราคาเท่าเดิม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำแบบการคำนวณต้นทุนสำหรับกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม ไปใช้หรือเผยแพร่สู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
2. นำรูปแบบหรือรายการต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานจริง ไปเป็นต้นแบบในการอบรม

ให้ความรู้แก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาการคำนวณต้นทุนการผลิตในผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจอื่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กชกร เฉลิมกาญจนาน. (2547). **การบัญชีบริหาร 1**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กนกพร ดอนสมจิตร และกนกอร บุญมี (2559) การศึกษาต้นทุนและอัตราผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าไหมในเขตอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น **การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 1 “สร้างเสริมสหวิทยาการ ผสมผสานวัฒนธรรมไทย ก้าวอย่างมั่นใจเข้าสู่ AC”**
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2553) **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548**. <https://www2.moac.go.th/download/laws28.pdf>
- กฤษีรา อาษาศรี. (2561) **การบัญชีต้นทุน 1** พิมพ์ครั้งที่ 6 มหาสารคาม : ร้านอีคูเคท.
- _____. (2560) เอกสารประกอบการสอน การบัญชีต้นทุน 2. พิมพ์ครั้งที่ 3 มหาสารคาม : ร้านเอทคูเคท.
- เกษมณี การ์รินทร์, รวีพรรณ อุตรินทร์, และคณะ (2561) การศึกษาต้นทุนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม ระดับ 5 ดาว ในจังหวัดบุรีรัมย์. วิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชนิดาภา มาตราช และรุ่งนภา กิตติลาภ (2559) ต้นทุนและผลตอบแทนกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ ลายฟองน้ำหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น **วารสารสถาบันวิจัยพัฒนธรรม ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2559**
- ชมพูนุท ศรีพงษ์และคณะ (2559) **การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านทหารกองทัพภาคที่ 4 กองทัพบกไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ณัฐวงศ์ พูนพล. (2555). **การบัญชีต้นทุน**. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงสมร พิกสังข์ (2555). **การบริหารต้นทุนของกลุ่มผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าวในจังหวัดสมุทรสงคราม**. วิจัยสถาบัน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ไตรรงค์ สวัสดิกุล. (2556) เอกสารประกอบการสอน **การบัญชีต้นทุน** พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี : สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธานีทร์ ไชยเยชน์ (2558) การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองตาไก่ จังหวัดบุรีรัมย์ **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี ปีที่ 9 ฉบับที่ 19 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม 2558**.
- ธีรยุทธ พฤษพัฒน์พงศ์. (2551) **การให้คำปรึกษาในการนำต้นทุนฐานกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องประดับ**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- นุรน์จมาลี แวด. (2557) **ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน**. จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

- นิธิมา ศิริโกคากิจ. (2553) **โอกาสการส่งออกไหม**. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน), http://www.arda.or.th/kasetinfo/silk/index.php?option=com_content&view=article&id=78&Itemid=70 สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561.
- บุปผชาติ กัลยา ณ สุนทร (2558) **เครื่องมือและอุปกรณ์การตัดเย็บเสื้อผ้า**. <http://mounbumrungsil-cloth5.blogspot.com/p/1.html> . สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2561.
- เบจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ. (2553). **การบัญชีต้นทุน 2**. กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชียเพรส(1898) จำกัด
- เบญจรัตน์ คู่กระสังข์. (2556) **การประยุกต์ใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์น้ำดื่มบรรจุขวดกรณีศึกษาโรงงานน้ำดื่มจตุเพรช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา
- ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์. (2541) **เศรษฐกิจชุมชน : ความหมาย ฐานคิด แนวทางปฏิบัติ**. http://www.banrainarao.com/column/commu_econ_02. วันที่ค้น 20 กันยายน 2560.
- ประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา. (2556) **โมเดลการกำหนดปริมาณการผลิตด้วยวิธีผสมผสานแนวคิดต้นทุนฐานกิจกรรมตามเวลาและทฤษฎีข้อจำกัด**. วารสารวิทยาลัยพาณิชศาสตร์บูรพาปริทัศน์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม –มิถุนายน 2556.
- พรธนิภา รอดวรรณะ. (2556) **การบัญชีต้นทุน หลักและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชนีจ เนาวพันธ์. (2555). **การบัญชีต้นทุน หลักการและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.พิมพ์ครั้งที่ 1
- มนวิภา ผดุงสิทธิ์. (2556). **การบัญชีต้นทุน**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิสิทส์เซ็นเตอร์.
- _____. (2559). **การบัญชีต้นทุน**. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิสิทส์เซ็นเตอร์.
- มหารรถพงศ์ ศรีสุขเมธิตานนท์. (.2559). **แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร**. บทเรียนออนไลน์. <http://www.mcucr.com/home/includes/editor/assets/M111%2026052016%20MCUCR.pdf>.
- ริสุภา เอมหยวและคณะ. (2548). **การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้า บ้านคลองเตย ตำบลบึงกอก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก**. วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ, 6(1),94-106
- วิวัฒน์ นัสสาสาร. (2557). **ผลกระทบของการประยุกต์ใช้ต้นทุนฐานกิจกรรมที่มีต่อการบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์. บัญชีบัณฑิตมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (ชุมพร). (2562). **การเลี้ยงไหม**. http://qsds.go.th/qssc_cpn/inside_page.php?pageid=26. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2561.
- ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (มุกดาหาร) **ขั้นตอนการทอผ้าไหม**. http://qsds.go.th/qssc_mdh/inside_page.php?pageid=37. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2561.

- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2561) **Activity Based Costing (ABC) & Activity Based Management (ABM)** <https://piu.ftpi.or.th/productivity-tools/abm-abc/> สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2561.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน . (2561) **ความหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน.** <http://www.sceb.doae.go.th/Ssceb2.htm>. วันที่ค้น 30 มกราคม 2561.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2558) **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2558.** <http://www.sceb.doae.go.th/Law/NewLaw2550/LawAct%201.pdf>. วันที่ค้น 30 มกราคม 2561.
- สำนัก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2552) **การบัญชีต้นทุน1.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ท็อป/แมคกรอ-ฮิล.
- สุภาภรณ์ เชียงใหม่ และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ (2559) การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0)
- สุรีพร จารุวัตร. (2546). **การบัญชีต้นทุน.** กรุงเทพฯ : หจก. ทีพีเอ็น เพรส.
- อรปวีณ์ เลิศไกร. (2558) **การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบันไดไม้สำเร็จรูปโดยใช้ระบบต้นทุนกรรม.** วิทยานิพนธ์. การจัดการเทคโนโลยีวิศวกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- อานันท์ ตะนัยศรี. (2561) **วิสาหกิจชุมชน** <http://ophbgo.blogspot.com/> วันที่ค้น 30 มกราคม 2561.
- โอฬาร พิทักษ์. (2561) **วิสาหกิจชุมชน.** smce.doae.go.th/Download/sanha_110448.ppt. วันที่ค้น 30 มกราคม 2561.

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

- J. Park & T. W. Simpson (2007) Development of a production cost estimation framework to support product family design. **International Journal of Production Research.** Volume 43, 2005 - Issue 4
- Robert S. Kaplan & Stevan R. Anderson. (2007). **Principles of Cost Accounting.** 14TH EDITION Harvard Business School Publishing Corporation
- S. R. H. Jones (2009) Technology, Transaction Costs, and the Transition to Factory Production in the British Silk Industry, 1700–1870. **The Journal of Economic History,** 1987, vol. 47, issue 01, 71-96.

ภาคผนวก ก-1

แบบสอบถาม

การศึกษาศภาพปัญหาการจัดทำต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม
(วิเคราะห์บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแต่ละจังหวัด)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถาม

การศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหม
(วิเคราะห์บริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแต่ละจังหวัด)

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดให้ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา
เท่านั้น ขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

วัตถุประสงค์

การสร้างเครือข่ายภาคีจากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชน ให้มีการขับเคลื่อน
ระบบเศรษฐกิจของประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ประกอบด้วย

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตผ้าไหม

ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลงชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อวิชาศรี
หัวหน้าโครงการวิจัย

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าคำตอบที่ท่านเลือกและให้รายละเอียดเพิ่มเติม
ในช่องว่างดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม

เจ้าของกิจการ หัวหน้ากลุ่ม ผู้จัดการกลุ่ม อื่นๆ.....

1.3 อายุ ไม่เกิน 30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 50 ปีขึ้นไป

1.4 ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ต่ำกว่าประถม ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ม.ปลาย/อนุปริญญา

ปริญญาตรี ปริญญาโท หรือสูงกว่า

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจ

2.1 ชื่อกลุ่ม/ชื่อผลิตภัณฑ์/ชื่อกลุ่มวิสาหกิจ

กลุ่มผลิตภัณฑ์ใหม่.....

2.2 มีการจัดตั้งกลุ่มทอผ้าไหมหรือสหกรณ์หรือไม่

มี ชื่อ.....

ไม่มี

2.3 สถานที่ตั้ง

เลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....หมายเลขโทรศัพท์

2.4 ข้อมูลการจดทะเบียน/การขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ OTOP หรือผลิตภัณฑ์ชุมชน/ขึ้นทะเบียน
กลุ่มวิสาหกิจ/กลุ่มอุตสาหกรรม

ขึ้นทะเบียนแล้ว หน่วยงานที่กลุ่มขึ้นทะเบียน.....

เช่น สำนักพัฒนาชุมชนจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น

ยังไม่เคยขึ้นทะเบียน

2.5 ระดับดาวของผลิตภัณฑ์

ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก)

ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่สากลได้)

ระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลาง ที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว)

ระดับ 2 ดาว (สินค้าสามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาวมีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ)

ระดับ 1 ดาว (สินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวได้เนื่องจากมีจุดอ่อนมาก และยาก

ต่อการพัฒนา)

2.6 ท่านมีเป้าหมายที่จะก้าวไปสู่ระดับดาวของผลิตภัณฑ์ในระดับใดจากข้อ 2.5

ระดับ.....ดาว

2.7 กลุ่มผ้าไหมของท่านมีการจัดทำบัญชีใดบ้าง

- บัญชีรายรับ-รายจ่าย การคำนวณต้นทุนการผลิต
 จัดทำงบกำไรขาดทุน จัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน
 อื่นๆ.....

2.8 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

2.9 การผลิตผ้าไหมเป็นแบบใด กลุ่มวิสาหกิจ ครอบครั กลุ่มอื่นๆ.....

2.10 ท่านผลิตผ้าไหม อาชีพหลัก

อาชีพเสริม อาชีพหลักของท่าน.....

2.11 ประสบการณ์ในการผลิตผ้าไหม

- 1-5 ปี 6-10 ปี 10-15 ปี 16 ปีขึ้นไป

2.12 พื้นที่ในการใช้ผลิตผ้าไหม

- เป็นเจ้าของ
 เช่าจากบุคคลอื่น อัตราค่าเช่า.....

2.13 จำนวนครั้งที่ผลิตต่อปี.....ชิ้น

2.14 วัสดุที่ใช้เป็นวัสดุ/อุปกรณ์หลักในการทอผ้าไหม

-

2.15 แหล่งที่มาของวัสดุหลักที่ใช้ทำการทอผ้าไหม

- ผลิตเอง
 ซื้อจากเกษตรกรรายอื่น ราคา.....
 อื่นๆ (ระบุ).....

2.16 แหล่งเงินทุน

- ทุนส่วนตัว เงินอุดหนุนจาก.....
 กู้ยืมจาก..... อัตราดอกเบี้ย.....
 ระยะเวลาการผ่อนชำระ.....งวด ระยะเวลา.....บาท

2.17 ท่านได้รับความรู้ในการทอผ้าไหมจากแหล่งใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ
 ผู้ใหญ่บ้าน / กำนัน / ตัวแทนหมู่บ้าน
 เกษตรกรรายอื่น
 ตำรา / เอกสารเผยแพร่อื่นๆ (ระบุ).....
 โทรทัศน์ / วิทยุ

- สื่อออนไลน์ / อินเทอร์เน็ต / เว็บไซต์.....
- อื่นๆ (ระบุ).....

2.18 ปัจจัยที่จูงใจให้ท่านการทอผ้าไหม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จำหน่ายได้ราคาดี ลงทุนน้อย ต้องการหารายได้เสริม
- การทอผ้าไหมไม่ยุ่งยาก ตามความเคยชิน / ตามคนอื่น
- ตามโครงการของหน่วยงานรัฐบาล (ระบุ).....
- อื่นๆ (ระบุ).....

2.19 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการทอผ้าไหม(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ราคาตกต่ำ
- ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง
- สภาพภูมิอากาศ / พื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะ
- ขาดแคลนเงินทุน
- ขาดแคลนแรงงาน
- ขาดแคลนวัตถุดิบ / ทรัพยากรที่จำเป็นในการทอผ้าไหม
(ระบุ).....
- อื่นๆ (ระบุ).....

2.20 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน

- มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี (คำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยได้อย่างถูกต้อง)
- มีความรู้ความเข้าใจในบางส่วน (คำนวณต้นทุนการผลิตโดยรวมได้)
- ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน (คำนวณต้นทุนโดยการประมาณการ)
- ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน (ไม่มีการคำนวณต้นทุน)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการทอผ้าไหม

3.1 ค่าเช่าพื้นที่..... บาท

3.2 ค่าเช่าสถานที่ อาคาร..... บาท

3.3 ค่าใช้จ่ายเริ่มต้นในการผลิตผ้าไหม

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1. ค่าฝึกอบรมหลักสูตรการทอผ้า				
2. ค่าจัดเตรียมสถานที่				
3. ค่าเอกสารหลักฐานและค่าธรรมเนียมการจัดกลุ่มเตรียมประชุมกันทำงาน				
รวมค่าใช้จ่าย				

3.4 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์ (ที่ต้องคิดค่าเสื่อมราคา)

-รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการเลี้ยงไหม

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	ค่าซ่อมแซม/ปี	อายุการใช้งาน
1. กี่					
2. คานแขวน					
3. ฟืมหรือหวี					
4. ตะกอล					
5. หลอกตะกอล					
6. ไม้ (ไม้กำพัน)					
7. ไม้สอดแทนไม้ขีด					
8. ไม้ขีดใช้สำหรับคัด					
9. ไม้เหยียบหรือคาน					
10. ไม้นั่งทอผ้า					
11. บ่ากี่					
12. ผัง					
13. อัก					
14. กระจสวย					
15. กรง					
รวมต้นทุน					

-รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการสาวไหม

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	ค่าซ่อมแซม/ปี	อายุการใช้งาน
1. หม้อต้ม					
2. ไม้สาว					
3. เครื่องสาว					
4. เครื่องกรอ					
5. เตาถ่าน					
6. ไม้ทียบแหล่งปอຍໄໝ					
7. ไม้ตัดดักแก๊					
8. กระจพงสาวไหม					
9. เครื่องสาวไหมด้วยมือ					
10. แปรงสำหรับเขี่ยรังไหม					
11. ไม้คีบรังไหม					
12. แหล่งกอไหม					
13. ถังและขันใส่น้ำ					
14. ข้อนตกรังไหม					
รวมต้นทุน					

-รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับการมัดหมี่

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	ค่าซ่อมแซม/ปี	อายุการใช้งาน
1. เครื่องโองหมี่					
2. ฮงมัดหมี่					
รวมต้นทุน					

-รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการย้อมสี

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	ค่าซ่อมแซม/ปี	อายุการใช้งาน
1. หม้อ					
2. เตาและถังแก๊ส					
3. ถาด					
4. ห่วงย้อมไหม					
5. ไม้แขวนห่วงไหม					
6. ถูมีย่าง					
7. กะละมัง					
8. ถังหม้อย้อม					
รวมต้นทุน					

-รายการเครื่องมือและอุปกรณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการทอผ้า

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	ค่าซ่อมแซม/ปี	อายุการใช้งาน
1. กี่					
2. คานแขวน					
3. ฟืมหรือหวี					
4. ตะกอล					
5. หลอกตะกอล					
6. ไม้ (ไม้กำพัน)					
7. ไม้สอดแทนไม้ขีด					
8. ไม้ขีดใช้สำหรับคัด					
9. ไม้เหยียบหรือคาน					
10. ไม้นั่งทอผ้า					
11. ป่ากี่					
12. ผัง					
13. อัก					
14. กระสวย					
15. กรง					
รวมต้นทุน					

3.5 ค่าวัตถุดิบ

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	ค่าซ่อมแซม/ปี	อายุการใช้งาน
แม่พิมพ์					
เส้นไหมสำเร็จรูป					
เส้นด้าย					
น้ำยาฆ่าเชื้อ					
ใบหม่อน					
การโรยตัวไหม					
ปูนขาว					
ถ่าน					
กาวลอกไหม					
สารหล่อลื่น					
น้ำยาลอกกาว					
แกลบ					
ใบตอง					
สีเคมี					
น้ำยานิม					
น้ำยาแก้สีตก					
ต่าง					
ครั้ง					
สีประโหด					
สีธรรมชาติ					
ผงเคมีมัน					
น้ำยาหวีหูก					
น้ำปูนใส					
น้ำยาล้างไหม					
น้ำมะนาว/มะขามเปียก					
ค่าฟางมัดหมี					
ถุงมือยาง					

หมายเหตุ ใส่รายการตามบริบทของกลุ่มผลิตภัณฑ์

3.6 ค่าแรงงาน

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	ค่าซ่อมแซม/ปี	อายุการใช้งาน
1. ค่าแรงงานในการปั้น ต้าย					
2. ค่าแรงงานในการขึ้นหูก					
3. ค่าแรงงานในการสีบหูก					
4. ค่าแรงงานในการทอผ้า					

หมายเหตุ ใส่รายการตามบริบทของกลุ่มผลิตภัณฑ์

3.7 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการผลิต ประกอบตามกิจกรรม

1) ค่าใช้จ่ายกิจกรรมการผลิต (การเลี้ยงไหม)

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
รวมค่าใช้จ่าย				

2) กิจกรรมเตรียมการผลิต (การสาวไหม)

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
รวมค่าใช้จ่าย				

3) กิจกรรมเตรียมการผลิต (การมัดหมี่เส้นไหม)

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
รวมค่าใช้จ่าย				

4) กิจกรรมเตรียมการผลิต (การย้อมสี)

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
รวมค่าใช้จ่าย				

5) กิจกรรมเตรียมการผลิต (การทอผ้า)

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
รวมค่าใช้จ่าย				

8) กิจกรรมเตรียมการผลิต (บรรจุภัณฑ์)

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
รวมค่าใช้จ่าย				

รวมค่าใช้จ่ายในการผลิตกิจกรรมทั้งสิ้น..... บาท/ 1 ครั้ง

ภาคผนวก ก-2

แบบสอบถาม

การบริหารต้นทุนโดยใช้การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามในการวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ และแนวทางการลดต้นทุนจากแนวคิดการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรม

2. โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ และตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

3. คำตอบและความคิดเห็นของท่าน จะใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และจะสงวนไว้เป็นความลับ จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของทุกท่านแต่ประการใด

4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน

5. หากท่านมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับแบบสอบถามโปรดติดต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณีรา อาศาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หมายเลขโทรศัพท์ 089-3944790

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่าน ที่กรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูลและขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับภายใน 1 สัปดาห์ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณีรา อาศาศรีและ คณะผู้วิจัย
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าคำตอบที่ท่านเลือกและให้รายละเอียดเพิ่มเติมในช่องว่างดังนี้
 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ตำแหน่ง/หน้าที่ในกลุ่มวิสาหกิจ

เจ้าของกิจการ หัวหน้ากลุ่ม ผู้จัดการกลุ่ม อื่นๆ.....

3. อายุ

ไม่เกิน 30

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

50 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าประถม

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

ม.ปลาย / อนุปริญญา

ปริญญาตรีขึ้นไป

5. ระดับดาวของผลิตภัณฑ์

ระดับ 5 ดาว (สินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก)

ระดับ 4 ดาว (สินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่สากลได้)

ระดับ 3 ดาว (เป็นสินค้าระดับกลาง ที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว)

ระดับ 2 ดาว (สินค้าสามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาวมีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ)

ระดับ 1 ดาว (สินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวได้เนื่องจากมีจุดอ่อนมาก และยากต่อ

การพัฒนา)

6. ประสบการณ์ในการผลิตผ้าไหม

1-5 ปี

6-10 ปี

11-15 ปี

16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุน

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ เพียงหนึ่งข้อเท่านั้นในช่องระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด

การบริหารจัดการต้นทุน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านได้มีวางแผนการใช้วัสดุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิตก่อนการดำเนินงาน					
2. ท่านมีการบันทึกค่าวัสดุดิบค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิตในระหว่างดำเนินงาน					
3. ท่านสามารถวิเคราะห์ต้นทุนปริมาณการผลิต และจำนวนหน่วยขาย ให้เกิดความคุ้มค่า					
4. ท่านได้พิจารณาความคุ้มค่าของต้นทุนรวมกับยอดขายรวมที่เกิดขึ้นและกำหนดเป้าหมายของยอดขายให้ได้กำไรตามที่ต้องการ					
5. ท่านนำข้อมูลต้นทุนที่เกิดขึ้นไปวางแผนควบคุมการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มุมมองทางด้านลูกค้า					
1.1 สินค้าได้รับคำชมเชยจากลูกค้าอย่างมาก					
1.2 สร้างความแตกต่างจากคู่แข่งขึ้น เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้าต่อสินค้าอย่างสม่ำเสมอ					
1.3 มีการนำข้อมูลของลูกค้ามาใช้ในการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายสำหรับผลิตภัณฑ์					
1.4 การเป็นที่ยอมรับด้านผลิตภัณฑ์และราคาของลูกค้า					
1.5 มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเพื่อขยายตลาดให้มากขึ้น					
2. มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน					
2.1 มีการสรรหาคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถตรงกับความต้องการของกลุ่ม					
2.2 มีการให้รางวัล/ค่าตอบแทนกับพนักงานที่ขยันทำงาน ซื่อสัตย์ เพื่อเป็นแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างในการทำงาน					

ผลการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.3 รูปแบบผลิตภัณฑ์ตรงกับความต้องการของลูกค้า และสร้างความสะดวกได้เปรียบในทางการแข่งขัน และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า					
2.4 มีการปรับปรุงขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานให้ถ่ายทอดการปฏิบัติงาน เพื่อให้ลูกค้าได้รับความสะดวก รวดเร็วและสร้างความสะดวกได้เปรียบในการแข่งขัน					
3. มุมมองทางด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร					
3.1 มีการพัฒนาผลผลิตอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการดำเนินงานเพื่อลูกค้าเกิดความประทับใจ					
3.2 สร้างความชัดเจนในวิสัยทัศน์ และปรับกลยุทธ์ของกลุ่มให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า					
3.3 มีบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งมั่นตั้งใจในการให้ผลผลิตสินค้าให้ได้รับความพึงพอใจอยู่ตลอดเวลา					
3.4 มีการปรับปรุง กลยุทธ์การตลาดเพื่อเกิดส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้น					
4. มุมมองทางด้านการเงิน					
4.1 มีผลประกอบการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์					
4.2 สามารถลดต้นทุนในการดำเนินงาน หรือค่าใช้จ่ายของกลุ่มได้					
4.3 มีส่วนต่างระหว่างต้นทุนรวมกับรายได้ที่ชัดเจนขึ้นและสามารถวิเคราะห์ผลกำไรที่ดี					
4.4 มีการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ โดยอาศัยกลยุทธ์การตลาดเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ					

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เลขที่ ๘๐ ถนนนครสวรรค์ อาคาร ๓๔
คณะวิทยาการจัดการ ตำบลตลาด
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์

เรียน พัฒนาการจังหวัดมหาสารคาม

ด้วยข้าพเจ้า นางกฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และคณะ ได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบของกิจกรรมที่ต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน โดยการบูรณาการการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการวิจัยสู่ชุมชน การเครือข่ายภาคีจากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชน ให้มีการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของคนในสังคม ชุมชนของประเทศโดยรวมได้อย่างยั่งยืน ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน จึงขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรุวรรณ บุตรสุวรรณ ๐๘๙-๗๑๓๔๔๓๕

เลขที่ ๘๐ ถนนนครสวรรค์ อาคาร ๓๔
คณะวิทยาการจัดการ ตำบลตลาด
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์

เรียน พัฒนาการจังหวัดร้อยเอ็ด

ด้วยข้าพเจ้า นางกฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และคณะ ได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบของกิจกรรมที่ต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน โดยการบูรณาการการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการวิจัยสู่ชุมชน การเครือข่ายภาคีจากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชน ให้มีการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของคนในสังคม ชุมชนของประเทศโดยรวมได้อย่างยั่งยืน ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน จึงขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เลขที่ ๘๐ ถนนนครสวรรค์ อาคาร ๓๔
คณะวิทยาการจัดการ ตำบลตลาด
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์

เรียน พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น

ด้วยข้าพเจ้า นางกฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และคณะ ได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบของกิจกรรมที่ต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน โดยการบูรณาการการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการวิจัยสู่ชุมชน การเครือข่ายภาคีจากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชน ให้มีการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของคนในสังคม ชุมชนของประเทศโดยรวมได้อย่างยั่งยืน ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน จึงขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุวรรณ บุตรสุวรรณ ๐๘๙-๗๑๓๔๔๓๕

เลขที่ ๘๐ ถนนนครสวรรค์ อาคาร ๓๔
คณะวิทยาการจัดการ ตำบลตลาด
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์

เรียน พัฒนาการจังหวัดกาฬสินธุ์

ด้วยข้าพเจ้า นางกฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และคณะ ได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบของกิจกรรมที่ต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน โดยการบูรณาการการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการวิจัยสู่ชุมชน การเครือข่ายภาคีจากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชน ให้มีการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของคนในสังคม ชุมชนของประเทศโดยรวมได้อย่างยั่งยืน ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้ประกอบการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน จึงขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรุวรรณ บุตรสุวรรณ ๐๘๙-๗๑๓๔๔๓๕

ภาคผนวก ค
หนังสือเชิญเข้าร่วมโครงการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐)

ที่ บช./พิเศษ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติ

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ด้วยข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะดำเนินการจัดทำ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโคกกลาง จำนวน ๑๕ คน ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือเชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโคกกลาง เข้าร่วมโครงการ ดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)
หัวหน้าโครงการ

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๕ /

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
เข้าร่วมโครงการอบรม

เรียน ผู้ใหญ่บ้านโคกกลาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ ฯ จำนวน ๑ ชุด
๒. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. แบบตอบรับเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้จัด
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน
ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง
ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสาขาวิชาการบัญชีได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญ
ในการพัฒนาศักยภาพด้านการบัญชีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างเหมาะสมกับ
บริบทของธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

ในการนี้ทางคณะวิทยาการจัดการ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่ม
ผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโคกกลาง เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๕ คน ทั้งนี้ผู้ดำเนินโครงการมีการประสานงานกับ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกกลางไว้เป็นเบื้องต้นแล้ว โดยคณะมอบหมายให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษฏีรา
อาษาศรี (หัวหน้าโครงการ) โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐ เป็นผู้ติดต่อประสานงาน คณะวิทยาการ
จัดการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภณิตา สุนทรไชย)

รองคณบดีคณะวิทยาการจัดการ รักษาการแทน
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะวิทยาการจัดการ

โทรศัพท์ ๐ - ๔๓๗๔ - ๒๖๒๑

กฤษฏีรา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐)

ที่ บช./พิเศษ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโนนชาติ ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ด้วยข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะดำเนินการจัดทำ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการวิจัย ตามปีงบประมาณ ๒๕๖๑ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจากกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโนนชาติ จำนวน ๑๐ คน ในวันที่ อาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือเชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโคกกลาง เข้าร่วมโครงการดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)
หัวหน้าโครงการ

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๕ /

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโนนชาด ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
เข้าร่วมโครงการอบรม

เรียน ผู้ใหญ่บ้านโนนชาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ ฯ จำนวน ๑ ชุด

๒. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ

๓. แบบตอบรับเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้จัด
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน
ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง
ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสาขาวิชาการบัญชีได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญ
ในการพัฒนาศักยภาพด้านการบัญชีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างเหมาะสมกับ
บริบทของธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

ในการนี้ทางคณะวิทยาการจัดการ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่ม
ผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโนนชาด เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๐ คน ทั้งนี้ผู้ดำเนินโครงการมีการประสานงานกับ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกกลางไว้เป็นเบื้องต้นแล้ว โดยคณะมอบหมายให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา
อาษาศรี (หัวหน้าโครงการ) โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐ เป็นผู้ติดต่อประสานงาน คณะวิทยาการ
จัดการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภณิตา สุนทรไชย)

รองคณบดีคณะวิทยาการจัดการ รักษาราชการแทน

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะวิทยาการจัดการ

โทรศัพท์ ๐ - ๔๓๗๔ - ๒๖๒๑

กฤษณา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐)

ที่ บช./พิเศษ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านสร้างแก้ว ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติ

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ด้วยข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะดำเนินการจัดทำ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการวิจัย ตาม ปิงปประมาณ ๒๕๖๑ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจากกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านสร้างแก้ว จำนวน ๑๐ คน ในวัน อาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือเชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโคกกลาง ฯ เข้าร่วมโครงการดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)
หัวหน้าโครงการ

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๕ /

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านสร้างแก้ว ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
เข้าร่วมโครงการอบรม

เรียน ผู้ใหญ่บ้านโคกกลาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ ฯ จำนวน ๑ ชุด

๒. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ

๓. แบบตอบรับเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้จัด
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน
ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง
ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสาขาวิชาการบัญชีได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญ
ในการพัฒนาศักยภาพด้านการบัญชีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างเหมาะสมกับ
บริบทของธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

ในการนี้ทางคณะวิทยาการจัดการ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่ม
ผู้ผลิตผ้าไหมบ้านสร้างแก้วเข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๐ คน ทั้งนี้ผู้ดำเนินโครงการมีการประสานงานกับ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกกลางไว้เป็นเบื้องต้นแล้ว โดยคณะมอบหมายให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา
อาษาศรี (หัวหน้าโครงการ) โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐ เป็นผู้ติดต่อประสานงาน คณะวิทยาการ
จัดการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์กนิษฐา สุนทรไชย)

รองคณบดีคณะวิทยาการจัดการ รักษาราชการแทน
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะวิทยาการจัดการ

โทรศัพท์ ๐ - ๔๓๗๔ - ๒๖๒๑

กฤษณา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐)

ที่ บช./พิเศษ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบหนังสือประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านลาด ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ด้วยข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะดำเนินการจัดทำ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการวิจัย ตามปีงบประมาณ ๒๕๖๑ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจากกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านสร้างแก้ว จำนวน ๑๐ คน ในวันที่ อาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือเชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านโคกกลาง ฯ เข้าร่วมโครงการดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)
หัวหน้าโครงการ

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๕ /

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ประชาสัมพันธ์เชิญ สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านลาด ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เข้าร่วมโครงการอบรม

เรียน ประธานกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านลาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ ฯ จำนวน ๑ ชุด
๒. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. แบบตอบรับเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสาขาวิชาการบัญชีได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้านการบัญชีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

ในการนี้ทางคณะวิทยาการจัดการ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านลาดเข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๐ คน ทั้งนี้ผู้ดำเนินโครงการมีการประสานงานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไว้เป็นเบื้องต้นแล้ว โดยคณะมอบหมายให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี (หัวหน้าโครงการ) โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐ เป็นผู้ติดต่อประสานงาน คณะวิทยาการจัดการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภณิตา สุนทรไชย)

รองคณบดีคณะวิทยาการจัดการ รักษาราชการแทน
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะวิทยาการจัดการ

โทรศัพท์ ๐ - ๔๓๗๔ - ๒๖๒๑

กฤษณา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐)

ที่ บช./พิเศษ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือประชาสัมพันธ์เชิญสมาชิกกลุ่มหัตถกรรมคุ้มสุขโข บ้านดอนข่า ตำบล
ชนบท อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติ

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ด้วยข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะดำเนินการจัดทำ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสาร
สินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการวิจัย ตาม
ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจากกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมบ้านสร้างแก้ว จำนวน ๑๐ คน ในวัน
อาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
จึงขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือเชิญกลุ่มสมาชิกกลุ่มหัตถกรรมคุ้มสุขโข เข้าร่วมโครงการดังรายละเอียดที่
แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)
หัวหน้าโครงการ

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๕ /

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ประชาสัมพันธ์เชิญ สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มหัตถกรรมคุ้มสุขโข บ้านดอนข่า ตำบลชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เข้าร่วมโครงการอบรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ ฯ จำนวน ๑ ชุด

๒. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ

๓. แบบตอบรับเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสาขาวิชาการบัญชีได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้านการบัญชีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

ในการนี้ทางคณะวิทยาการจัดการ **จึงขอความอนุเคราะห์ท่านประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่มหัตถกรรมคุ้มสุขโข ฯ เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๐ คน** ทั้งนี้ผู้ดำเนินโครงการมีการประสานงานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไว้เป็นเบื้องต้นแล้ว โดยคณะมอบหมายให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี (หัวหน้าโครงการ) โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐ เป็นผู้ติดต่อประสานงาน คณะวิทยาการจัดการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภณิตา สุนทรไชย)

รองคณบดีคณะวิทยาการจัดการ รักษาการแทน
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะวิทยาการจัดการ

โทรศัพท์ ๐ - ๔๓๗๔ - ๒๖๒๑

กฤษณา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐)

ที่ บช./พิเศษ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือประชาสัมพันธ์เชิญสมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านสว่าง ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ด้วยข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะดำเนินการจัดทำ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการวิจัย ตามปีงบประมาณ ๒๕๖๑ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจากกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม จำนวน ๑๐ คน ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือเชิญ สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านสว่าง ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เข้าร่วมโครงการดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)
หัวหน้าโครงการ

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๕ /

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ประชาสัมพันธ์เชิญ สมาชิกทอผ้าไหมบ้านสว่าง ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เข้าร่วมโครงการอบรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ ฯ จำนวน ๑ ชุด

๒. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ

๓. แบบตอบรับเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสาขาวิชาการบัญชีได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้านการบัญชีสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

ในการนี้ทางคณะวิทยาการจัดการ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านประชาสัมพันธ์เชิญกลุ่มทอผ้าไหมบ้านสว่าง ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ดเข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๐ คน ทั้งนี้ผู้ดำเนินโครงการมีการประสานงานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไว้เป็นเบื้องต้นแล้ว โดยคณะมอบหมายให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี (หัวหน้าโครงการ) โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐ เป็นผู้ติดต่อประสานงาน คณะวิทยาการจัดการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์กฤษณา สุนทรไชย)

รองคณบดีคณะวิทยาการจัดการ รักษาการแทน
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะวิทยาการจัดการ

โทรศัพท์ ๐ - ๔๓๗๔ - ๒๖๒๑

กฤษณา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐

ภาคผนวก ง

หนังสือเชิญวิทยากร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐)

ที่ บช./พิเศษ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ออกหนังสือเชิญวิทยากร

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ด้วยข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะดำเนินการจัดทำ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม จำนวน ๓๐ คน ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ศาลาชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือเชิญอาจารย์ ดร.ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์ และอาจารย์ ภัทรพร ภาระนาค สาขาวิชาการบัญชี คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ เนื่องจากเล็งเห็นว่าเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี)

หัวหน้าโครงการ

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๕/๑๕๕๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นวิทยากร

เรียน คณบดีคณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ ฯ จำนวน ๑ ชุด
๒. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. แบบตอบรับการเป็นวิทยากร จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยสาขาวิชาการบัญชี จะจัด
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภายใต้
โครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ คณะวิทยาการจัดการเล็งเห็นว่าบุคลากรสังกัดของท่านเป็นผู้มี
การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตผ้าไหม เป็นอย่างดี

จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดท่าน อาจารย์ ดร.ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์ และ
อาจารย์ภัทรพร ภาระนาค สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
เป็นวิทยากรบรรยายในการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ ถึง
๑๖.๓๐ น ณ ศาลาชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภณิดา สุนทรไชย)

รองคณบดีรักษาราชการแทน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะวิทยาการจัดการ สำนักงานคณบดี

โทร/โทรสาร ๐ - ๔๓๗๑ - ๒๖๒๑

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี ๐๘๔-๓๔๔๔๗๔๐

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๕/๑๕๔๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นวิทยากร

เรียน อาจารย์ ดร.ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่ม

วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ ฯ จำนวน ๑ ชุด

๒. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ

๓. แบบตอบรับการเป็นวิทยากร จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยสาขาวิชาการบัญชี จะจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มหาวิทยาลัย เล็งเห็นว่าท่านเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในหัวข้อเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี

ดังนั้น จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นวิทยากรบรรยาย ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ศาลาชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งนี้หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อประสานงานได้ที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กุณทีรา อาษาศรี โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘ - ๙๓๙๔ - ๕๗๙๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภณิตา สุนทรไชย)

รองคณบดีรักษาราชการแทน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะวิทยาการจัดการ สำนักงานคณบดี

โทร/โทรสาร ๐ - ๔๓๗๑ - ๒๖๒๑

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กุณทีรา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๕๗๙๐

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๕/๑๕๔๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นวิทยากร

เรียน อาจารย์ภัทราพร ภาธรนาค สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ ฯ จำนวน ๑ ชุด

๒. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ

๓. แบบตอบรับการเป็นวิทยากร จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยสาขาวิชาการบัญชี จะจัด
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ผู้ผลิตผ้าไหมร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภายใต้
โครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทราบว่าท่านเป็นบุคลากรที่มี
ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในหัวข้อเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี ดังนั้น จึงขอเรียนเชิญท่านเป็น
วิทยากรบรรยาย ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ศาลาชุมชนบ้าน
โคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งนี้หากท่านต้องการข้อมูลหรือรายละเอียด
เพิ่มเติม ติดต่อประสานงานได้ที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘ - ๙๓๙๔ -
๔๗๙๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์กฤษณา สุนทรไชย)

รองคณบดีรักษาราชการแทน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะวิทยาการจัดการ สำนักงานคณบดี

โทร/โทรสาร ๐ - ๔๓๗๑ - ๒๖๒๑

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี ๐๘๙-๓๙๔๔๗๙๐

แบบตอบรับการเป็นวิทยากร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ตอบรับการเป็นวิทยากร

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ตามที่คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เชิญข้าพเจ้า ตามหนังสือเชิญที่ ๗๘.๐๖๔๐.๐๕/๑๕๔๔ ลงวันที่..... มาเป็นวิทยากรโครงการโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยิ่งยวดในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2562 เวลา....9.00-16.30 น...ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ นั้น

ในการนี้ข้าพเจ้ายินดีที่จะมาเป็นวิทยากรในโครงการดังกล่าว และขอขอบคุณคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นอย่างยิ่งที่ให้เกิดเกียรติเชิญข้าพเจ้าครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลงชื่อ.....

(นางสาวภัทราพร ทัศนาค)

ตำแหน่ง..... อาจารย์

แบบตอบรับการเป็นวิทยากร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ตอบรับการเป็นวิทยากร

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ตามที่คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เชิญข้าพเจ้า ตามหนังสือเชิญที่ ๗6.๐54๐.๐5/1547 ลงวันที่ ๑๐.๑.๗ 2562 มาเป็นวิทยากรโครงการโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืนในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2562 เวลา...9.00-16.30 น...ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ นั้น

ในการนี้ข้าพเจ้ายินดีที่จะมาเป็นวิทยากรในโครงการดังกล่าว และขอขอบคุณคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นอย่างยิ่งที่ให้เกิดเกียรติเชิญข้าพเจ้าครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKH UNIVERSITY

ลงชื่อ.....

(๗.๖.ฉัตรรัตน์ วิจารณ์วิจิตร)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก จ

กำหนดการ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

การใช้รูปแบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม ในการบริหารจัดการต้นทุนและ
กระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อ
เสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะวิทยาการจัดการ
Faculty of Management Science

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมกลุ่ม
แก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2562

ณ ชุมชนบ้านโคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

วัน/เดือน/ปี/เวลา	หัวข้อเรื่อง	วิทยากร
08.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียน	
08.30 – 09.00 น.	พิธีเปิดการอบรม กล่าวรายงาน กล่าวเปิด	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี ผู้ใหญ่บ้าน บ้านโคกกลาง
09.00 – 10.30 น.	กิจการสานสัมพันธ์และละลายพฤติกรรม ระหว่างผู้เข้าอบรม	วิทยากร อาจารย์ ดร.ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์ และ อาจารย์ภัทราพร ภาระนาค สาขาวิชาการบัญชี คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม	
10.45-12.00 น.	ให้ความรู้ในหัวข้อ การบริหารจัดการต้นทุน	อาจารย์ ดร.ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์ และ อาจารย์ภัทราพร ภาระนาค สาขาวิชาการบัญชี คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.30 น.	ถอดบทเรียนกระบวนการผลิต และการบริหาร จัดการต้นทุน ภายใต้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม (ระดมสมองถอดกิจกรรมและต้นทุนในแต่ละ กิจกรรม)	วิทยากรหลัก อาจารย์ ดร.ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์ และอาจารย์ภัท ราพร ภาระนาค สาขาวิชาการบัญชี คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ วิทยากรผู้ช่วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุวรรณ บุตรสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะวรรณ ยางคำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมร โททำ
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม	
14.45 – 16.30 น.	- สรุปต้นทุนการผลิต ภายใต้ระบบต้นทุนฐาน กิจกรรม	ผู้เข้าอบรม แบ่งกลุ่ม นำเสนอการคำนวณ ต้นทุน
16.30 – 16.45 น.	กล่าวปิดโครงการ	

- หมายเหตุ**
1. พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลาประมาณ 10.15 – 10.30 น. และ 14.30 – 14.45 น.
 2. พักรับประทานอาหารกลางวัน เวลาประมาณ 12.00 – 13.00 น.

ภาคผนวก ฉ

รายชื่อผู้เข้าอบรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้เข้าอบรมจังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้เข้าอบรมจังหวัดกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้เข้าอบรมจังหวัดร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้เข้าอบรมจังหวัดขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ช

ภาพกิจกรรมการจัดอบรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ศึกษาสภาพปัจจุบันของกลุ่มกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม
ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น สกลนคร และกาฬสินธุ์

มหาสารคาม

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม
ร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน
ณ ศาลาชุมชนบ้านโคกกลาง โคกกลาง ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2562

ภายใต้โครงการวิจัย การบริหารจัดการต้นทุนและกระบวนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม
ร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

วิทยากรโดย

อาจารย์ ดร.ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์ อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

อาจารย์ภัทรพร ภาระนาค อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

วิทยากรผู้ช่วยประจำกลุ่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อวิชาศรี อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุวรรณ บุตรสุวรรณ อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะวรรณ ยางคำ อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมร โทท่า อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติ

ประวัติผู้วิจัยคนที่ 1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา อาษาศรี

1. ชื่อ – สกุล : นางกฤษณา อาษาศรี
ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
2. ตำแหน่ง : รองผู้อำนวยการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ :
สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เบอร์โทรศัพท์ 089-394 – 4790
E-mail : Kunteera135@hotmail.com
4. ประวัติการศึกษา :

ระดับการศึกษา	วุฒิ	สถานศึกษา
ปริญญาโท	บัญชีมหาบัณฑิต (บช.ม.)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ปริญญาตรี	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.)	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
กำลังศึกษาปริญญาเอก	บัญชีวิชาชีพบัณฑิต	มหาวิทยาลัยศรีปทุม

5. ประสบการณ์ด้านการวิจัย :

5.1 ประสบการณ์ด้านการวิจัย

- 1) กฤษณา อาษาศรี. (2552) ผลกระทบของวิสัยทัศน์องค์กรที่มีต่อประสิทธิภาพการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์. บัญชีมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- 2) กฤษณา อาษาศรี. (2554) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาการบัญชีต้นทุน 1 ของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วิจัยในชั้นเรียน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- 3) กฤษณา อาษาศรี. (2554) ผลกระทบของวิสัยทัศน์องค์กรที่มีต่อประสิทธิภาพการกำกับดูแลกิจการที่ดีของของสำนักงานบัญชีในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น. วิจัยสถาบัน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- 4) กฤษณา อาษาศรี. (2555) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาการบัญชีต้นทุน 2 เรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณ กำไร ของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ชั้นปีที่ 2 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วิจัยในชั้นเรียน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- 5) กุณทีรา อาษาศรี. (2556) ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้จากสภาพจริงของรายวิชาการบัญชีภาษีอากร เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบัญชีภาษีอากร และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วิจัยในชั้นเรียน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- 6) กุณทีรา อาษาศรี. (2557) การรายงานวิจัยในชั้นเรียน การวัดผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนจากสภาพจริง ในรายวิชาการบัญชีต้นทุน 1 เรื่อง การวิเคราะห์ผลต่าง วัตถุประสงค์และค่าแรงงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วิจัยในชั้นเรียน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- 7) กุณทีรา อาษาศรี. (2557) ผลกระทบของความเป็นมืออาชีพกับความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิจัยสถาบัน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- 8) เขมิกา แสนโสม กุณทีรา อาษาศรี และคณะ (2557). การพัฒนาระบบการจัดการข้อมูลสารสนเทศที่มีต่อประสิทธิภาพ การบริหารจัดการองค์กรของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วิจัยสถาบัน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- 9) กุณทีรา อาษาศรี. (2558). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา. วิจัยสถาบัน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- 10) กุณทีรา อาษาศรี. (2558) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน Project Beds โดย พัฒนาเอกสารประกอบการสอน รายวิชา การภาษีอากร 1 เพื่อเพิ่มและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. บทความวิจัยในชั้นเรียน. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- 11) กุณทีรา อาษาศรี. (2559) วิจัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและความรู้ความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ Project Based รายวิชา สัมมนาการภาษีอากร ของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. บทความวิจัยในชั้นเรียน. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- 12) กุณทีรา อาษาศรี. (2559) ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการกับต้นทุนเงินลงทุนส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิจัยสถาบัน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- 13) กุณทีรา อาษาศรี. (2559) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยใช้เทคนิคการสอนแบบบูรณาการความรู้ รายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางการบัญชี สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. บทความวิจัยในชั้นเรียน. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- 14) กุณทีรา อาษาศรี. (2560) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ด้านต้นทุนผลิตภัณฑ์กับการวางแผนการดำเนินงานและการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดอย่างยั่งยืน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดมหาสารคาม. วิจัยสถาบัน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

5.2 ประสบการณ์ด้านการเผยแพร่งานวิจัย (การนำเสนอในที่ประชุมวิจัย, บทความ ฯลฯ) :

- 1) Nithiphak Katisart1 and Kunteera Arasri (2017). **The relationship between Corporate Governance and Cost of capital for Thai Listed Companies.** *การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ NEUNIC 2017.* 21 July 2017 North Eastern University.
- 2) กุณทีรา อาษาศรี. (2560). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)* ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 Volume 11 Issue 2 MAY - AUGUST 2017
- 3) กุณทีรา อาษาศรี. (2559). ผลกระทบของความเป็นมืออาชีพกับความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 1(1))* 77-80
- 4) กุณทีรา อาษาศรี (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมืออาชีพกับความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการบัญชี ของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยทางการบัญชีระดับชาติ ครั้งที่ 1 “The 1st National Accounting Research Conference 2015”* ระหว่างวันที่ 15-16 พฤษภาคม 2558 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. กรุงเทพมหานคร. 20-27
- 5) กุณทีรา อาษาศรี และคณะ (2558). คำโครงานวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการกับต้นทุนเงินทุนส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย *การประชุมทางวิชาการระดับชาติ สาขาบริหารธุรกิจและการบัญชี ครั้งที่ 3 (The 3rd Annual National Conference on Business and Accounting)* ระหว่างวันที่ 23-24 พฤษภาคม 2558 ณ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร
- 6) กุณทีรา อาษาศรี (2553). วิสัยทัศน์องค์กรที่มีต่อประสิทธิภาพการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.* ปีที่ 2(3) เดือน กรกฎาคม - กันยายน 2553. 102-114.

5.3 ประสบการณ์ด้านการเป็นวิทยากร

วันที่	หัวข้อบรรยาย	หน่วยงาน
2 กุมภาพันธ์ 2556	การจัดทำงบกระแสเงินสด	วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
6 พฤษภาคม 2557	การจัดทำบัญชีครัวเรือน	สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ
26 มิถุนายน 2557	ภาษาอังกฤษในงานบัญชีบัญชีเพื่อเตรียมพร้อมสู่	วิทยาลัยการอาชีพโพพทอง จังหวัด

วันที่	หัวข้อบรรยาย	หน่วยงาน
	ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ร้อยเอ็ด
30 กรกฎาคม 2557	การจัดการความรู้ด้านการบริหาร ความเสี่ยง	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม
2560	กรรมการตัดสิน การประกวดโครงงานวิจัยระดับ ปวช. และปวส.	วิทยาลัยอาชีวศึกษา ขอนแก่น
9-10 มีนาคม 2560	วิทยาการบรรยายในโครงการนักบัญชีคุณภาพรุ่นใหม่ หัวข้อ การเตรียมความพร้อมสู่ TA	ห้อง Conference Room 1 คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม
วันที่ 13 มิถุนายน 2560	กิจกรรม ปังฉิมนิเทศน์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หัวข้อเรื่อง งานสารบรรณและการใช้อุปกรณ์ สำนักงาน โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1/2560	ห้อง Conference Room 2 คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม
วันที่ 3 พ.ค. 2560	กิจกรรม ปังฉิมนิเทศน์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หัวข้อเรื่อง งานสารบรรณและการใช้อุปกรณ์ สำนักงานโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 3/2559	ห้อง Conference Room 2 คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม
วันที่ 26 มิถุนายน 2560	เรื่อง อบรมเชิงปฏิบัติการ “การประกันคุณภาพ การศึกษาระดับหลักสูตรและระดับคณะ	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม ที่ วศ.198/2560
วันที่ 15 สิงหาคม 2560 (9.00-12.00 น.) วันที่ 11 สิงหาคม 2560 (13.30-16.30 น.) วันที่ 11 สิงหาคม 2560 (08.30-12.00 น.) วันที่ 16 สิงหาคม 2560 (9.00-12.00 น.)	เรื่อง อบรมเชิงปฏิบัติการระบบฐานข้อมูลด้านการ ประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา (CHE QA Online System)	-คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม ที่คศ.ว.0345/2560 -คณะรัฐศาสตร์และรัฐศาสตศาตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่รศรป.ว.369/2560 -มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ ทสท./ว 319/2560 -คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ -คณะคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันที่ 18 มิถุนายน 2562	บรรยายการใช้งานระบบ CHE QA online	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
วันที่ 5 กรกฎาคม 2562	บรรยายการใช้งานระบบ CHE QA online	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันที่ 23 สิงหาคม 2562	บรรยาย ต้นทุนการผลิต สาขาวิชาการบัญชี ณ กลุ่มข้าว ฮางกุดรัง อ.กุดรัง จังหวัดมหาสารคาม	ในโครงการเสริมสร้างและพัฒนาภูมิ ปัญญาท้องถิ่น “อมสินยุวพัฒนรักษ์ ถิ่น” ประจำปี 2562 สาขาวิชาการ บัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วันที่	หัวข้อบรรยาย	หน่วยงาน
14 กรกฎาคม 2562	วิทยากรบรรยาย ในโครงการเพิ่มขีดความสามารถ การบูรณาการหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคามเพื่อความยั่งยืน	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
1-2 มิถุนายน 2562	วิทยากรบรรยาย ในโครงการการจัดการความรู้	ณ สำนักวิเทศสัมพันธ์และการจัด การศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย คนที่ 2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรุวรรณ เอกสะพัง

- ชื่อ นางสาวจรรุวรรณ นามสกุล เอกสะพัง
ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- สังกัด สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ประวัติการศึกษา

ปีที่จบการศึกษา	ระดับการศึกษา	วุฒิ	สาขา	ชื่อสถาบันการศึกษา
2551	ปริญญาโท	บข.ม.	การบัญชี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2545	ปริญญาตรี	บศ.บ(การบัญชี)	การบัญชี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. ประสบการณ์การทำงาน

ระยะเวลา	การทำงาน
2557-จนถึงปัจจุบัน	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ (ดูแลด้านบริการวิชาการของคณะ)
2548 – จนถึงปัจจุบัน	อาจารย์สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2547 - 2548	หัวหน้าแผนกบัญชี ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2545-2547	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต บริษัท แอ็ดวานซ์การบัญชี จำกัด

5. ผลงานทางวิชาการ

5.1 หนังสือ /ตำรา ที่ผ่านการประเมินข้อกำหนดผลงานทางวิชาการแล้ว (ถ้ามี)

การบัญชีขั้นสูง 1 2548 สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

5.2 บทความวิจัย/ บทความทางวิชาการ ที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ (ที่มี Proceeding)

งานวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการเลือกใช้นโยบายบัญชีที่สำคัญที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจำกัด ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

5.3 บทความวิจัย / บทความทางวิชาการ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ฐาน TCI หรือ ฐานข้อมูลอื่น

ผลกระทบของการเรียนรู้ขององค์กร และการสนับสนุนขององค์กร ที่มีต่อประสิทธิภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของนักบัญชีธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย,” วารสาร มทร.อีสาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

5.4 งานอื่น ๆ ที่เป็นไปตามประกาศการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

ประวัติผู้วิจัย คนที่ 3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะวรรณ ยางคำ

1. ชื่อ นางสาวปิยะวรรณ นามสกุล ยางคำ
ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
2. สังกัด สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบการศึกษา	ระดับการศึกษา	วุฒิ	สาขา	ชื่อสถาบันการศึกษา
2552	ปริญญาโท	บัญชีมหาบัณฑิต (บช.ม.)	บัญชี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2546	ปริญญาตรี	บช.บ.	บัญชี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

4. ประสบการณ์การทำงาน

ปีพ.ศ.	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน
3 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 - ปัจจุบัน	อาจารย์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
1 มิถุนายน พ.ศ. 2548 - 30 มิถุนายน พ.ศ. 2549	พนักงานการเงิน	พนักงานการเงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาเชียงใหม่ จังหวัดมหาสารคาม
1 พฤษภาคม พ.ศ. 2546 - 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2548	พนักงานการเงิน และบัญชี	พนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งพนักงานการเงินและบัญชี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
1 มิถุนายน พ.ศ. 2545 - 30 เมษายน พ.ศ. 2546	อาจารย์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
1 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 - 31 มีนาคม พ.ศ. 2545	อาจารย์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยการพลศึกษากรุงเทพ
1 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 - 31 มีนาคม พ.ศ. 2544	อาจารย์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยการพลศึกษา มหาสารคาม
1 มิถุนายน พ.ศ. 2542 - 30 เมษายน พ.ศ. 2543	เจ้าของกิจการ	ทำธุรกิจส่วนตัว
1 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 - 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2542	อาจารย์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี โรงเรียนคนมาสวัสดิ์ จังหวัดมหาสารคาม

5. ผลงานทางวิชาการ

5.1 หนังสือ /ตำรา ที่ผ่านการประเมินข้อกำหนดผลงานทางวิชาการแล้ว (ถ้ามี)

5.2 บทความวิจัย/ บทความทางวิชาการ ที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ (ที่มี Proceeding)

ปี พ.ศ.	ผลงานวิจัย
2558	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหลักการบัญชีขั้นต้น เรื่องการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชีโดยใช้วิธีการสอนแบบกรณีตัวอย่าง (Case Study) ของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2557	การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2557	ปัจจัยเหตุและผลของการมุ่งเน้นจริยธรรมในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2556	การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาทฤษฎีการบัญชี เรื่องแม่บทการบัญชีของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2555	การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาหลักการบัญชีขั้นต้นเรื่อง การวิเคราะห์รายการค้า ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการเงิน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2554	การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาหลักการบัญชีขั้นต้นเรื่อง การบันทึกรายการค้าทางการบัญชี ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2554	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกู้เงินนอกระบบของประชาชน ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม

5.3 บทความวิจัย / บทความทางวิชาการ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ฐาน TCI หรือ ฐานข้อมูลอื่น

5.4 งานอื่น ๆ ที่เป็นไปตามประกาศการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

ประวัติผู้วิจัย คนที่ 4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมร โททำ

1. ชื่อ นางอมร นามสกุล โททำ
ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
2. สังกัด สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบการศึกษา	ระดับการศึกษา	วุฒิ	สาขา	ชื่อสถาบันการศึกษา
2551	ปริญญาโท	บัญชีมหาบัณฑิต (บช.ม.)	บัญชี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2546	ปริญญาตรี	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) (บธ.บ.)	บัญชี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. ประสบการณ์การทำงาน

ปีพ.ศ.	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน
15 มิถุนายน พ.ศ. 2554 ถึง ปัจจุบัน	อาจารย์	สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
1 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ถึง 14 มิถุนายน พ.ศ. 2554	หัวหน้ากลุ่มงานบัญชี	กองคลังและพัสดุ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
18 เมษายน พ.ศ. 2548 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2552	พนักงานบริหารทั่วไป	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
18 กันยายน พ.ศ. 2546 ถึง 10 เมษายน พ.ศ. 2548	ผู้จัดการ	หมู่บ้านอัครฉัตรธานี ห้างหุ้นส่วนจำกัด ก่อสร้างกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
24 พฤษภาคม ถึง 10 กันยายน พ.ศ. 2546	อาจารย์	วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย จังหวัดหนองคาย

5. ผลงานทางวิชาการ

5.1 หนังสือ /ตำรา ที่ผ่านการประเมินข้อกำหนดผลงานทางวิชาการแล้ว (ถ้ามี)

อมร โททำ. (2558). การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน. มหาสารคาม : สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

5.2 บทความวิจัย/ บทความทางวิชาการ ที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ (ที่มี Proceeding)

ปี พ.ศ.	ผลงานวิจัย
2551	ได้รับการตีพิมพ์บทความวิจัย ใน วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับพิเศษ 2551 (หน้า 9 – 19) การประชุมทางวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิจัยครั้งที่ 4 ในวโรกาส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 80 พรรษา
2551	นำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยายในการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 10 ณ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช
2551	ได้รับรางวัล “วิทยานิพนธ์ดีเด่น” ประจำปีการศึกษา 2550 กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5.3 บทความวิจัย / บทความทางวิชาการ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ฐาน TCI หรือ ฐานข้อมูลอื่น

ปี พ.ศ.	ผลงานวิจัย	การเผยแพร่	กลุ่มวารสาร
2559	ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดในการตรวจสอบภายในและประสิทธิผลการดำเนินงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (อยู่ระหว่างพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก)	สกอ. กลุ่ม 2
2559	ความพร้อมและแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ISSN 0859 5992 ปีที่ 35 ฉบับที่ 5 (กันยายน – ตุลาคม 2559)	สกอ. กลุ่ม 2
2559	การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปในการปฏิบัติงานบัญชีของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาร้านขนมเทียนแก้วแม่พลูศรี อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – กันยายน 2559)	สกอ. กลุ่ม 2
2556	ผลกระทบของคุณลักษณะการเป็น	วารสารบริหารศาสตร์	ไม่มี

ปี พ.ศ.	ผลงานวิจัย	การเผยแพร่	กลุ่มวารสาร
	ผู้ประกอบการที่มีต่อเจตนาในการประกอบธุรกิจสำนักงานบัญชีของนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – ธันวาคม 2556	
2555	การรับรู้ของบุคลากรต่อปัจจัยการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม	วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม ปีที่ 31 ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2555	สกอ. กลุ่ม 1

5.4 งานอื่น ๆ ที่เป็นไปตามประกาศการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY